

Sid.		Kronor
	<i>Mathållning m. m.</i>	
64	Mathållning	20 000 000
65	Furagering	4 000 000
		24 000 000
	<i>Intendenturmateriel m. m.</i>	
66	Beklädnad m. m.	11 100 000
68	Inventarier m. m.	2 000 000
70	Tvätt	1 700 000
		14 800 000
	<i>Övningar m. m.</i>	
71	Övningar m. m.	19 500 000
72	Drivmedelsförråd m. m.	750 000
		20 250 000
	<i>Anskaffning och vård av hästar m. m.</i>	
74	Remontering	1 800 000
75	Uttagning av hästar och hästfordon m. m.	100 000
75	Veterinärvård	170 000
76	Hundväsendet	50 000
		1 120 000
	<i>Tygmateriel m. m.</i>	
76	Anskaffning av tygmateriel m. m.	30 000 000
81	Underhåll av tygmateriel m. m.	41 100 000
82	Uttagning av motorfordon och motorredskap.	160 000
		71 260 000
	<i>Fastigheter.</i>	
83	Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond	¹ 19 000 000
84	Ersättning till Norrtälje stad	62 000
		19 062 000
	<i>Hemvärdet.</i>	
85	Hemvärdets avlöningar	336 000
86	Hemvärdets omkostnader	500 000
87	Hemvärdets intendenturmateriel m. m.	250 000
87	Hemvärdets övningar	975 000
88	Hemvärdets tygmateriel m. m.	2 500 000
		4 561 000
	<i>Bidrag och understöd.</i>	
88	Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.	1 400 000
90	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	48 000
90	Frivilliga djursjukvården i krig	11 000
91	Frivilliga skytteväsendets befrämjande	1 440 000
92	Understöd åt vissa föreningar m. m.	22 000
		2 921 000
	Armén	338 234 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

Marinen.*Avlöningar m. m. till fast anställd personal.*

92	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	¹ 47 000 000
93	Avlöningar till personal å övergångsstat	160 000
93	Avlöningar till personal å reservstat	60 000
93	Avlöningar till personal i marinens reserver	700 000
94	Rekryteringskostnader	90 000
94	Ekiperingsersättningar	700 000
94	Avlöningar till viss arbetarpersonal	1 930 000
		50 640 000

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

96	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	4 000 000
96	Familjebidrag	¹ 1 000 000
		5 000 000

Sjukvård.

97	Sjukvård	600 000
----	----------------	---------

Reseersättningar m. m.

97	Reseersättningar m. m.	1 500 000
----	-----------------------------	-----------

Expenser m. m.

97	Bränsle m. m.	3 100 000
98	Telefon m. m.	460 000
98	Övriga expenser m. m.	210 000
		3 770 000

Mathållning.

99	Mathållning	8 500 000
----	-------------------	-----------

Intendenturmateriel m. m.

100	Beklädnad m. m.	4 000 000
102	Inventarier m. m.	880 000
103	Tvätt	550 000
		5 430 000

Övningar m. m.

104	Övningar m. m.	16 500 000
106	Drivmedelsförråd m. m.	650 000
106	Materialförråd m. m.	375 000
107	Hundbevakningstjänsten	10 000
		17 535 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	<i>Flytande materiel, artillerimateriel m. m.</i>	
108	Fartygsbyggnader	30 000 000
114	Anskaffning av artillerimateriel m. m.	10 000 000
120	Underhåll av fartyg m. m.	25 300 000
122	Anskaffning av lyftkran	685 000
		65 985 000

Fastigheter.

123	Ersättning till försvarets fastighetsfond:	
	Marinens delfond	¹ 6 800 000

Bidrag och understöd.

123	Bidrag till sjövärnsskåren	255 000
124	Bidrag till maritim ungdomsverksamhet	19 000
124	Understöd åt föreningar m. m.	23 000
		297 000
	Marinen	166 057 000

Flygvapnet.*Avlöningar m. m. till fast anställd personal.*

125	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	¹ 46 500 000
125	Avlöningar till personal å reservstat	18 000
126	Avlöningar till personal i flygvapnets reserv	500 000
127	Rekryteringskostnader	90 000
127	Ekiperingersättningar	700 000
128	Avlöningar till viss arbetarpersonal	750 000
		48 558 000

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

128	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	4 000 000
129	Familjebidrag	¹ 1 000 000
		5 000 000

Sjukvård.

129	Sjukvård	275 000
-----	----------------	---------

Reseersättningar m. m.

129	Reseersättningar m. m.	1 250 000
-----	-----------------------------	-----------

Expenser m. m.

130	Bränsle m. m.	4 200 000
130	Telefon m. m.	1 000 000
130	Övriga expenser m. m.	120 000
		5 320 000

Mathållning.

131	Mathållning	4 300 000
-----	-------------------	-----------

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	<i>Intendenturmateriel m. m.</i>	
132	Beklädnad m. m.	3 000 000
134	Inventarier m. m.	400 000
135	Tvätt.....	450 000
		<u>3 850 000</u>

	<i>Övningar m. m.</i>	
135	Övningar m. m.	3 500 000
137	Hundbevakningstjänsten.....	18 000
		<u>3 518 000</u>

	<i>Flygmateriel m. m.</i>	
138	Anskaffning av flygmateriel m. m.	135 000 000
142	Drift och underhåll av flygmateriel m. m.	44 000 000
143	Drivmedelsförråd m. m.	1 500 000
		<u>180 500 000</u>

	<i>Fastigheter.</i>	
144	Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond	¹ 12 300 000

	<i>Bidrag och understöd.</i>	
145	Understöd åt privatflyget	300 000
	Flygvapnet	265 171 000
	Försvarskrafterna	777 833 000

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

	<i>Sjökarteverket.</i>	
146	Avlöningar	813 000
147	Omkostnader	300 000
147	Mättnings- och rekognosceringsverksamhet	620 000
148	Bidrag till internationella hydrografiska byrån	15 000
		<u>1 748 000</u>

	<i>Krigsarkivet.</i>	
148	Avlöningar	151 000
150	Omkostnader	25 000
150	Samlingars konservering m. m.	1 900
		<u>177 900</u>

	<i>Armémuseum.</i>	
151	Avlöningar	90 000
153	Omkostnader	20 000
154	Samlingars konservering m. m.	11 100
		<u>121 100</u>

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Försvarets forskningsanstalt.	
154	Avlöningar	1 310 000
161	Omkostnader	215 000
162	Viss forskningsverksamhet	5 400 000
162	Engångsanskaffning av viss utrustning	250 000
		7 175 000
	Försvarets socialbyrå.	
163	Avlöningar	172 000
165	Omkostnader	105 000
165	Vissa civilanställningsåtgärder	350 000
		627 000
	Försvarets läroverk.	
166	Avlöningar	687 000
167	Omkostnader	69 000
		756 000
	Försvarets brevskola.	
168	Avlöningar	80 000
170	Omkostnader	30 000
		110 000
	Sjukvårdsmateriel m. m.	
170	Sjukvårdsmateriel	1 000 000
171	Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.	2 500 000
		3 500 000
	Försvarets sjukvårdsförråd.	
171	Avlöningar	218 000
175	Omkostnader	50 000
		268 000
	Garnisonssjukhusen.	
175	Avlöningar	467 000
179	Omkostnader	300 000
180	Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar	230 000
		997 000
	Militärapoteket.	
183	Avlöningar	270 000
185	Omkostnader	55 000
		325 000
	Försvarets tandvård.	
186	Avlöningar	1 037 000
188	Omkostnader	265 000
		1 302 000
	Centrala värnpliktsbyrån.	
188	Avlöningar	457 000
190	Omkostnader	84 000
190	Adresseringsmaskiner m. m.	126 000
		667 000

Sid.		Kronor
	Inskrivningsväsendet.	
191	Inskrivningskostnader	400 000
191	Inskrivningsrådet	6 000
		406 000

Vissa övriga gemensamma ändamål.

192	Vissa specialundersökningar m. m.	350 000
192	Personalvårdsverksamhet	125 000
193	Försvarsupplysning	150 000
193	Fritidsundervisning	185 000
194	Försvarsfilm	420 000
194	Publikations- och blankettryck	1 000 000
195	Lottaorganisationen	370 000
196	Avveckling av beredskapen m. m.:	
	Vissa förrädiskostnader	800 000
		3 400 000

Vissa för försvaret gemensamma ändamål **21 580 000**

E. Diverse.

198	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond	50 000
198	D:o: Byggnadsstyrelsens delfond	532 000
198	Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond	¹ 8 068 000
199	Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk	400 000
199	Ersättning för automobilskatt	1 200 000
200	Ersättning för rustning och rotering	40 000
200	Resestipendier	25 000
200	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	300 000
201	Planering av allmänna arbeten	100
201	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	25 000
202	Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.	500 000
202	Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom	10 000
202	Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig ..	28 000
203	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring	¹ 12 500 000
203	Omskolning av i militärtjänst skadade	275 000
204	Extra utgifter	400 000
204	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	225 000
	Diverse	24 578 100
	Summa	839 093 100

¹ Beräknat belopp.

FEMTE HUVUDTITELN

SOCIALDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den
4 januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, stats-
råden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Departementschefen, statsrådet Möller, anmäler de frågor, som tillhöra
regleringen för *budgetåret 1950/51* av utgifterna under *riksstatens femte huvud-
titel*, innefattande anslagen till *socialdepartementet*, samt anför därvid följande:

A. Socialdepartementet.

[1] 1. Socialdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	493 000	383 491
1949/50 (statsliggaren s. 299)	493 000	
1950/51 (förslag)	483 000	

Medel torde för nästa budgetår icke komma att erfordras för två av de
vid departementets omorganisation år 1947 (prop. 1947:33) beräknade tjäns-
terna, nämligen en amanuens- och en kontorsbiträdestjänst. Å andra sidan
erfordras viss höjning av det belopp, som avsetts till förstärkning av den
kvalificerade arbetskraften främst på statssekreterare- och rättsavdelningarna.
1947 års riksdag medgav, att av icke-ordinarieposten ett belopp av 30 000
kronor finge utnyttjas för ersättningar till dylik personal, som tidigare av-
lönats från femte huvudtitelns kommittéanslag eller anslag till extra utgifter.
Beloppet bör höjas till 35 000 kronor för att under hela budgetåret rymma
kostnaderna för två sådana befattningshavare, av vilka den ene tjänstgör på
statssekreteraravdelningen och den andre på rättsavdelningen.

Under angivna förutsättningar samt med hänsynstagande till reglerad befordringgång och löneklassuppflyttningar inom departementet beräknar jag medelsbehovet under de skilda anslagsposterna på följande sätt.

Avlöning till departementschefen 27 600 kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 275 000 (— 17 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 137 000 (+ 10 100) kronor;

rörligt tillägg 43 400 (— 2 600) kronor.

Anslaget skulle sålunda uppföras med (27 600 + 275 000 + 137 000 + 43 400) 483 000 (— 10 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	275 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	137 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 400

Summa kronor 483 000;

b) till *Socialdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 483 000 kronor.

[2] 2. **Socialdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	72 872
1949/50 (statsliggaren s. 299)....	50 000	
1950/51 (förslag)	60 000	

Enligt för anslaget gällande stat ha 2 000 kronor avsetts för sjukvård m. m. (utgift 1948/49 4 483), 1 500 kronor för reseersättningar (2 559), 34 500 kronor för expenser (54 742) och 12 000 kronor för publikationstryck (11 086). Av expensposten ha 4 500 kronor avsetts till bränsle och lyse (6 812) samt 30 000 kronor till övriga expenser (47 930).

I viss anslutning till belastningen böra anslagsposten till reseersättningar samt delposterna till bränsle och lyse och till övriga expenser höjas med resp. 1 000, 2 000 och 7 000 kronor eller med tillhopa 10 000 kronor. Med anslaget i övrigt oförändrat bör detta således uppföras med (50 000 + 10 000) 60 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

[3] 1. Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 518 000	1 522 776
1949/50 (statsliggaren s. 300).....	1 605 000	
1950/51 (förslag)	1 645 000	

Yrkanden.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) hemställt, att anslaget uppräknas med 190 000 kronor enligt följande uppställning.

Omorganisation.

1. Förlikningsmannaexpeditionen ombildas till byrå:

1 byråchef Ca 33 i stället för förste byråsekreterare Ca 29	2 016
1 förste byråsekreterare Ca 27	13 428

Lönegradsuppflyttningar.

2. Barnavårdsbyrån: konsulenten för halvöppen barnavård Ce 24—Ce 27 1 332
3. Socialvårdsbyrån: hemhjälpkonsulenten Ce 24—Ce 27 684
4. Lagbyrån: 1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29 1 248
- kamreraren Ce 23—Ca 25 648
5. Biträdespersonal (uppflyttning av 23 tjänster) 14 161

Personalökningar.

6. Socialvårdsbyrån: 1 amanuens 7 992
7. Statistiska byrån: 1 förste aktuarie Ce 29 15 504
8. Nykterhetsvårdsbyrån:

1 byrådirektör Ca 31	16 164
1 byråsekreterare Ca 24	11 460
9. Skolbyrån:

1 förste byråsekreterare Ca 29	14 808
1 förste byråsekreterare Ce 27	13 428
2 eftervårdskonsulenter Ce 24	24 192
1 amanuens	9 108
1 kontorist Ce 13	6 816

Omräkningar m. m.

10. Vikarier m. m. 10 080
11. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar 22 451
12. Omräkning av rörligt tillägg m. m. 4 480

190 000

Socialstyrelsen föreslår därutöver ordinariesättning av följande tjänster för annan personal än biträdespersonal, nämligen 1 förste byråsekreterartjänst i Ce 29 (barnavårdsbyrån), 1 byråinspektörstjänst i Ce 25 (nykterhetsvårdsbyrån), 1 byråinspektörstjänst i Ce 24 (barnavårdsbyrån), 4 byråsekreterartjänster i Ce 24 (inrättade innan den reglerade befordringsgången för amanuenser infördes), 3 eftervårdskonsulenttjänster i Ce 24 samt 1 byråsekreterartjänst i Cg 24 (barnavårdsbyrån). De med dessa tjänster förenade arbetsuppgifterna äro enligt styrelsens mening av stadigvarande natur.

Styrelsens förslag om uppflyttning av vissa biträdestjänster i högre lönegrad innefattar i vissa fall även förslag till ordinariesättning. Därutöver föreslår styrelsen, att 1 kansliskrivartjänst i Ce 15, 1 kontoristtjänst i Ce 13 samt 3 kanslibitträdestjänster i Ce 11 skola ändras till ordinarie tjänster.

Behovet av ordinarie kontorsbiträdestjänster beräknas vid bifall till styrelsens förslag rörande biträdesgruppen till 47.

Styrelsen föreslår vidare extraordinariesättning av den nuvarande befattningen som förste byråsekreterare i Cg 27 å barnavårdsbyrån (ärenden rörande allmänna barnbidrag) samt av befattningen som kansliskrivare (Cg 15) med företrädesvis göromål som verksregistrator.

Socialstyrelsen har anmält, att de å övergångsstat uppförda befattningarna som skyddshemsinspektör i Ca 30 och förste byråsekreterare i Ca 29 numera kunna utgå ur personalförteckningen.

Motivering.

1. Med anledning av riksdagens skrivelse 1945:240 uppdrog Kungl. Maj:t den 12 juli 1946 åt socialstyrelsen att verkställa utredning rörande förstärkning av förlikningsväsendet. Styrelsen avgav i oktober 1948 betänkande i ämnet. De i betänkandet framlagda förslagen torde i vad de avse distriktsförlikningsmännen m. m. få anmälas under anslaget till avlöningar åt förlikningsmännen. Här behandlas endast förslagen rörande förlikningsmannasexpeditionen.

Enligt socialstyrelsens mening bör styrelsen fortfarande under Kungl. Maj:t handlägga ärendena rörande förlikningsväsendet. Två skäl tala härför nämligen dels dessa ärendens naturliga samband med socialstatistiken och dels traditionen.

Efter 1938 års omorganisation av socialstyrelsen förestås förlikningsmannasexpeditionen av en förste byråsekreterare, som är föredragande och adjungerad ledamot beträffande de ärenden, vilka handläggas å expeditionen. Å expeditionen tjänstgör vidare förutom biträdespersonal en byråsekreterare i Ce 24. Arbetsuppgifterna ha väsentligt ökat sedan 1930-talet. De av styrelsen föreslagna åtgärderna för en förstärkning av förlikningsmannasorganisationen komma att tillföra expeditionen nya uppgifter. Tidpunkten synes nu vara inne för en ombildning av förlikningsmannasexpeditionen till en egen byrå. Detta är påkallat jämväl för att bereda expeditionens chef en mera auktoritativ ställning utåt. Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning bör samtidigt en befattning som förste byråsekreterare i Ca 27 inrättas.

2. Ärenden rörande den halvöppna barnavården handläggas å en särskild avdelning inom barnavårdsbyrån. Å avdelningen tjänstgör en konsulent i Ce 24 och två amanuenser. Konsumenten leder det löpande arbetet inom avdelningen och föredrar andra ärenden än statsbidragsärenden. Beredning och föredragning av statsbidragsärenden har däremot uppdragits åt en av Kungl. Maj:t förordnad sakkunnig, vilken även tjänstgör som inspektör för de statsunderstödda förskoleseminarierna. För ifrågavarande uppdrag utgår arvode å 3 000 kronor för år.

En förbättring av konsulentens löneställning har tidigare ställts på framtiden i avbidan på det förslag, som 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården kan komma att framlägga. Även om kommittén framlägger sitt betänkande inom den närmaste tiden, torde dess förslag knappast kunna realiseras under budgetåret 1950/51. För övrigt synes någon anledning icke finnas att avvakta resultatet av kommitténs förslag när det gäller denna tjänsteuppflyttning. Förslaget kan nämligen i varje fall icke förväntas innebära någon nedskärning av den halvöppna barnavården utan i stället en upprustning.

Den halvöppna barnavården har på grund av nuvarande situation på arbetsmarknaden starkt aktualiserats. Problemen på detta område äro av mångahanda slag och tarva klokhet, omdömesförmåga och samarbetsvilja av den som har att syssla därmed. Konsumenten arbetar under ett ständigt tryck av intressemötsättningar. Den hittills vunna erfarenheten av arten och omfattningen av konsulentens arbetsuppgifter motiverar ett vidhållande av styrelsens tidigare framförda förslag att tjänsten uppflyttas till Ce 27.

3. I sina anslagsäskanden för budgetåren 1948/49 och 1949/50 föreslog styrelsen, att befattningen som hemhjälpkonsulent skulle uppflyttas från Ce 24 till Ce 27. Förslaget tillstyrktes i 1948 års statsverksproposition av departementschefen men bifölls ej av riksdagen. Styrelsen anser sig icke kunna underlåta att återkomma till frågan. Hemhjälpavdelningens arbete ökar oavblåtligt i olika hänseenden (kursverksamheten, statsbidragskontrollen, den konsulterande verksamheten i kommunerna), icke minst på grund av hemvårdarinnekårens fortgående ökning. På hemhjälpkonsumenten ställas krav på uppslagsrikedom, initiativförmåga, allmän kunnighet i hithörande arbetsmarknads- och utbildningsfrågor samt förmåga att knyta och upprätthålla kontakter med kommunala och landstingsorgan m. fl. Hemhjälpkonsumenten är självständig föredragande och har ansvaret för arbetsledningen å den i hög grad självständigt fungerande avdelningen. Denna har en personal av sju personer, varav tre amanuenser.

4. Å lagbyrån finnas två förste byråsekreterartjänster. Arbetsuppgifterna ställa synnerligen stora krav på dessa tjänstemän och det vore motiverat att uppflytta båda tjänsterna till Ca 29. Styrelsen inskränker sig emellertid till att föreslå, att en av tjänsterna uppflyttas.

Styrelsen hemställde i medelsäskandena för innevarande budgetår, att kamreraren, som var placerad i Cg 23, skulle uppflyttas till Ca 25. Statsmakterna medgävo emellertid endast, att tjänsten med oförändrad lönegrads-

placering ändrades till extra ordinarie befattning. Med hänsyn till arten av kamrerarens arbetsuppgifter och det därmed förenade ansvaret anser styrelsen alltjämt, att 25 lönegraden bör ifrågakomma.

5. Styrelsen har i förslag till 1947 års biträdesutredning förordat, att 23 biträdestjänster med hänsyn till arbetsuppgifternas art skola uppflyttas till högre lönegrad, varvid 6 skulle placeras i lönegrad 15, 10 i lönegrad 13 och 7 i lönegrad 11. Förslaget återopas här.

6. Förstärkningen motiveras med att arbetsuppgifterna å fattigvårdsavdelningen ökas allteftersom åldringsvården intensifieras.

7. Befattningen är avsedd för pris- och levnadskostnadsstatistiken och erfordras på grund av arbetsuppgifternas vikt och ökade omfattning.

8. 1946 års alkoholistvårdsutredning föreslog i sitt betänkande (SOU 1948:23, s. 172—174) viss utökning av personalen på nykterhetsvårdsbyrån. Den föreslagna utökningen bör genomföras successivt med början med en byrådirektör och en byråsekreterare.

9. Skolbyrån är under byråchefen organiserad på två avdelningar. Å den administrativa avdelningen handläggas personalfrågor, ärenden i övrigt av ekonomisk natur, räkenskapsärenden och byggnadsärenden. För avdelningen ha avsetts en byråsekreterare (Ce 24), två amanuenser och ett räknebiträde. Sedan senare delen av förra budgetåret har på grund av arbetsbelastningen ytterligare en amanuens tjänstgjort å avdelningen. Å den socialpedagogiska avdelningen behandlas intagnings- och elevförflyttningsärenden ävensom utbildnings- och eftervårdsfrågor och ärenden rörande inackorderingshem. Personalen utgöres av en byråinspektör (Ce 27) och fyra eftervårdskonsulenter (Ce 24), varjämte en psykiater står till avdelningens förfogande.

Den föreslagna förste byråsekreteraren i Ca 29 skall tjänstgöra som byråchefens ställföreträdare. Skolbyråchefen är ansvarig för ett förvaltningsområde med över 5 000 000 kronor i årligt anslag. Såsom statens inspektör för ungdomsvårdsskolorna har han att företaga resor till skolorna. Han måste också stå barnavårdsnämnderna till tjänst med Ortsbesök. Antalet resdagar för skolbyråchefen uppgick under år 1947 till över 100. Till följd av att en kvalificerad, såväl administrativt som socialpedagogiskt skolad ställföreträdare ej finnes, blir både arbetet på fältet och byråarbetet lidande. Genom förstatligandet av hela ungdomsvårdsskoleväsendet ökas byråns arbetsuppgifter ytterligare.

Den nya förste byråsekreteraren i Ce 27 skall leda arbetet på den administrativa avdelningen. Dennas arbetsuppgifter ha under de senaste åren ökats väsentligt genom förstatligandet. Antalet statliga skolor utgjorde budgetåren 1947/48 och 1948/49 15 resp. 17. Under 1949/50 är antalet 20 och beräknas nästa budgetår stiga till 25. Avdelningens personal har sedan lång tid tillbaka måst åläggas övertidsarbete i mycket stor utsträckning, ett förhållande som styrelsen finner icke kunna fortgå.

Socialstyrelsen hemställer om medel för fortsatt anställning av den amanuens, som nyligen tillförts avdelningen. — Skolbyråns räkenskapsamanuens bör erhålla hjälp av en befattningshavare, som kan självständigt utföra bl. a.

avlönings- och reseräkningsgranskning. Enligt styrelsens och riksräkenskapsverkets samstämmiga uppfattning bör härför avses en tjänst såsom kontorist i Ce 13.

Hos socialstyrelsen äro f. n. anställda fyra eftervårdskonsulenter, för vilkas verksamhet landet är uppdelat i lika många distrikt. Arbetsbördan för de nu anställda konsulenterna är alltför påfrestande och de kunna omöjligt hinna utföra allt det arbete, som egentligen åligger dem. Styrelsen föreslår, att ytterligare två konsulenttjänster inrättas, varigenom distrikten skulle erhålla en rimligare storlek. Antalet villkorligt utskrivna skulle inom de särskilda distrikten utgöra i vart och ett av 1—4 distrikten 200 samt i 5 och 6 distrikten (norra delarna av landet) 150 resp. 125.

Styrelsen understryker fördelarna av att konsulenterna äro stationerade i Stockholm, vilket innebär, att skolbyråchefen själv kan hålla samman eftervårdsarbetet, att konsulenterna ha tillgång till skolbyråns elevhandlingar, att de kunna sinsemellan byta fall samt att de få sitt expeditionella arbete utfört av skolbyråns kanslipersonal.

10. Beloppet avser avlöningar åt vikarier, ersättningar för övertidsarbete samt utgifter för vissa speciella och oförutsedda behov såsom tillsyn över lokaler, maskinbearbetning av statistiskt material utanför styrelsen m. m. Dessa kostnader ha beräknats till 16 000 kronor. Sannolikt på grund av att kostnaderna för löneklassuppflyttningar icke uppskattats tillräckligt högt vid anslagets bestämmande under tidigare budgetår har en brist å ca 7 000 kronor uppkommit. Beloppet har för nästa budgetår upptagits något ökat.

Yttranden.

Över socialstyrelsens betänkande rörande förstärkning av förlikningsväsendet ha yttranden avgivits av arbetsdomstolens ordförande, arbetsmarknadsstyrelsen, statskontoret, statens avtalsnämnd, vissa länsstyrelser, en särskild skiljedomare i arbetstvister, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer ävensom — vad angår förlikningsmannaexpeditionens personalfrågor — statens lönenämnd.

Vad först angår frågan om vilket ämbetsverk, som centralt skall handlägga förlikningsärendena, har socialstyrelsens förslag i flertalet yttranden lämnats utan erinran. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* erinrar emellertid, att frågan därom tidigare behandlats i det av särskilt tillkallade sakkunniga år 1947 avgivna betänkandet rörande ett centralt arbetsmarknadsorgan (SOU 1947:24, s. 69) samt att departementschefen (prop. 1947:239, s. 36) ansett förlikningsärendena tills vidare böra handhavas av socialstyrelsen i avbidan på resultatet av bl. a. den nu gjorda utredningen. Länsstyrelsen finner anmärkningsvärt, att socialstyrelsen upptagit spørsmålet om den centrala organisationen till behandling utan att en uttömmande utredning i frågan förelegat. Länsstyrelsen kan därför icke nu tillstyrka den föreslagna omorganisationen av förlikningsmannaexpeditionen. — *Arbetsmarknadsstyrelsen* anser, att starka skäl tala för en överflyttning av förlikningsmannaexpeditionen till styrelsen samt anför, att frågan om löne- och sysselsättningsstatistikens överflyttning till arbetsmarknadsstyrelsen i annat sammanhang

är aktuell och att det skulle vara av stort värde för åtskilliga ämnesområden inom styrelsen att ha tillgång till expeditionens expertis.

Vad därefter angår frågorna om förlikningsmannaaexpeditionens omorganisation till byrå och personalbehovet därstädes har *statskontoret* icke kunnat finna, att någon sådan förändring av arbetsuppgifterna ägt rum eller ifrågasatts, att en omorganisation av denna anledning skulle vara motiverad. Ämbetsverket kan icke tillstyrka annan ändring än att den nu befintliga amanuens tjänsten utbytes mot en tjänst som byråsekreterare i Ca 24.

Statens lönenämnd finner vissa skäl tala för att förste byråsekreterartjänsten utbytes mot en byråchefstjänst, varvid dock med sistnämnda tjänst icke bör förenas uppdrag som distriktsförlikningsman.

I fråga om socialstyrelsens övriga förslag rörande personalorganisationen förordar *statskontoret* en stark återhållsamhet med hänsyn till att decentraliseringsutredningens och länsstyrelseutredningens arbete kan medföra icke oväsentlig förändring i socialstyrelsens arbetsuppgifter. Ämbetsverket vill icke motsätta sig bifall till förslaget om ordinariesättning av 4 byråsekreterartjänster. Däremot bör resultatet av pågående tjänsteförteckningsrevision och biträdesutredning avvaktas, innan annan ändring vidtages beträffande anställnings- och avlöningsförhållandena inom styrelsen. Föreslagna personalökningar avstyrkas, varvid ämbetsverket dock utgår ifrån att medel skola beräknas för den å skolbyrån senast anställde amanuensen. Därest ett ytterligare biträde erfordras för räkenskapsgranskningen å skolbyrån, bör befattningshavaren placeras som kanslibiträde i avvaktan på biträdesutredningens resultat.

Statens lönenämnd har anfört i huvudsak följande.

Lönenämnden har i utlåtande över styrelsens petita för innevarande budgetår beträffande konsulenten för halvöppen barnavård framhållit, att spörsmålet om tjänstens lönegradsplacering borde upptagas till prövning i samband med behandlingen av de förslag, som kunna komma att framläggas av 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården. Då kommitténs betänkande ännu icke avgivits, har lönenämnden icke funnit anledning till annat uttalande i anledning av det nu framlagda förslaget. Beträffande befattningen som hemhjälpkonsulent har lönenämnden i sina yttranden över socialstyrelsens petita för budgetåren 1948/49 och 1949/50 uttalat, att med ett slutligt ställningstagande till den ifrågasatta uppflyttningen borde ytterligare anstå. Med hänsyn till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som numera ankomma på hemhjälpkonsulenten, synes i och för sig intet vara att erinra mot att tjänsten uppflyttas till högre lönegrad. Lönenämnden anser emellertid, att frågan om valet av lönegrad är av sådan natur att den bör underkastas prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Socialstyrelsens förslag om uppflyttning från Ce 23 till Ca 25 av kamrerartjänsten liksom förslaget om förstärkning av personalen å statistiska byrån med en förste aktuarietjänst i Ce 29 har biträtts av lönenämnden.

Förslagen om uppflyttning från Ca 27 till Ca 29 av en förste byråsekreterartjänst vid lagbyrån samt om inrättande av en sådan tjänst i Ca 29 vid skolbyrån synas böra hänskjutas till tjänsteförteckningskommittén. Beträffande sistnämnda tjänst erinras emellertid, att lönenämnden i tidigare utlåtande uttalat, att, därest behov skulle anses föreligga av en förste byrå-

sekreterare å skolbyrån, tjänsten åtminstone tills vidare icke bör placeras i högre lönegrad än Ce 27.

Om det av socialstyrelsen anmälda behovet av förstärkning av den kvalificerade administrativa personalen å nykterhetsvårdsbyrån befinnes böra tillgodoses, bör detta — i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till 1946 års alkoholistvårdsutrednings betänkande — ske genom meddelande av förordnande att bestrida göromål enligt 8 § 2 mom. Saar. Under beaktande av löneställningen för närmast motsvarande befattningshavare vid socialstyrelsens övriga byråer bör sådant förordnande icke avse högre lönegrad än den 29:e. Lönenämnden anser sig icke kunna tillstyrka, att vid nykterhetsvårdsbyrån inrättas en befattning såsom byråsekreterare (Ca 24), vars innehavare skulle få till uppgift att företrädesvis ägna sig åt ekonomiska frågor. Ifrågavarande göromål böra t. v. kunna fullgöras av amanuens med lön enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

Uppgiftsplikt beträffande statistiken över detaljhandelsomsättningen.

I detta sammanhang torde få anmälas följande. Konjunkturinstitutet har (skr. 1/3 1949) hemställt om införande av uppgiftsplikt för den månatliga statistik över detaljhandels omsättning, vars insamling och bearbetning handhaves av socialstyrelsen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 14 november 1947. Insamlingen av primäruppgifterna för ifrågavarande statistik har hittills — i samarbete med vissa näringslivets organisationer — skett på frivillig väg. Resultatet härav har emellertid, enligt av konjunkturinstitutet anförda data beträffande redovisningsfrekvensen, blivit synnerligen otillfredsställande i vad avser den enskilda handeln, varigenom undersökningarnas tillförlitlighet och representativitet avsevärt reducerats.

Socialstyrelsen, kommerskollegium, 1948 års statistikutredning samt *Kooperativa förbundets styrelse* ha i yttranden över framställningen tillstyrkt bifall till densamma, medan *Sveriges köpmannaförbund* och *Sveriges hantverks- och småindustriorganisationer* — under hänvisning till vissa mellan socialstyrelsen och köpmannaförbundet överenskomna åtgärder för vinnande av bättre svarsfrekvens — icke anse sig kunna tillstyrka att uppgiftsplikt införes.

Departementschefen.

Socialstyrelsens förslag till förstärkning av distriktsförlikningsväsendet m. m. torde få behandlas i samband med anslaget till avlöningar åt förlikningsmännen. Här må endast framhållas, att jag icke har för avsikt att med anledning av nämnda förslag förorda någon mera betydande ändring av den nuvarande organisationen. Även om det oaktat vissa skäl kunna åberopas för att chefen för förlikningsmannae expeditionen beredes något förbättrad löneställning, kan en sådan åtgärd f. n. icke komma i fråga. Ej heller förslaget att expeditionen skall förstärkas med en förste byråsekreterartjänst kan jag tillstyrka.

Såsom länsstyrelsen i Malmöhus län erinrat, har frågan om förlikningsmannae expeditionen skall förbli hos socialstyrelsen eller flyttas till arbetsmarknadsstyrelsen hållits öppen i avbidan bl. a. på socialstyrelsens nu fram-

lagda utredning. Då några påtagliga olägenheter icke synas förknippade med den nuvarande organisationen, föreligger enligt min mening fortfarande icke anledning att föreslå en ändring på denna punkt.

Socialstyrelsen har ånyo föreslagit, att befattningarna som konsulent för halvöppen barnavård och hemhjälpkonsulent skola uppflyttas från Ce 24 till Ce 27. Den förstnämnda befattningens uppgifter och ansvar kunna antagas bli vidgade under nästa budgetår, enär den nu tillämpade ordningen med en särskild föredragande för ärenden angående statsbidrag till förskoleseminarier och institutioner för halvöppen barnavård torde böra upphöra med utgången av innevarande budgetår. En uppflyttning av tjänsten bör numera övervägas. Jag anser emellertid, att prövningen av lönegradsfrågan bör anstå intill dess att det pågående utredningsarbetet rörande den halvöppna barnavården slutförts.

Förslaget att hemhjälpkonsulenten skall placeras i 27 lönegraden har tidigare biträtts av mig. På mitt förslag förordade Kungl. Maj:t i 1948 års statsverksproposition (V ht., s. 10) uppflyttning av tjänsten. Riksdagen avsåg emellertid detta förslag (statsutsk. utl. nr 5, s. 2; riksdagens skrivelse nr 5). Statens lönenämnd, som tidigare avstyrkt uppflyttning, har nu uttalat, att i och för sig intet synes vara att erinra mot att tjänsten flyttas upp till högre lönegrad. Nämnden har dock ansett, att lönegraden bör prövas i samband med pågående tjänsteförteckningsrevision. Jag är fortfarande av den uppfattningen, att ifrågavarande tjänst med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning är alltför lågt placerad. Sedan förslaget om uppflyttning av tjänsten underställdes riksdagen, har den sociala hemhjälpen ytterligare utbyggt. Medan statsbidrag för år 1948 beviljades till avlönande av 2 342 hemvårdarinnor, har bidrag hittills beviljats för 2 694 hemvårdarinnor under år 1950. Den sociala hemhjälpen betydelse som social institution synes vara i växande. Motiven för en uppflyttning i högre lönegrad av befattningen som hemhjälpkonsulent synas numera ha ytterligare stärkts. Jag förordar, att Kungl. Maj:t måtte ånyo föreslå riksdagen att befattningen uppflyttas till Ce 27.

Socialstyrelsen har föreslagit en betydande utbyggnad av skolbyrån. Otvivelaktigt ökar arbetsbördan för byråns personal icke oväsentligt genom det pågående förstatligandet av de icke statliga ungdomsvårdsskolorna. En ytterligare utbyggnad av eftervården av de från ungdomsvårdsskolorna utskrivna eleverna är ett starkt önskemål. Under nuvarande förhållanden kan emellertid endast en mycket begränsad förstärkning av skolbyrån komma i fråga. Medel torde få beräknas för en amanuens och ett biträde i reglerad befordringsgång. De föreslagna förste byråsekreterartjänsterna och de nya tjänsterna som eftervårdskonsulent kan jag alltså icke tillstyrka.

Jag kan icke heller förorda de av socialstyrelsen i övrigt framlagda förslagen om inrättande av nya befattningar eller uppflyttning av befintliga tjänster i högre lönegrad.

Jag har icke något att erinra mot förslaget att befattningen som förste

byråsekreterare i Ce 29 å barnavårdsbyrån uppföres på ordinarie stat. Denna befattning får anses vara permanent erforderlig. Ej heller mot förslaget att tjänsten som förste byråsekreterare i Cg 27 på samma byrå ändras till tjänst i Ce 27 har jag något att invända. Då å socialstyrelsens personalförteckning endast finnes uppförd en befattning som byråsekreterare i Ca 24 och antalet e. o. byråsekreterare samt amanuenser uppgår till ett 30-tal, bör hinder ej heller föreligga mot att fyra byråsekreterartjänster i Ce 24 såsom styrelsen föreslagit ordinariesättas. Även förslaget att den kansliskrivare i Cg 15, som tjänstgör såsom verksregistrator, skall erhålla befattning i Ce 15 kan jag biträda. Jag vill erinra, att den å styrelsens personalförteckning uppförda befattningen som registrator och kassör i Ca 18 sedan år 1946 icke uppehålls utan ersatts dels med en kamrerartjänst i 23 lönegraden, vilken fr. o. m. innevarande budgetår inrättats som extra ordinarie befattning, och dels med nu ifrågavarande kansliskrivartjänst. Samtidigt som sistnämnda tjänst ändras till extra ordinarie bör befattningen som registrator och kassör uppföras på övergångsstat.

Med hänsyn till befördringsgången för biträdespersonal bör antalet befattningar som kontorsbiträde i Ca 8 ökas med fem, av vilka dock endast två beräknas belasta ordinarieposten. Socialstyrelsens förslag i övrigt om inrättande av nya ordinarie tjänster böra f. n. ej föranleda någon åtgärd.

De å övergångsstat vid styrelsen uppförda befattningarna som skyddshemsinspektör i Ca 30 och förste byråsekreterare i Ca 29 böra utgå ur personalförteckningen.

Avlöningsanslaget bör på grund av de av mig förordade förslagen höjas med 14 500 kronor. Härtill komma merkostnader på grund av reglerad befördringsgång och löneklassuppflyttningar, cirka 22 500 kronor. Slutligen torde det till vikarier, tillfällig arbetskraft m. m. avsedda beloppet böra höjas med 6 000 kronor. Å andra sidan bör anslaget minskas med ett belopp å 3 000 kronor, vilket avsetts till arvode åt en särskild föredragande i vissa ärenden rörande halvöppen barnavård. Anslaget bör alltså ökas med (14 500 + 22 500 + 6 000 — 3 000) 40 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 656 000 (+ 66 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, 15 500 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 804 700 (— 30 300) kronor;

rörligt tillägg 168 800 (+ 4 300) kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med (656 000 + 15 500 + 804 700 + 168 800) 1 645 000 (+ 40 000) kronor.

Vidkommande konjunkturinstitutets hemställan om införande av uppgiftsplikt för statistiken över detaljhandelsomsättningen anser jag efter samråd med chefen för finansdepartementet — av skäl institutet anfört samt med hänsyn till nödvändigheten av en tillfredsställande statistik på detta område

för bl. a. arbetet med uppställandet av en nationalbudget — erforderligt, att insamlingen av uppgiftsmaterialet för ifrågavarande statistik baseras på uppgiftsplikt. Därest riksdagen icke har någon erinran däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i administrativ ordning utfärda erforderliga bestämmelser om skyldighet att på anmodan av socialstyrelsen lämna för förenämnda ändamål erforderliga uppgifter.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för socialstyrelsen vidtaga de ändringar, som nyss angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	656 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	804 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 800

Summa kronor 1 645 000;

c) till *Socialstyrelsen*: *Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 645 000 kronor.

[4] 2. **Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000	22 827
1949/50 (statsliggaren s. 302) ..	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

Av detta anslag bestridas avlöningskostnaderna för den personal, främst biträdespersonal, som i anledning av större specialundersökningar anställs å socialstyrelsens båda statistiska byråer.

Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av ca 2 500 kronor.

I överensstämmelse med förslag av socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) bör anslaget upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen*: *Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[5] 3. **Socialstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	241 000	338 464
1949/50 (statsliggaren s. 302)	300 000	
1950/51 (förslag)	350 000	

Yrkanden.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) hemställt, att anslaget uppräknas med 72 000 kronor.

1. Reseersättningar	35 000
2. Expenser för eget behov:	
a) Bränsle, lyse och vatten	2 500
b) Övriga expenser för eget behov	34 500
	72 000

Motivering.

1. *Reseersättningar.* För innevarande budgetår ha anvisats 65 000 kronor. Kostnaderna uppgingo under 1948/49 till 71 800 kronor, vartill under ungdomsvårdsskolornas omkostnadsanslag kommo 21 550 kronor för eftervårdskonsulenternas resor. Sistnämnda kostnader bestridas fr. o. m. innevarande budgetår från socialstyrelsens anslag. Styrelsens förslag om inrättande av ytterligare eftervårdskonsulenttjänster torde medföra en ökning med närmare 10 000 kronor.

Ett effektivt fullgörande av socialstyrelsens arbetsuppgifter förutsätter en reseverksamhet av betydande omfattning, vilket i olika sammanhang även vitsordats av statsmakterna. Många av styrelsens tjänster äro också »rese-tjänster», d. v. s. befattningshavarnas huvudsakliga arbetsuppgifter måste fullgöras i samband med tjänsteresor. I första hand må nämnas byråinspektörerna å barnavårdsbyrån, konsulenterna för sociala hembjälp, halvöppna barnavården och eftervården vid ungdomsvårdsskolorna. Härtill kommer den alltjämt fortgående ökningen av styrelsens rådgivnings- och inspektionsverksamhet, som sammanhänger med den fortsatta utbyggnaden av skolbyråns och barnavårdsbyråns verksamhet, planering av nya ålderdomshem och omläggning av äldre sådana från fattigvårdsanstalter till inackorderingshem.

2. a) *Bränsle m. m.* Utgift 1946/47 15 000, 1947/48 8 250 och 1948/49 12 800; anslag 1949/50 11 500.

2. b) *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 185 000; anslag 1949/50 159 500. — Beträffande de bland övriga expenser ingående kostnaderna för förhyrning av statistikmaskiner anföres följande. Kostnaderna utgjorde 1948/49 20 800 kronor. Utgifterna för innevarande budgetår ha beräknats stiga till 29 000 kronor på grund av att nya maskiner förhyrts. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till 44 000 kronor. Av ökningen för nästa budgetår, 15 000 kronor, hänföra sig 5 000 kronor till merkostnader för en tabulator med större kapacitet än tidigare erfordrats, medan 4 300 resp. 6 500 kronor falla på förhyrning av en reproducerande stansmaskin och en multiplicerande sådan. Det ökade maskinbehovet sammanhänger främst med att antalet hålkortsbearbetade statistikgrenar ökats. Kraven på olika specialbearbetningar liksom kraven på snabbhet i framläggande av resultat ha i synnerhet när det gäller arbetsmarknadsstatistiken ökats.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. på grund av belastningen under budgetåret 1948/49 (19 600 kronor) höjes med 5 000 kronor

till 20 000 kronor. Beträffande anslagsposten till reseersättningar har statskontoret anfört följande.

I enlighet med statskontorets inställning till den föreslagna utökningen av antalet eftervårdskonsulenter torde den begärda anslagsposten i varje fall kunna nedsättas med 10 000 kronor till 90 000 kronor. Men ej heller en höjning till sistnämnda belopp anser sig statskontoret kunna förorda. I betraktande av den omfattande reseverksamhet, som fullgörandet av socialstyrelsens arbetsuppgifter förutsätter, måste det sätt, på vilket styrelsens inspektioner och övriga förrättningar organiseras, samt planläggningen av befattningshavarnas resor vara av utomordentlig betydelse för belastningen av ifrågavarande anslagspost. Det undandrager sig visserligen statskontorets närmare bedömande, om och i vad mån det kan vara möjligt att nedbringa styrelsens rese- och traktamentskostnader. Uteslutet torde dock icke vara, att en rationalisering av inspektionsverksamheten skulle kunna medföra ett minskat anslagsbehov. I avvaktan på undersökningar i detta avseende vill ämbetsverket föreslå, att anslagsposten till reseersättningar uppföres med samma belopp som beräknats för budgetåret 1949/50 eller med 65 000 kronor.

För bränsle, lyse och vatten bör enligt statskontorets mening upptagas oförändrat belopp. De årliga kostnaderna för hyra av statistikmaskiner böra redovisas under en särskild delpost. Huruvida det kan vara erforderligt att nu vidtaga en så avsevärd utökning av maskinparken som styrelsen föreslagit, undandrar sig statskontorets bedömande. Det belopp, som under övriga expenser för eget behov beräknats till skrivmaterialier, papper och blanketter m. m., synes väl högt tilltaget i förhållande till senaste belastningssiffror.

Departementschefen.

Då utgifterna under anslagsposten till sjukvård m. m. minskats från 24 700 kronor under budgetåret 1947/48 till 19 600 kronor under budgetåret 1948/49 — sannolikt på grund av att den för allmänna bostadsräkningen anställda personalen minskats — bör ytterligare någon erfarenhet avvaktas innan postens belopp ändras.

Socialstyrelsens resekostnader, bortsett från kostnaderna för eftervårdskonsulenternas resor, ha under budgetåren 1946/47—1948/49 uppgått till 51 100, 56 500 och 72 000 kronor. En avsevärd stegring av kostnaderna har alltså ägt rum. Det är uppenbart, att för fullgörande av de på styrelsen ankommande uppgifterna fordras en omfattande reseverksamhet. Nya befattningar med uppgifter som förutsätta resor ha även tillkommit under nämnda tid. Emellertid måste, såsom statskontoret anfört, det sätt på vilket styrelsens inspektioner och övriga förrättningar organiseras samt planläggningen av befattningshavarnas resor vara av utomordentlig betydelse för kostnaderna. Jag finner det angeläget, att socialstyrelsen undersöker möjligheterna att utan eftergivande av arbetets krav begränsa utgifterna för resor. Tills vidare tillstyrker jag endast en höjning av anslagsposten till resekostnader med 15 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till expenser för eget behov synes till bränsle, lyse och vatten kunna beräknas oförändrat belopp.

1948 års statistikutredning har i ett till finansdepartementet ingivet betänkande föreslagit, att fr. o. m. den 1 juli 1950 skall inrättas en statlig maskincentral för hålkortsbearbetning av statistiskt material. För denna central skola enligt förslaget i första hand avses de statistikmaskiner, som utnyttjats för bearbetningen av 1945 års allmänna bostadsräkning, samt huvuddelen av den av socialstyrelsen i övrigt förhyrda maskinuppsättningen. Socialstyrelsen har i avgivet utlåtande tillstyrkt, att en maskincentral inrättas med användande av de för bostadsräkningen förhyrda maskinerna. Styrelsen har däremot avstyrkt förslaget i vart fall såvitt detsamma avser överförande redan fr. o. m. nästa budgetår av styrelsens maskinuppsättning i övrigt. Ställning har ännu icke tagits till förslaget. Tills vidare torde vid beräkningen av medelsbehovet under detta anslag böra förutsättas, att socialstyrelsens maskinuppsättning, bortsett från den särskilda för bostadsräkningen anskaffade uppsättningen, skall bli kvar hos styrelsen under nästa budgetår.

Socialstyrelsens kostnader för hyra av statistikmaskiner beräknas av styrelsen komma att stiga avsevärt under innevarande och nästa budgetår på grund av att nya maskiner förhyrts. Då maskinhyrorna bestämts i dollar, ha de genom devalveringen i september 1949 stigit utöver vad socialstyrelsen beräknat i sina medelsäskanden. Anskaffningen av nya maskiner har för- anletts av en strävan från styrelsens sida att göra bearbetningen av viss statistik snabbare och mindre personalkrävande. Jag anser mig vid beräkningen av medelsbehovet för detta ändamål under nästa budgetår böra lägga den nuvarande hyressumman, vilken enligt vad jag inhämtat uppgår till 48 800 kronor för år, till grund. Ytterligare maskiner torde tills vidare icke böra förhyras utan särskilt medgivande. Då vissa mindre inkomstbelopp kunna beräknas inflyta för maskinarbete åt andra verk m. fl., föreslår jag, att ett belopp å 47 000 kronor beräknas till hyra för statistikmaskiner. Såsom statskontoret föreslagit bör detta belopp anvisas som särskild delpost under posten till expenser för eget behov.

Återstående expenser för eget behov uppgingo under budgetåret 1948/49 till 164 200 kronor. För motsvarande kostnader under nästa budgetår har socialstyrelsen beräknat 150 000 kronor. Jag beräknar för ändamålet 147 500 kronor.

Den sammanlagda ökningen av medelsbehovet till expenser för eget behov skulle med denna beräkning utgöra $(47\,000 + 147\,500 - 159\,500)$ 35 000 kronor. Hela ökningen av omkostnadsanslaget skulle alltså uppgå till $(15\,000 + 35\,000)$ 50 000 kronor och anslaget sålunda uppföras med $(300\,000 + 50\,000)$ 350 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[6] 4. Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsombud.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	38 000	32 600
1949/50 (statsliggaren s. 303) ..	50 800	
1950/51 (förslag)	50 800	

Av anslaget för innevarande budgetår ha 44 400 kronor avsetts för styrelsens ortsombud för insamling av prisuppgifter och 6 400 kronor för dess ombud för insamling av uppgifter till statistiken angående detaljhandelsomsättningen.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) förklarat, att orsaken till att det för budgetåret 1948/49 anvisade anslaget icke helt tagits i anspråk huvudsakligen varit, att prisinsamlingen på landsbygden icke, såsom tidigare beräknats, igångsatts vid budgetårets början utan först senare. Styrelsen hemställer om anvisande av oförändrat anslag.

Jag biträder socialstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 50 800 kronor.

[7] 5. Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	215 000	210 960
1949/50 (statsliggaren s. 303) ..	208 500	
1950/51 (förslag)	208 500	

I enlighet med förslag av socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 208 500 kronor.

[8] 6. Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	55 400	73 100
1949/50 (statsliggaren s. 304)	78 400	
1950/51 (förslag)	82 000	

Enligt gällande stat för anslaget ha 400 kronor avsetts för sjukvård m. m., 64 000 kronor för reseersättningar och 14 000 kronor för expenser. För användningen av expensposten gälla särskilda bestämmelser, som framgå av statsliggaren.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) under expensposten beräknat ett behov av — liksom för innevarande budgetår — 7 800 kronor till expensersättningar åt de konsulenter, vilka icke kunna beredas arbetsrum med telefon

i av staten upplåtna lokaler. Övriga utgifter under denna post (avseende skrivmateriel, interurbansamtal, facklitteratur m. m.) ha enligt styrelsens uppgifter under det senaste budgetåret uppgått till 9 816 kronor. Styrelsen hemställer, att till expenser anvisas ett belopp av (7 800 + 9 800) 17 600 kronor, innebärande en uppräknings med 3 600 kronor.

Med övriga anslagsposter oförändrade föreslår styrelsen sålunda, att anslaget uppföres med (78 400 + 3 600) 82 000 kronor.

Socialstyrelsen hemställer vidare om följande ändringar i bestämmelserna för expenspostens användning, nämligen *dels* att styrelsen medgives av denna post använda visst belopp, förslagsvis 1 000 kronor, för inköp av möbler m. fl. inventarier till konsulenter samt för andra till expenser hänförliga utgifter, som ej finnas särskilt angivna i bestämmelserna, *dels ock* att det belopp, som styrelsen må använda för inköp av facklitteratur åt konsulenter, höjes från 450 kronor till 600 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot den föreslagna höjningen av anslaget. Däremot har ämbetsverket icke funnit tillräckliga skäl föreligga för det begärda medgivandet att disponera visst belopp för inköp av möbler m. m. eller för den föreslagna höjningen av det belopp som må användas till facklitteratur.

Departementschefen.

Användningen av expensposten är f. n. begränsad genom snäva regler, som ange de utgifter vilka få av socialstyrelsen bestridas från posten. I den mån behov uppkommer av medel till andra utgifter av expensnatur (t. ex. inköp av skrivmaskiner eller möbler) fordras Kungl. Maj:ts särskilda medgivande till utgifterna. Kungl. Maj:t har under ettvar av budgetåren 1947/48 och 1948/49 på framställning medgivit styrelsen att disponera ca 800 kronor för dylika ändamål. Det synes ändamålsenligt, att styrelsen erhåller befogenhet att utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande använda ett begränsat belopp, lämpligen 1 000 kronor, för sådana expensutgifter, som ej särskilt angivits i de nu gällande bestämmelserna. Även den föreslagna höjningen av det för inköp av facklitteratur avsedda beloppet kan jag tillstyrka.

Expensposten bör, såsom socialstyrelsen föreslagit, beräknas med hänsynstagande till belastningen under budgetåret 1948/49. Posten bör därför uppräknas med 3 600 kronor och anslaget sålunda upptagas till (78 400 + 3 600) 82 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 82 000 kronor.

[9] 7. Arbetsdomstolen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	100 000	98 978
1949/50 (statsliggaren s. 305) ..	111 000	
1950/51 (förslag).....	111 000	

Yrkanden.

Arbetsdomstolen har (skr. 5/8 1949) hemställt om uppräknning av anslaget med 1 690 kronor.

1. Uppflyttning av sekreteraren från Ce 29 till Ce 30	350
2. Uppflyttning av biträdande sekreteraren från Cg 25 till Cg 27	<u>1 340</u>
	1 690

Motivering.

1. Sekreterartjänsten uppehålls sedan lång tid av e. o. eller extra hovrättsfiskal. Tjänsten har fr. o. m. den 1 juli 1949 uppflyttats från Ce 27 till Ce 29. Arbetsdomstolen hade föreslagit uppflyttning till Ce 30 (betr. motiveringen se 1949 års statsverksprop., V ht., s. 24). Detta förslag bör genomföras, då det är önskvärt att såsom sekreterare kunna förvärva fiskal, som vill uppehålla befattningen under avsevärd tid även efter det han nått adjunktionsstadiet i sin hovrättskarriär.

2. På grund av arbetets kvalificerade art bör såsom biträdande sekreterare ifrågakomma endast fiskal, som i hovrätt tillhör lägst 25 lönegraden. Med hänsyn till arten av arbetet bör biträdande sekreteraren beredas högre löneförmåner än i hovrätten. Vid annat förhållande torde möjligheterna att erhålla lämplig person som biträdande sekreterare och sedermera sekreterare ominstetgöras eller åtminstone väsentligt beskäras.

Yttranden.

Statskontoret och *statens lönenämnd* anföra, att några nya skäl av tillräcklig styrka icke anförts i fråga om uppflyttning av sekreteraren. Förslaget om uppflyttning av biträdande sekreteraren avstyrkes under hänvisning till att statsmakernas beslut redan för innevarande budgetår lämnar utrymme för anlåtande av en fiskal i 27 lönegraden. För den händelse att avlöning under budgetåret 1950/51 skulle befinnas böra utgå enligt Cg 27 bör Kungl. Maj:t enligt statskontorets mening lämpligen inhämta riksdagens bemyndigande att medgiva härav påkallat överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Svea hovrätt anför i huvudsak följande.

Det vitsordas, att på sekreteraren i arbetsdomstolen måste ställas större krav än som genomsnittligt komma i fråga beträffande en hovrättsfiskal.

Innehavaren av befattningen såsom sekreterare i arbetsdomstolen är bättre avlönad än en fiskal i hovrätten, som ännu icke erhållit adjunktion, och detta oavsett huruvida sekreterarlönen bestämmes enligt 29 eller 30 lönegraden. På adjunktionsstadiet inträder småningom paritet mellan sekreterarlönen och adjunktionslönen (fiskalslön + vikariatsersättning å Ce 32). När detta sker är omöjligt att säga, ty det beror på i vilken utsträckning adjunktion åtnjutes. Sedan ständig adjunktion (vikariatslön å Ce 32) erhållits, är all paritet utesluten med mindre sekreterarlönen höjes att utgå enligt 32 lönegraden.

Redan 1½ år efter förordnande som e. o. fiskal blir biträdande sekreteraren i egenskap av fiskal berättigad till lön enligt Ce 27. En höjning av biträdande sekreterarens lön till denna lönegrad synes därför ofrånkomlig. Paritet i lönehänsende behålles emellertid icke längre än till den dag, då biträdande

sekreteraren i egenskap av fiskal skulle erhålla adjunktion. I praktiken torde dock en biträdande sekreterare ha blivit uppflyttad till sekreterare i arbetsdomstolen rätt långt före denna tidpunkt.

Departementschefen.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog arbetsdomstolen, att befattningen som sekreterare hos domstolen skulle uppflyttas från Ce 27 till Ce 30. I enlighet med förslag av statskontoret och statens lönenämnd placerades tjänsten i Ce 29. Domstolen har förnyat sitt förslag om placering i Ce 30. Såsom statskontoret och lönenämnden anfört synas tillräckliga skäl icke föreligga att ändra den vid 1949 års riksdag beslutade placeringen av tjänsten.

Ej heller beträffande tjänsten som biträdande sekreterare synes anledning till ändring föreligga. Det vid 1949 års riksdag fattade beslutet innebar, att den biträdande sekreteraren skall anställas som extra tjänsteman med placering i den lönegrad han tillhör i egenskap av fiskal, d. v. s. antingen 25 eller 27 lönegraden.

Under dessa förhållanden synes anslaget böra anvisas med oförändrat belopp. Anslaget har beräknats under antagande, att biträdande sekreteraren är placerad i Cg 25. Såsom statskontoret föreslagit synes Kungl. Maj:t böra äga befogenhet att om biträdande sekreteraren är placerad i Cg 27 medgiva på grund härav erforderligt överskridande av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsdomstolen: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 111 000 kronor.

[10] 8. **Arbetsdomstolen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 200	2 868
1949/50 (statsliggaren s. 306)	4 200	
1950/51 (förslag)	4 200	

Utgifterna under anslaget uppgingo under budgetåret 1948/49 till 4 731 kronor. Skillnaden mellan detta belopp och det i förestående tablå upptagna förklaras därav, att anslaget tillgodoförts å publikationen »Arbetsdomstolens domar» uppkommet överskott.

Arbetsdomstolen har (skr. 5/8 1949) under hänvisning till belastningen å delposten till övriga expenser under budgetåret 1948/49 — 4 495 kronor — hemställt om uppräknings av denna post med 800 kronor till 4 800 kronor. Med anslaget i övrigt oförändrat skulle detsamma alltså upptagas till (4 200 + 800) 5 000 kronor.

Statskontoret anser skäl icke föreligga för en uppräknings av anslaget.

Departementschefen.

I likhet med statskontoret anser jag, att tillräcklig anledning att höja anslaget icke föreligger.

Arbetsdomstolen utger sedan länge en årlig sammanställning av domstolens domar. Det överskott, som regelmässigt uppstår å denna publikationsverksamhet, tillgodoföres domstolens omkostnadsanslag. Verksamheten redovisas emellertid icke under omkostnadsstaten. Detta förhållande är av tekniska skäl icke tillfredsställande. Under omkostnadsstaten böra därför uppföras dels en utgiftspost för publikationstryck och dels under rubriken särskilda uppbördsmedel en post för inkomster vid publikationens försäljning. Med hänsyn till svårigheterna att för varje budgetår beräkna inkomsterna bör inkomstposten upptagas med samma belopp som utgiftsposten. Enligt vad jag inhämtat uppgingo utgifterna för 1948 års årgång till ca 18 000 kronor. För publikationstryck bör därför upptagas en anslagspost å 18 000 kronor och under särskilda uppbördsmedel samma belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 kronor.

[11] 9. **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100 000	197 626
1949/50 (statsliggaren s. 306) ..	140 000	
1950/51 (förslag)	140 000	

Från detta anslag bestridas arvodena till förlikningsmännen i de sju förlikningsmannadistrikten ävensom ersättningar till särskilda förlikningsmän och till ledamöter av förlikningskommissioner enligt medlingslagen och dess tillämpningskungörelse. Från anslaget gäldas härutöver dels sådan ersättning till opartisk ordförande, ledamot av kommission eller ledamot av skiljenämnd, som avses i lagen om förenings- och förhandlingsrätt, dels ock arvoden till särskilda förlikningsmän eller ledamöter av förlikningskommissioner för medling i hyrestvister. Enligt medgivande av 1949 års riksdag (riksdagens skrivelse 1949: 5) må anslaget tagas i anspråk för ersättningar jämväl till av Kungl. Maj:t efter föredragning av andra departement än socialdepartementet förordnade opartiska ordförande eller förlikningskommissioner i tvister mellan parter, å vilka lagen om medling i arbetstvister icke är tillämplig.

Enligt för anslaget fastställd stat ha 47 000 kronor beräknats till arvoden åt distriktsförlikningsmännen och 93 000 kronor till arvoden i övrigt.

I motion till 1945 års riksdag (I: 191) hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om översyn av lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister. Motionärerna framhöllo, att förlikningsmännen under de senaste åren varit så överhopade med arbete att de icke haft möjlighet att inom rimlig tid taga nya ärenden under behandling. I remissyttrande till andra lagutskottet vitsordade socialstyrelsen, att vissa förlikningsmän hade en synnerligen stor arbetsbörda, som särskilt under vissa delar av året med-

förde, att parterna först efter relativt lång väntan kunde erhålla begärd medling. Andra lagutskottet (utl. nr 41) uttalade, att, då det ur såväl de berörda parternas som allmän synpunkt vore av vikt att begärd medling företoges utan avsevärt dröjsmål, åtgärder enligt utskottets mening uppenbarligen voro påkallade för att undanröja berörda olägenheter. Utskottet tillstyrkte därför en utredning. Då de påtalade olägenheterna i viss utsträckning antogs ha sin grund i svårigheter att finna personer, som voro hågade och lämpliga att åtaga sig förlikningsmannauppdrag, borde vid utredningen exempelvis prövas, i vad mån uppdragen kunde ändras till heltidstjänster. Även en ändring av distriktens antal borde övervägas.

På hemställan av utskottet anhöll riksdagen (skr. nr 240), att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning rörande förstärkning av förlikningsväsendet samt vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kunde föranleda.

Kungl. Maj:t uppdrog den 12 juli 1946 åt socialstyrelsen att med beaktande av vad i utskottets utlåtande anförts verkställa den begärda utredningen.

Med skrivelse den 30 september 1948 överlämnade *socialstyrelsen* betänkande med utredning och förslag i fråga om förstärkning av förlikningsväsendet.

I 1949 års statsverksproposition (V ht., p. 12) redovisades huvudragen av socialstyrelsens förslag såvitt angår förlikningsorganisationen. Jag var emellertid icke beredd att då föreslå annan ändring av gällande bestämmelser än att distriktsförlikningsmännen skulle tillförsäkras viss semester. Ej heller upptog jag frågan om ändring av gällande författningar.

Sedan jag numera tagit ställning till socialstyrelsens förslag i dess helhet, torde jag här få upptaga detsamma till förnyad behandling.

Gällande bestämmelser.

Förlikningsmannaväsendet bygger i huvudsak på medlingslagen och kungörelsen den 31 december 1920 (nr 898) med närmare föreskrifter angående medling i arbetstvister.

Riket är fr. o. m. år 1907 indelat i sju förlikningsmannadistrikt, vart och ett med en förlikningsman. Fr. o. m. år 1910 är distriktsindelningen följande.

Första eller Mälardalens län: Stockholms stad, Stockholms, Uppsala och Södermanlands län; *andra eller östra distriktet:* Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands och Blekinge län; *tredje eller södra distriktet:* Kristianstads och Malmöhus län; *fjärde eller västra distriktet:* Hallands, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs och Skaraborgs län; *femte eller mellersta distriktet:* Värmlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län; *sjätte eller nedre norra distriktet:* Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län; *sjunde eller övre norra distriktet:* Västerbottens och Norrbottens län.

Ersättare för förlikningsman, som icke medhinner eller lämpligen bör taga befattning med vissa arbetstvister inom distriktet, förordnas av Kungl.

Maj:t (medlingskungörelsen § 7). Berör utbruten tvist även annan förlikningsmans verksamhetsområde, förordnar socialstyrelsen en av förlikningsmännen eller Kungl. Maj:t annan person att medla (medlingslagen 11 § första stycket).

I stället för att handläggas av distriktsförlikningsman kan tvist hänskjutas till av Kungl. Maj:t i anledning av tvisten särskilt förordnad förlikningskommission eller person (medlingslagen 12 §).

Angående ersättning till förlikningsorganen gäller vad Kungl. Maj:t därom stadgar (medlingslagen 15 §). Reglerna härutinnan äro f. n. följande. Distriktsförlikningsmännen uppbära årsarvoden i första, fjärde och femte distrikten med 7 000 kronor och i övriga distrikt med 6 500 kronor. Ersättningar till särskilt förordnade förlikningsmän och ledamöter av förlikningskommissioner — jämväl distriktsförlikningsman som särskilt förordnats — bestämmas efter slutfört uppdrag av Kungl. Maj:t, som därvid i förekommande fall medgiver ersättning för mistade avlöningsförmåner. Ersättning i sistnämnda avseende har däremot endast i undantagsfall utgått till distriktsförlikningsman vid tjänstledighet för handläggning av distriktsärenden. Kungl. Maj:t förordnar semestervikarie för distriktsförlikningsman och bestämmer ersättningen till vikarien.

Socialstyrelsens förslag.

Socialstyrelsens förslag avser *dels* en förstärkning av distriktsorganisationen och *dels* vissa ändringar i gällande författningar rörande medling och skiljedom i arbetstvister. Jag lämnar här en närmare redogörelse för förslaget endast vad angår organisationsfrågorna och därmed sammanhängande spörsmål.

Av i betänkandet redovisade uppgifter om antalet distriktsärenden framgår, att förlikningsmännens arbetsbörda avsevärt ökat från mitten av 1930-talet och att ökningen är särskilt påfallande fr. o. m. år 1945. Antalet dylika ärenden är numera ungefär dubbelt så stort som på 1920-talet. De fördelade sig under de fyra senaste åren på följande sätt mellan de skilda distrikten (uppgifterna för år 1947 och 1948 äro av mig särskilt inhämtade).

År	D i s t r i k t							Summa
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
1945	53	37	66	104	32	32	22	346
1946	75	50	53	80	37	54	18	367
1947	82	57	68	78	44	51	15	395
1948	51	52	66	87	40	34	22	352

Samtidigt har antalet förordnanden för särskilda förlikningsmän och förlikningskommissioner ökat från 6 resp. 3 år 1923 till 71 resp. 36 år 1948. Under sistnämnda år förordnades distriktsförlikningsman i 101 fall såsom särskild förlikningsman eller ledamot av förlikningskommission.

Socialstyrelsen erinrar, att Kungl. Maj:t efter särskilda framställningar från styrelsen under senare år vidtagit åtgärder i syfte att undanröja upp-

komna svårigheter inom vissa distrikt. Sålunda har styrelsen under vissa delar av åren 1946—1948 haft bemyndigande att, i den mån så påkallats för att bereda distriktsförlikningsmannen i fjärde (västra) distriktet lättnad i arbetsbördan, förordna annan distriktsförlikningsman eller — åren 1947 och 1948 — viss annan person att handlägga ärenden inom nämnda distrikt. Vidare har distriktsförlikningsmannen i tredje (södra) distriktet i enahanda syfte åren 1946—1948 erhållit ersättning för mistad lön under vissa månader vid tjänstledighet för handläggning av bl. a. distriktsärenden.

Beträffande de framförda anmärkningarna mot förlikningsorganisationen anför socialstyrelsen i huvudsak följande.

Anmärkningarna synas väsentligen rikta sig mot distriktsförlikningsmännen. Det är svårt att siffermässigt belysa i vilken omfattning parter fått vänta oskäligen tid på grund av förhinder för förlikningsmannen. Som regel måste alltid viss väntetid förekomma, och om denna skall anses oskäligen eller ej får bedömas med hänsyn till om densamma länder ena eller båda parterna till skada, reellt eller taktiskt, eller om irritation uppstår. I sakens natur ligger, att det vanligen är arbetarparten, som kan bli lidande av dröjsmålet. Det bör dock framhållas, att en avtalsuppgörelses ekonomiska konsekvenser vanligen erhålla retroaktiv tillämpning från den dag, då förut gällande avtal utlöpt, eller, om sådant tidigare icke funnits, från närmaste månadsskifte efter det att framställning om avtalsförhandling gjordes, allt under förutsättning att arbetsfreden bevaras obruten.

När ett förhandlingsärende aktualiseras för distriktsförlikningsmannen, erbjuder han i allmänhet den första lediga dag, som han kan disponera. Ej sällan händer, att denna dag icke lämpar sig för arbetsgivar- eller arbetarpartens ombudsman, vid vilket förhållande tidpunkten för förhandlingen måste framflyttas; även ombudsmännen äro få till antalet i förhållande till dem åvilande arbetsuppgifter. Klart är att förlikningsmannen icke upptager ärendena allenast i den tur, vari de för honom anmälas. Ett bedömande kräves i varje särskilt fall av ärendets angelägenhetsgrad.

Socialstyrelsen har övervägt vissa tänkbara sätt att förstärka förlikningsorganisationen. Tanken att tillsätta ett antal riksförlikningsmän, vilka utan särskilt förordnande skulle medla i avtalstvister berörande två eller flera distrikt, avvisas. Att anställa sådana förlikningsmän mot arvode anses obehövt. Om riksförlikningsmän heltidsanställas, måste de förordnas för viss tid, enär möjligheten bör bevaras att utbyta en dylik befattningshavare om han förlorar parternas förtroende. Ytterligare en tveksam fråga är hur ärendena skola fördelas mellan riksförlikningsmännen; om parterna själva få välja, kan en av förlikningsmännen bliva i synnerlig grad anlitad framför andra. Slutligen skulle riksförlikningsmännen sakna den psykologiskt grundade styrka, som kan ligga i att Kungl. Maj:t eller socialstyrelsen funnit sig böra ingripa genom förordnande. På i huvudsak samma skäl anser sig socialstyrelsen ej heller kunna förorda, att förlikningsmannatjänsterna ombildas till heltidstjänster. Likaså ställer sig styrelsen avvisande till tanken att man med bibehållande av nuvarande distriktsindelning skulle i varje distrikt förordna en biträdande förlikningsman. Till nackdel för en dylik anordning talar framför allt att en gradering skulle uppstå

mellan förlikningsmännen inom ett distrikt och därmed en instansordning samt att den biträdande förlikningsmannen i många fall skulle sakna överblick över avtalssituationen i stort. Från vissa håll bland förlikningsmännen har framförts förslag om att till socialstyrelsens förfogande skulle ställas ett antal »flygande» distriktsförlikningsmän, vilka kunde insättas vid behov. Styrelsen ifrågasätter behovet av att förfoga över fortlöpande förordnade sådana förlikningsmän.

Socialstyrelsen föreslår i stället, att antalet distrikt ökas från 7 till 10, varigenom arbetsbördan i första hand skulle lättas för nuvarande första, tredje och fjärde distrikten. Beträffande de föreslagna distriktens omfattning torde få hänvisas till betänkandet.

Socialstyrelsen föreslår vidare, att styrelsen, då fråga uppkommer att be-
reda tillfällig avlastning inom visst distrikt, skall kunna antingen förordna tillfällig förlikningsman att handlägga visst eller vissa ärenden i det arbets-
tyngda distriktet eller ock — för högst 60 dagar per år — besluta om ersättning för mistade avlöningsförmåner till distriktsförlikningsmannen, därest denne kan erhålla ledighet från innehavd tjänst. Ytterligare föreslås, att distriktsförlikningsmännens arvoden skola höjas till 8 000 kronor i samtliga distrikt. Beslutanderätten i fråga om förordnande av semestervikarie bör överflyttas från Kungl. Maj:t till styrelsen, som jämväl bör äga bestämma om ersättning till vikarien motsvarande högst distriktsförlikningsmannens arvode.

Ersättningar till särskilt förordnade förlikningsmän och ledamöter av medlingskommissioner förutsätts fortfarande komma att bestämmas av Kungl. Maj:t. Socialstyrelsen föreslår dock, att styrelsen skall erhålla be-
myndigande att utanordna ersättning för mistade avlöningsförmåner utan att uppdragets slutförande behöver avvaktas.

Enligt socialstyrelsens i betänkandet framlagda kostnadsberäkningar skulle medelsbehovet till arvoden åt distriktsförlikningsmännen öka med 9 000 kronor för höjning av de nuvarande förlikningsmännens arvoden och med $(3 \times 8\,000)$ 24 000 kronor för arvoden till nya distriktsförlikningsmän eller till $(47\,000 + 9\,000 + 24\,000)$ 80 000 kronor. Posten till arvoden till särskilda förlikningsmän m. m. skulle av förslagen påverkas — förutom genom utgifterna för semestervikarier — av kostnaderna för tillfälliga förlikningsmän samt ersättningar för mistade avlöningsförmåner i fall, då distriktsförlikningsman åtnjuter tjänstledighet för distriktsärenden. Att närmare beräkna kostnaderna härför har styrelsen ansett omöjligt. Anslagsposten bör enligt förslaget uppföras med 60 000 kronor, inom vilket belopp jämväl skola rymmas ersättningar till semestervikarier. Anslaget skulle således upptagas till $(80\,000 + 60\,000)$ 140 000 kronor.

Här torde jag få erinra, att anslaget för innevarande budgetår med hänsyn främst till belastningen uppräknats från 100 000 till 140 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår (skr. 23/8 1949) har socialstyrelsen föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Yttranden.

Över socialstyrelsens förslag ha utlåtanden avgivits av arbetsdomstolens ordförande, arbetsmarknadsstyrelsen, statskontoret, statens avtalsnämnd, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, vilkas län beröras av den föreslagna nya distriktsindelningen, stadsfiskalen S. Beckman i egenskap av särskild skiljedomare i arbetstvister, svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges redareförening, svenska lantarbetsgivareföreningen, handelsn arbetsgivareorganisation, svenska stadsförbundet, svenska landstingsförbundet, svenska landskommunernas förbund, föreningen skogsarbeten, försäkringsbolagens förhandlingsorganisation, landsorganisationen i Sverige och tjänstemännens centralorganisation.

Socialstyrelsens förslag i fråga om organisationens förstärkning har i princip tillstyrkts av alla hörda myndigheter och organisationer med undantag för *statskontoret*, som vid tiden för utlåtandet (18/11 1948) under hänvisning till rådande lönestopp räknade med en väsentlig nedgång av antalet förlikningsärenden. *Svenska arbetsgivareföreningen* framhåller, att de långt utdragna förhandlingar, som under senare år kommit att karakterisera tillkomsten av nya avtal, väckt irritation hos arbetsmarknadsparterna, samt att det är möjligt att från huvudparternas sida åtgärder komma att vidtagas, som kunna tänkas medföra snabbare förhandlingsresultat. Man bör därför enligt föreningens mening icke draga alltför vittgående slutsatser rörande förlikningsmännens framtida arbetsbörda på grundval av det i betänkandet redovisade materialet.

Vad beträffar den föreslagna nya distriktsindelningen ha vissa avvikande meningar gjort sig gällande. *Länsstyrelserna i Jönköpings, Kristianstads och Malmöhus län* samt *svenska arbetsgivareföreningen* ha ansett det vara en ur kommunikationsteknisk synpunkt olämplig lösning att såsom socialstyrelsen föreslagit skilja Hälsingborgstrakten från Malmödistriktet och sammanföra densamma med Blekinge och Kristianstads län. Svenska arbetsgivareföreningen föreslår vidare, att det föreslagna sjätte distriktet (Göteborgs och Bohus län) begränsas till att omfatta Göteborg med kringliggande trakt.

Socialstyrelsens förslag i fråga om ersättningar m. m. till förlikningsorganen har icke blivit föremål för andra erinringar än följande. *Statskontoret* avstyrker höjning av distriktsförlikningsmännens arvoden och föreslår, att dessa bestämmas till 6 500 kronor, dock att förlikningsman, som nu åtnjuter högre arvode, skall erhålla ett personligt tillägg om distriktet icke delas vid omorganisationen. *Arbetsmarknadsstyrelsen* tillstyrker den föreslagna höjningen. *Ett flertal arbetsgivarorganisationer och tjänstemännens centralorganisation* föreslå än större höjning eller till 10 000—12 000 kronor.

Departementschefen.

Jag delar socialstyrelsens uppfattning att förlikningsväsendet icke lämpligen bör förstärkas genom att anställa distriktsförlikningsmännen för heltidstjänstgöring eller tillsätta särskilda riksförlikningsmän eller biträdande förlikningsmän.

Vad angår distriktsorganisationen finner jag det vanskligt att med ledning av föreliggande material bedöma arbetsbördan i framtiden och därmed behovet av en utbyggnad av organisationen. Otvivelsaktigt har antalet distriktsärenden ökat kraftigt under de sista årtiondena. Samtidigt ha större ärenden i ökad utsträckning kommit att hänskjutas till centrala förhandlingar. I vissa fall ha distriktsförlikningsmännen i betydande omfattning anlitats även vid sådana förhandlingar och därigenom fått så omfattande arbetsuppgifter, att tidsutdräkt i medlingsverksamheten kunnat uppstå. Jag är emellertid med hänsyn till svårigheten att bedöma utvecklingen icke f. n. beredd att tillstyrka socialstyrelsens förslag om en utökning av antalet distrikt från 7 till 10. Jag vill dock icke helt avvisa förslaget på denna punkt. I ett distrikt — nämligen det fjärde — har arbetsbelastningen medfört, att provisoriska anordningar till hjälp åt förlikningsmannen måst vidtagas under tre år i följd. Med hänsyn till ökningen av antalet ärenden på detta distrikt synes det mig ändamålsenligt att — i stället för sådana provisorier — klyva distriktet på sätt socialstyrelsen föreslagit. Ett av de härigenom uppkommande nya distrikten bör omfatta Göteborgs och Bohus län, det andra återstoden av fjärde distriktet.

Socialstyrelsens förslag om höjning av distriktsförlikningsmännens arvoden kan jag icke biträda. Övriga förslag avseende förlikningsorganisationen syfta huvudsakligen till att på styrelsen överföra beslutanderätten i vissa frågor. Olägenheterna av den nuvarande ordningen synas mig icke vara så stora, att de motivera några väsentliga förändringar. I regel bör sålunda Kungl. Maj:t fortfarande besluta i hithörande spörsmål. Det torde dock medföra praktiska fördelar att låta socialstyrelsen i viss omfattning utanordna ersättningar för mistade löneförmåner till särskilda förlikningsmän och ledamöter av förlikningskommissioner.

Av vad jag nyss anfört följer, att även ärenden rörande ersättning till distriktsförlikningsmän för mistade avlöningsförmåner vid tjänstledighet för handläggning av distriktsärenden fortfarande böra förbehållas Kungl. Maj:t. Jag är angelägen att framhålla, att sådan ersättning icke är principiellt förmenad förlikningsmännen. Däremot bör skäligheten av en dylik anordning naturligen noga prövas i det enskilda fallet.

Anledning föreligger tills vidare icke att uppräknat förevarande anslag på grund av tillkomsten av en ny distriktsförlikningsman. Anslaget bör därför för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 140 000 kronor.

Utöver de förslag jag nu behandlat har socialstyrelsen, som jag tidigare antytt, föreslagit vissa andra ändringar i gällande författningar på förevarande område. Styrelsen föreslår sålunda, att bestämmelsen om fackförlikningsman (medlingslagen 1 § 2 stycket) skall utgå samt att förbudet för distriktsförlikningsman att åtaga sig skiljemannauppdrag (medlingslagen 8 § 3 stycket) uppmjukas. Dessa förslag ha avstyrkts av bl. a. arbetsmarknadsparternas huvudorganisationer. Vidare har socialstyrelsen föreslagit, att bestämmelsen att styrelsen må i vissa fall utse opartisk ordförande (medlingslagen 2 § 2 stycket) utgå och ersättas med en i lagen införd bestämmelse, att distrikts-

förlikningsman bör, då skyldighet icke föreligger att ingripa i egenskap av förlikningsman, i mån av tid åtaga sig uppdrag såsom sådan ordförande. I sammanhang därmed borde bl. a. förbudet för distriktsförlikningsman att mottaga ersättning av parterna för medverkan vid biläggande av arbetstvist (medlingskungörelsen § 5) uppmjukas. Även mot dessa förslag ha vissa erinringar framkommit. För egen del finner jag det icke påkallat att ändringar vidtagas i fråga om den ordning, som f. n. gäller i angivna avseenden. Med hänsyn till detta mitt ställningstagande till förslagets huvudpunkter torde skäl ej heller föreligga att f. n. företaga återstående av styrelsen föreslagna ändringar, vilka avse mindre, huvudsakligen formella detaljer av gällande författningar på förevarande område.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

[12] 10. **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	38 042
1949/50 (statsliggaren s. 307)....	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

Enligt för anslaget gällande stat ha 28 000 kronor avsetts för reseersättningar och 2 000 kronor för expenser.

I sitt i nästföregående punkt anmälda betänkande har socialstyrelsen anfört, att posten till reseersättningar trots inrättande av tre nya distrikt icke torde behöva höjas, enär distriktens omfattning minskas. Däremot skulle för de nya förlikningsmännen erfordras en ökning av expensposten med 1 000 kronor. Anslaget borde således uppföras med 31 000 kronor. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har styrelsen (skr. 23/8 1949) icke funnit anledning frångå nämnda beräkningar.

Departementschefen.

I avvaktan på vidare erfarenhet i fråga om belastningen å anslaget torde detta för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Mödrahjälp m. m.

[13] 11. **Mödrahjälp.**

Modulanslag.	Anslag	Nettoutgift
1946/47	13 000 000	14 230 656
1947/48	13 600 000	12 998 097
1948/49	15 000 000	11 130 543
1949/50 (statsliggaren s. 308) ..	13 000 000	
1950/51 (förslag)	12 000 000	

Enligt förordningen om mödrahjälp kan kvinna, som i anledning av havandeskap eller barnsbörd är i uppenbart behov av understöd, tillerkännas mödrahjälp av statsmedel. Hjälpen lämnas i den form, som för varje särskilt fall finnes lämpligast, i en eller flera poster, till ett sammanlagt värde av högst 400 kronor eller, vid flerbörd, högst 500 kronor.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) föreslagit, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp, 13 000 000 kronor.

Styrelsen har lämnat följande uppgifter angående antalet hjälpfall m. m.

	Antal levande födda barn	Beviljade ansökningar om mödrahjälp	Genomsnittligt belopp per beviljad ansökan kronor
1944/45	135 997	65 774	204
1945/46	134 740	64 127	217
1946/47	131 527	64 180	231
2:a halvåret 1947	59 716	28 723	234
1948	126 392	53 503	235

Socialstyrelsen anför, att nettoutgifternas minskning under de senaste åren till en del beror på nedgången i antalet födelser men framförallt på att mödrarnas ekonomiska ställning förbättrats. Det genomsnittliga beviljade beloppet har ökat och beräknas för år 1949 komma att uppgå till inemot 270 kronor. Under kalenderåret 1948 ha mödrahjälpnsnämnderna beviljat hjälp med sammanlagt 12 547 000 kronor.

Statskontoret har föreslagit, att anslaget skall nedsättas till 12 000 000 kronor.

Departementschefen.

Jag utgår ifrån att mödrahjälpförordningens bestämmelser komma att gälla i stort sett oförändrade under nästa budgetår. Antalet fall, där mödrahjälp beviljats, har under år 1948 minskats icke oväsentligt. Den sedan lång tid framträdande tendensen till stegring av det genomsnittliga beviljade beloppet har under år 1948 varit mindre framträdande än tidigare. Jag finner icke anledning att räkna med så snabb fortsatt stegring av genomsnittsbeloppet som *socialstyrelsen* antagit. Anslaget synes därför i anslutning till den nedåtgående utgiftskurvan böra nedräknas. I avbidan på erfarenhet rörande utvecklingen bör nedräkningen dock begränsas till 1 000 000 kronor och anslaget sålunda, i överensstämmelse med *statskontorets* förslag, upptagas till 12 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mödrahjälp* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 000 kronor.

[14] 12. Mödrahjälpnsnämnderna.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	200 000	182 562
1949/50 (statsliggaren s. 308) ..	200 000	
1950/51 (förslag).....	190 000	

Enligt för anslaget fastställd stat har beräknats *dels* till arvoden åt ordförande, ledamöter och suppleanter samt ersättningar åt sekreterare 140 000 kronor (utgifter 1948/49 127 900 kronor), *dels* till resekostnads- och traktamentsersättningar 25 000 kronor (utgifter 16 600 kronor) *dels ock* till expenser 35 000 kronor (utgifter 38 000 kronor).

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med oförändrat belopp men med den omfördelningen mellan anslagsposterna, att för arvoden avses 135 000 kronor, för resekostnads- och traktamentsersättningar 25 000 kronor och för expenser 40 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot förslaget.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningssiffrorna torde anslaget böra nedsättas till 190 000 kronor. Till arvoden bör beräknas ett belopp å 130 000 kronor, till resekostnads- och traktamentsersättningar 20 000 kronor och till expenser 40 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mödranhjälpsnämnderna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

Social hemhjälp.

[15] 13. Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48.....	2 400 000	1 480 220
1948/49.....	3 735 000	2 275 927
1949/50 (statsliggaren s. 309)	2 735 000	
1950/51 (förslag)	2 735 000	

Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag för heltidsanställd hemvårdarinna med 1 400 kronor om året samt för deltidanställd hemvårdarinna med 4 kronor för hel arbetsdag eller, då arbete pågår endast del av arbetsdag, med 50 öre för arbetstimme. Därjämte skola av statsmedel utgå ålders- tillägg och kallortstillägg. Oavsett vad sålunda stadgas må statsbidrag, oberoende bidrag till ålderstillägg och kallortstillägg, ej utgå till någon kommun med högre sammanlagt belopp än som motsvarar, vad angår stad, 35 kronor för varje påbörjat hundratal av stadens folkmängd och, vad angår annan kommun, 70 kronor för varje påbörjat hundratal av kommunens folkmängd. Om synnerliga skäl därtill äro, må socialstyrelsen dock medgiva förhöjning av sagda belopp. Statsbidrag må utgå försåvitt det av landsting eller av stad, som ej deltager i landsting, lämnade bidraget uppgår till minst halva statsbidraget, ålderstillägg och kallortstillägg oberoende. Från statsbidraget avdragas två femtedelar av det belopp som influtit i avgifter. Statsbidragsansökan, som avser bedrivande av hemhjälpss verksamhet i kommun på landet, skall äga företräde framför ansökan, som avser bedrivande av sådan verksamhet i stad.

Statsbidrag må för åren 1949 och 1950 utgå till avlönande av högst 2 800 resp. 3 100 heltidsanställda hemvårdarinnor eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor.

Enligt av socialstyrelsen lämnade uppgifter har antalet beviljade statsbidrag för åren 1944—1950 utgjort följande.

År	Beviljade statsbidrag				
	till		för antal hemvårdarinnor		
	huvud- män i allt	därav städer	heltidsan- ställda	deltidsan- ställda	summa
1944	448	1	494	18	512
1945	820	23	984	54	1 038
1946	1 125	110	1 479	63	1 542
1947	1 234	114	1 912	128	2 040
1948	1 343	120	2 206	136	2 342
1949	1 399	122	2 416	146	2 562
1950	1 423	124	2 537	157	2 694

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) anført, att det icke är tänkbart att det för år 1950 fastställda högsta antalet hemvårdarinnebefattningar eller 3 100 kommer att uppnås under nämnda år. Antalet kommer helt säkert att stanna vid cirka 2 800. Att kommunerna icke nyinrätta hemvårdarinnebefattningar i samma utsträckning som tidigare torde i viss mån sammanhånga med den nya kommunindelningen. Då det knappast är troligt, att kommunerna under år 1951 äro beredda att inrätta hemvårdarinnebefattningar i större utsträckning, föreslår styrelsen, att antalet hemvårdarinnor för vilka statsbidrag må utgå måtte höjas från år 1950 till år 1951 med endast 100, så att verksamheten under år 1951 kan komma att omfatta högst 3 200 heltidsanställda hemvårdarinnor eller däremot svarande antal deltidanställda.

Om den av riksdagen beslutade provverksamheten med ambulerande hemvårdarinnor skulle utfalla väl, böra av de för år 1951 föreslagna 3 200 hemvårdarinnebefattningarna högst 50 få disponeras för den ambulerande verksamheten.

Socialstyrelsen har vidare föreslagit, att bestämmelserna om maximering av statsbidraget i förhållande till folkmängden skola slopas för tiden fr. o. m. den 1 januari 1951. Styrelsen erinrar, att de nu gällande bestämmelserna i stort sett innebära, att fullt statsbidrag utgår för högst en hemvårdarinna på 4 000 invånare i städer samt för högst en hemvårdarinna på 2 000 invånare på landsbygden. Om styrelsen finner synnerliga skäl därför, kan dock högre statsbidrag medgivas. Till stöd för sitt förslag har styrelsen anført i huvudsak, att de nuvarande bestämmelserna missgynna småkommunerna, att behovet av hemvårdarinnor varierar starkt i olika kommuner, att statsmakterna kunna kontrollera utbyggnaden av den sociala hemhjälpen genom att riksdagen såsom nu sker för varje år fastställer det högsta antal hemvårdarinnor,

till vilkas avlönande statsbidrag utgår, samt att det enligt föreliggande siffror icke, såsom förmenats, föreligger någon risk för att de större städerna skola skaffa sig alltför stort antal hemvårdarinnor på bekostnad av de mindre kommunerna. Slopandet av maximeringsbestämmelserna skulle enligt styrelsens mening främja den sociala hemhjälpssamheten i lika hög grad på landsbygden som i städerna.

För nästa budgetår erfordras medel till statsbidrag avseende år 1950. Socialstyrelsen har uppskattat medelsbehovet till 3 000 000 kronor.

Statskontoret har avstyrkt ökning av bidragen till den sociala hemhjälp.

Departementschefen.

Socialstyrelsen har beräknat, att statsbidragen till den sociala hemhjälp under år 1950 komma att avse högst 2 800 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor. Det av riksdagen för nämnda år medgivna antalet är 3 100. Med hänsyn till den under de senaste åren minskade takten i utbyggnaden finner jag icke anledning räkna med att antalet behöver ytterligare höjas för år 1951.

Riksdagen har medgivit, att statsbidrag må utgå för viss försöksverksamhet med ambulerande hemvårdarinnor (prop. 1948: 135, statsutsk. utl. 1948: 90, riksdagens skrivelse 1948: 185). Vid anmälan av ifrågavarande anslag för budgetåret 1949/50 anförde jag, att det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att med ledning av erfarenheterna från denna försöksverksamhet pröva, huruvida statsbidrag för detta ändamål finge utgå under år 1950. Motsvarande bör gälla även för år 1951.

Den av socialstyrelsen föreslagna förbättringen av statsbidragen kan under rådande förhållanden icke övervägas.

Erfarenheten visar, att medelsåtgången under detta anslag är svår att förutse bl. a. på grund av att beviljade statsbidrag av olika anledningar i många fall ej kunna utnyttjas av kommunerna. Med framhållande av det osäkra i beräkningen anser jag mig, främst med hänsyn till den relativt låga belastningssiffran för budgetåret 1948/49, böra förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under kalenderåret 1951 statsbidrag må utgå för högst 3 100 heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidanställda hemvårdarinnor; samt

b) till *Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 735 000 kronor.

[16] 14. Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48.....	210 000	192 300
1948/49.....	190 000	163 422
1949/50 (statsliggaren s. 309) ..	196 000	
1950/51 (förslag).....	50 000	

Å anslaget fanns den 1 juli 1949 en reservation av 224 477 kronor.

Utbildningen av hemvårdarinnor sker *dels* vid utbildningsanstalter, till vilka statsbidrag utgår från anslag under åttonde huvudtiteln, *dels ock* vid 3-månaderskurser, till vilka medel utgå under här ifrågavarande anslag. Sistnämnda kurser anordnas av socialstyrelsen efter samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning och lantbruksstyrelsen. Kurserna äro avsedda för dem som, utan att ha genomgått särskild utbildning för hemvårdarinneyrket, önska förvärva kompetens som hemvårdarinnor.

Anslaget för innevarande budgetår är avsett att förslå till kurser för 500 personer. Till kurskostnader ha beräknats 150 000 kronor, till stipendier 135 000 kronor och till annonsering och reklam 6 000 kronor, tillhoppa 291 000 kronor. Skillnaden mellan detta och det anvisade beloppet betingas av beräknad reservation å anslaget.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) anført, att de permanenta utbildningsanstalterna för hemvårdarinnor med kurser om 15 månader beräknas ha en kapacitet av högst 175—200 utexaminerade elever årligen, vilket icke motsvarar ens den normala avgången från kåren under ett år. Då det f. n. föreligger en brist på ca 200 befattningshavare, bör det uppsättas som ett önskemål att ca 400 elever kunna utbildas genom kompletteringskurser.

För utbildning av varje elev beräknas i likhet med föregående år ca 300 kronor, varför medelsbehovet till kurskostnader uppskattas till (300×400) 120 000 kronor.

Stipendier till deltagare i kompletteringskurserna ha de senaste åren utgått med högst 90 kronor per elev och månad. Såsom skett för elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter bör beloppet höjas till högst 115 kronor per månad för elev från annan ort än skolorten, som icke kan beredas inackordering i elevhem och vars kostnader mer väsentligt överstiga kostnaderna för inackordering i elevhem. Ifrågakommande elever torde uppgå till högst 100 årligen. Ett belopp av $(3 \times 90 \times 300 + 3 \times 115 \times 100)$ 115 500 kronor erfordras.

Tillströmningen till kompletteringskurserna har märkbart avtagit och minskningen i de kvinnliga åldersgrupper, som kunna komma ifråga för hemvårdarinneyrket, beräknas komma att fortgå de närmaste åren. Ett från 6 000 till minst 7 500 kronor förhöjt belopp för annonsering anses erforderligt för att säkerställa rekryteringen.

Det sammanlagda medelsbehovet beräknas alltså till $(120\,000 + 115\,500 + 7\,500)$ 243 000 kronor.

Statskontoret har avstyrkt ökad medelsanvisning till annonsering.

Departementschefen.

Jag kan icke tillstyrka, att stipendiemaximum höjes i enlighet med socialstyrelsens förslag. Ej heller kan jag tillstyrka, att det för annonsering avsedda beloppet höjes.

Enligt vad jag under hand inhämtat från socialstyrelsen bevisades under budgetåret 1948/49 påbörjade kompletteringskurser av 381 elever. Kostnaden

per elev utgjorde, inberäknat stipendie- och annonseringskostnader, ca 520 kronor. Anslagsberäkningen för innevarande budgetår har grundats på antagandet, att 500 elever skulle komma att utbildas under budgetåret. Styrelsen har nu räknat med att kursutbildningen under nästa budgetår skall avse 400 elever. Jag anser mig vid beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår böra utgå ifrån att antalet utbildade icke kommer att överstiga sammanlagt 800 under de båda budgetåren. Med oförändrad kostnad per elev skulle det sammanlagda medelsbehovet för dessa budgetår utgöra (800×520) 416 000 kronor. Vid ingången av innevarande budgetår fanns å anslaget en reservation av ca 224 000 kronor. Av denna reservation utgjorde dock, enligt vad jag inhämtat, ett belopp av ca 50 000 kronor obetalda kostnader för kurser under budgetåret 1948/49. Återstående belopp (224 000 — 50 000) 174 000 kronor står jämte anslaget för innevarande budgetår, 196 000 kronor, till förfogande för kursverksamheten under innevarande och nästa budgetår. Dragas dessa belopp, tillhopa 370 000 kronor, från nyssnämnda beräknade kostnad, 416 000 kronor, återstår ett medelsbehov av ca 46 000 kronor att täcka för nästa budgetår. Sistnämnda belopp bör avrundas till 50 000 kronor. Jag finner det sålunda tillräckligt, att ett anslag av 50 000 kronor anvisas för budgetåret 1950/51.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Fattigvård och barnavård m. m.

[17] 15. Fattigvård i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 750 000	2 400 277
1949/50 (statsliggaren s. 310) ..	1 750 000	
1950/51 (förslag)	2 400 000	

Från anslaget bestridas i huvudsak dels statsverkets kostnader enligt fattigvårdslagen för fattigvård åt icke svenska medborgare, med undantag av danskar, finnar och norrmän, samt åt personer, som längre tid vistats utom sin hemortskommun eller vilkas hemortsrätt ej kunnat utrönas, dels ock ett antal sedan lång tid tillbaka utgående bestämda belopp till vissa fattigvårdsändamål i Stockholm och några landsortskommuner. Kungl. Maj:t äger vidare i fall, där så finnes av särskilda omständigheter motiverat, av anslaget tillerkänna kommun gottgörelse för vård, som jämlikt 2 § fattigvårdslagen lämnats åt utländska flyktingar.

Socialstyrelsen har (skr. 23 8 1949) anfört i huvudsak följande. Med undantag för budgetåret 1947/48 har anslaget alltsedan budgetåret 1942/43 överskridits med betydande belopp. Med hänsyn härtill och då den av statens flyktings-

nämnd tidigare omhänderhavda hjälpverksamheten för flyktingar med ingången av år 1948 i huvudsak överförts på de ordinarie socialvårdande organen, torde anslaget böra höjas ganska avsevärt. Styrelsen hemställer, att anslaget upptages till 2 400 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot socialstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Såsom socialstyrelsen föreslagit bör anslaget höjas med hänsyn till att detsamma under de sista budgetåren upprepade gånger överskridits med avsevärda belopp. Under punkten 19 i det följande anmäler jag förslag till ny nordisk fattigvårdskonvention. Såsom närmare framgår av vad jag därvid anför, böra kostnader för ersättning till kommunerna för fattigvård till medborgare i de övriga nordiska länderna för tid efter det att den nya konventionen trätt i kraft bestridas från nu ifrågavarande anslag i stället för, såsom nu sker, från ett särskilt anslag till fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m. Under förutsättning att konventionen ges giltighet fr. o. m. den 1 januari 1950, kan en avsevärd ytterligare stegring av utgifterna under nu ifrågavarande anslag inträda redan under nästa budgetår. Det kan därför ifrågasättas, att anslaget höjes utöver medelsåtgången under budgetåret 1948/49. Då emellertid tidpunkten för konventionens ikraftträdande är oviss och då det icke heller i övrigt kan med säkerhet förutses i vilken utsträckning omläggningen kommer att återverka på anslagsbelastningen under nästa budgetår, begränsar jag mig till att föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med det av socialstyrelsen föreslagna beloppet 2 400 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fattigvård i allmänhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

[18] 16. Barnavård i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	190 000	200 090
1949/50 (statsliggaren s. 310) ..	190 000	
1950/51 (förslag).....	190 000	

Från detta anslag bestrides sådan ersättning av statsmedel, som enligt 63 § första stycket barnavårdslagen skall lämnas kommun för utgift för omhändertaget barn i fall motsvarande dem, då enligt fattigvårdslagen ersättning utgår från statsverket (dock ej vissa utgifter för barn av dansk, finsk eller norsk nationalitet).

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) icke ansett sig ännu kunna bedöma i vilken utsträckning medelsbehovet under detta anslag ökats genom att huvud delen av statens flyktingsnämnds verksamhet numera överflyttats till de ordinarie socialvårdsorganen. Styrelsen har med hänsyn härtill föreslagit, att anslaget upptages oförändrat till 190 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag anför under punkten 19 i det följande böra ersättningar till kommunerna för samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen åt medborgare i de övriga nordiska länderna för tid efter det att en ny nordisk fattigvårdskonvention trätt i kraft bestridas från nu ifrågavarande anslag. Med hänsyn till svårigheten att förutse i vilken utsträckning denna omläggning kommer att påverka medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår ansluter jag mig emellertid till socialstyrelsens förslag att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnavård i allmänhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

[19] 17. **Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	800 000	478 396
1947/48	700 000	990 073
1948/49	500 000	811 292
1949/50 (statsliggaren s. 311) ..	500 000	
1950/51 (förslag)	700 000	

Från detta anslag gäldas statsverkets kostnader enligt den nordiska fattigvårdskonventionen och den i anslutning därtill utfärdade kungörelsen den 24 november 1928 (nr 447; ändr. 85/1931 och 556/1947), nämligen dels utgifter för fattigvård och samhällsvård här i riket åt dansk, finsk eller norsk medborgare samt utgifter för sådan medborgares hemsändande, dels ock ersättning för fattigvård, som i Danmark, Finland eller Norge lämnats svensk medborgare. Å andra sidan tillgodoföres anslaget de ersättningar, som enligt fattigvårdskonventionen inflyta från nämnda länder. Från anslaget bestridas vidare dels kostnader för från utrikes ort hemvändande nödställda svenska medborgare enligt förordningen den 14 juni 1918 (nr 456; ändr. 86/1931), dels kostnader för hemsändande från Sverige av utländska medborgare, vilka icke äro av dansk, finsk eller norsk nationalitet och vilka fallit fattigvården till last eller omhändertagits jämlikt barnavårdslagen, dels ock vissa understöd, som enligt Kungl. Maj:ts särskilda beslut utgå till nödställda svenskar i utlandet.

Innan jag ingår på frågan om beräkningen av förevarande anslag för nästa budgetår, vill jag anmäla, att fråga uppkommit om att ersätta 1928 års fattigvårdskonvention med en ny konvention.

Enligt den nuvarande konventionen gäller i huvudsak följande. Om en medborgare i Danmark, Finland, Norge eller Sverige kommer i nödställd belägenhet i något av de andra länderna, är vistelselandet skyldigt att lämna honom fattigvård på samma sätt och enligt samma regler som åt landets egna medborgare. Vistelselandet kan sedan enligt de närmare bestäm-

melserna i konventionen påfordra, att den nödställdes hemland antingen utgiver ersättning för den lämnade fattigvården eller mottager honom för fortsatt vård i hemlandet. Undantag från sistnämnda regel ha dock stadgats beträffande vissa fall, då den nödställde en längre tid varit bosatt i vistelselandet. Sålunda må den nödställde under vissa förutsättningar ej hemsändas, och i vissa fall kan ej heller ersättning för vården påfordras av hemlandet. För att dessa undantag skola gälla, skall den nödställde ha inflyttat i vistelselandet före fyllda 48 år. Vidare gäller det undantaget från huvudregeln, att då fattigvården är tillfällig hemsändning i regel ej kan förekomma. Hemsändningsrätten inskränkes ytterligare genom en artikel i konventionen, enligt vilken — även om hinder för hemsändning ej föreligger enligt förut nämnda regler — det likväl skall tagas under övervägande, huruvida de föreliggande omständigheterna tala för att hemsändning ej bör äga rum och att ersättning i stället bör utgå. Vid avgörandet härav skola humanitära hänsyn i första rummet vinna beaktande. Överenskommelse mellan länderna, huruvida i det särskilda fallet hemsändning skall äga rum eller ersättning från hemlandet skall utgivas, träffas genom skriftväxling mellan lokala myndigheter i de berörda länderna, i Sverige vederbörande länsstyrelse. I de fall ersättning skall utgivas, gottgör hemlandet vistelselandet fyra femtedelar av utgifterna för den lämnade fattigvården. Dock gälla därvid vissa inskränkningar. Sålunda inträder rätt till ersättning för stadigvarande fattigvård först trettio dagar efter det fattigvården började utgå. För tillfällig fattigvård utgives ej ersättning, om kostnaderna för vården under loppet av ett år, räknat från det vården började utgå, icke överstigit 100 kronor. Ha kostnaderna för tillfällig fattigvård under årets lopp överstigit 100 kronor, frändrages detta belopp, under det att återstoden ersättes enligt de allmänna reglerna.

Under år 1949 ha förhandlingar förts rörande en ny nordisk fattigvårds-konvention. Nämnda förhandlingar ägde rum i Stockholm den 2 och 3 juli mellan delegerade för Danmark, Finland, Norge och Sverige, varjämte Island sändt en observatör att följa desamma.

Med skrivelse den 13 juli 1949 ha *delegerade för Sverige* överlämnat ett av dem och övriga delegerade godkänt förslag till ny konvention mellan förstnämnda fyra länder om ömsesidigt utgivande av vård åt nödställda. De delegerade ha uttalat önskvärldheten av att Island ansluter sig till konventionen innan den ratificeras.

Den föreslagna ändrade rubriceringen av konventionen är av formell natur och under konventionen skulle för Sveriges del liksom enligt den nu gällande konventionen falla vård enligt fattigvårdslagen samt samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen. Förslaget skiljer sig från nu gällande konvention främst därigenom att uppehållslandets rätt till ersättning av hemlandet för lämnad vård helt slopats. Utgifterna för vård enligt konventionen skola i sin helhet bäras av uppehållslandet. Vidare ha vissa ändringar föreslagits i fråga om hemsändningsreglerna. Den tid, som nödställd person skall ha varit utan avbrott bosatt i uppehållslandet för att hans hemsändande ej skall

kunna påfordras, föreslås sänkt från tio till fem år, eller samma tidsperiod, som gäller för rätt till ålderspension enligt konventionen om ålderspensioner. Någon särskild ålder, före vilken inflyttning skall ha skett för att hemsändning skall undgås, uppställs ej. Framställning om hemsändning skall göras till vederbörande socialdepartement. Konventionen föreslås lända till efterrättelse fr. o. m. den 1 januari 1949.

Vad angår de ekonomiska konsekvenserna för Sveriges del av den föreslagna konventionen har viss utredning verkställt inom socialdepartementet. Till en början må hänvisas till följande sammanställning rörande ersättningsbeloppen länderna emellan för åren 1944—1946. För år 1947 och därefter ha ersättningsbeloppen ännu ej fastställts.

		1944	1945	1946
Ersättning till Sverige från	Danmark	7 203	7 079	13 209*
	Finland	95 884	102 467	113 923*
	Norge	29 006	36 787	72 522*
	Summa	132 093	146 333	199 654
Ersättning från Sverige till	Danmark	131 783	132 148	132 739
	Finland	1 666	1 896	2 870
	Norge	123 969	135 249	140 984
	Summa	257 418	269 293	276 593
Sveriges nettoinkomst (+) resp. nettoutgift (—) i för- hållande till	Danmark	— 124 580	— 125 069	— 119 530
	Finland	+ 94 218	+ 100 571	+ 111 053
	Norge	— 94 963	— 98 462	— 68 462
	Sveriges totala nettoutgift	125 325	122 960	76 939

* Beloppet ännu ej slutligt fastställt.

Som framgår av tablån har för de år, som densamma omfattar, Sverige till Danmark, Finland och Norge tillsammans utgivit mera i ersättningar än vad Sverige mottagit. Utvecklingen har emellertid gått mot en utjämning och det troliga är att denna tendens fortsatt under åren 1947—1949.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) framhållit, att den starkt växlande belastningen å anslaget främst beror därpå, att tillfälliga omständigheter bli avgörande för huruvida större utgifter komma att verkställas under det ena eller det andra budgetåret. För budgetåret 1948/49 ha utgifterna ej obetydligt överstigit anslaget. Styrelsen föreslår, att anslaget för budgetåret 1950/51 upptages med oförändrat belopp, 500 000 kronor. Styrelsen erinrar emellertid om att förhandlingarna om en ny fattigvårskonvention kunna komma att inverka på anslaget.

Departementschefen.

Det föreliggande förslaget till konvention mellan de nordiska länderna om ömsesidigt utgivande av vård åt nödställda bygger på samma princip, som varit vägledande vid utformningen av den för kort tid sedan ratificerade kon-

ventionen om ömsesidigt utgivande av ålderspensioner. Upphållslandet påtager sig i båda fallen kostnaderna för den hjälp, som är behövlig, dock med vissa av praktiska hänsyn föranledda inskränkningar. Man har utgått från att uppehållslandet som regel dragit fördel av utlänningens vistelse där och det har därför ansetts rimligt att, då behov av hjälp uppstår, detta land även bör bestrida kostnaderna härför och att ersättningskrav mot hemlandet eller hemsändning om möjligt bör undvikas. Denna tankegång finner jag fullt bärande. Vad angår de ekonomiska konsekvenserna för Sveriges del av konventionsförslaget framgår av den förut återgivna sammanställningen, att under åren 1944—1946 Sveriges utgifter enligt den nu gällande konventionen något överstigit de ersättningar Sverige fått mottaga från grannländerna. Om så blir förhållandet även framdeles, skulle slopandet av ersättningarna mellan länderna för Sverige medföra viss fördel. Av de tillgängliga siffrorna att döma, föreligger en tendens till utjämning. Mycket talar för att denna tendens fortsatt under de senast förflutna åren, och det är ej uteslutet, att Sveriges utgifter för fattigvård för medborgare från de övriga nordiska länderna kunna komma att överstiga dessa länders motsvarande utgifter för svenska medborgare. Även med beaktande härav anser jag det föreliggande konventionsförslaget böra godtagas. Jag har härvid även beaktat den administrativa förenkling, som slopandet av ersättningarna mellan länderna medför. Jag har därför för avsikt att — därest riksdagen ej har något att erinra mot principerna för konventionsförslaget — tillstyrka ratifikation från svensk sida av förslaget efter de mindre jämkningar däri, som kunna visa sig erforderliga och varom överenskommelse kan träffas de särskilda länderna emellan. Jag vill här tillägga, att vid ett möte i Oslo i augusti 1949 mellan socialministrarna i de nordiska länderna Islands representant meddelade, att detta land var berett att biträda konventionen.

De delegerade ha föreslagit, att konventionen skall äga tillämpning fr. o. m. år 1949. Av vissa skäl anser jag mig böra räkna med att konventionen kan bli tillämplig tidigast fr. o. m. år 1950. För tiden efter det att konventionen trätt i kraft synes icke föreligga anledning att ersättningar till kommunerna för fattigvård och barnavård åt medborgare i de övriga konventionsländerna skola bestridas från annat anslag än ersättningarna för motsvarande understöd åt andra utländska medborgare. Även förstnämnda ersättningar böra sålunda bestridas från anslagen till fattigvård i allmänhet och till barnavård i allmänhet. Då ersättningar enligt nu gällande bestämmelser för fattigvård och samhällsvård under år 1949 kunna beräknas bli reglerade tidigast under budgetåret 1950/51, böra dock för nämnda budgetår medel beräknas enligt hittills tillämpade grunder under anslaget till fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m. Socialstyrelsen har föreslagit, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 500 000 kronor. Med hänsyn till storleken av utgifterna under de senaste budgetåren anser jag mig emellertid böra föreslå en uppräknings av anslaget till 700 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[20] 18. **Fattigvård och barnavård för lappar.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	90 000	11 445
1947/48	90 000	120 207
1948/49	90 000	187 625
1949/50 (statsliggaren s. 311) ..	90 000	
1950/51 (förslag)	100 000	

Statsbidrag utgår dels som vårdbidrag med 3/4 av kommuns godkända kostnader för fattigvård och barnavård åt personer tillhörande den renskö-tande lappbefolkningen dels ock som byggnadsbidrag med hela den godkända kostnaden för uppförande, inrättande, om- eller tillbyggnad av ålderdoms-hem för lappar.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) under hänvisning till den genomsnitt-liga belastningen under budgetåren 1942/43—1948/49 (ca 107 400 kronor) hemställt om höjning av anslaget till 100 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot socialstyrelsens förslag. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fattigvård och barnavård för lappar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[21] 19. **Bidrag till svenska socialvårdsförbundet.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	25 000	25 000
1949/50 (statsliggaren s. 311)....	25 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 20 200 kronor avsetts såsom bidrag till den av förbundet bedrivna utbildningen av ålderdoms-hemsföreståndarinnor och 4 800 kronor såsom bidrag till förbundets verk-samhet i övrigt.

Svenska socialvårdsförbundet har (skr. 25/7 1949) gjort framställning om statsbidrag för nästa budgetår. Vid framställningen har bl. a. fogats ett av förbundets styrelse godkänt förslag till stat för år 1949, enligt vilket inkom-s-terna, inberäknat statsbidrag å 25 000 kronor, beräknas komma att täcka utgifterna.

Beträffande utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor anför förbun-det, att kostnaderna härför under år 1948 utgjort 23 335 kronor och att de — huvudsakligen beroende på att rektor för utbildningen bör erhålla en

assistent — i statförslaget för år 1949 upptagits med ett till 30 500 kronor förhöjt belopp. I dessa kostnader har förbundet icke inräknat s. k. byråkostnader, vilka uppgå till minst 6 000 kronor om året. Någon större utvidgning av utbildningsverksamheten beräknas icke kunna ske innevarande budgetår. För den händelse sådan utvidgning skulle kunna äga rum under budgetåret 1950/51 avser förbundet att inkomma med ansökan om tilläggsbidrag.

Förbundet hemställer, att statsbidraget till utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor ökas till 30 500 kronor samt att bidraget till förbundets verksamhet i övrigt beräknas till oförändrat 4 800 kronor. Hela statsbidraget skulle sålunda utgöra 35 300 kronor.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av statskontoret och socialstyrelsen. *Statskontoret* har avstyrkt höjning av anslaget. Även *socialstyrelsen* har, i avbidan på slutförandet av den styrelsen anförtrodda utredningen av spörsmålet om rekrytering och utbildning av personal vid ålderdomshemmen, endast kunnat tillstyrka, att förbundet för nästa budgetår erhåller statsbidrag med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Socialstyrelsen torde inom kort komma att avlämna en av styrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning om rekryteringen och utbildningen av föreståndarinnor för ålderdomshem. Jag anser mig icke böra räkna med att på denna utredning grundade förslag skola kunna föreläggas 1950 års riksdag. Bidraget för nästa budgetår till svenska socialvårdsförbundet bör därför bestämmas under antagande, att förbundet kommer att bedriva utbildningen av föreståndarinnor för ålderdomshem i stort sett enligt nu tillämpade riktlinjer. I avbidan på att ställning toges till socialstyrelsens utredning bör bidraget utgå med oförändrat belopp, 25 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska socialvårdsförbundet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

[22] 20. Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 000	2 992
1949/50 (statsliggaren s. 311)	3 000	
1950/51 (förslag)	3 000	

Anslaget är avsett för stipendier åt obemedlade eller mindre bemedlade elever vid den teoretiska kurs, som ingår i den av svenska socialvårdsförbundet anordnade utbildningen av ålderdomshemsföreståndarinnor.

I enlighet med förslag av socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) bör anslaget anvisas med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

[23] 21. Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	60 000	40 694
1949/50 (statsliggaren s. 312)....	40 000	
1950/51 (förslag)	35 000	

Statsbidrag utgår halvårsvis med 250 kronor för envar av det antal understödstagare eller försörjningspliktiga, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intagna å arbetshemmet.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) föreslagit, att anslaget med hänsyn till utgifternas sjunkande tendens nedsättes till 35 000 kronor.

I detta sammanhang torde följande få anmälas.

1948 års riksdagsrevisorer behandlade bl. a. frågan om arbetshemmen (revisorernas berättelse del I, s. 65—72, del II s. 84—87). I sitt utlåtande över revisorernas berättelse anförde *statsutskottet* (utl. 1949: 143, s. 22) följande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har beläggningen på de enligt fattigvårdslagen anordnade arbetshemmen sedan länge företett en successivt sjunkande tendens. Med hänsyn härtill och under erinran jämväl om det framträdande platsbehov, som föreligger inom de flesta övriga vårdområden, ha revisorerna hemställt, att frågan om ett rationellare utnyttjande och tillvaratagande av arbetshemmens vårdmöjligheter upptages till omedelbart övervägande. Jämväl utskottet har bibragts den uppfattningen, att en smidigare anpassning av anstaltsväsendet efter den aktuella situationen och behovet på hithörande område snarast bör komma till stånd. Frågan om en omorganisation av arbetshemmen bör därför enligt utskottets mening göras till föremål för särskild utredning. Såsom landstingsförbundet framhållit, bör därvid övervägas, huruvida icke hemmen i deras nuvarande form kunna slopas och deras klientel på annat sätt omhändertagas. I samband därmed bör även frågan om huvudmannaskapet för dessa hem omprövas.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhölla, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande åtgärder i av utskottet angivet syfte. *Riksdagen* (skrivelse 1949: 262) beslöt i enlighet härmed.

Socialstyrelsen har (skr. 9/7 1949), i samband med överlämnande av en på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning rörande klientelet på arbetshemmen, redogjort för ett av styrelsen efter samråd med arbetshemmens styrelser upprättat förslag till minskning av arbetshemsorganisationen. *Socialstyrelsen* har härvid erinrat, att den 1 december 1942 funnos sju arbetshem för män och fyra för kvinnor med ett platsantal av 307 resp. 72. Under åren 1943—1948 ha fem arbetshem nedlagts. Den 1 december 1948 funnos fyra arbetshem för män med 199 platser och två arbetshem för kvinnor med 38 platser. Enligt styrelsens plan skall antalet arbetshem för män minskas ytterligare till två hem med 125 platser och arbetshemmen för kvinnor till ett med 21 platser. Västergårdens och Kalbo arbetshem för män skola kvarstå, medan Malmö stads arbetshem skall ändras till annex till stadens vårdhem Värnhem och Långmora arbetshem skall provisoriskt användas som alkoholistanstalt men kvarstå som arbetshemsreserv. Av arbetshemmen

för kvinnor skall Smedsbo arbetshem, som icke använts som arbetshem sedan 1940, definitivt nedläggas, medan Arrie arbetshem skall användas för annat ändamål och endast Malmköpings arbetshem kvarstå.

Socialstyrelsen har sedermera (skr. 2/11 1949) framlagt närmare förslag rörande Långmora arbetshems ändring till alkoholistanstalt.

Departementschefen.

Frågan om arbetshemmen skola bibehållas och om landstingen i sådant fall skola vara huvudmän för dessa anstalter m. fl. spörsmål rörande arbetshemsvården befinner sig under utredning inom socialvårdskommittén. Denna har redan i sitt betänkande angående ålderdomshem m. m. (SOU 1946: 52) berört frågan om arbetshemmen. Kommittén avser att i samband med sitt förslag till reformering av fattigvårdslagstiftningen framlägga definitiva förslag i denna fråga. Enligt vad jag inhämtat har kommitténs arbete i ifrågavarande del fortskridit så långt, att det icke synes lämpligt att göra arbetshemsvården till föremål för en fristående utredning. Jag har därför f. n. icke för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t en sådan utredning.

Jag är medveten om att de av riksdagen påtalade förhållandena beträffande beläggningen å arbetshemmen icke kunna anses tillfredsställande. Det är givetvis angeläget, att anstalter, som kunna erhålla annan användning, icke i onödan kvarstå inom arbetshemsorganisationen. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen verkar socialstyrelsen för en fortsatt inskränkning av organisationen. Jag förutsätter, att hinder icke resas från huvudmännens sida mot det föreslagna nedläggandet av vissa arbetshem. Jag räknar därför med att anstaltsorganisationen skall kunna nedbringas till det minimum, som erfordras för arbetshemsvårdens upprätthållande intill dess att frågan om dess fortbestånd avgjorts.

Mot socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[24] 22. Allmänna barnbidrag.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	420 000 000	430 647 820
1949/50 (statsliggaren s. 312)	442 000 000	
1950/51 (förslag)	447 000 000	

Enligt lagen om allmänna barnbidrag utgår — med vissa undantag — för barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran allmänt barnbidrag med 260 kronor om året. Sådant bidrag utgår även för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket. Allmänt barnbidrag utgår fr. o. m. kvar-

talet efter det, varunder barnet fötts eller rätt till sådant bidrag eljest uppkommit, t. o. m. det kvartal, varunder barnet fyller sexton år. Bidraget utbetalas kvartalsvis genom vederbörande barnavårdsnämnds försorg.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) anfört, att enligt inhämtade statistiska uppgifter antalet barn i åldern 0—16 år kan beräknas till 1 690 000 vid slutet av år 1949 och till 1 720 000 vid slutet av år 1950. Med samma beräkningsgrund som tidigare, d. v. s. det beräknade barnantalet vid budgetårets mitt multiplicerat med barnbidragsbeloppet, skulle medelsbehovet för budgetåret 1950/51 uppgå till $(1\,720\,000 \times 260)$ 447 200 000 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget upptages till 447 000 000 kronor.

Socialstyrelsen har vidare anmält, att styrelsen ännu icke slutfört en av riksdagen begärd utredning av frågan i vilken utsträckning för barn i åldern 16—18 år, som på grund av fortsatt utbildning eller sjukdom icke kunna bidra till sitt uppehälle, kompensation i form av stipendier eller på annat sätt erhållits för barnavdragens bortfallande.

Härjämte har styrelsen anmält, att styrelsen infordrat vissa uppgifter angående kommunernas kostnader för utbetalning av allmänna barnbidrag samt att materialet sedan det bearbetats och kompletterats kommer att överlämnas till socialdepartementet.

Enligt från *generalpoststyrelsen* inhämtade uppgifter ha nettoutbetalningarna under de tre första kvartalen år 1949 uppgått till resp. ca 107 980 000, 108 614 000 och 109 293 000 kronor, motsvarande resp. ca 1 661 200, 1 671 000 och 1 681 400 bidrag.

Statskontoret har under åberopande av medelsåtgången under budgetåret 1948/49 uttalat, att höjning av anslaget knappast torde behöva vidtagas.

Departementschefen.

Ifrågavarande anslag har för budgetåret 1948/49 överskridits med ca 10,6 miljoner kronor. Anslaget för innevarande budgetår torde däremot, såvitt nu kan bedömas, icke komma att överskridas.

Kostnaderna för de allmänna barnbidragen kunna icke i förväg beräknas exakt, då de äro beroende av nativitetsutvecklingen. Antalet barn i åldern upp till 16 år och därmed kostnaderna för allmänna barnbidrag torde emellertid öka under åtskilliga år framåt. Socialstyrelsens beräkning av anslagsbehovet för nästa år torde böra godtagas.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 447 000 000 kronor.

[25] 23. Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 100 000	1 122 307
1949/50 (statsliggaren s. 313) ..	1 100 000	
1950/51 (förslag)	1 180 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag har, i avbidan på resultatet av en allmän utredning rörande kostnaderna för skilda grenar av postverkets drift, hittills utgått med 30 öre per utbetalning.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) beräknat antalet bidragsmottagare vid 1950 års utgång till ca 983 000. Ersättningen för varje utbetalad anvisning har beräknats till 30 öre. Medelsbehovet för budgetåret 1950/51 har med dessa utgångspunkter uppskattats till $(983\,000 \times 0:30 \times 4)$ 1 179 600 kronor eller i runt tal 1 180 000 kronor.

Departementschefen.

Förutsättningar för en omprövning av ersättningen till postverket för dess bestyr med de allmänna barnbidragen föreligga ännu icke. Anslaget bör därför fortfarande beräknas efter den nu utgående ersättningen, 30 öre för utbetalning. Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1948/49 och då antalet utbetalningar kan beräknas öka ytterligare, bör anslaget höjas. Jag har icke något att erinra mot det av *socialstyrelsen* föreslagna beloppet.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 180 000 kronor.

[26] 24. **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 000 000	1 823 201
1949/50 (statsliggaren s. 313) ..	2 500 000	
1950/51 (förslag)	2 200 000	

Enligt bidragsförskottslagen bestrides utgift för bidragsförskott, i den mån ersättning ej kunnat uttagas av den underhållsskyldige, till tre fjärdedelar av statsverket och till en fjärdedel av den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljat förskottet.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) framhållit, att de genom 1947 års ändringar i bidragsförskottslagen vidgade möjligheterna att erhålla bidragsförskott ej påverkat medelsförbrukningen under budgetåret 1948/49. Anslaget för innevarande budgetår kommer med hänsyn till utbetalningssystemet att påverkas av de nya bestämmelserna endast såvitt avser förskott, som utbetalats under första halvåret 1948. I avbidan på ytterligare erfarenhet rörande belastningen har styrelsen föreslagit, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret har anfört, att anslaget med hänsyn till belastningssiffrorna synes kunna nedsättas till 2 000 000 kronor.

Departementschefen.

1947 års ändringar i bidragsförskottslagen inneburo bl. a., att den tidigare beträffande rätten att erhålla bidragsförskott föreskrivna behovsprövningen avskaffades. Bidragsförskott torde på grund härav fr. o. m. år

1948 ha beviljats i större utsträckning än tidigare. Utgifterna under anslaget kunna därför beräknas stiga. Med hänsyn till den låga belastningen å anslaget under budgetåret 1948/49 anser jag mig emellertid kunna förorda, att anslaget nedsättes med 300 000 kronor till 2 200 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

[27] 25. **Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	160 000	178 197
1949/50 (statsliggaren s. 313)	160 000	
1950/51 (förslag)	160 000	

Från förevarande anslag gäldas framför allt bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa barn, som av nämnderna överlämnats till enskilda hem eller barnhem. Från anslaget utgår därjämte till barnavårdsnämnderna bidrag för arvoden, som av nämnderna utbetalats till vissa övervakare, ävensom ersättning för utgifter för skyddsuppföstran av personer i åldern 18—21 år, i de fall då dessa personer icke intagits å ungdomsvårdsskola.

I enlighet med förslag av socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) bör anslaget upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[28] 26. **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 000 000	449 028
1948/49	100	1 595 084
1949/50 (statsliggaren s. 313) ..	100	
1950/51 (förslag)	100	

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) anfört i huvudsak följande. På grund av rådande förhållanden å byggnadsmarknaden har utbyggnaden av barnhemmen i enlighet med de av Kungl. Maj:t fastställda barnhemsplanerna icke kunnat fullföljas. Den 30 juni 1949 uppgingo outnyttjade medel å anslaget till 6 128 487 kronor. Under budgetåret 1949/50 torde ca 2 500 000 kronor komma att utbetalas. Vid slutet av innevarande budgetår skulle alltså resterande medel uppgå till ca 3 600 000 kronor. Även om de barnhemsbyggnader, som kunna beräknas erhålla byggnadstillstånd enligt fördelningen av 1949 års sociala byggnadskvot, skulle bli färdigställda under budgetåret 1950/51, torde statens kostnader härför icke överstiga sistnämnda belopp.

Styrelsen föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

Jag biträder socialstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[29] 27. **Bidrag till driften av barnhem.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 000 000	2 659 680
1948/49	3 000 000	2 406 345
1949/50 (statsliggaren s. 313) ..	3 000 000	
1950/51 (förslag)	2 600 000	

Statsbidrag till driften av barnhem utgår med en krona 50 öre för dag och i barnhemmet intaget barn på villkor att vårdavgift icke uttages med högre belopp än, beträffande å spädbarnshem eller mödrahem intagna ensamma spädbarn, två kronor för dag och barn samt i övriga fall en krona 50 öre för dag och barn. För mödrahem, å vilket meddelas särskild utbildning i barnavård och husligt arbete och som står under tillsyn av överstyrelsen för yrkesutbildning, må statsbidrag utgå med tre kronor 50 öre för dag och barn på villkor att vårdavgift icke uttages.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med oförändrat belopp, 3 000 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsynstagande till de sista budgetårens utgiftssiffror synes anslaget böra nedsättas till 2 600 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

[30] 28. **Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 500 000	1 669 532
1949/50 (statsliggaren s. 313) ..	1 870 000	
1950/51 (förslag)	2 000 000	

Å anslaget fanns den 1 juli 1949 en reservation av 3 998 kronor.

Inom ramen för tillgängliga medel kan statsbidrag utgå till daghem, barn-trädgårdar, eftermiddagshem och jordbruksdaghem, som drivas av kommuner, stiftelser, föreningar eller industriföretag. Till andra institutioner än jordbruksdaghem utgår statsbidraget i allmänhet dels till avlönande av personal, som fyller vissa kompetenskrav (lönebidrag), dels ock till kostnaderna för bispisning av barnen (kostbidrag). Lönebidraget utgår med en tredjedel (i

vissa fall hälften) av de lönebelopp, som institutionens huvudman fastställt, såvida icke dessa befinnas oskäligt låga. Statsbidraget får dock icke överstiga en tredjedel (resp. hälften) av vissa grundlönebelopp, nämligen 3 000 kronor i ortsgrupp 1, 3 450 kronor i ortsgrupperna 2 och 3 samt 3 900 kronor i ortsgrupperna 4 och 5. Kostbidraget utgår för barn och dag med 15 öre i anstalt, där en måltid lagad mat utspisas, och med 30 öre i anstalt, där minst två måltider lagad mat utspisas. För barn under ett år utgår kostbidrag med 30 öre för dag, förutsatt att barnet är omhändertaget för hel-dagsvård, d. v. s. mer än 6 timmar.

Till jordbruksdaghem utgår i regel statsbidrag med högst 60 % av driftkostnaderna (jfr socialstyrelsens råd och anvisningar nr 29/1945).

Beviljat statsbidrag utbetalas i regel halvårsvis i efterskott.

Enligt riksdagens medgivande må under budgetåret 1949/50 statsbidrag beviljas till ett belopp av högst 2 000 000 kronor.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) anfört, att utbyggnaden av den halvöppna barnavården fortsatt. Under år 1948 ha 62 nyinrättade institutioner anmälts och under första halvåret 1949 33 institutioner. Antalet jordbruksdaghem uppgick under sommaren 1948 till 92 och beräknas sommaren 1949 ha uppgått till ca 110. Statsbidrag för andra halvåret 1948 har utbetalats till 415 av ca 600 befintliga institutioner. Anslaget för budgetåret 1948/49 är i det närmaste förbrukat. Det torde därför bli svårt för styrelsen att vid utbetalning under andra halvåret 1949 av de bidrag, som gälla beviljade anslag för första halvåret 1949, kunna möta det ökade anslagsbehov, som tillkomsten av nya institutioner under detta senare halvår medför. Genom den nu gällande beviljningsspärren och systemet med utbetalning halvårsvis i efterskott kan styrelsen nämligen icke disponera det för budgetåret beviljade anslaget för utbetalningar över hela året. Styrelsen föreslår, att denna dubbla spärre med reservationsanslag och begränsat beviljningsbelopp häves. För budgetåret 1950/51 bör med slopande av beviljningsspärren beviljas anslag till bidrag till driftkostnaderna under år 1950 med 2 250 000 kronor.

Statskontoret avstyrker utvidgning av statsbidragsgivningen.

Departementschefen.

Vid anmälan av propositionen nr 46 till 1949 års riksdag anförde jag (s. 21), att det syntes mig önskvärt, att det i och för sig relativt ringa statsbidraget — detsamma beräknas täcka endast cirka 10 % av kostnaderna — får utgå till samtliga daghem och barnträdgårdar, som fylla de på institutioner av detta slag uppställda kraven. Jag var emellertid icke beredd att förorda, att ifrågasvarande anslag anvisas såsom förslagsanslag. Intill dess att närmare ställning tagits till frågan om statens bidrag i framtiden till den halvöppna barnavården, borde anslaget vara reservationsanslag och statsbidragets sammanlagda belopp alltså maximeras. Statsutskottet (utl. nr 69) anslöt sig till detta uttalande och anförde, att bidrag i regel bör utgå till samtliga daghem och barnträdgårdar. Uttalandet godkändes av riksdagen (skr. nr 161).

Socialstyrelsen äger för innevarande budgetår bevilja statsbidrag till ett

sammanlagt belopp av 2 000 000 kronor. Då statsbidragen i regel utbetalas halvårsvis i efterskott, erfordras för nästa budgetår anslag till de bidrag, som belöpa på kalenderåret 1950. Den halvöppna barnavården befinner sig i snabb utveckling, i det att antalet institutioner oavlåtligt ökar. Det kan icke f. n. med bestämdhet avgöras i vilken utsträckning bidragsgivningen under nästa budgetår behöver utvidgas för att samtliga godkända institutioner skola kunna erhålla bidrag. Jag är f. n. icke beredd att förorda annan ändring än att anslagsbeloppet höjes till 2 000 000 kronor. Den för beviljande av bidrag för innevarande budgetår fastställda ramen å 2 000 000 kronor bör kvarstå oförändrad. I avbidan på resultatet av det pågående utredningsarbetet rörande den halvöppna barnavården torde i övrigt de nu tillämpade bidragsreglerna böra gälla.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1950/51 må till ett belopp av högst 2 000 000 kronor av statsmedel beviljas bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård;

b) till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[31] 29. **Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	210 000	210 046
1949/50 (statsliggaren s. 314) ..	300 000	
1950/51 (förslag).....	303 000	

Yrkanden.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) hemställt, att anslaget höjes med 20 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Anvisat 1949/50	Förslag 1950/51
1. Driftbidrag till förskoleseminarier	200 000	233 000
2. Stipendier	60 000	70 000
3. Kurser	40 000	17 000
Summa kronor	300 000	320 000

Motivering.

1. För innevarande budgetår ha beräknats bidrag med 31 000 kronor till 5 förskoleseminarier och med 45 000 kronor till ett seminarium, som skall utbyggas till dubbelseminarium (2 parallella avdelningar). Statsbidraget till sistnämnda seminarium har beräknats till 47 000 kronor sedan detsamma blivit utbyggt. Med hänsyn till att endast första årskursen kan dubblas innevarande budgetår har anslaget nedräknats med 2 000 kronor. För nästa budgetår har beräknats fullt bidrag, 47 000 kronor, till dubbelseminariet

samt bidrag till 6 enkelseminarier med ($6 \times 31\,000$) 186 000 kronor. Härvid har inräknats bidrag till ett nytt seminarium i Luleå, om vars inrättande 1949 års riksdag fattat principbeslut. Visserligen kommer detta seminarium att under nästa budgetår omfatta endast en årskurs, men socialstyrelsen anser de fasta kostnaderna för seminariets upprättande böra föranleda, att fullt statsbidrag beviljas för hela året.

2. Medelsbehovet till stipendier beräknas med hänsyn till dubbelseminariets fulla utbyggnad och tillkomsten av en årskurs vid seminariet i Luleå komma att öka med 10 000 kronor.

3. I anslaget för innevarande budgetår ha inräknats ca 25 000 kronor till en kompletteringskurs för ofullständigt utbildad personal inom den halvöppna barnavården samt 14 400 kronor till en kurs för praktikhandledare vid förskoleseminarierna. De olika kompletteringskurser, till vilka anslag beviljats de senaste åren, ha varit mycket värdefulla när det gällt att tillgodose behovet av kvalificerad personal för de skiftande arbetsuppgifterna inom den halvöppna barnavården. För budgetåret 1950/51 anser styrelsen det mest akuta behovet vara att ordna en kompletterande utbildning för föreståndarinnor vid större institutioner samt lokala konsulenter och inspektriser för halvöppen barnavård. Med den halvöppna barnavårdens nuvarande omfattning och de relativt höga driftkostnaderna för institutionerna bli föreståndarinnornas ekonomiska och administrativa uppgifter av allt större betydelse. Den pågående kommunaliseringen ställer också krav på att den ledande personalen skall vara förtrogen med den kommunala förvaltningens organisation och arbetssätt. För att underlätta samarbetet med föräldrar, arbetsgivare m. fl. böra föreståndarinnorna dessutom vid sidan av sina barnpedagogiska insikter få en vidgad orientering över de sociala och arbetsmarknadspolitiska problem, som tangerar deras arbetsfält. Kostnaderna för en sådan kompletteringskurs för 40 deltagare under en månad beräknar styrelsen till 17 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har i nuvarande läge icke kunnat tillstyrka anvisande av medel till den föreslagna kompletteringskursen.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet till bidrag till förskoleseminarier och till stipendier. Jag finner det rimligt, att statsbidrag till det nya seminariet i Luleå under dess första verksamhetsår må, oaktat seminariet då endast omfattar en årskurs, efter Kungl. Maj:ts prövning utgå med högre belopp än eljest medgives, dock högst med det belopp som seminariet fullt utbyggt skulle kunna erhålla eller 31 000 kronor. Jag beräknar alltså för nu nämnda ändamål ($233\,000 + 70\,000$) 303 000 kronor.

Ehuru en kompletteringskurs för daghemsföreståndarinnor m. fl. enligt de av socialstyrelsen framlagda riktlinjerna utan tvivel skulle vara av värde, anser jag i likhet med statskontoret, att medel icke f. n. böra anvisas för detta ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna
barnvården m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservations-
anslag av 303 000 kronor.

[32] 30. **Fria resor för barn.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 500 000	2 839 782
1949/50 (statsliggaren s. 315) ..	4 000 000	
1950/51 (förslag)	3 500 000	

Från förevarande anslag bestridas kostnaderna för i kungörelsen angående avgiftsfria resor för barn och husmödrar m. fl. avsedda fria resor för barn och vårdare samt personal vid barnkolonier.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) upplyst, att antalet barn, som under år 1948 erhållit avgiftsfri resa till enskilt ordnad ferievistelse, var ca 37 500, vartill kommo ca 30 000 barn under 6 år. Antalet vårdare för dessa barn utgjorde ca 42 800. Avgiftsfri resa till barnkoloni beviljades samma år för ca 30 000 barn och ca 8 000 personer tillhörande barnkoloniernas personal.

Styrelsen anser sig böra räkna med att antalet resande blir ungefär det samma under budgetåret 1950/51 som under kalenderåret 1948. Styrelsen föreslår, att anslaget upptages med ett belopp av 3 500 000 kronor.

Statskontoret finner visserligen socialstyrelsens förslag väl högt tilltaget med hänsyn till belastningen under budgetåren 1947/48 och 1948/49 men vill icke föreslå någon nedsättning av det av styrelsen begärda beloppet.

Departementschefen.

Socialstyrelsen har föreslagit, att anslaget skall nedsättas med 500 000 kronor till 3 500 000 kronor. Såsom statskontoret anmärkt synes även denna beräkning högt tilltagen med hänsyn till nu tillgängliga kostnadssiffror. Då verkningarna av de vid 1949 års riksdag beslutade ändringarna beträffande inkomstgränsen för rätt till avgiftsfria resor m. m. ännu icke kunna överblickas, torde socialstyrelsens förslag emellertid böra godtagas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fria resor för barn* för budgetåret 1950/51 anvisa ett
förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

[33] 31. **Bidrag till husmoderssemestern.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 100 000	2 610 900
1949/50 (statsliggaren s. 315) ..	2 350 000	
1950/51 (förslag)	2 850 000	

Yrkanden.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) hemställt, att anslaget för nästa budgetår upptages till 3 050 000 kronor enligt följande.

Anslagspost	Anvisat 1948/49	Utgift 1948/49	Anvisat 1949/50	Förslag 1950/51
1. Fria resor för husmödrar till enskilda hem, <i>förslagsvis</i>	700 000	1 243 901	900 000	1 300 000
2. Driftbidrag till semesterhem, <i>förslagsvis</i>	500 000	360 101	500 000	500 000
3. Fria resor till semesterhem, <i>förslagsvis</i>	100 000	223 835	150 000	250 000
4. Stipendier för underlättande av husmoderssemester, <i>högst</i>	800 000	775 535	800 000	1 000 000
Summa kronor	2 100 000	2 603 372	2 350 000	3 050 000

Motivering.

1. Ca 33 300 husmödrar ha under kalenderåret 1948 fått avgiftsfri resa till enskilt ordnad semestervistelse. Ungefär samma antal beräknas få dylik resa under budgetåret 1950/51.

2. Socialstyrelsen har under år 1949 intill den 16 juli beviljat statsbidrag till 137 semesterhem med sammanlagt 566 024 kronor. Då erfarenheten visat, att vid rekvisition av beviljade medel de utbetalade beloppen i allmänhet ganska mycket understiga beviljat anslag, beräknas anslagsposten emellertid till oförändrat belopp.

3. Antalet personer, som under kalenderåret 1948 åtnjutit fri resa till husmoderssemesterhem, uppskattas till ca 8 300. Styrelsen räknar med oförändrad resefrekvens under budgetåret 1950/51.

4. Husmoderssemesternämnderna äro på grund av anslagets begränsning tvingade att avslå en ganska stor del av ingivna framställningar om stipendier. Enligt socialstyrelsens uppfattning är denna stipendiehjälp så värdefull, att en utvidgning av densamma vore önskvärd.

Yttrande.

Statskontoret anser sig icke kunna förorda utökning av bidragsverksamheten.

Departementschefen.

Socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet under posterna 1.—3. synes kunna godtagas. För ifrågavarande ändamål beräknar jag sålunda (1 300 000 + 500 000 + 250 000) 2 050 000 kronor. Däremot kan jag under rådande förhållanden icke tillstyrka, att medelsanvisningen till husmodersstipendier ökas. Till sistnämnda ändamål bör avses oförändrat belopp eller 800 000 kronor. Hela anslaget bör alltså beräknas till (2 050 000 + 800 000) 2 850 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till husmoderssemestern* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 850 000 kronor.

[34] 32. Bidrag till driften av barnkolonier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 100 000	1 089 135
1949/50 (statsliggaren s. 315) ..	1 500 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Å anslaget fanns den 1 juli 1949 en reservation å 43 428 kronor.

Från anslaget bestridas kostnaderna för bidrag till andra driftkostnader än resor vid barnkolonier och feriebarnsverksamhet.

Socialstyrelsen har (skr. 23/8 1949) lämnat bl. a. följande uppgifter.

Driftbidrag till kolonierna utgår i regel med 1 krona för barn och dag, dock att det i särskilda undantagsfall kan utgå med högst 2 kronor. På grund av den stora tillströmningen av ansökningar och anslagets begränsning har bidraget dock i vissa fall fått nedskäras till 50 eller 25 öre för barn och dag eller ock måst helt nekas.

Antalet ansökningar om driftbidrag till barnkolonier är i ständigt stigande. Under budgetåret 1947/48 inkommo ansökningar om driftbidrag till 526 koloniers verksamhet under sommaren 1947. Av dessa ansökningar blevo 496 bifallna. Under 1948/49 inkommo ansökningar till 562 kolonier, av vilka 415 biföllos. Ansökningar om bidrag för 1949/50 ha hittills inkommit för ca 575 kolonier avseende omkring 1 300 000 vårddagar.

Bidraget till andra driftkostnader än för resor vid feriebarnsverksamhet är maximerat till 1 krona för barn och dag. Under budgetåret 1946/47 erhöilo 15 organisationer bidrag med 99 999 kronor för 107 483 vårddagar. Under 1947/48 erhöilo 40 organisationer bidrag med 359 567 kronor för 359 567 vårddagar. Under 1948/49 ha 57 organisationer beviljats bidrag med 454 110 kronor för 650 980 vårddagar. För innevarande budgetår ha hittills 55 organisationer ansökt om driftbidrag för tillhoppa ca 853 980 vårddagar.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget beräknas till oförändrat belopp, 1 500 000 kronor, samt upprepar sitt vid tidigare tillfällen framförda förslag att anslaget skall ges förslagsanslags natur.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot beräkningen av anslagsbeloppet.

Departementschefen.

Ifrågavarande anslag bör fortfarande vara reservationsanslag. Såsom *socialstyrelsen* föreslagit bör anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[35] 33. Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: **Avlöningar.**

Till de statliga ungdomsvårdsskolorna ha för innevarande budgetår anvisats ett avlöningsanslag av förslagsvis 2 690 000 kronor och ett omkostnadsanslag av förslagsvis 2 000 000 kronor samt för byggnadsarbeten m. m. ett reservationsanslag av 567 700 kronor. Vidare ha till bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården anvisats ett förslagsanslag av 746 000 kronor och till fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården ett reservationsanslag av 10 200 kronor.

F. n. finnas sex icke statliga ungdomsvårdsskolor. Av Kungl. Maj:t den 30 december 1946 förordnade särskilda *förhandlingsmän* ha under sommaren och hösten 1949 redovisat resultaten av sina förhandlingar med huvudmännen för dessa skolor. Förhandlingsmännen ha hemställt om fastställelse å preliminärt ingångna avtal om förstатligande av verksamheten vid fyra skolor. De föreslå vidare, att de båda återstående skolorna nedläggas och att den av staten ägda, av socialstyrelsen för växlande ändamål disponerade Hårsjögårdsanläggningen, som tidigare varit ungdomsvårdsskola, återuppsättes såsom sådan.

Vid sina anslagsberäkningar för nästa budgetår har *socialstyrelsen* utgått ifrån att förhandlingsmännens förslag komma att godtagas. Vidare har styrelsen bl. a. hemställt om medel för uppförande och drift av slutna avdelningar vid tre ungdomsvårdsskolor.

Remissbehandlingen av vissa detaljer i förstатligandefrågan är ännu icke avslutad. Frågan om anordnande av slutna avdelningar inrymmer i sig komplicerade problem, som jag ännu icke tagit ställning till. Härtill kommer, att ett förslag till ny ungdomsvårdsskolestadga är under behandling i socialdepartementet; jag har funnit, att vissa i detta sammanhang uppkommande frågor måhända böra lösas, innan proposition avlåtes i anslagsfrågorna. På grund av dessa omständigheter är jag icke nu beredd att anmäla förslag från min sida i förevarande spörsmål. Anslagen till ungdomsvårdsskolorna böra därför i statsverkspropositionen upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp, varefter anslagsfrågorna senare i särskild proposition torde få underställas riksdagen.

Efter en preliminär granskning av förevarande frågor har jag, under förutsättning att förstатligande och därmed sammanhängande omorganisation sker i överensstämmelse med föreliggande förslag, men tills vidare utan att räkna medel för slutna avdelningar, preliminärt beräknat medelsbehovet till avlöningar vid de statliga ungdomsvårdsskolorna till 3 156 000 kronor. Till omkostnader vid dessa skolor beräknar jag under samma förutsättning preliminärt 2 566 000 kronor. Anslaget till bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården synes under angivna förutsättningar kunna nedsättas till 350 000 kronor. Till byggnadsarbeten m. m. vid de statliga ungdomsvårdsskolorna och till fortbildningskurs för befattningshavare vid ungdomsvårdsskolorna torde böra beräknas ett medelsbehov av 580 000 kronor resp. 15 200 kronor.

För innevarande budgetår har icke anvisats något anslag till bidrag till inrättande av inackorderingshem och till ersättning till dylika hem för driftförluster. För budgetåren 1946/47 och 1947/48 anvisades däremot för först-nämnda ändamål reservationsanslag å tillhoppa 157 000 kronor. För det senare ändamålet anvisades för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag å 3 000 kronor. För de båda ändamålen beräknar jag för nästa budgetår ett behov av 23 000 kronor resp. 16 000 kronor.

Under de sex nästföljande punkterna gör jag hemställan rörande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 3 156 000 kronor.

[36] 34. **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anför hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 2 566 000 kronor.

[37] 35. **Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.** På grund av vad jag anför under punkten 35 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 580 000 kronor.

[38] 36. **Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** I enlighet med vad jag under punkten 35 anför hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[39] 37. **Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** Åberopande vad jag förut anför under punkten 35 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 15 200 kronor.

[40] 38. **Bidrag till inrättande av inackorderingshem.** På grund av vad jag anför under punkten 35 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till inrättande av inackorderingshem* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

[41] 39. **Ersättning till inackorderingshem för driftförluster.** Under hänvisning till vad jag under punkten 35 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till inackorderingshem för driftförluster* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

[42] 1. Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 810 000	2 457 200
1949/50 (statsliggaren s. 320) ..	2 775 000	
1950/51 (förslag)	2 781 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen har i skrivelse den 24 augusti 1949 framlagt beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under detta anslag. Sedermera har styrelsen i en den 21 november 1949 dagtecknad promemoria framlagt ytterligare vissa förslag i ämnet.

Arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse den 24 augusti 1949.

Arbetsmarknadsstyrelsen har erinrat, att 1949 års riksdag förordat en översyn av styrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Med hänsyn härtill samt till det förhållandet, att 1947 års biträdesutredning icke slutligt granskat de högre biträdestjänsterna inom styrelsen, har styrelsen ansett sig böra föreslå i stort sett oförändrad organisation under nästa budgetår. Endast i de fall, där på grund av ökad arbetsbelastning o. d. ändring synes ofrånkomlig, har förslag härom framlagts.

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 128 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Yrkesvägledningsbyråns arbetsvårdssektion:		
Uppflyttning av förste byråinspektören i Ce 29 till byrådirektör i Ce 31	1 367	
1 förste byråinspektör i Ce 29	14 810	
1 amanuens	11 464	
2 assistenter i Ce 22	20 482	
2. Yrkesvägledningsbyråns yrkesvägledningssektion:		
1 tjänsteman i Cg 21, 1 i Cg 19 och 1 i Cg 17 ersättas av 1 tjänsteman i Cg 20		17 257
3. Försäkringsbyrån:		
1 förste byråsekreterare Cg 27—Ce 29	1 384	
1 förste revisor i Ca 27	13 426	
1 kansliskrivare i Ce 15	7 392	
1 kontorsbiträde	5 295	
4. Kanslibyrån:		
Arvdestjänst som redaktör ändras till tjänst i Ce 27	3 426	
5. Försvarsbyrån:		
1 assistent i Ce 22	10 241	

6. Sociala byrån:			
Uppflyttning av 1 kontorsbiträde i Ce 8 till kanslibiträde i Ce 11	927		
1 halvtidsanställd sekreterare utgår		6 700	
7. Kameralbyrån:			
1 kontorist i Cg 13 utgår		6 814	
8. Arvode till läkare minskas		1 100	
9. Experter och sakkunniga		10 000	
10. Vikarier under semester m. m.	10 000		
11. Omräkning:			
Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	65 331		
Avrundning och rättelser	4 326		
	<u>169 871</u>	<u>41 871</u>	
	+ 128 000		

12. Styrelsen har vidare föreslagit, att 2 arvodestjänster (arvode motsvarande 27 löneklassen) som konsulent för yrkesvägledningsverksamheten skola ändras till tjänster i Ce 27. Antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar beräknas behöva ökas med 19.

Motivering.

1. För yrkesvägledningsbyråns sektion för ärenden rörande arbetsvård åt partiellt arbetsföra beräknades vid arbetsmarknadsstyrelsens inrättande en förste byråinspektör i Ce 29, en byråinspektör i Ce 25, tre amanuenser, en kansliskrivare samt biträdespersonal. Fr. o. m. den 1 juli 1949 har till normalorganisationen från styrelsens krisdel överförts den personal inom sektionen, som handhar ärenden rörande omskolning av i militärtjänst skadade (en tjänsteman i Ce 22, två i Ce 19, tre extra befattningshavare samt fyra biträden).

Sektionens verksamhet hade under föregående budgetår en omfattning, gentemot vilken personaltillgången framstod som tillräcklig om än knapp. Den i propositionen 1949:116 förordade utbyggnaden under innevarande budgetår av försöksverksamheten rörande partiellt arbetsföra är under sådana förhållanden självfallet svår att genomföra. Åtskilliga betydelsefulla arbetsuppgifter måste f. n. eftersättas. Instruktions- och inspektionsverksamheten, upptagandet av centrala och lokala förhandlingar med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, bedrivandet av underhandlingar med landsting och primärkommuner angående olika eftervårds- och självhjälpsåtgärder samt s. k. skyddad verksamhet m. m., samarbetet med de partiellt arbetsföras egna organisationer, organiserandet av en mer allmän propagandaverksamhet, allt åtgärder, som i denna speciella verksamhet ha den största betydelse för ernående av ett gott resultat, medhinnas sålunda icke i önskvärd utsträckning. Detsamma gäller emellertid även den centrala arbetsuppgiften, arbetsanskaffning åt och omplacering av partiellt arbetsföra.

I rådande läge är alltså en utbyggnad i personellt hänseende ofrånkomlig,

och i samband därmed bör sektionschefen beredas en högre löneställning genom uppflyttning från 29 till 31 lönegraden med byrådirektörs tjänsteställning. Arbetsuppgifterna för sektionschefen ha nämligen blivit allt mer krävande och utvidgade, och han måste vid många tillfällen, såsom vid förhandlingar med landsting och kommuner, ensam företräda styrelsen och även i viss omfattning självständigt fatta beslut i på sektionens handläggning ankommande ärenden. En befattning för förste byråinspektör i Ce 29 är dock med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna alltfjämt erforderlig. Denne bör vara ställföreträdande sektionschef och därutöver ha till särskild uppgift att leda vissa utredningar samt det löpande arbetet inom sektionen. Dessutom erfordras med hänsyn till arbetsmängden ytterligare två assistenttjänster i 22 lönegraden samt en amanuensjänst.

Skulle 1950 års riksdag föreläggas förslag utarbetade på grundval av kommitténs för partiellt arbetsföra betänkanden, kommer givetvis frågan om såväl den centrala som den lokala personalorganisationen för dithörande arbetsuppgifter i ett helt nytt läge; det kan då bli erforderligt med en särskild arbetsvårdsbyrå inom styrelsen. Alldeles oavsett om en mer genomgripande omorganisation kommer till stånd redan fr. o. m. budgetåret 1950/51, kan en överföring till arbetsvårdssektionen av vissa sociala byråns åvilande uppgifter, nämligen sådana som beröra byråns sektion för arkivarbeten och musikerhjälp, ifrågasättas. I så fall bör övervägas, om icke — vid uppkommande vakans — en byrådirektörsbefattning å sociala byrån kan ersättas med en förste byråinspektörstjänst i 29 lönegraden.

2. Minskningen avser den personal, som sysslar med upprättande av ett yrkeskartotek.

3. Försäkringsbyråns personaluppsättning är avpassad efter en anslutning till arbetslöshetskassorna av betydligt mindre storleksordning än den nuvarande. Även en förhållandevis ringa ökning av arbetslösheten bland kassamedlemmarna skulle utsätta byrån för verkligt allvarliga påfrestningar. Det synes icke längre möjligt att sammankoppla frågan om införande av en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring med frågan om det aktuella personalbehovet å försäkringsbyrån.

Tjänsten som förste byråsekreterare i Cg 27 är permanent erforderlig och bör med hänsyn till de kvalificerade göromålen uppflyttas till 29 lönegraden. På grund av personalbrist har inspektionen av arbetslöshetskassornas lokalavdelningar nästan helt måst inställas, varjämte de byrån åliggande revisionsuppgifterna ej kunnat fullgöras på ett ur säkerhetssynpunkt tillförlitligt sätt. En befattning som förste revisor i Ca 27 — chef för revisionspersonalen — bör därför inrättas. Det kanslibiträde, som förestår byråns kansli, bör uppflyttas till kansliskrivare. De två å byrån nu inrättade kanslibiträdestjänsterna erfordras dock fortfarande. Å byrån bör vidare inrättas ytterligare en biträdestjänst.

4. Redaktören skall bl. a. omhänderha utgivandet av den tidning, som avses ersätta den nuvarande riksvakanslistan. F. n. utgår till redaktören ett årsarvode å 10 000 kronor. Om det skall finnas någon möjlighet att få eller behålla en lämplig kraft bör befattningen inplaceras lägst i lönegrad Ce 27.

5. En assistenttjänst anses nödvändig å försvarsbyrån med hänsyn till att antalet anstånds- och uppskovsärenden ökat.

6. Uppflyttningen av en kontorsbiträdestjänst betingas av att biträdespersonalen å sektionen för social planläggning självständigt utför visst utredningsarbete.

10. För innevarande budgetår till vikariatersättningar anvisade 25 000 kronor ha visat sig otillräckliga.

12. Ifrågavarande konsulenttjänster inrättades 1942. För att kunna bibehålla befattningshavare, som visat sig lämpliga och vunnit erfarenhet, böra tjänsterna ändras till extra ordinarie.

Yttranden.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Oavvisligt behov av ytterligare arbetskraft bör i avvaktan på översynen tillgodoses genom omplacering av redan befintlig personal. Ej heller synes någon uppflyttning av befattningar i högre lönegrad nu böra ifrågakomma. I detta avseende torde även få erinras om pågående tjänsteförteckningsrevision och biträdesutredning. Vad särskilt angår den föreslagna omändringen av arvodesbefattningen som redaktör till pensionsberättigande befattning i lönegraden Ce 27, får statskontoret hänvisa till den prövning av löneställningen för denne befattningshavare, som nyligen ägt rum. I vilken mån utgivandet av en tidning i stället för den nuvarande riksvakanslistan bör påverka redaktörens löneställning, lär för övrigt kunna bedömas först sedan någon erfarenhet vunnits av den nya publikationen. Statskontoret anser, att frågan om den lämpligaste formen för styrelsens publikationer bör tagas under övervägande i samband med nämnda översyn.

För arbetsuppgifterna med vissa uppskovs- och anståndsärenden för den militära beredskapsbyrån synes med fördel en arvodesbefattning för en pensionerad officer kunna komma i fråga. Med en dylik anordning skulle någon pensionsberättigande befattning ej behöva inrättas för ifrågavarande ändamål. Dylika tjänster torde ej heller böra inrättas för konsulenterna för yrkesvägledningsverksamheten vid läroverk och folkskolor. Tillräckliga skäl för frånående av 1947 års riksdags beslut härutinnan ha ej blivit anförda.

Statens lönenämnd har anfört i huvudsak följande.

Förslagen om uppflyttning av en förste byråinspektörstjänst i Ce 29 å yrkesvägledningsbyrån till byrådirektörstjänst i Ce 31, om inrättande i samband härmed av en förste byråinspektörstjänst i Ce 29 å samma byrå samt om överföring av en med arvode förenad redaktörsbefattning till extra ordinarie tjänst i Ce 27 böra prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Beträffande styrelsens nu ånyo framförda förslag om uppflyttning av en tjänst för förste byråsekreterare å försäkringsbyrån från Cg 27 till Ce 29 får lönenämnden erinra, att nämnden i tidigare utlåtande funnit det tveksamt, om uppflyttningen vore tillräckligt motiverad. Nämnden har icke funnit anledning att ändra sin sålunda tidigare intagna ståndpunkt till frågan. Däremot vill lönenämnden icke motsätta sig, att befattningen upptages såsom extra ordinarie i 27 lönegraden. Liksom i nyssnämnda utlåtande finner sig lönenämnden icke böra framställa erinran mot inrättandet av en förste revisorstjänst i Ca 27 å försäkringsbyrån.

Vad i framställningen anföres beträffande förändring eller inrättande av biträdestjänster föranleder lönenämnden endast att erinra om pågående utredning rörande löneställningen för biträdespersonal i högre lönegrader.

Arbetsmarknadsstyrelsens promemoria den 21 november 1949.

Sedan styrelsen orienterats om innebörden av de förslag om åtgärder till hjälp åt partiellt arbetsföra, som förberedas inom socialdepartementet, har styrelsen i ifrågavarande promemoria framlagt vissa förslag, som innebära ändring eller komplettering av vad som anförts i skrivelsen den 24 augusti 1949.

Såvitt angår byråindelningen har styrelsen upplyst, att chefen för yrkesvägledningsbyrån på grund av sin arbetsbörda måst befrias från handläggningen av arbetsvårdsärendena. Chefen för arbetsvårdssektionen har i stället att föredraga arbetsvårdsärenden direkt för överdirektören i den mån de icke ankomma på sektionschefens eget avgörande. På grund härav måste överdirektören avstå från att deltaga i handläggningen av andra viktigare ärenden. Med anledning härav har styrelsen måst finna annan utväg för arbetsvårdsärendenas handläggning. Styrelsen finner icke påkallat att redan fr. o. m. nästa budgetår föreslå en särskild arbetsvårdsbyrå. Styrelsen vidhåller icke heller tanken att sammanföra arbetsvårdsärendena med ärenden rörande arkivarbete och musikerhjälp inom en byrå. I stället föreslås, att arbetsvårdssektionen tills vidare sammanföres med utlänningsbyrån till en särskild byrå för arbetsvårds- och utlänningsärenden, indelad i två sektioner.

Utlänningsbyråns arbetsuppgifter och personal ha minskats och torde kunna minskas ytterligare. Arbetsuppgifter rörande utlännningar torde emellertid under ytterligare några år komma att åvila styrelsen i sådan omfattning, att det är nödvändigt att styrelsen har en särskild byrå eller sedermera möjligen endast en särskild sektion för dessa ärenden. Byråchefen eller förste byråsekreteraren å utlänningsbyrån bör i en nära framtid kunna delvis utnyttjas för andra arbetsuppgifter. Med hänsyn till att bland utlänningsarna finnes arbetsvårds klientel och till att utlänningsbyrån ständigt har god insikt i möjligheterna att placera arbetskraft, tala även i övrigt praktiska skäl för att tills vidare låta arbetsvårdssektionen ingå i utlänningsbyrån.

Utöver den i skrivelsen den 24 augusti 1949 föreslagna ökningen av arbetsvårdssektionens personal fordras ovillkorligen en befattningshavare (förste byråinspektör) i 27 lönegraden, på vilken skall ankomma att anskaffa arbetsobjekt för skyddade verkstäder och för arbetsträningsinstitut ävensom handlägga andra med produktionen inom dessa institutioner sammanhängande frågor.

Den ytterligare förstärkning av personalen på arbetsvårdssektionen, som torde bli nödvändig under nästa budgetår, förutsättes kunna erhållas genom omflyttning inom styrelsen.

Departementschefen.

Vid anmälan av frågan om anslag för innevarande budgetår till avlöningar för den offentliga arbetsförmedlingen anförde jag (1949 års statsverksproposition, V huvudtiteln, s. 78), att klassindelningen av arbetsförmedlingens kontor och expeditioner i enlighet med förslag av arbetsmarknadsstyrelsen borde

underkastas en allmän översyn under år 1950. Statsutskottet, vars utlåtande godkändes av riksdagen, anförde (utl. nr 5, s. 18), att nämnda översyn borde utsträckas att avse arbetsmarknadsstyrelsens och den offentliga arbetsförmedlingens hela verksamhet och organisation. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 december 1949 har jag tillkallat utredningsmän för att företaga denna översyn. Min avsikt är att resultatet av översynen skall föreläggas 1951 års riksdag. I avbidan härpå böra endast oundgängligen erforderliga ändringar vidtagas beträffande arbetsmarknadsstyrelsens och arbetsförmedlingens organisation.

Den gren av arbetsmarknadsorganens verksamhet, som i främsta rummet kan tänkas behöva bli föremål för provisoriska åtgärder utan att resultatet av översynen avvaktas, är arbetsvårdsverksamheten för partiellt arbetsföra. Frågorna rörande dessa ha varit föremål för utredning genom kommittén för partiellt arbetsföra, som numera slutfört sitt arbete. Jämsides med detta arbete har den av arbetsförmedlingen bedrivna verksamheten för att bereda arbete åt partiellt arbetsföra personer under de senaste åren utbyggts med en i olika former försöksvis anordnad arbetsvårdsverksamhet, avseende att genom omskolning m. fl. åtgärder öka möjligheterna för de partiellt arbetsföra att vinna sin försörjning. Inom socialdepartementet förberedes f. n. en proposition i ämnet på grundval av kommitténs förslag och de vid försöksverksamheten vunna erfarenheterna.

Centralt handläggas ärenden rörande denna verksamhet, i den mån de ankomma på arbetsmarknadsstyrelsen, inom en särskild sektion av styrelsens yrkesvägledningsbyrå. Den fortgående utvecklingen av nämnda försöksverksamhet har utan tvivel medfört ökade arbetsuppgifter för arbetsvårdssektionen. Denna synes därför vara i behov av förstärkning. I avbidan på resultatet av översynen av styrelsens organisation måste förstärkningen dock bli mycket begränsad.

Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen av sektionschefsbefattningen från 29 till 31 lönegraden synes böra anstå. Den föreslagna förstärkningen med en tjänst som förste byråinspektör i 29 lönegraden kan jag f. n. icke heller tillstyrka. Däremot synes det nödvändigt, att sektionen får tillgång till en ny arbetskraft, som kan gå de av kommuner, landsting m. fl. upprättade arbetscentralerna och träningsverkstäderna till handa vid anskaffning av arbetsobjekt m. m. Tills vidare bör dock för ändamålet avses endast en arvodesbefattning. Arvodet kan ännu icke med säkerhet bestämmas men bör beräknas till 13 500 kronor. Beträffande den föreslagna förstärkningen av sektionens personal med en amanuens och två assistenter har jag inhämtat, att samtliga redan tjänstgöra å sektionen. Amanuensen har anställts för arbetsuppgifter, som ankomma på styrelsens krisorganisation. Han har sedermera överflyttats till arbetsvårdssektionen för tjänstgöring där men avlönas fortfarande från anslaget till krisorganisationen. De båda assistenterna ha anställts som extra tjänstemän för att biträda med handläggningen av ärenden rörande personer som skadats i militärtjänst. Sedan dessa ärenden minskat ha de anlitats för

uppgifter rörande partiellt arbetsföra i allmänhet. I avbidan på ställningstagande till arbetsvårdssektionens framtida organisation torde amanuensen få avlönas från anslaget till krisorganisationen. Däremot har jag icke något att invända mot att de båda extra tjänsterna ändras till assistenttjänster i Ce 22.

Frågan till vilken byrå arbetsvårdssektionen bör höra eller om sektionen eventuellt bör utgöra en fristående enhet inom styrelsen bör upptagas i samband med översynen. Med hänsyn till vad som upplysts rörande bristerna i den nuvarande organisationen har jag ingen erinran mot att sektionen tills vidare underställes chefen för utlänningsbyrån, så länge sistnämnda byrå erfordras för sina egentliga uppgifter. Detta torde, såvitt nu kan bedömas, bli fallet under hela nästa budgetår.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit en betydande förstärkning även av försäkringsbyrån. Ehuru denna byrås organisation synes knappt tillmätt med hänsyn till arbetsuppgifterna efter arbetslöshetsförsäkringens starka utveckling under de sista åren, kan jag f. n. icke tillstyrka ifrågavarande förslag.

Den föreslagna ändringen av arvodestjänsten som redaktör bör anstå tills vidare. Ehuru arbetsuppgifterna inom försvarsbyrån torde ha ökat i omfattning efter tillkomsten av 1949 års uppskovskungörelse, kan jag f. n. icke förorda förslaget att inrätta en ny assistenttjänst å denna byrå.

Sedan en tjänst som byrådirektör i Ce 31 å sociala byrån blivit vakant bör frågan om behovet av denna tjänst underkastas omprövning i samband med översynen. Tjänsten bör under tiden icke återbesättas utan uppehållas medelst förordnande att fullgöra göromål, som ankomma på tjänsteman i 29 lönegraden. Förslaget att en kontorsbiträdestjänst å sociala byrån skall utbytas mot en kanslibitträdestjänst kan jag icke tillstyrka liksom ej heller förslaget att två arvodestjänster som konsulenter skola ombildas till extra ordinarie tjänster.

I detta sammanhang torde följande få omnämnas. Den efter givet bemyndigande av chefen för ecklesiastikdepartementet tillsatta studentsociala utredningen har föreslagit (SOU 1948: 42) upprättandet av ett institut för prognosverksamhet rörande intellektuella yrken i anslutning till arbetsmarknadsstyrelsen. Vikten av att det göres beräkningar av det framtida behovet av arbetskraft på olika områden — och i synnerhet på sådana där utbildningen är lång och dyrbar — har omvitnats i de flesta yttranden över förslaget. I vissa yttranden har däremot inrättande av ett särskilt institut för ändamålet avstyrkts.

Även för min del finner jag det önskvärt att beräkningar av det ifrågasatta slaget företagas. Emellertid har på sistone vad beträffar den offentliga verksamheten på olika områden dylika beräkningar framkommit eller påbörjats under ledning av vederbörande centrala ämbetsverk eller särskilda utredningar. En sammanställning av dessa resultat pågår f. n. inom 1949 års arbetskraftsutredning, som kommer att göra vissa grundläggande inventeringar av den offentliga verksamhetens behov av arbetskraft med olika utbildning under de närmaste åren. I avvaktan på den erfarenhet, som härvid vinnes, anser jag mig icke

nu böra taga ställning till prognosverksamhetens fortsatta organisation och anser mig därför icke böra i detta sammanhang närmare anmäla studentsociala utredningens förslag. Det kan emellertid beräknas uppkomma behov av viss ytterligare expertis på detta område inom arbetsmarknadsstyrelsen under nästa budgetår. Då denna bör avlönas från den i avlöningsstaten för styrelsen upptagna anslagsposten till ersättningar till experter och sakkunniga finner jag det icke tillrådligt att som styrelsen föreslagit nedräkna denna post med 10 000 kronor.

Den reglerade befordringsgången för biträdespersonal föranleder, att antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 bör ökas med 19.

De av mig i det föregående tillstyrkta förslagen rörande arbetsvårdssektionen föranleda ett ökat medelsbehov å cirka 14 000 kronor. Härtill komma merkostnader på grund av reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar å cirka 65 300 kronor. Ökad medelsanvisning för ersättning åt vikarier under semester m. m. synes icke erforderlig. Ökningen av medelsbehovet skulle alltså utgöra (14 000 + 65 300) 79 300 kronor. Enligt styrelsens förslag bör anslaget å andra sidan nedräknas med cirka 41 900 kronor. Jag har föreslagit, att anslagsposten till ersättningar till experter och sakkunniga icke såsom styrelsen tänkt sig skall minskas. Nedräkningen bör därför avse endast 31 900 kronor. Härtill kommer en minskning å 1 400 kronor på grund av att den vakanta byrådirektörstjänsten å sociala byrån icke tillsättes. Slutligen torde ordinarieposten kunna minskas med 40 000 kronor, varför minskningen skulle uppgå till (31 900 + 1 400 + 40 000) 73 300 kronor. Hela anslaget skulle sålunda ökas med (79 300 — 73 300) 6 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 787 000 (+ 67 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 91 300 (+ 5 700) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 600 000 (— 72 000) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 25 000 kronor;

rörligt tillägg 277 700 (+ 5 300) kronor.

Hela anslaget beräknas alltså till 2 781 000 (+ 6 000) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att å personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med 19;

b) fastställa följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	787 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	91 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 600 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	25 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	277 700
Summa kronor 2 781 000;	

c) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 781 000 kronor.

[43] 2. Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	620 000	606 551
1949/50 (statsliggaren s. 322) ..	615 000	
1950/51 (förslag)	632 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) föreslagit, att anslaget höjes med 37 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	3 000	
2. Reseersättningar		8 000
3. Bränsle, lyse och vatten		3 000
4. Publikationstryck	100 000	
5. Kostnader i samband med inflyttning i nya tjänste- lokaler		55 000
	103 000	66 000
	+ 37 000	

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 19 900; anslag 1949/50 16 000.

4. *Publikationstryck.* Utgift 1948/49 92 900. Anslag 1949/50 60 000. — Fr. o. m. 1949 har systemet för rapportering av lediga platser omlagts i syfte att i riksvakanslistan meddela mera fullständiga uppgifter rörande de lediga platsernas beskaffenhet. Samtidigt ha distriktsvakanslistorna slopats. De årliga kostnaderna för riksvakanslistan i dess nya utformning uppskattas till 68 000 kronor, varvid samtidigt omkostnadsanslaget för länsarbetsnämnderna antages minska med 34 000 kronor genom att distriktsvakanslistorna indragits.

I stället för riksvakanslistan i dess nuvarande skick planerar styrelsen emellertid att utge en tidning, förslagsvis benämnd *Arbetsnytt*, som skulle utkomma varje vecka. I denna skulle införas, förutom uppgifter om lediga platser, artiklar av skilda slag om aktuella arbetsmarknadsspörsmål. Kostnaderna för en dylik tidning beräknar styrelsen till omkring 100 000 kronor

för år. Om förslaget genomföres, bör länsarbetsnämndernas omkostnadsanslag kunna beskäras med 21 000 kronor, bl. a. genom indragning av de av länsarbetsnämnderna utgivna månadsöversikterna över förmedlingsverksamheten. Styrelsens kostnader för det i Sociala meddelanden ingående avsnittet om arbetsmarknaden skulle samtidigt kunna minskas från f. n. 12 000 till 10 000 kronor. Den reella av omläggningen föranledda kostnadsökningen skulle sålunda bli (100 000 — 68 000 — 21 000 — 2 000) 9 000 kronor.

Det årliga behovet av broschyrer för yrkesvägledningens räkning är av »Att välja yrke» 50 000 ex., av »Skolor för yrkesutbildning» 30 000 ex. och av »Gymnasisternas ämnesval» 10 000 ex. Försök ha gjorts från styrelsens sida att minska upplagorna, men de lokala skolmyndigheterna ha framhållit, att varje ifrågakommande elev bör kunna erhålla ett exemplar. Ehuru kostnaderna för dessa publikationer beräknas till 55 000 kronor, föreslår styrelsen emellertid, att upplagorna begränsas så att kostnaderna minskas till 40 000 kronor.

Diverse tryckningskostnader uppskattar styrelsen till 10 000 kronor, varför anslagsposten beräknas till (100 000 + 10 000 + 40 000 + 10 000) 160 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att den lämpligaste formen för styrelsens publikationer prövas i samband med den planerade översynen av styrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Ämbetsverket har icke blivit helt övertygat om att den nu föreslagna anordningen är den lämpligaste. Av den av styrelsen för innevarande budgetår beräknade medelsåtgången för inköp av möbler m. m. ha 15 000 kronor avsetts för inköp av inventarier till följd av inflyttning i nya lokaler. Då styrelsen för nästa budgetår begärt oförändrat belopp, föreslår statskontoret, att detta nedsättes med 15 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör såsom arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit höjas med 3 000 kronor.

Vid behandlingen av anslagsposten till publikationstryck har styrelsen utgått ifrån att riksvakanslistan skall ersättas med en mera tidningsmässig publikation. Redan vid anmälan av propositionen 1947:239, vari förslag om inrättande av en arbetsmarknadsstyrelse framlades, anförde statsrådet Mossberg (s. 92), att en dylik omläggning av riksvakanslistan vore önskvärd. Med tanke bl. a. härpå anvisades vid 1947 års riksdag medel till en arvodesbefattning som redaktör vid styrelsen. Även jag finner det önskvärt, att riksvakanslistan ersättes med en mångsidigare publikation. Omläggningen bör göras beroende av Kungl. Maj:ts prövning sedan ett närmare utformat förslag framlagts. Anslagsberäkningen synes emellertid böra grundas på antagandet att omläggningen kommer till stånd. Denna bör äga rum utan kostnadsökning. Jag beräknar av denna anledning till kostnader för riksvakanslistans ersättare endast 90 000 kronor eller 10 000 kronor mindre än styrelsen hemställt om. Även efter borträknande av detta belopp

och med beaktande av att 55 000 kronor av anslagspostens ökning motsvaras av reduktion å omkostnadsanslaget för den offentliga arbetsförmedlingen återstår en höjning å 35 000 kronor i förhållande till den för innevarande budgetår anvisade posten. Denna höjning synes till sin huvuddel föranledd av att arbetsmarknadsstyrelsen vid sin beräkning av medelsbehovet för innevarande budgetår uppskattat kostnaderna för de av styrelsen utgivna publikationerna till alltför lågt belopp. Bortsett från förenämnda minskning med 10 000 kronor anser jag mig böra godtaga styrelsens beräkning av kostnaderna för publikationstryck under nästa budgetår.

Statskontoret har föreslagit, att anslagsposten till expenser skall minskas med 15 000 kronor utöver den nedräkning med 3 000 kronor av kostnaderna för bränsle m. m. som styrelsen föreslagit. Jag förordar, att posten minskas med ytterligare 10 000 kronor.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet under övriga poster å anslaget har jag ingen erinran. Jag tillstyrker därför en höjning av anslaget med (37 000 — 20 000) 17 000 kronor, varför anslaget sålunda bör uppföras med (615 000 + 17 000) 632 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 632 000 kronor.

[44] 3. Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	900 000	1 198 043
1949/50 (statsliggaren s. 324)	850 000	
1950/51 (förslag)	900 000	

Av] det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 750 000 kronor beräknats till avlöningar (utgift 1948/49 1 030 000) samt 100 000 kronor till omkostnader (168 000).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) lämnat i huvudsak följande redogörelse för krisorganisationen.

Antalet tjänstemän å *byggnadstillståndsbyrån* uppgick under sista skedet av budgetåret 1947/48 till 81. För innevarande budgetår räknade styrelsen tidigare med 62 befattningshavare. Främst till följd av decentraliseringen av handläggningen av vissa byggnadstillståndsärenden har antalet kunnat beskåras avsevärt och uppgick den 1 juli 1949 till 39. Härvid bör dock beaktas, att styrelsen av organisatoriska skäl överfört tio anställda från byggnadstillståndsbyrån till kanslibyrån. Den reella minskningen av antalet med byggnadstillståndsärenden sysselsatta tjänstemän var sålunda under det tilländalupna budgetåret 32. En uppmjukning av bestämmelserna om byggnadstillstånd torde främst komma att avse sådana byggnadsarbeten, för vilkas bedrivande tillstånd lämnas av länsarbetsnämnderna och beräknas knappast medföra minskat arbete för byggnadstillståndsbyråns vidkommande. Styrelsen förutsätter, att förslag från utredningen angående formerna för den framtida investeringskontrollen ej kommer att föreläggas riksdagen under våren 1950.

Då slutligen antalet byggnadstillståndsärenden icke tenderar nedåt, torde man f. n. böra utgå från att nuvarande organisation för byggnadstillståndsärenden bibehålles oförändrad under budgetåret 1950/51.

Personalbehovet å *utlänningsbyrån* hade styrelsen för innevarande budgetår uppskattat till 38 personer. F. n. har byrån emellertid endast 34 tjänstemän, vilket antal för budgetåret 1950/51 bör kunna nedbringas ytterligare till 31.

Antalet inom *andra byråer* placerade befattningshavare med krisuppgifter — bortsett från de tio som överförts från byggnadstillstånds- till kanslibyrån — är 17 och torde, såvitt nu kan bedömas, icke kunna minskas.

Totala antalet befattningshavare inom krisorganisationen är alltså — överingenjören icke inräknad — nedbringat till 100 och bör för nästa budgetår beräknas till 97.

Styrelsen föreslår ånyo, att befattningen som överingenjör med arvode motsvarande lön enligt lönegraden Cs 15 ändras till en befattning med förordnande för viss tid, förslagsvis 3 år, samt placeras i lönegrad Cp 15. Överingenjören har överinseendet över byggnadstillståndsbyrån, tekniska byrån och kamerala byråns intendentursektion samt utövar beträffande där förekommande ärenden den beslutanderätt, som enligt instruktionen eljest skulle ankommit på överdirektören. Möjligheterna att ha befattningen tillsatt med väl kvalificerad person och att kunna såsom överingenjör bibehålla denne ökas självfallet, om befattningen blir förenad med pensionsrätt och övriga med ordinarie och extra ordinarie befattning förenade förmåner.

Beträffande utlänningsbyrån föreslår styrelsen, att en byråinspektörstjänst i Ce 25, vars innehavare åtnjuter tjänstledighet för uppehållande av högre extra befattning hos statens utlänningskommission, indrages samt att en befattning som assistent i Cg 22 ändras till extra ordinarie i samma lönegrad. En assistenttjänst i Ce 19 och en biträdestjänst beräknas vidare kunna indragas.

Kostnaderna för avlöningar åt den sålunda beräknade personalen har styrelsen uppskattat till 900 000 kronor.

Omkostnadsposten har av styrelsen beräknats till 135 000 kronor, varav till sjukvård 7 000 kronor, till reseersättningar 18 000 kronor, till expenser 108 000 kronor samt till publikationstryck 2 000 kronor.

Styrelsen har alltså beräknat det sammanlagda medelsbehovet under detta anslag till $(900\,000 + 135\,000)$ 1 035 000 kronor, innebärande en uppräkning av 185 000 kronor.

Då krisorganisationens arbetsuppgifter beräknas komma att minska, kan *statskontoret* icke förorda en uppräkning av anslaget.

Departementschefen.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag att arvodesbefattningen som överingenjör skall ombildas till en befattning i Cp 15 ansåg jag mig i samband med budgetbehandlingen för innevarande budgetår icke kunna tillstyrka. Jag kan icke heller nu förorda bifall till förslaget.

Mot de föreslagna indragningarna och ombildningarna av vissa tjänster å byrån för utlänningsärenden har jag icke något att erinra. En befattning som byråinspektör i Ce 25 bör alltså utgå ur personalförteckningen.

Huvuduppgifterna för styrelsens krisorganisation utgöras fortfarande av handläggningen av byggnadstillstånds- och utlänningsärenden. En viss minskning av den för dessa ärenden avsedda personalen har ägt rum under förra budgetåret, främst i samband med den vidtagna decentraliseringen av beslutanderätten i byggnadstillståndsärenden. Styrelsen har grundat sin beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår på antagandet, att personalbehovet endast i ringa grad skall kunna minskas ytterligare under innevarande och nästa budgetår. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1949 har statsrådet Sköld tillkallat sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag om formerna för den framtida investeringskontrollen. Innan detta utredningsarbete slutförts kan icke bedömas, i vilken utsträckning den nuvarande organisationen för handhavande av byggnadsregleringen måste behållas. Det synes lämpligt att i förevarande sammanhang icke räkna med att någon mera avsevärd minskning av byggnadstillståndsbyråns personal kan äga rum under nästa budgetår. Med hänsyn till den betydande flyktigtillströmningen under senare tid torde man icke heller kunna utgå ifrån att utlänningsärendena komma att minska mera avsevärt. Ehuru det givetvis är av vikt att alla möjligheter till minskning av krisorganisationen utnyttjas, finner jag mig därför böra i stort sett godtaga styrelsens beräkning av krisorganisationen under nästa budgetår. Jag kan dock icke förorda så stor höjning av anslaget som av styrelsen föreslagits. Anslaget synes lämpligen kunna upptagas till 900 000 kronor, varav till avlöningar 800 000 kronor och till omkostnader 100 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att den å personalförteckningen för arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation uppförda befattningen som byråinspektör i lönegrad Ce 25 skall utgå;

b) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Krisorganisationen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[45] 4. Den offentliga arbetsförmedlingen: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 995 000	12 154 078
1949/50 (statsliggaren s. 325) ..	13 075 000	
1950/51 (förslag)	12 897 000	

Enligt gällande personalplaner ha sammanlagt 1526 befattningar avsetts för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation. Till följd av Kungl. Maj:ts beslut om vakanssättning av vissa befattningar äro emellertid endast 1 467 befattningar disponibla. Häri ha inräknats 4 befattningar, för vilka 1949 års riksdag anvisat medel men vilkas inrättande enligt riksdagens beslut (statsutsk. utl. nr 5, s. 18; riksdagens skrivelse nr 5) borde bli föremål för ytterligare prövning av Kungl. Maj:t. Sedan arbetsmarknadsstyrelsen inkommit med anbefalld utredning i frågan, har Kungl. Maj:t den 14 oktober

1949 medgivit, att befattningarna finge inrättas. Ehuru medel beräknats för två tjänster i Ce 22 och två tjänster i Ce 19, har Kungl. Maj:t i enlighet med styrelsens förslag beslutat, att endast en tjänst skall placeras i Ce 22 och de övriga i Ce 19.

Förutom nu nämnda 1 467 befattningar finnas inom arbetsförmedlingen ett antal extra tjänster och arvodestjänster, för vilka kostnaderna bestridas från nu ifrågavarande anslag.

I skrivelse den 24 augusti 1949 har *arbetsmarknadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår under detta anslag. I en den 21 november 1949 dagtecknad promemoria har styrelsen sedermera framlagt ytterligare vissa förslag rörande den offentliga arbetsförmedlingens personalorganisation.

Arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse den 24 augusti 1949.

Styrelsen har anfört, att styrelsen med hänsyn till den planerade översynen av arbetsförmedlingens personalorganisation icke ansett sig böra föreslå någon väsentlig utvidgning av denna organisation. Styrelsen har dock icke kunnat helt avstå från att begära sådana personalförstärkningar, som redan nu äro oundgängligen nödvändiga, om arbetsförmedlingen skall kunna fullgöra sina uppgifter och personalen icke åläggas en oskälig arbetsbörda.

Styrelsen har företagit vissa omflyttningar av befattningar för att dessa skola utnyttjas på bästa sätt. Tillbörlig hänsyn måste emellertid tagas till den berörda personalen, varför en i och för sig motiverad omflyttning icke alltid kan genomföras omedelbart. Ett hundra procentigt utnyttjande av alla befattningar vid varje tidpunkt är därför omöjligt att åstadkomma.

I avbidan på statsmakternas ställningstagande till föreliggande förslag om effektivare arbetsvård åt partiellt arbetsföra har styrelsen i denna framställning icke hemställt om förstärkning av arbetsförmedlingens avdelningar för arbetsvård.

Yrkanden.

Styrelsens förslag, som innebär att anslaget skulle minskas med 104 000 kronor, framgår av följande uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Assistent (Ce 16) i Lidingö	7 692	
2. Halvtidsbiträden (Ce 14) i Nacka, Sollentuna och Hallstahammar	9 942	
3. Ombildning av expeditionen i klass 6 i Slite till kontor i klass 4	3 370	
4. Højning av anslaget till tillfällig personal	85 000	
5. Højning av anslaget till arbetsförmedlingsombuden	25 000	
6. Pensionskostnader för av förutvarande huvudmän pensionerade befattningshavare		125 000

7. Omräkning:

Aspiranternas löner omräknade till dyrort 5 under kurs i Stockholm	4 000
Vikarier under semester m. m.....	50 000
Befordringsgång och löneklassuppflyttningar	212 352
Nedräkning med hänsyn till noggrannare beräkning av anslaget	376 356
	<u>+ 397 356 — 501 356</u>
	— 104 000

8. På grund av befordringsgången för biträdespersonal erfordras 46 nya befattningar som kontorsbiträde i Ca 8.

Motivering.

1. Förstärkning erfordras främst för att kontoret i Lidingö skall kunna övertaga förmedlingen av de i stadens tjänst varande hemvårdarinnorna.

2. Vid kontoren i Nacka, Sollentuna och Hallstahammar finnes endast en tjänsteman, föreståndaren. Förstärkning erfordras på grund av arbetsuppgifternas omfattning. Beträffande kontoret i Hallstahammar har upplysts, att antalet ansökningar om arbete under 1948 var 2 210, antalet anmälda lediga platser 1 680 och antalet tillsatta platser 1 483. Ehuru föreståndaren för detta kontor i stor utsträckning tjänstgjort på övertid, har arbetet icke medhunnits på önskvärt sätt.

3. Genom indragning av vissa ombud har arbetet vid expeditionen i Slite ökat. Bl. a. till följd av att nya industrier satts i gång i Fårösund har ombudet därstädes anlitats i allt större omfattning. För att effektivisera förmedlingsarbetet avser styrelsen att koncentrera verksamheten till ett heltidskontor i Slite.

4. För extra befattningshavare för kamerala och statistiska m. fl. göromål samt tillfällig personal för allmänna arbetsuppgifter ha för budgetåret 1949/50 anvisats 261 000 kronor. För nästa budgetår beräknas omkring 165 000 kronor åtgå för de extra befattningshavarna, medan med oförändrad medelsanvisning cirka 95 000 kronor skulle kunna disponeras för tillfällig personal. I avvaktan på resultatet av översynen av personalorganisationen bör möjlighet finnas att i något större utsträckning än hittills anlita tillfällig personal, så att ett kontor åtminstone tillfälligtvis vid en period av toppbelastning kan förstärkas.

5. En mindre utbyggnad av ombudsorganisationen är erforderlig i vissa delar av landet, särskilt i Norrland. De nu anvisade medlen, 600 000 kronor, äro nämligen icke tillräckliga för den organisation som behövs sedan skogs- och flottningsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa tillkommit.

6. Den kommitté, som tillsatts för att utreda arbetsförmedlingstjänstemännens pensionsfråga, kan enligt vad styrelsen erfarit beräknas avlämna sitt förslag före utgången av 1949. Styrelsen utgår ifrån att en uppgörelse med arbetsförmedlingens tidigare huvudmän kommer till stånd före ingången av nästa budgetår och att medel till pensionskostnader därför icke komma att erfordras å styrelsens anslag.

Yttranden.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket med hänsyn till den förestående översynen av arbetsförmedlingens verksamhet icke kan förorda någon utökning av personalen. Statskontoret anför därefter i huvudsak följande.

I fråga om belastningen inom de avdelningskontor, där behov av ytterligare arbetskraft uppgivits föreligga, har styrelsen allenast hänvisat till helt allmänna uppgifter beträffande invånarantalet, förekomsten av industrier o. s. v. Endast för avdelningskontoret i Hallstahammar ha konkreta sifferuppgifter lämnats, av vilka framgår, att i genomsnitt under var och en av årets arbetsdagar 7 à 8 sökt arbete vid detta kontor, 5 à 6 lediga platser anmälts och inemot 5 platser blivit tillsatta. Arbetsuppgifterna vid detta kontor ha angivits vara alltför betungande för en enda befattningshavare. De anförda sifferuppgifterna kunna såvitt statskontoret kan bedöma knappast utgöra tillräcklig motivering för anställande av ett ytterligare biträde på detta kontor. Om arbetsuppgifterna vid ett avdelningskontor med så obetydlig besöksfrekvens skulle befinnas tarva den föreslagna personalökningen, lär anledning föreligga att vid den förestående översynen noggrant undersöka, huruvida icke verksamheten skulle kunna rationaliseras och förenklas utan att effektiviteten därför behövde eftersättas.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till särskilt uttalande beträffande ifrågavarande framställning.

Arbetsmarknadsstyrelsens promemoria den 21 november 1949.

Sedan styrelsen orienterats om innebörden av de förslag om åtgärder till hjälp åt partiellt arbetsföra, som förberedas inom socialdepartementet, har styrelsen anmält, att för tillgodoseende av de mest trängande behoven av förstärkning till arbetsförmedlingens expeditioner för ärenden rörande partiellt arbetsföra fordras tre assistenttjänster. Det övriga ökade behov av arbetsvårdstjänstemän, som säkerligen kommer att framträda under nästa budgetår, vill styrelsen söka i görligaste mån tillgodose genom omflyttning av personal inom den nuvarande organisationens ram.

Departementschefen.

Såsom jag omnämnt vid behandlingen av arbetsmarknadsstyrelsens avlöningsanslag, har jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 december 1949 tillkallat utredningsmän för översyn av arbetsmarknadsstyrelsens och den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet och organisation. I avbidan på resultatet av denna översyn torde förändringar i arbetsförmedlingens organisation böra vidtagas endast om särskilt starka skäl tala därför.

Sådana skäl synas föreligga när det gäller de särskilda expeditionerna för arbetsberedning och arbetsvård åt partiellt arbetsföra personer. Å dessa expeditioner finnas f. n. 65 befattningar, däri inräknade 2 av de nya befattningar, för vilka 1949 års riksdag anvisade medel. Såväl kommittén för partiellt arbetsföra som arbetsmarknadsstyrelsen ha i olika sammanhang föreslagit, att dessa expeditioner skola utbyggas kraftigt. Detta spörsmål får upptagas i samband med den nämnda översynen. Arbetsbelastningen å expedi-

tionerna är emellertid f. n. betydande, vilket beror såväl på att antalet partiellt arbetsföra arbetssökande är stort som på att varje enskilt fall i regel fordrar en ganska tidsödande handläggning. Med hänsyn till angelägenheten av att expeditionernas arbete för att inlemma partiellt arbetsföra i produktionslivet fullföljes, bör den för dessa uppgifter avsedda personalen redan under nästa budgetår något förstärkas. Jag finner det sålunda motiverat att även under nuvarande förhållanden tillstyrka förstärkning med två nya assistent-tjänster i Ce 16. Merkostnaden härför beräknar jag till 15 400 kronor. Jag förutsätter vidare, att arbetsmarknadsstyrelsen i övrigt så långt förhållandena medge förstärker arbetsvårdsexpeditionerna genom omflyttning av befintliga tjänster. Främst för att möjliggöra en ytterligare provisorisk förstärkning av arbetsvårdsexpeditionerna genom anlitande av tillfällig personal under perioder då arbetsbelastningen å viss expedition är särskilt stor, tillstyrker jag också arbetsmarknadsstyrelsens förslag att det för tillfällig personal avsedda beloppet skall ökas med 85 000 kronor.

Med anledning av vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört angående behovet av att ombudsorganisationen i vissa trakter utbygges efter tillkomsten av skogs- och flottningsarbetarnas erkända arbetslöshetskassa, bör det för nämnda organisation avsedda beloppet höjas med 5 000 kronor.

Däremot synas de föreslagna förstärkningarna av kontoren (expeditionerna) i Lidingö, Nacka, Sollentuna, Hallstahammar och Slite kunna anstå. I likhet med arbetsmarknadsstyrelsen utgår jag ifrån att särskilda medel till pensionskostnader för av förutvarande huvudmän pensionerade befattningshavare icke komma att för nästa budgetår erfordras under arbetsförmedlingens anslag. Den å avlöningsstaten för innevarande budgetår för ifrågakvarande ändamål upptagna posten å 125 000 kronor bör därför utgå.

Kostnaderna för avlöningar åt arbetsförmedlingens personal ha tidigare beräknats efter en schablonmässig metod. Styrelsen har nu beräknat kostnaderna med hänsynstagande till varje befattningshavares löneklassplacering och till följd härav föreslagit en nedräkning av anslaget. Samtidigt har styrelsen föreslagit, att särskilda medel skola beräknas till vikarier under semester m. m. samt till omräkning — på sätt som angivits i propositionen 1947: 239, s. 234 — av lönerna för aspiranter, som deltaga i den i aspirantutbildningen ingående kursen i Stockholm. På grundval av från arbetsmarknadsstyrelsen inhämtade uppgifter beräknar jag, att anslaget å ena sidan behöver höjas med 4 000 kronor för omräkning av aspirantlönerna, 50 000 kronor till vikarier under semester m. m., 212 350 kronor på grund av reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar samt 5 000 kronor till tillfälliga arbetsförmedlingskontor eller med tillhoppa 271 350 kronor. Å andra sidan bör anslaget minskas med 4 100 kronor av de medel som avsetts till vikariatersättningar och kallortstillägg samt med 425 650 kronor på grund av noggrannare beräkningar. Sammanlagt bör anslaget alltså ökas med $(15\,400 + 85\,000 + 5\,000 + 271\,350)$ 376 750 kronor samt minskas med $(125\,000 + 4\,100 + 425\,650)$ 554 750 kronor och sålunda minskas med 178 000 kronor.

Såsom styrelsen föreslagit bör antalet kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 ökas med 46 på grund av tillämpad befordringsgång för biträdespersonal.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 3 550 000 (+ 160 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 275 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 7 824 000 (— 191 000) kronor;

särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän 1 500 kronor;

rörligt tillägg 1 246 500 (— 22 000) kronor.

Hela anslaget beräknas alltså till 12 897 000 (— 178 000) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för den offentliga arbetsförmedlingens permanenta organisation antalet kontorsbiträden i Ca 8 skall ökas med 46;

b) fastställa följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	3 550 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	275 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	7 824 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 246 500
Summa kronor 12 897 000;	

c) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 12 897 000 kronor.

[46] 5. Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 630 000	3 428 971
1949/50 (statsliggaren s. 328)	3 440 000	
1950/51 (förslag)	3 515 000	

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 160 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	16 000	
2. Reseersättningar	15 000	
3. Lokalkostnader	40 000	
4. Expenser	139 000	
5. Publikationstryck		55 000
6. Länsarbetsnämndernas utbildnings- och instruktions- verksamhet	5 000	
	<u>215 000</u>	<u>55 000</u>
	+ 160 000	

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 61 600; anslag 1949/50 44 000.

2. *Reseersättningar.* Kostnaderna under budgetåret 1948/49 uppgingo till 274 162 kronor. För innevarande budgetår har styrelsen beräknat medelsbehovet till 287 000 kronor, varav för flyttningskostnadsersättningar 12 000 kronor. Anledningen till att medelsbehovet beräknats högre för innevarande budgetår var angelägenheten av en mera regelbunden inspektions- och upplysningsverksamhet från länsarbetsnämndernas sida beträffande främst de ca 1 000 arbetsförmedlingsombuden. Med hänsyn dels till att anslagsposten bestämts till endast 280 000 kronor och dels till att flyttningskostnaderna torde komma att väsentligt överstiga vad styrelsen beräknat (kostnad 1948/49 ca 28 400 kronor), torde den intensifierade inspektionsverksamheten innevarande budgetår icke kunna genomföras inom anslagspostens ram. För att den inspektionsverksamhet, som styrelsen anser nödvändig, skall kunna genomföras nästa budgetår bör anslagsposten uppföras med 295 000 kronor, varav 275 000 kronor beräknats för resekostnads- och traktamentsersättningar och 20 000 kronor för flyttningskostnadsersättningar.

3. *Lokalkostnader.* Genom inflyttning i nya lokaler m. m. beräknas hyreskostnaderna stiga med 30 000 kronor. För reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten på statsverkets bekostnad i förhyrda lokaler ha under ettvarv av de senaste två budgetåren åtgått ca 20 000 kronor. Då läget på hyresmarknaden icke synes medgiva standardförbättring genom förhyrande i tillräcklig omfattning av nya lokaler under de närmaste åren, har styrelsen räknat med en ökning av dessa kostnader med 10 000 kronor.

4. *Expenser.* Utgift 1948/49 1 841 560; anslag 1949/50 1 756 000. — Av det för nästa budgetår beräknade beloppet 1 895 000 kronor ha 355 000 kronor avsetts för renhållning och städning, 135 000 kronor för skrivmateriel, papper, blanketter o. d., 385 000 kronor för telefonabonnemang, 735 000 kronor för telegram och telefonsamtal, 85 000 kronor för annonsering, 100 000 kronor för inköp av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier samt 100 000 kronor för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål.

5. *Publikationstryck.* Utgifterna under denna post ha till huvudsaklig del avsett distriktsvakanslistor och månadsöversikter. Såsom framgår av vad som anförts vid behandlingen av arbetsmarknadsstyrelsens omkostnadsanslag

ha distriktsvakanslistorna indragits i samband med en omläggning av riks-vakanslistan. Vid omändring av denna lista till en tidning beräknas även kostnaderna för månadsöversikterna bortfalla.

6. *Utbildningsverksamhet.* Enligt av styrelsen uppgjort program för länsarbetsnämndernas utbildnings- och instruktionsverksamhet komma kostnaderna för nästa budgetår att uppgå till 65 000 kronor eller 5 000 kronor mer än som anvisats för innevarande budgetår.

Yttrande.

Enligt *statskontorets* uppfattning bör, fränsett posten till sjukvård m. m., någon uppräknig av anslagsposterna icke ske med hänsyn till den förestående översynen av arbetsförmedlingens verksamhet.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör, såsom arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit, med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1948/49 höjas med 16 000 kronor. I likhet med styrelsen är jag av den uppfattningen, att en regelbunden inspektions- och upplysningsverksamhet bör utövas från länsarbetsnämndernas sida beträffande arbetsförmedlingsombuden. Jag är emellertid icke övertygad om att en tillfredsställande sådan verksamhet förutsätter uppräknig av anslagsposten till reseersättningar. Posten bör tills vidare uppföras med oförändrat belopp. I fråga om anslagsposten till lokalkostnader kan jag endast tillstyrka en höjning med 30 000 kronor. Anslagsposten till expenser bör i anslutning till belastningssiffran för förra budgetåret uppräknas med 84 000 kronor. Beträffande anslagsposten till länsarbetsnämndernas utbildnings- och instruktionsverksamhet finner jag icke tillräckliga skäl att förorda en höjning. Mot den föreslagna minskningen av posten till publikationstryck har jag intet att erinra.

Jag tillstyrker alltså, att anslaget höjes med (16 000 + 30 000 + 84 000 = 55 000) 75 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed uppföras med (3 440 000 + 75 000) 3 515 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 515 000 kronor.

[47] 6. Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	2 500 000	3 081 579
1949/50 (statsliggaren s. 328)	2 500 000	
1950/51 (förslag).....	2 500 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 1 800 000 kronor avsetts till avlöningar och 700 000 kronor till omkostnader. Utgifterna för angivna ändamål uppgingo under budgetåret 1948/49 till 2 332 750 resp. 748 800 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) anför, att antalet befattningshavare inom arbetsförmedlingens krisorganisation den 1 juli 1949 uppgick till 319, av vilka 136 (inkl. byggnadskontrollanter) voro anställda för ärenden rörande byggnadsregleringen och 139 innehade anställning som kontors- eller skrivbiträden. Antalet befattningshavare minskades under budgetåret 1948/49 med 38. Efter ingången av juli månad 1949 finnas inga befattningshavare anställda för förrådsarbete. Utöver de 319 befattningshavarna äro dock — liksom under tidigare år — ett mindre antal personer under sommar-månaderna anställda för ungdomsberedskapen.

Oberoende av en eventuell lättnad i byggnadstillståndsgivningen har styrelsen för nästa budgetår beräknat i stort sett oförändrad personalstyrka för byggnadsregleringens del. Ej heller i fråga om utlänningsverksamheten anses någon personalminskning kunna ske. Då det för innevarande budgetår till avlöningar anvisade beloppet torde komma att visa sig otillräckligt, föreslår styrelsen, att avlöningsposten för budgetåret 1950/51 höjes med 200 000 kronor.

Omkostnadsposten föreslås sänkt med 50 000 kronor till 650 000 kronor. Härav beräknas till sjukvård 8 000 kronor, till reseersättningar 232 000 kronor, till underhåll och drift av tjänstebilar 100 000 kronor, till lokal-kostnader 85 000 kronor samt till expenser 225 000 kronor. Styrelsen förutsätter, att medel vid behov skola kunna disponeras även för utbyte av tjänstebilar.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppskattar styrelsen sålunda till (2 000 000 + 650 000) 2 650 000 kronor.

Statskontoret avstyrker en uppräknig av anslaget, enär här avsedda arbetsuppgifter torde komma att minska.

Departementschefen.

Självfallet böra alla möjligheter till minskning av arbetsförmedlingens krisorganisation utnyttjas. Jag anser mig emellertid böra i stort sett godtaga arbetsmarknadsstyrelsens utgångspunkt för beräkningen av medelsbehovet under detta anslag, nämligen att någon mera betydande nedskärning av krisorganisationen icke med säkerhet kan påräknas. Jag finner dock icke tillräckliga skäl föreligga för den av styrelsen föreslagna uppräknigen av anslaget. Jag förordar sålunda, att anslaget fortfarande upptages till 2 500 000 kronor, varvid jag beräknar 1 900 000 kronor till avlöningar och 600 000 kronor till omkostnader.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* för budgetåret 1950 51 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

[48] 7. Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	8 000 000	6 289 722
1948/49	5 500 000	7 375 227
1949/50 (statsliggaren s. 328)	6 800 000	
1950/51 (förslag).....	10 900 000	

Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag till erkänd arbetslöshetskassa såsom daghjälsbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag. I familjetilläggsbidraget innefattas bidrag till utgifter för barntillägg samt maketillägg och husföreståndarinnetillägg. Daghjälsbidrag utgår med viss procentuell andel av kassans sammanlagda kostnader för daghjälp. Procenttalet är beroende av antalet understödda dagar per medlem. Barntillägget utgår med 1 krona per barn och dag samt maketillägget och husföreståndarinnetillägget vardera med 1 krona 25 öre per dag. Familjetilläggsbidraget utgår med 75 procent av kassans utgifter för dylika tillägg. Förvaltningsbidrag utgår dels med ett i förhållande till antalet årsmedlemmar i kassan beräknat belopp (medlemsbidrag) dels med belopp motsvarande vad som utgivits i arvode till styrelseledamot, som utsetts av tillsynsmyndigheten.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) anført, att sedan två erkända arbetslöshetskassor sammanslagits till en vid årsskiftet 1948/49 och en ny kassa för murare med omkring 12 000 medlemmar trätt i verksamhet den 1 april 1949, antalet kassor utgör 37 med ett sammanlagt medlemsantal i maj 1949 av cirka 1 053 000. Nya kassor planeras, bl. a. en för pappersindustriarbetare med ett beräknat medlemsantal av 30 000. Antalet medlemmar i redan befintliga kassor undergår årligen en viss stegring. Styrelsen uppskattar antalet medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna till i medeltal 1 100 000 under budgetåret 1950/51.

Statsbidraget till förvaltning under 1948 dividerat med antalet årsmedlemmar var 2 kronor 66 öre. Med ledning härav beräknas förvaltningsbidraget för nästa budgetår till $(1\,100\,000 \times 2,66)$ 2 926 000 kronor.

Beträffande statsbidraget till daghjälp har styrelsen anført i huvudsak följande.

Statsbidraget är närmare bestämt beroende av följande faktorer:

- a) genomsnittliga antalet medlemmar,
- b) genomsnittliga antalet understödsdagar per medlem,
- c) genomsnittliga understödsbeloppet per understödsdag,
- d) daghjälsbidraget i procent av utgiven daghjälp.

Faktorn c) kan med relativt stor tillförlitlighet beräknas på förhand och torde kunna sättas till 5 kronor 80 öre.

Med hänsyn till att antalet kassamedlemmar numera överstiger miljonen, kan faktorn b) sägas utgöra ett tal för sysselsättningen i allmänhet inom landet, medan storleken av faktorn d) icke blott är beroende av arbetsmarknadsläget, mer allmänt sett, utan därutöver på den omfattning, i vilken de olika kassorna träffas av arbetslöshet.

Då styrelsen icke räknar med några större förändringar i det sedan ett antal år rådande läget på arbetsmarknaden, torde faktorerna b) och d) böra beräknas med utgångspunkt från de senaste årens siffror, vilka voro följande.

År	Arbetslöshets- procent	Antal under- stödsdagar per årsmedlem	Daghjälpsbidraget i % av utgiven daghjälp
1944	5,1	2,7	20,8
1945	5,1	3,0	28,0
1946	4,0	1,9	17,2
1947	3,9	1,7	18,8
1948	4,4	2,3	29,6
1949 (¹ / ₁ — ³¹ / ₅)	4,7	—	—

I sin petitaskrivelse för innevarande budgetår uppskattade styrelsen de ovannämnda faktorerna b) och d) till 2,0 och 20 %. Som framgår av ovan intagna uppställning äro talen för 1948 betydligt högre icke blott än de för 1947 utan även än de av styrelsen för budgetåret 1949/50 beräknade.

Styrelsen anser, att man för nästa budgetår som grund för beräkningarna bör utgå från ett genomsnittligt antal understödsdagar per årsmedlem av 2,5, medan det kan vara försvarligt att räkna med ett ungefärligen oförändrat daghjelpsbidrag i procent av utgiven daghjälp; detta procenttal uppskattar styrelsen till 30.

Daghjälpsbidraget beräknas i enlighet härmed till $(1\,100\,000 \times 2,5 \times 5,80 \times 0,30)$ 4 785 000 kronor.

Genomsnittliga beloppet per understödsdag för familjetillägg torde böra sättas till 1 krona 55 öre, varför familjetilläggsbidraget bör uppskattas till $(1\,100\,000 \times 2,5 \times 1,55 \times 0,75)$ 3 196 875 kronor.

Det totala medelsbehovet uppskattas alltså till $(2\,926\,000 + 4\,785\,000 + 3\,196\,875)$ 10 907 875 kronor eller i avrundat tal 10 900 000 kronor.

Statskontoret har ifrågasatt, om icke anslaget skulle kunna begränsas till 10 000 000 kronor.

Departementschefen.

Socialvårdskommitténs år 1948 framlagda betänkande med utredning och förslag till lag om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring torde icke komma att föranleda proposition till årets riksdag. Inom socialdepartementet pågå f. n. vissa utredningar rörande en effektivisering av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Slutlig ståndpunkt till de förslag, som härvid framkommit, har ännu icke tagits. Det är emellertid icke möjligt att i nuvarande finansiella läge vidtaga sådana förändringar, som skulle medföra avsevärda kostnadsökningar för statsverket. Jag räknar därför med att under nästa budgetår i stort sett oförändrade bestämmelser skola gälla beträffande den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen. Jag överväger dock huruvida en höjning av det i förordningen om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor stadgade högsta sammanlagda beloppet av daghjälp och kristillägg bör företagas.

Kostnaderna för bidrag till de erkända arbetslöshetskassorna ha under de senast förflutna budgetåren stigit icke oväsentligt. Medan utgifterna under ifrågavarande anslag budgetåret 1946/47 uppgingo till cirka 4 762 000 kronor stego de under de båda följande budgetåren till cirka 6 290 000 resp. 7 375 000 kronor. Ökningen kan till stor del tillskrivas ökat medlemsantal och förbätt-

rade förmåner. Arbetslösheten bland kassamedlemmarna har emellertid även företett en stegring mellan åren 1947 och 1948, vilken medfört en betydande höjning av daghjälsbidragets andel av den utgivna daghjälp. Med hänsyn såväl till ovissheten rörande utvecklingen på arbetsmarknaden som till statsbidragets konstruktion är det knappast möjligt att med någon säkerhet beräkna kostnaderna för bidrag till kassorna under det kommande budgetåret. I nuvarande läge synes emellertid försiktigheten bjuda, att anslaget beräknas med utgångspunkt från de sista tillgängliga årssiffrorna, vilka avse år 1948. Jag har med hänsyn härtill icke något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår.

Därest den förut omnämnda höjningen av maximum för daghjälp och kristillägg skulle genomföras, kan en stegring av statsbidraget förutses. Denna torde dock icke bli av sådan storlek, att anslaget av denna anledning bör ytterligare höjas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 900 000 kronor.

[49] 8. **Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 400 000	1 428 014
1949/50 (statsliggaren s. 329) ..	1 500 000	
1950/51 (förslag)	2 100 000	

Enligt gällande bestämmelser skall å daghjälp, som utgives från erkänd arbetslöshetskassa, utgå kristillägg med 75 öre för varje dag, för vilken daghjälp erhålles. Sammanlagda beloppet av daghjälp och kristillägg må dock icke överstiga 7 kronor om dagen. Statsbidrag till kristillägg utgår med tilläggets hela belopp.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949), under förutsättning av oförändrade bidragsgrunder, beräknat medelsbehovet till kristillägg under nästa budgetår till 2 100 000 kronor.

Statskontoret har ifrågasatt, om icke anslaget skulle kunna begränsas till 2 000 000 kronor.

Departementschefen.

Nuvarande bestämmelser om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor gälla endast t. o. m. den 30 juni 1950. Förslag till bestämmelser i ämnet för nästa budgetår torde därför få senare i särskild proposition underställas riksdagen. Med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen är emellertid förslag till höjning av kristillägget icke att påräkna till innevarande års riksdag. Ifrågavarande anslag bör därför beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser. Vid sådant förhållande har jag icke något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

[50] 9. **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** *Arbetsmarknadsstyrelsen* har (skr. 24/8 1949) framlagt preliminära beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår beträffande reservationsanslagen till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., Kostnader för överflyttning av arbetskraft samt Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet. Efter att ha lämnat en redogörelse för arbetsmarknadsläget under första hälften av år 1949 framhåller styrelsen bl. a. följande.

Det är icke möjligt att f. n. med någon säkerhet kunna bedöma sysselsättningsutvecklingen under 1950. Styrelsen avser att i samband med den definitiva medelsframställningen beträffande anslagen till arbetsmarknadens reglering återkomma till denna fråga. Såvitt nu kan bedömas synes man dock, om man ser till arbetsmarknaden som helhet, ha anledning att räkna med en fortsatt hög sysselsättningsnivå. En viss ytterligare utjämning av tillgång och efterfrågan på arbetskraft torde emellertid samtidigt vara att förvänta.

Styrelsen har pekat på risker för sysselsättningssvårigheter inom vissa yrkesområden, främst skogsbruket, och framhåller, att utvecklingen på dessa områden måste ägnas speciell uppmärksamhet. Styrelsen kommer därför i samband med den fortlöpande översynen av investeringsreserven att särskilt beakta förhållandena inom de kommuner, där ifrågavarande näringsgrupper äro av väsentlig betydelse för sysselsättningen.

Styrelsen har preliminärt beräknat utgifterna under anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. till 17 260 000 kronor under nästa budgetår. Då ingen reservation kan påräknas, föreslår styrelsen, att anslaget tills vidare uppföres med ett till 17 500 000 kronor avrundat belopp.

Medelsbehovet under anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft beräknas för nästa budgetår kunna tillgodoses inom ramen för å anslaget befintlig reservation. Styrelsen föreslår därför, att anslaget tills vidare endast uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Härvid har styrelsen dock bortsett från att en avsevärt ökad anslagsbelastning kan komma att uppstå om statsmakterna fatta beslut på grundval av de förslag, som lagts fram av kommittén för partiellt arbetsföra.

Med hänsyn till beräknad reservation anser styrelsen, att även anslaget till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet preliminärt kan uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till svårigheten att vid denna tidpunkt beräkna behovet av medel till arbetsmarknadsreglerande åtgärder under nästa budgetår, torde anslagen till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. samt till kostnader för överflyttning av arbetskraft böra — på samma sätt som tidigare skett beträffande motsvarande anslag — i statsverkspropositionen uppföras

med allenast preliminärt beräknade belopp. Jämväl anslagen till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet och till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. böra under sådana förhållanden nu endast beräknas preliminärt.

Såvitt angår anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft föreligger ett särskilt motiv för att uppskjuta den slutliga prövningen, i det att inom socialdepartementet förberedes en proposition rörande åtgärder till stöd för partiellt arbetsföra. Dessa åtgärder torde komma att påverka bl. a. nämnda anslag.

På grund av den osäkerhet, som måste vidlåda en beräkning av medelsbehovet till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., synes det lämpligt, att anslaget nu uppföres med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår eller 17 000 000 kronor.

Mot styrelsens förslag att anslagen till kostnader för överflyttning av arbetskraft och till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet i detta sammanhang uppföras endast med formella belopp har jag icke något att erinra. Anslaget till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. torde böra beräknas till oförändrat belopp, 1 500 000 kronor.

Under punkterna 51—53 gör jag hemställa rörande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 17 000 000 kronor.

[51] 10. **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 100 kronor.

[52] 11. **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** Åberopande vad jag under punkten 50 anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 100 kronor.

[53] 12. **Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.** I enlighet med vad jag anför under punkten 50 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[54] 13. **Planering av allmänna arbeten.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.**[55] 1. Bostadsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 400 000	2 141 696
1949/50 (statsliggaren s. 332) ..	2 300 000	
1950/51 (förslag)	2 307 000	

I samband med anslagsberäkningarna för nästa budgetår anför *bostadsstyrelsen* (skr. 10/10 1949) inledningsvis, att den icke räknat med att styrelsens personalorganisation under nästa budgetår kommer att nämnvärt påverkas av förändringar i bostadsbyggandets omfattning. I fråga om decentraliseringen framhåller styrelsen i huvudsak följande. Överflyttningen av ärenden angående en- och tvåfamiljshus till länsbostadsnämnderna slutföres under år 1949. Endast låneärenden avseende byggnadsföretag i Stockholm, Göteborg och Malmö komma därefter att bibehållas hos styrelsen. Härigenom minskas styrelsens personalbehov. En ifrågasatt överföring till nämnderna av låneärenden avseende flerfamiljshus med högst 10 lägenheter bör däremot tills vidare endast försöksvis komma till stånd i vissa län. Förslaget att överföra beslutanderätten med avseende å familjebostadsbidrag och bränslebidrag till nämnderna resp. förmedlingsorganen i de större städerna är alltså föremål för styrelsens undersökning.

Vid behandlingen av styrelsens anslagsberäkningar för innevarande budgetår förordade departementschefen, att styrelsen den 1 juli 1950 skulle övertaga förvaltningen av vissa äldre fonder från statskontoret, varvid till styrelsen samtidigt skulle överföras en avdelning om 16 biträden. Departementschefen förutsatte, att styrelsen skulle undersöka möjligheterna att i sina lokaler bereda rum för ifrågavarande avdelning. Styrelsen hemställer om uppskov till den 1 juli 1951 med övertagandet av nämnda fonder, då den funnit att erforderligt lokalutrymme icke kan bli disponibelt före nämnda tidpunkt.

I sin framställning om anslag för innevarande budgetår framhöll styrelsen, att lönegradsplaceringen av vissa förvaltningstjänster var otillfredsställande ävensom att en omprövning av den kvinnliga personalens löneställning var påkallad. Med hänsyn till den korta tid som förflutit, sedan organisationen fastställdes, ansåg sig styrelsen icke då böra föreslå några större ändringar i denna (prop. 1949: 153 s. 50). För budgetåret 1950/51 förordar styrelsen viss förbättring av juristernas löneställning. I fråga om biträdespersonalen har styrelsen i avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning endast lagt fram de mest angelägna förslagen.

Slutligen anför styrelsen, att viss personalförstärkning är nödvändig för överinseende över länsbostadsnämndernas verksamhet. Styrelsens uppgifter i detta hänseende omfatta i huvudsak ledning och övervakning av näm-

dernas granskning av ärenden rörande lån och bidrag till enfamiljs- och tvåfamiljshus, inspektion av nämndernas säkerhetshandlingar och pantvård samt revision av deras medelsförvaltning.

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen har i förenämnda skrivelse (med viss ändring enligt promemoria 23/11 1949) hemställt, att anslaget höjes med 178 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Kanslibyrån: Allmänna sektionen.		
Arvode till organisationsexpert		14 400
1 assistent i Ce 22 i st. f. 1 registrator i Ce 18 ..	1 920	
1 kontorist i Ce 13 i st. f. 1 kontorsbiträde	1 524	
Materialförvaltaren Ce 14—Ce 16	600	
1 förste expeditionsvakt i Ce 11	6 228	
2. Kanslibyrån: Ombudsmannasektionen.		
1 förste byråsekreterare Ce 27—Ce 29	1 380	
1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. 1 amanuens	3 192	
Dubbling av sistnämnda tjänst under 1950/51 ..	1 968	
2 amanuenser (varav en överförd från sociala sek-		
tionen)	20 472	
1 tjänsteman, förut i Cg 13, nu i Ce 15, befordras		
till Ce 19	1 896	
3. Kanslibyrån: Kamerala sektionen.		
1 förste revisor i Ce 27	13 428	
Kassören Ca 15—Ca 19	700	
4 biträden	21 168	
4. Planeringsbyrån.		
1 amanuens	10 236	
1 assistent i Cg 17 (lön beräknad för tre månader)		1 998
4 biträden	21 168	
5. Tekniska byrån: Byggnadstekniska sektionen.		
1 byråingenjör i Ce 24 i st. f. 1 ingenjör i högst		
Ce 21	2 748	
6. Tekniska byrån: Tvätterisektionen.		
1 byråingenjör i Cg 24	11 460	
2 ingenjörer i högst Cg 21		17 424
Arvode åt en sakkunnig	7 500	
Ökade taxeinkomster		4 000
Arvoden till experter och sakkunniga för särskild		
utredning	30 000	
7. Lånebyrån.		
1 byrådirektör i Ce 31	16 164	
8. Lånebyrån: Juridiska sektionen.		
1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	1 380	
2 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. 2 amanu-		
enser	6 384	

	Ökning	Minskning
1 amanuens		10 236
1 kontorsskrivare i Ce 17 i st. f. 1 kansliskrivare i Ce 15	600	
9. Lånebyrån: Enfamiljshussektionen. Personalindragningar.....		77 832
10. Lånebyrån: Övertagandesektionen. 1 amanuens		10 236
11. Lånebyrån: Värderingssektionen. 1 byråingenjör i Ce 24	11 460	
12. Lånebyrån: Marksektionen. 1 byråingenjör i Ce 24	11 460	
1 arvodesanställd ingenjör		11 460
Merkostnad för 4 lantmätare och ingenjörer	14 600	
13. Sociala sektionen. 1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. 1 amanuens	3 192	
2 amanuenser		20 472
14. 9 kanslibiträden i Ce 11 i st. f. 9 kontorsbiträ- den. 2 nya kanslibiträden (1 i Ce 11 och 1 i Cg 11)	20 880	
15. Arvode till befattningshavare för granskning av de kooperativa företagens förvaltning	16 000	
16. Löneklassuppflyttningar	54 350	
17. Vikarier under semester och annan ledighet	32 000	
	+ 346 058	— 168 058
	+ 178 000	

18. 14 extra ordinarie kontorsbiträden beräknas före ingången av nästa budgetår uppfylla fordringarna för erhållande av ordinarie befattning. Av dessa torde 9 komma att uppehålla högre icke-ordinarie tjänst.

Motivering.

1. *Kanslibyrån: allmänna sektionen.* Registratorn (Ce 18) tages i stor utsträckning i anspråk för att besvara telefonförfrågningar från allmänheten och verkställa därav föranlett utredningsarbete, vilket innebär en betydande avlastning av arbetet för högre tjänstemän och samtidigt en god betjäning åt allmänheten. De egentliga registratorsgöromålen böra överlämnas till annan tjänsteman. Nuvarande registratorn föreslås behålla övriga uppgifter och därjämte i större utsträckning anförtros mera kvalificerade göromål. Med hänsyn härtill bör hon beredas ställning som assistent i Ce 22, medan det biträde, som övertager registratorsgöromålen, bör placeras i 13 lönegraden.

En hos styrelsen tjänstgörande organisationsexpert slutade sin anställning den 1 januari 1949. Statens organisationsnämnd undersöker f. n. möjligheterna att rationalisera kontorsarbetet. Efter samråd med nämnden före-

slås, att materialförvaltaren befrias från en del av sina nuvarande göromål för att kunna ägna mera tid åt blankettarbete. I samband härmed bör han uppflyttas från Ce 14 till Ce 16 samt en tjänst som förste expeditiönsvakt inrättas för vissa av materialförvaltarens hittillsvarande göromål.

2. *Kanslibyrån: ombudsmannasektionen.* Jämsides med byrådirektören handlägger förste byråsekreteraren i stor utsträckning med självständigt ansvar ärenden rörande styrelsens pantvårdande verksamhet. En uppflyttning från 27 till 29 lönegraden är därför motiverad. Ärenden angående utbetalning av beviljade lån, innefattande bl. a. godkännande av erbjudna säkerheter, bör anförtros en tjänsteman i 27 i stället för som nu högst 24 lönegraden.

För bostadsföretag, där lånebeslut meddelats före den 1 juli 1948, kan bostadsanskaffningslån enligt äldre bestämmelser allttjämt beviljas. Ansökningar om dylika lån handläggas av en särskild avdelning inom sociala sektionen under ledning av en befattningshavare i 24 lönegraden. Styrelsen förutsätter, att avdelningen successivt upplöses före nästa budgetårs utgång. Amanuensbefattningen bör redovisas å ombudsmannasektionen. Då innehavaren av nämnda befattning beträffande bostadsanskaffningslånen handhar samma göromål som den amanuens å ombudsmannasektionen, vilken av styrelsen föreslås uppflyttad till Ce 27, anser styrelsen, att även förstnämnda befattningshavare tillfälligtvis till dess ifrågavarande avdelning upplöses bör förordnas att bestrida göromål i 27 lönegraden.

Innehavaren av den andra föreslagna amanuens tjänsten avses för inspektion av länsbostadsnämndernas säkerhetshandlingar och pantvård, varom samråd skett med riksräkenskapsverket.

På sektionen tjänstgöra två befattningshavare med långvarig erfarenhet i banktjänst, varav den ene placerats i Ce 19. Jämväl den andre föreslås nu uppflyttad till nämnda lönegrad.

3. *Kanslibyrån: kamerala sektionen.* För att närmast under kamreraren svara för revisionen av länsbostadsnämnderna samt för övervakning av nämndernas kontorsorganisation erfordras en tjänst som förste revisor i Ce 27.

På grund av det självständiga arbete, som åvilar kassören, föreslår styrelsen, att denna tjänst uppflyttas från 15 till 19 lönegraden.

På kamerala sektionen tjänstgöra f. n. två biträden utöver det antal, som angivits i styrelsens organisationsplan. Senast vid ingången av nästa budgetår beräknas till följd av den växande arbetsbördan behov föreligga av ytterligare ett biträde, varjämte ett biträde erfordras åt den föreslagna förste revisorn.

4. *Planeringsbyrån.* Med hänsyn till det primärmaterial, som väntas från 1945 års folk- och bostadsräkningar, föreslås en förstärkning av utredningssektionens arbetskraft med en amanuens. Vid en planerad utförligare bearbetning av visst statistiskt material böra fyra biträdesbefattningar inrättas.

5. *Tekniska byrån: byggnadstekniska sektionen.* För granskning av rit-

ningar till enfamiljs- och tvåfamiljshus ha hos styrelsen varit anställda ingenjörer i högst 21 lönegraden. Sedan egnahemslåneärendena utflyttats till länsbostadsnämnderna, ha två sådana tjänster indragits medan en tredje bibehållits för upplysning och rådgivning till nämnderna. På grund av dessa betydligt mer kvalificerade uppgifter föreslås uppflyttning till Ce 24.

6. *Tekniska byrån: tvätterisektionen.* För denna sektion ha tidigare beräknats två förste byråingenjörer i Cg 29 resp. Cg 27, fem ingenjörer i högst Cg 21 samt ett biträde. Av ingenjörsbefattningarna uppehållas f. n. befattningen i Cg 29 och fyra av befattningarna i högst Cg 21. Projekteringsverksamheten rörande tvätterier beräknas kunna avvecklas under innevarande budgetår. Enligt en av styrelsen uppgjord plan bör arbetet å sektionen fördelas på tre arbetsgrupper: en för administrativa göromål, kontakt med länsbostadsnämnder och allmänhet m. m., en för ritningsgranskning och rådgivning i byggnadstekniska frågor samt en för konsulentverksamhet och statistiska uppgifter. En befattning som byråingenjör i Cg 24 bör inrättas å sektionen för konsulentverksamhet m. m.

Under innevarande budgetår utgår av de avlöningsmedel, som beräknats för vakanta ingenjörstjänster å sektionen, ett belopp å 7 500 kronor såsom arvode till en arkitekt. Samma belopp bör beräknas jämväl för nästa budgetår.

Arvodesposten å 30 000 kronor avser kostnader för vissa utredningar angående kollektiva tvätteriers lämpliga storlek och utförande, arbetsstudier m. m., varom bostadskollektiva kommittén gjort framställning.

7. *Lånebyrån.* Den föreslagna byrådirektörstjänsten avses för en högskoleutbildad ingenjör. I den mån de byggnadsprojekt, som prövas inom styrelsen, blivit större och mer komplicerade, har det visat sig möjligt att genom initiativ från styrelsens sida i samband med granskningen få till stånd sådana ändringar i de uppgjorda planerna, att byggnadskostnaderna blivit lägre och behovet av tillägglåne-medel minskat. Den nuvarande personalorganisationen ger emellertid icke tillräckligt utrymme för en sådan mera aktiv granskningsverksamhet från styrelsens sida. Icke heller har styrelsen möjligheter att verkställa vissa utredningsuppgifter, som sammanhånga med låneverksamheten och vilka icke böra eftersättas. Slutligen gör sig ett behov gällande att förvärva en person med hög teoretisk utbildning för att komplettera den praktiska erfarenhet, som samlats på styrelsens värderingssektion, för utarbetande av nya värderingsmetoder och omprövning av sådana värderingsmetoder, som f. n. tillämpas på värderingssektionen. Innehavaren av den föreslagna tjänsten bör emellertid icke från början inlemmas i sektionsindelningen.

8. *Lånebyrån: juridiska sektionen.* En omdömesgill bedömning av de lånevillkor, som böra föreskrivas, är av stor ekonomisk betydelse. Då arbetsuppgifterna blivit alltmer maktpåliggande, bör chefen för sektionen placeras i Ca 29 i stället för Ca 27.

På den ena av de två förste byråsekreterare i Ce 27, som skulle till-

komma i stället för två amanuenser, bör bl. a. ankomma att svara för granskningen av lånesökande föreningars och stiftelsers stadgar samt att föreslå villkor i samband med slutliga beslut i låneärenden. Den andra befattningshavaren skall främst handha den juridiska bedömningen av de ärenden, som nu handläggas på övertagandesektionen. Hithörande ärenden äro i regel av stor ekonomisk vikt för sökanden och bedömningen av dem stundom av ömtålig beskaffenhet.

Styrelsen räknar vidare med att kunna draga in en amanuienstjänst genom att på den på sektionen tjänstgörande kansliskrivaren överföra vissa göromål, främst infordrande av kompletteringar till ofullständiga låneärenden. I samband härmed bör dock kansliskrivaren uppflyttas till kontorsskrivare i Ce 17.

9. *Lånebyrån: enfamiljshussektionen.* Inom denna sektion räknar styrelsen med minskad arbetsbörda därigenom att dels tertiärlåneärendena enligt de äldre bestämmelserna efter hand upphöra, dels egnahems- och förbättringslåneärendena utflyttas på länsbostadsnämnderna. Styrelsens förslag till personalminskning innebär, att antalet amanuenser minskas från 2 till 1, antalet på sektionen tjänstgörande ingenjörer i högst 21 lönegraden från 8 till 5 och antalet biträden från 10 till 5. Härjämte kan viss personal, som erfordrats vid utbyggandet av länsbostadsnämnderna, dragas in.

10. *Lånebyrån: övertagandesektionen.* En amanuienstjänst föreslås utbytt mot en befattning som kanslibiträde.

11. *Lånebyrån: värderingssektionen.* Den föreslagna befattningen som byråingenjör erfordras för driftkostnadsundersökningar främst i fråga om värme och sanitet. Behovet av denna tjänst är framträdande, särskilt med hänsyn till det ökade antalet gemensamhetsanläggningar för värme.

12. *Lånebyrån: marksektionen.* Sektionen är tills vidare provisoriskt organiserad. En arvodesanställd ingenjör med varaktiga arbetsuppgifter bör beredas extra ordinarie anställning i motsvarande lönegrad (Ce 24).

För handläggning av sektionens ärenden anlitas vissa lantmätare och ingenjörer med pensionsberättigande anställning hos annan statlig myndighet. Dessa inneha hos bostadsstyrelsen extra befattning eller avlönas med arvode. Befattningens lönegrad eller arvodets belopp bestämmes i varje särskilt fall under hänsynstagande till löneförmånerna i den pensionsberättigande tjänsten. Avlöningskostnaderna för denna personalgrupp synas hitintills ha beräknats efter fyra befattningar med arvoden motsvarande 27 löneklassen. För nästa budgetår räknar styrelsen med tillhoppa fyra befattningar med arvoden motsvarande löneklasserna 27, 28, 29 och 31.

13. *Sociala sektionen.* För ledningen av arbetet närmast under sektionschefen föreslås en befattning i 27 lönegraden i stället för en amanuienstjänst.

I samband med den blivande indragningen av avdelningen för bostadsanskaffningslån föreslås — såsom tidigare nämnts — att en amanuienstjänst överföres till ombudsmannasektionen. En annan amanuienstjänst för ärenden angående bostadsanskaffningslån har icke kunnat återbesättas, och ifrågavarande göromål ha delvis redan överlämnats till ett kanslibiträde i

Cg 11. De biträden, som efter hand ej längre behövas å nämnda avdelning, erfordras för styrelsens verksamhet med förvaltning av lån och bidrag.

14. *Biträdespersonal.* Till följd av indragning av amanuens tjänster erfordras utöver de två under punkterna 10 och 13 omnämnda nya befattningarna som kanslibitråde uppflyttning av vissa kontorsbiträden till kanslibiträden. Uppflyttningarna betingas även av att kontorsbiträden i några fall ha arbetsledande befattningar eller föreslås övertaga kvalificerade göromål.

15. Bostadsstyrelsen har uppmärksammat, att åtskilliga av de bostadsrättsföreningar, vilka erhållit lån av statsmedel, icke äro kooperativa företag i egentlig mening. I dessa företag äro de som bebo fastigheten till övervägande del icke medlemmar i föreningen, utan dess hyresgäster. Företagen ha ofta svag ekonomi på grund av försummade fondavsättningar, och genom underlåtna reparationer kan fastighetsvärdet ha sjunkit. Styrelsen undersöker f. n. vissa fall, i vilka statsverket visserligen ännu ej åsamkats någon förlust men beträffande vilka man har att räkna med att förlust skall uppkomma. I sådana fall skulle företagets ekonomiska läge ha varit betydligt förmånligare, därest dess ställning kunnat tidigare undersökas av bostadsstyrelsen.

Styrelsen anser angeläget, att en person med såväl teknisk som kameral utbildning och erfarenhet anställs hos styrelsen för granskning av ekonomiskt svaga företag. Arvodet till en sådan befattningshavare beräknas till högst 16 000 kronor.

17. Medel för vikarier ha icke tidigare beräknats.

Yttranden m. m.

Statskontoret framhåller, att bostadsstyrelsens framställning innefattar så omfattande krav i fråga om personalökningar och utbyte av tjänster mot sådana i högre lönegrad, att anledning förefinnes att låta prövningen av frågan om en ökad medelsanvisning föregås av en närmare undersökning av styrelsens personalorganisation. I denna fråga anför statskontoret ytterligare följande.

Härför talar särskilt den omständigheten, att det på grundval enbart av de i framställningen lämnade uppgifterna är omöjligt att närmare bedöma, om och i vad mån de begärda personalökningarna äro av behovet påkallade. Den förordade organisationsundersökningen synes lämpligen böra anförtros statens organisationsnämnd. I avvaktan på resultatet av en dylik översyn torde ändring av styrelsens personalbestånd böra vidtagas endast i de fall, då detta befinnes vara oundgängligen nödvändigt. I varje fall torde förslagen om uppflyttning av befattningar i högre lönegrad utan samband med några organisatoriska förändringar endast böra upptagas till prövning i samband med pågående tjänsteförteckningsrevision och biträdesutredning.

Statskontoret förordar vidare, att den planerade överflyttningen av förvaltningen av vissa äldre fonder från statskontoret till bostadsstyrelsen verkställs den 1 juli 1950.

Statskontoret ifrågasätter slutligen, huruvida på bostadsstyrelsens stat bör anvisas medel för granskning av de kooperativa företagens förvaltning. Stats-

kontoret anser det mera naturligt att sådan granskning verkställas genom länsbostadsnämndernas försorg.

Statens lönenämnd förordar i likhet med statskontoret, att bostadsstyrelsens personalorganisation blir föremål för en allmän översyn, vilken jämväl bör omfatta länsbostadsnämnderna. Lönenämnden anser vidare, att svårigheter föreligga att säkert bedöma bostadsstyrelsens förslag till nya tjänster. Lönenämnden anför sålunda bl. a. följande.

Styrelsens och lokalorganens organisation synes ej heller ha vunnit sådan stadga, att arbetsuppgifterna å de av den nu föreliggande framställningen omfattade tjänsterna kunnat klart fixeras. Av handlingarna i ärendet samt av vad lönenämnden från bostadsstyrelsen under hand inhämtat framgår vidare, att vissa av de nu framlagda löneregeringsförslagen mera avse personlig lönesättning för särskilda befattningshavare än inplacering i lönegrad av tjänster med bestämda arbetsuppgifter.

Statens organisationsnämnd avstyrker den föreslagna byråingenjörstjänsten å marksektionen. Å värderingssektionen synes behov föreligga av en förstärkning men nämnden betvivlar, att tillräckligt kvalificerad befattningshavare kan anställas i Ce 24. Vidare föreslår nämnden vissa personalindragningar utöver de av styrelsen förordade. Sålunda böra å enfamiljshussektionen ytterligare en byråingenjör, en ingenjör i högst 21 lönegraden och ett biträde i reglerad befordringsgång indragas. Förste byråsekreteraren å sektionen bör överflyttas till juridiska sektionen, varvid antalet jurister å sistnämnda sektion bör kunna minskas med ytterligare en. Nämnden, som endast yttrat sig beträffande lånebyrån, tillstyrker i övrigt styrelsens förslag.

I gemensam skrivelse den 7 november 1949 ha härjämte *civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund*, *statsverkens ingenjörsförbund* och *bostadsstyrelsens personalförening* dels understrukt behovet av en omprövning av biträdespersonalens löneställning och dels framlagt förslag beträffande ett antal enskilda tjänster.

Departementschefen.

Nuvarande bostadspolitiska organ, bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna, tillkommo den 1 juli 1948 genom omorganisation av statens byggnadslånebyrå, egnahemsstyrelsen och egnahemsnämnderna. Vid samma tidpunkt genomfördes viktiga ändringar i och utvidgningar av den statliga lån- och bidragsgivningen för bostadsändamål. Vid de nya organens tillkomst förut-sattes, att en successiv decentralisering av arbetsuppgifter skulle komma att ske. Slutlig ställning togs dock icke till frågan i vilken takt och omfattning överflyttning av ärendesgrupper från bostadsstyrelsen till de lokala organen borde komma till stånd. I propositionen 1948: 218 angående den allmänna bostadspolitiken organisation framhöll jag, att man med hänsyn till de ändringar av organisationen, som följde med den förutsatta successiva decentraliseringen av ärenden, torde böra räkna med att densamma ganska snart måste upptagas till förnyad prövning.

Under budgetåret 1948/49 handlade länsbostadsnämnderna ärenden angående förbättringslån, varjämte före den 1 juli 1949 till nämnderna överflyttades

ärenden angående egnahemslån beträffande städer med mindre än 10 000 invånare samt alla landskommuner. Fr. o. m. den 1 januari 1950 skola nämnderna även handha låneärenden avseende städer med mer än 10 000 invånare — dock ej Stockholm, Göteborg och Malmö — samt handlägga ärenden angående familjebostadsbidrag och bränslebidrag till familjer i enfamiljs- och tvåfamiljshus i samtliga kommuner utom de tre nämnda städerna.

Bostadsstyrelsens förslag till jämkningar såväl i styrelsens som i länsbostadsnämndernas personalorganisation synas i avsevärd mån vara betingade av de förändringar i arbetsuppgifternas art och uppdelning, vilka blivit eller beräknas bli en följd av den sålunda genomförda decentraliseringen. Vissa av de förordade ändringarna i personalorganisationen äro emellertid i varje fall ej enbart föranledda av utflyttningen av ärendesgrupper till länsbostadsnämnderna. Detta gäller bl. a. de ändringsförslag, som framlagts under hänvisning till pågående organisationsundersökningar genom statens organisationsnämnd. Dessa ha hittills avsett styrelsens lånebyrå men skola omfatta ej endast hela styrelsen utan även länsbostadsnämnderna.

I yttranden över bostadsstyrelsens här förevarande förslag ha statskontoret och lönenämnden förordat en allmän översyn av personalorganisationen vid bostadsstyrelsen — lönenämnden även beträffande länsbostadsnämndernas organisation — samt ansett, att hållpunkter f. n. saknas för ett säkert bedömande av de föreslagna personalökningarna och utbytena av tjänster mot sådana i högre lönegrad.

Konsekvenserna för personalorganisationen av den nyligen verkställda överflyttningen av vissa ärendesgrupper från bostadsstyrelsen till länsbostadsnämnderna torde f. n. icke kunna angivas närmare. Visserligen kunna allmänna beräkningar rörande de personalförändringar, som bli en direkt följd av överflyttningen, ge viss vägledning. Det är också uppenbart, att personalindragningar kunna ske å lånebyråns enfamiljshussektion och att länsbostadsnämndernas organisation bör förstärkas. Innan praktisk erfarenhet vunnits rörande i första hand länsbostadsnämndernas verksamhet, torde man emellertid icke kunna finna ett säkert underlag för bedömning av omfattningen av ifrågavarande ändringar i personalorganisationen. Även det förhållandet att den bostadspolitiska organisationen i sin helhet är tämligen ny ger anledning till tveksamhet rörande vissa delar av bostadsstyrelsens förslag. Huruvida på sätt statskontoret och lönenämnden förordat personalorganisationen bör bli föremål för en allmän översyn synes böra närmare övervägas. Behov föreligger otvivelaktigt av en mera ingående organisationsutredning, men det torde med hänsyn till att viktiga organisatoriska förändringar helt nyligen genomförts icke bli möjligt att inom en nära framtid taga slutlig ställning till organisationsspörsmålen. Det kan i stället befinnas lämpligt att föranstalta om sådana utredningar, som taga sikte på partiella reformer beträffande organisationen.

Berörda svårigheter att bedöma behovet av ändringar i personalorganisationen utgöra enligt min mening tillräcklig anledning att i nuvarande ekonomiska läge iakttaga stor försiktighet beträffande inrättandet av nya tjänster

inom bostadsstyrelsen. Jag kan därför endast i mycket begränsad omfattning tillstyrka styrelsens förslag i denna del. Av samma skäl kan jag f. n. icke tillstyrka de av styrelsen föreslagna uppflyttningarna av vissa tjänster i högre lönegrad.

Vad angår annan personal än biträdespersonal kan jag tillstyrka förslaget att kanslibyråns ombudsmannasektion skall förstärkas med en amanuens förutom den amanuens som skall överflyttas från sociala sektionen. Enligt vad jag erfarit åtgår f. n. för att granska och pröva säkerhetshandlingar, som erbjudas för beviljade bostadslån, en tid av 3—4 månader trots betydande övertidsarbete, medan normalt behandlingstiden bör vara 10 à 14 dagar. Ifrågavarande dröjsmål med utbetalning av beviljade lån kan åsamka låntagare icke oväsentliga extra ränteutgifter. Det är därför angeläget att behandlingstiden nedbringas. Sektionens arbetsuppgifter komma vidare att växa därigenom att sektionen skall svara för inspektion av länsbostadsnämndernas säkerhetshandlingar m. m. Ifrågavarande förstärkning av sektionen synes fördenskull nödvändig. Styrelsens förslag att materialförvaltaren skall beredas möjlighet att ägna mer tid åt blankettarbetet kan jag godtaga. För att handha vissa av materialförvaltarens nuvarande arbetsuppgifter bör därför en befattning som expeditionsvakt i Ce 9 inrättas. Tjänsten som materialförvaltare bör tills vidare kvarstå i nuvarande lönegrad. Jag förutsätter såväl att arvudet till organisationsexpert skall bortfalla som att en ingenjörs-tjänst å lånebyråns enfamiljshussektion skall indragas.

Med hänsyn till vad bostadsstyrelsen anfört beträffande svårigheterna att f. n. bereda rum för den arbetsgrupp inom statskontoret, som handhar förvaltningen av äldre lånefonder, förordar jag, att överflyttning av ifrågavarande grupp i enlighet med styrelsens förslag får anstå till den 1 juli 1951.

Styrelsens förslag att åt särskild sakkunnig för tvätteriärenden skall beräknas ett arvode av 7 500 kronor kan jag tillstyrka. Däremot kan jag icke godtaga bostadskollektiva kommitténs av styrelsen tillstyrkta förslag att för vissa utredningar, vilka skulle utföras av styrelsens tvätterisektion, upptages ett belopp av 30 000 kronor till experter och sakkunniga.

Beträffande lånebyrån har bostadsstyrelsen föreslagit, att en befattning som byrådirektör i Ce 31 skall inrättas. Syftet med förslaget är att ernå en avlastning av byråchefens arbetsbörda. Styrelsen har i första hand hänvisat till behovet av en sådan mera aktiv granskningsverksamhet från styrelsens sida av planer för större byggnadsprojekt, vilken kan medföra kostnadssänkande ändringar av planerna. De arbetsuppgifter som f. n. åvila lånebyråns chef torde vara betungande. På lånebyrån, som har i runt tal 100 befattningshavare, ankommer såsom huvuduppgifter dels att leda och övervaka länsbostadsnämndernas egnahems- och förbättringslångivning och dels att handlägga samtliga ärenden angående tertiär- och tilläggs-lån till flerfamiljshus. Styrelsen har förutsatt, att det belopp å 15 000 kronor, som för innevarande budgetår beräknats till löner åt viss personal för arbetsuppgifter sammanhängande med utbyggandet av länsbostadsnämnderna, skall bortfalla fr. o. m.

nästa budgetår. Man torde icke kunna antaga, att styrelsens ledning och övervakning av nämndernas här förevarande långivning kommer att bli mindre arbetskrävande i fortsättningen. Det har emellertid visat sig lämpligt att för nämnda uppgift avdela den nuvarande byrådirektören å byrån. Låneärenden avseende flerfamiljshus ha uppenbarligen till följd av kostnadsutvecklingen och ett växande antal större och mer komplicerade projekt kommit att ställa ökade krav på kvalificerad teknisk sakkunskap. Denna utveckling torde hittills närmast ha inneburit, att lånebyråns chef måst i större utsträckning än tidigare ägna tid åt prövningen av enskilda låneärenden. Vidare ha vissa i och för sig viktiga uppgifter fått eftersättas. Enligt vad jag erfarit har sålunda bostadsstyrelsens medverkan beträffande granskningen av hyressättningen i sådana hus, som uppförts utan statligt stöd, blivit mera begränsad än som förutsatts. Detta förhållande anser jag vara otillfredsställande, då det bl. a. kan leda till en splittring av hyresnivån i nybyggda hus. Samarbetet mellan bostadsstyrelsen och hyresrådet bör i stället successivt utbyggas. En dylik utbyggnad torde förutsätta, att till lånebyrån knytes en väl kvalificerad tekniker. Jag kan dock icke tillstyrka bostadsstyrelsens förslag att en byrådirektörstjänst skall inrättas. Jag förordar i stället att ifrågavarande arbetsuppgifter skola ankomma på en befattningshavare med arvode, vilket torde få beräknas till 16 000 kronor.

Under hänvisning bl. a. till pågående organisationsundersökningar föreslår styrelsen, att å övertagandesektionen skall inrättas en kanslibiträdestjänst, varvid styrelsen förutsätter, att en amanuensjänst kan indragas. Enligt senare lämnade uppgifter saknas säkra hållpunkter för en bedömning av den framtida organisationen av denna sektion, varför ändring icke nu bör göras i sektionens personalorganisation.

Bostadsstyrelsens förslag att en byråingenjörstjänst i Ce 24 skall inrättas å lånebyråns värderingssektion kan jag icke godtaga. Behovet av undersökningar rörande anläggnings- och driftkostnader för värme och sanitet bör i stället täckas genom att särskilda experter anlitas. För dylik expertis bör under icke-ordinarieposten beräknas ett belopp av 10 000 kronor.

Mot den av styrelsen beräknade merkostnaden för tillfälligt anställda lantmätare och ingenjörer å lånebyråns marksektion har jag intet att erinra.

Beträffande marksektionen får jag ytterligare anförä följande. Frågan om ett centralt rådgivande organ beträffande markvärdering är f. n. föremål för utredning. Nya bestämmelser rörande expropriation av mark avsedd för tätbebyggelse träda i kraft den 1 april 1950. Det synes därför angeläget att redan under nästa budgetår provisoriskt ordna ifrågavarande rådgivning, varvid det kan visa sig ändamålsenligt att tillfälligt förstärka lånebyråns marksektion. Kungl. Maj:t bör vid sådant förhållande äga att besluta om utvidgning av sektionens personalorganisation, därvid endast befattningar med arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, böra ifrågakomma.

Bostadsstyrelsens förslag att å sociala sektionen en amanuensjänst skall utbytas mot en tjänst i Cg 11 kan jag tillstyrka.

Vad i övrigt angår biträdespersonalen kan jag endast godtaga, att kansli-
byråns kamerala sektion samt planeringsbyrån förstärkas med sammanlagt 6
biträdestjänster eller det antal sådana tjänster, varmed lånebyråns enfamiljs-
hussektion, enligt vad jag i det följande föreslår, skall minskas.

Med anledning av den reglerade befordringsgången för biträdespersonal
böra 14 nya befattningar i Ca 8 inrättas.

Styrelsens förslag att medel böra beräknas för anställande av en befatt-
ningshavare med uppgift att granska ekonomiskt svaga bostadsrättsföreningar
kan jag f. n. icke godtaga. I den mån behov uppkommer av särskilda under-
sökningar rörande dylika företag torde kostnaderna härför få bestridas från
anslagsposten till experter och sakkunniga.

Beträffande de av bostadsstyrelsen föreslagna personalindragningarna har
jag erinran att göra endast i vad det gäller lånebyrån. I nära anslutning till
organisationsnämndens förslag förordar jag något större minskning än sty-
relsen tänkt sig. Å juridiska sektionen bör antalet amanuenser sålunda min-
skas med två. Å enfamiljshussektionen böra en amanuens, fem ingenjörer i
högst Cg 21 och sex biträden indragas. Vidare bör, såsom nyss anförts, ett
belopp av 15 000 kronor för löner till viss personal falla bort. I enlighet med
vad i det föregående anförts bör den av bostadsstyrelsen föreslagna änd-
ringen icke göras i övertagandesektionens personalorganisation.

De av mig i det föregående framlagda förslagen innebära, att medelsbe-
hovet till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å
ena sidan ökas med (7 500 + 16 000) 23 500 kronor och å andra sidan minskas
med 14 400 kronor. Förslagen i övrigt medföra å ena sidan en ökning av
medelsbehovet för nya tjänster m. m. med cirka 78 400 kronor samt för regle-
rad befordringsgång och löneklassuppflyttningar med cirka 54 000 kronor.
Härjämte bör tillkomma ett belopp av 20 000 kronor till vikarier. Å andra
sidan bör anslaget på grund av indragningar av tjänster m. m. minskas med
cirka 154 500 kronor. Sammanlagt bör alltså anslaget ökas med (23 500 +
78 400 + 54 000 + 20 000) 175 900 kronor och minskas med (14 400 + 154 500)
168 900 kronor och sålunda ökas med (175 900 — 168 900) 7 000 kronor.

Jag beräknar anslagsposterna sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 303 000 (+ 58 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
Maj:t, 141 100 (+ 9 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 637 000 (— 57 000)
kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 10 000 kronor;

rörligt tillägg 215 900 (— 3 100) kronor.

Hela anslaget skulle alltså upptagas till 2 307 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen att

a) besluta, att å personalförteckningen för bostadsstyrelsen
antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med 14;

b) fastställa följande avlöningsstat för bostadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	303 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	141 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 637 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	10 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	215 900
Summa kronor 2 307 000;	

c) till *Bostadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 307 000 kronor.

[56] 2. **Bostadsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	300 000	394 120
1949/50 (statsliggaren s. 334) ..	377 000	
1950/51 (förslag)	372 000	

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen har (skr. 10/10 1949) hemställt, att anslaget höjes med 23 000 kronor på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	20 000	
2. Expenser för eget behov.....		12 000
3. Publikationstryck	15 000	
	+ 35 000	— 12 000
	+ 23 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Utgifterna under budgetåret 1948/49 uppgingo till 45 200 kronor. En ökning av antalet resor anses erforderlig för inspektion av länsbostadsnämnderna, granskning av kooperativa företag samt särskilda undersökningar rörande tvätterier. Posten föreslås med hänsyn härtill uppräknad från 35 000 till 55 000 kronor.

2. *Expenser.* I omkostnadsstaten för budgetåret 1948/49 upptogs till expenser ett belopp å 250 000 kronor. Utgifterna stego till 329 400 kronor. För innevarande budgetår ha anvisats till expenser för eget behov 295 000 kronor och till expenser för annat än eget behov 27 000 kronor. Medelsbehovet till expenser för eget behov beräknas för nästa budgetår stiga med 5 000 kronor, varav 3 000 kronor avse inköp eller förhyrning av material för undersökningar rörande tvätterier och återstoden avser städningskostnader och bokinköp. Å andra sidan bortfaller ett för innevarande budgetår beräknat engångsbelopp å 17 000 kronor för bearbetning av statistiskt material.

3. *Publikationstryck*. Utgift 1948/49 1 997; anslag 1949/50 10 000. — Fr. o. m. budgetåret 1950/51 skall styrelsen övertaga bestyret med den av socialstyrelsen tidigare utgivna redogörelsen rörande byggnadsverksamheten i Sverige. Styrelsen överväger publicering även av annan inom styrelsen utarbetad statistik. Kostnaderna torde kunna rymmas inom anslagspostens nuvarande belopp. Styrelsen överväger vidare att ge ut en tidskrift för aktuella bostadspolitiska frågor. Innan närmare erfarenheter om kostnaderna vunnits, beräknar styrelsen 15 000 kronor för sistnämnda ändamål.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49 (17 445 kronor) uppräknas från 10 000 till 15 000 kronor. Däremot synes den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar i avvaktan på närmare erfarenhet böra begränsas till 10 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde tills vidare böra upptagas oförändrad.

Bostadsstyrelsen har beräknat, att anslagsposten till reseersättningar behöver höjas med 20 000 kronor. Mina förslag i det föregående beträffande den av styrelsen åberopade granskningen av kooperativa företag och det ifrågasatta utredningsarbetet rörande tvätterier innebära, att behovet av resor icke kommer att bli lika stort som styrelsen förutsatt. Jag föreslår därför, att anslagsposten i nära anslutning till medelsåtgången under förra budgetåret ökas till 45 000 kronor eller med 10 000 kronor.

Bostadsstyrelsens förslag beträffande anslagsposten till expenser kan jag godtaga med den ändringen, att medel ej böra beräknas för förutnämnda undersökningar rörande kollektiva tvätterier. Det till expenser för eget behov avsedda beloppet bör därför minskas med 15 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har under hänvisning till att styrelsen överväger att utge en tidskrift för aktuella bostadspolitiska frågor föreslagit, att anslagsposten till publikationstryck uppräknas med 15 000 kronor. Då slutlig ställning ännu icke tagits till tidskriftsfrågan, bör anslagsposten upptagas med oförändrat belopp.

Hela omkostnadsanslaget skulle alltså enligt mitt förslag å ena sidan ökas med 10 000 kronor och å andra sidan minskas med 15 000 kronor och sålunda minskas med 5 000 kronor till 372 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 372 000 kronor.

[57] 3. Länsbostadsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	723 000	721 871
1949/50 (statsliggaren s. 334) ..	1 400 000	
1950/51 (förslag)	1 561 000	

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen har (skr. 10/10 1949) hemställt, att anslaget höjes med 190 000 kronor på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Förstärkning av ingenjörspersonalen:		
6 byråingenjörer i Ce 24	66 024	
8 ingenjörer i högst Ce (Cg) 21	64 128	
2. 24 kanslibiträden i Ce 11 i stället för 24 biträden i reglerad befordringsgång	18 384	
3. 15 biträden i reglerad befordringsgång	73 548	
4. Granskning av ritningar		40 000
5. Befordringsgång och löneklassuppflyttningar	11 168	
6. Avrundning		3 252
	+ 233 252	— 43 252
	+ 190 000	

7. Bostadsstyrelsen har vidare föreslagit, att länsbostadsdirektörerna, som f. n. äro extra tjänstemän, skola erhålla extra ordinarie befattningar fr. o. m. nästa budgetår.

Styrelsen har beräknat, att antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar för nästa budgetår behöver ökas med 3.

Motivering.

1. Vid nämnderna tjänstgöra f. n., förutom en förste byråingenjör i Ce 27 vid varje nämnd, sju personer med ingenjörsutbildning, varav två äro anställda hos bostadsstyrelsen och en innehar biträdesbefattning.

Sedan större delen av egnahemsärendena utflyttats till nämnderna under tiden 1 mars—1 juli 1949, har ett omfattande övertidsarbete förekommit för att kunna meddela lånebeslut i samma takt som byggnadstillstånd givits. Nämndernas arbetsbelastning framgår av följande tabell, vari angivits antalet egnahemslån och förbättringslån hos länsbostadsnämnderna under tredje kvartalet 1949.

	Egnahemslån	Förbättringslån	Summa
Ingående balans	6 008	4 999	11 007
Inkomna ansökningar	2 897	3 046	5 943
Utgående balans	6 161	4 958	11 119

Härutöver ha nämnderna under tredje kvartalet haft att handlägga ärenden angående familjobostads- och bränslebidrag samt äldre, från egnahemsnämnderna övertagna ärenden. Antalet ärenden av sistnämnda slag,

vilka den 30 september 1949 icke helt utbetalats, uppgick till 19 893, varav 13 703 på de fem norrlandslänen.

I vad mån erfarenheterna från tredje kvartalet 1949 kunna giva ledning vid bedömningen av det framtida personalbehovet är oviss. Egnahemsärendena utflyttades under våren, då antalet inkommande ansökningar visar en säsongmässig stegring, vilket är en av anledningarna till att den ingående balansen är stor. Man bör kunna räkna med att personalens kapacitet skall öka, sedan en tids erfarenhet vunnits om ärendenas handläggning. Vidare bör det arbete, som föranledes av ärenden, övertagna från egnahemsnämnderna, efter hand minska. Å andra sidan har man att räkna med en successiv ökning av ingenjörsarbetet på grund av dels lättnader i byggnadsregleringen, dels den fortsatta utflyttningen till nämnderna av ärenden angående lån till enfamiljs- och tvåfamiljshus (avseende städer med över 10 000 invånare) och dels att nämnderna komma att handlägga även ansökningar om slutligt lånebeslut. Styrelsen räknar med att under nästa budgetår, förutom förste byråingenjörerna, minst 18 ingenjörer böra vara anställda vid nämnderna, varav sex i Ce 24 och övriga i högst Ce (Cg) 21.

2. En befattning såsom biträde i högre lönegrad erfordras vid varje nämnd dels för de mera kvalificerade arbetsuppgifterna och dels för att vid förfall för kassören tjänstgöra som vikarie. I antalet 24 kanslibiträden ha inräknats tre nu anställda biträden i 11 lönegraden, vilka övertagits från egnahemsorganisationen.

3. På grund av de ökade arbetsuppgifterna erfordras, att 15 biträden i reglerad befordringsgång anställas.

4. Granskning av ritningar till enfamiljs- och tvåfamiljshus utföres i regel av länsarkitektkontoren. I särskild skrivelse (12/9 1949) har bostadsstyrelsen hemställt, att uppdraget att handha ifrågavarande granskning anförtros länsarkitektkontoren såsom ett tjänsteåliggande. Vid bifall till denna framställning beräknas det för ritningsgranskning avsedda beloppet 45 000 kronor kunna nedsättas till 5 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot bostadsstyrelsens förslag beträffande detta anslag.

Statens lönenämnd har, såsom närmare framgår av nämndens vid behandlingen av bostadsstyrelsens avlöningsanslag återgivna yttrande, föreslagit, att så snart ske kan en allmän översyn av personalorganisationen — och i samband därmed av personalens löneställning — vid bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna kommer till stånd.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande över bostadsstyrelsens förutnämnda framställning rörande granskning av ritningar till enfamiljs- och tvåfamiljshus tillstyrkt bostadsstyrelsens förslag och därvid anfört bl. a. följande.

Ett bifall till bostadsstyrelsens förslag skulle innebära ett avsteg från principen, att länsarkitektkontoren skola till viss del vara självförsörjande. Från denna princip ha emellertid i praktiken avsteg fått göras i ganska stor omfatt-

ning. Under de snart 15 år som förflutit sedan länsarkitektinstitutionen omorganiserades ha sålunda kontoren till följd av utvecklingen på byggnadsområdet i allt större utsträckning måst ägna sig åt uppgifter, för vilka ersättning icke kan eller lämpligen bör utgå. Mot bakgrunden härav och då det därjämte skulle vara till fördel om länsarkitektkontoren befriades från det i och för sig improduktiva arbetet att föra noggranna anteckningar rörande den tid, som åtgår för fullgörande av arkitektgranskningen för länsbostadsnämnderna, samt utskrifta räkningar o. d., vill byggnadsstyrelsen icke resa någon erinran mot förslaget att länsarkitektkontoren skola såsom tjänsteuppdrag, för vilket ersättning icke skall utgå, fullgöra granskningen.

Om särskild ersättning för ritningsgranskningen alltfört skall utgå beräknar byggnadsstyrelsen, att till bostadsstyrelsens förfogande bör ställas ett belopp av 120 000 kronor för ändamålet. Byggnadsstyrelsen förutsätter därvid, att ersättning skall utgå enligt i kungörelsen den 20 december 1935 (nr 631) intagna bestämmelser rörande storleken av länsarkitektkontorens arvode för uppdrag och förrättningar.

Departementschefen.

Jag får erinra om de allmänna uttalanden angående såväl bostadsstyrelsens som länsbostadsnämndernas personalorganisation, som jag i det föregående gjort vid behandlingen av styrelsens avlöningsanslag. Försiktighet bör sålunda iakttagas vid utbyggandet av länsbostadsnämndernas personalorganisation. Viss förstärkning av nämnderna synes dock ofrånkomlig med hänsyn till den nyligen verkställda överflyttningen på nämnderna av praktiskt taget hela lån- och bidragsgivningen avseende enfamiljs- och tvåfamiljshus. I denna fråga får jag ytterligare anföra följande.

Under budgetåret 1948/49 handlade länsbostadsnämnderna i huvudsak endast ärenden angående förbättringslån. Under senare delen av år 1949 ha tillkommit dels ärenden avseende egnahemslån och dels ärenden angående familjebostadsbidrag och bränslebidrag till familjer i enfamiljs- och tvåfamiljshus. All lån- och bidragsgivning som berör Stockholm, Göteborg och Malmö handhaves dock av bostadsstyrelsen.

Sedan egnahemslåneärendena överflyttats på länsbostadsnämnderna, har enligt vad bostadsstyrelsen upplyst ett omfattande övertidsarbete erfordrats för att möjliggöra för nämnderna att meddela beslut i låneärenden i takt med byggnadstillståndsgivningen. Styrelsen anser det uppenbart, att ingenjörspersonalen vid nämnderna f. n. är otillräcklig.

Om det antages, att bostadsbyggandet under nästa budgetår får i stort sett samma omfattning som f. n., synes det sannolikt, att antalet ansökningar om preliminärt lånebeslut icke kommer att undergå större förändringar. Det synes dock icke uteslutet, att antalet ansökningar angående förbättringslån till följd av numera medgivna lättnader i tillståndsgivningen i vad det gäller förbättringar av enfamiljs- och tvåfamiljshus kan komma att märkbart öka. Vidare kan emotses en betydande ökning av antalet ansökningar om slutligt lånebeslut. Även i vissa andra hänseenden kan nämndernas arbetsbörda komma att växa.

Länsbostadsnämndernas personalorganisation bör därför förstärkas under nästa budgetår. Jag kan dock icke tillstyrka en så omfattande utbyggnad som bostadsstyrelsen föreslagit. I avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande personalbehovet anser jag lämpligt, att till förstärkning av ingenjörspersonalen beräknas ett belopp motsvarande lön enligt 21 löneklassen till 4 ingenjörer under hela och 4 ingenjörer under halva budgetåret. Vidare böra medel beräknas till ytterligare 8 biträden i reglerad befordringsgång. Styrelsens förslag om inrättande av 24 kanslibiträdestjänster kan jag icke biträda. F. n. finnas tre biträden i 11 lönegraden, vilka övertagits från egnahemsorganisationen. För dessa tjänstemän böra dock extra ordinarie tjänster få inrättas. Jag räknar därför med, att tre kanslibiträdestjänster i Ce 11 skola finnas under nästa budgetår.

F. n. anlita länsbostadsnämnderna i regel länsarkitektkontoren för granskning av ritningar till enfamiljs- och tvåfamiljshus. I skrivelse den 12 september 1949 har bostadsstyrelsen hemställt om föreskrift, som innebär åläggande för kontoren att såsom tjänsteuppdrag utföra arkitektgranskning av låneärenden vilka handläggas av länsbostadsnämnd. Byggnadsstyrelsen har tillstyrkt förslaget. Då vissa allmänna skäl tala för att kostnaderna för ifrågavarande ritningsgranskning redovisas synligt, har jag efter samråd med cheferna för finans- och kommunikationsdepartementen kommit till den uppfattningen, att bostadsstyrelsen även nästa budgetår bör ersätta länsarkitektkontoren för granskningen. För att ernå den med styrelsens förslag åsyftade förenklingen av ersättningsfrågan torde emellertid ersättningen böra utgå i form av ett för helt budgetår beräknat belopp, grundat på en överslagsberäkning. Beloppets storlek bör fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av byggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen. Vid sådant förhållande kan ersättningens storlek icke f. n. slutligt angivas. Jag anser emellertid, att för ritningsgranskning åt länsbostadsnämnderna bör upptagas 100 000 kronor, vilket innebär, att det härför avsedda beloppet höjes med 55 000 kronor i stället för att såsom styrelsen föreslagit minskas med 40 000 kronor.

Bostadsstyrelsen föreslår, att länsbostadsdirektörerna skola erhålla extra ordinarie anställning fr. o. m. nästa budgetår. Vid anmälan av propositionen nr 153 till förra årets riksdag anförde jag i anledning av ett av styrelsen framlagt förslag i frågan, att direktörstjänsterna borde extra ordinariesättas först fr. o. m. den 1 juli 1950. Anledning saknas att ytterligare uppskjuta den avsedda regleringen av länsbostadsdirektörernas tjänster. Jag tillstyrker därför, att ifrågavarande befattningar uppföras å personalförteckningen för länsbostadsnämnderna. I anslutning till den nu gällande organisationen böra 7 tjänster placeras i Ce 31 och 17 i Ce 29. Frågan huruvida samtliga dessa tjänster böra tillsättas redan vid ingången av nästa budgetår torde dock böra bli föremål för övervägande med utgångspunkt från det förhållandet att nuvarande innehavare av de extra direktörstjänsterna tillträtt sina befattningar vid skilda tidpunkter och att det förutsatts att direktörerna skola erhålla extra ordinarie anställning först efter viss tids provtjänstgöring.

På grund av tillämpade regler om befordringsgång för biträdespersonal böra 3 nya befattningar som kontorsbiträde i Ca 8 inrättas.

Den i det föregående förordade förstärkningen av personalorganisationen med nya tjänster medför en ytterligare belastning av avlöningsanslaget med 94 900 kronor, vartill bör läggas för reglerad befordringsgång och löneklass-uppflyttningar ett belopp av 11 100 kronor. Kostnadsökningen i anledning av förslaget beträffande ritningsgranskningen är såsom nyss nämnts 55 000 kronor. Den sammanlagda ökningen beräknas sålunda av mig till (94 900 + 11 100 + 55 000) 161 000 kronor och hela anslaget till (1 400 000 + 161 000) 1 561 000 kronor.

Jag beräknar anslaget sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 20 100 (+ 20 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 100 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 168 700 (+ 74 700) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 130 000 (+ 55 000) kronor;

rörligt tillägg 142 200 (+11 300) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsbostadsnämnderna göra de ändringar, som nyss angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	20 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 168 700
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	130 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	142 200

Summa kronor 1 561 000;

c) till *Länsbostadsnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 561 000 kronor.

[58] 4. **Länsbostadsnämnderna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	335 000	571 626
1949/50 (statsliggaren s. 335) ..	455 000	
1950/51 (förslag)	585 000	

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 65 000 kronor på sätt framgår av denna uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar.....	30 000	
2. <i>Expenser</i> :		
Hyror.....		90 000
Ökade städningskostnader	3 200	
Telefonabonnemang och samtalsavgifter	5 000	
Skrivmaterial, papper m. m.	9 600	
Inköp av inventarier	104 590	
3. Avrundning (tillföres expensposten)	2 610	
	<u>+ 155 000</u>	<u>— 90 000</u>
	+ 65 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1948/49 130 600; anslag 1949/50 220 000. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet synes komma att visa sig otillräckligt. Under nästa budgetår kommer medelsbehovet sannolikt att öka ytterligare.

2. *Expenser*. Utgift 1948/49 439 750; anslag 1949/50 230 000. — Styrelsen utgår från att lokalkostnaderna icke längre komma att bestridas från länsbostadsnämndernas omkostnadsstat. Utgifterna för telefon och skrivmaterial beräknas stiga på grund av nämndernas växande arbetsbörda. Utgifterna för inköp och underhåll av inventarier beräknas under budgetåret 1950/51 uppgå till 131 710 kronor. För nyanskaffning av möbler och maskiner i anledning av anställning av ytterligare ingenjörer och kontorsbiträden hos nämnderna erfordras ett belopp av 41 710 kronor, för inköp av 24 aviseringsmaskiner jämte tillbehör 58 320 kronor, för inköp av lånekort och kortvagnar m. m. 14 400 kronor samt för inköp av skåp för förvaring av låneakter 14 400 kronor. Härjämte erfordras för underhåll av inventarier 2 880 kronor. För innevarande budgetår har medelsbehovet för inköp av inventarier beräknats till 27 120 kronor, varför den beräknade utgiftsökningen uppgår till 104 590 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att anslagsposten till reseersättningar i avbidan på närmare erfarenhet uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Bostadsstyrelsens förslag att anslagsposten till reseersättningar skall uppräknas med 30 000 kronor kan jag godtaga. Beträffande anslagsposten till *expenser* har bostadsstyrelsen föreslagit, att lokalkostnaderna fr. o. m. den 1 juli 1950 icke skola bestridas från nämndernas omkostnadsstat. Bostadsstyrelsens framställning i denna del har överlämnats till 1947 års byggnadsstyrelseutredning att tagas under närmare övervägande. Tills vidare torde ändring i gällande ordning icke böra företagas. Jag föreslår därför, att å anslagsposten till *expenser* för bestridande av lokalkostnader upptages ett oförändrat belopp av 90 000 kronor. Vad angår expensposten i övrigt räknar jag med ett med 100 000 kronor ökat utgiftsbehov.

Jag beräknar sålunda den sammanlagda ökningen av omkostnadsanslaget till (30 000 + 100 000) 130 000 kronor och hela anslaget till (455 000 + 130 000) 585 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kronor.

[59] 5. **Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag.** För förbättrande av bostadsförhållandena ha för budgetåret 1949/50 anvisats anslag dels under driftbudgeten (femte huvudtiteln) och dels under kapitalbudgeten (fonden för låneunderstöd). De anslag, som sålunda anvisats, framgå av följande uppställning.

Anslag	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag, förslagsanslag	400 000
Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	21 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	1 500 000
Bidrag till inrättande av pensionärshem, reservationsanslag	6 000 000

Under fonden för låneunderstöd.

Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, investeringsanslag	15 000 000
Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder, investeringsanslag	5 000 000

För lån till anordnande av kollektiva tvätterier har för budgetåret 1949/50 under kapitalbudgeten (fonden för låneunderstöd) anvisats ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. 29/8 1949) behandlat frågan om anslag för nästa budgetår i vad det gäller förbättrande av bostadsförhållandena. Styrelsen har under hänvisning till att ramen för investeringsverksamheten under år 1950 ännu icke fastställts ansett sig endast kunna preliminärt beräkna medelsbehovet för nästa budgetår; styrelsen ämnade sedermera framlägga slutliga förslag i ämnet. Styrelsen har sålunda under antagande dels att villkoren för bidrag och lån icke ändras, dels att nuvarande investeringsram bibehålles kommit till följande preliminära beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår, nämligen under femte huvudtiteln: kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag 675 000 kronor, hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer 30 000 000 kronor, särskilda bostadsrabatter 1 200 000 kronor, bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden 3 000 000 kronor, bidrag till inrättande av pensionärshem 6 000 000 kronor. Härjämte har

styrelsen beträffande kapitalbudgeten tills vidare beräknat, att till lånefonden för bostadsbyggande skall anvisas ett investeringsanslag av 150 000 000 kronor, till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet ett investeringsanslag av 25 000 000 kronor samt till lån till anordnande av kollektiva tvätterier ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor. Styrelsen har därjämte angivit i vad mån ifrågavarande anslagsberäkningar skulle komma att påverkas av en ökning med tio procent av investeringsprogrammet i vad det gäller nybyggnad av bostäder. Sålunda beräknar styrelsen under angivna förutsättning ett ytterligare behov av medel under nästa budgetår, nämligen till särskilda bostadsrabatter 100 000 kronor, till bidrag till inrättande av pensionärshem 500 000 kronor, till lånefonden för bostadsbyggande 10 000 000 kronor, till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet 5 000 000 kronor samt till lån till anordnande av kollektiva tvätterier 200 000 kronor.

Departementschefen.

Vissa delar av lån- och bidragsgivningen för bostadsändamål äro f. n. föremål för översyn. Särskilda utredningar ha sålunda verkställts rörande dels grunderna för beviljande av särskilda bostadsrabatter (det s. k. tre-kronorsbidraget), dels vissa med stödet till pensionärsbostäder sammanhängande frågor dels ock komplettering av bestämmelserna rörande förbättringslån och egnahemslån. De ändringar i låne- och bidragsbestämmelserna, som på grundval av ifrågavarande utredningar böra vidtagas, kunna f. n. icke slutligt angivas. Till följd härav är det svårt att nu erhålla säkra hållpunkter för bedömning av behovet av medel för nästa budgetår å bostadsanslagen. Dessa böra därför i statsverkspropositionen upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Följande anslag torde i detta sammanhang böra upptagas och anslagens belopp beräknas i enlighet med vad som framgår av denna sammanställning.

Anslag	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag, förslagsanslag	675 000
Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	27 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	1 200 000
Bidrag till inrättande av pensionärshem, reservationsanslag	6 000 000

Under fonden för låneunderstöd.

Lån till anordnande av kollektiva tvätterier, investeringsanslag	2 000 000
--	-----------

Till grund för beräkningarna av behovet av medel för nästa budgetår å bostadsanslagen ligger antagandet, att bostadsbyggandet kommer att begränsas på sådant sätt att tillskottet av lägenheter under såväl år 1950 som år 1951 kommer att uppgå till i runt tal 45 000.

För innevarande budgetår har till hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer anvisats ett anslag av 21 000 000 kronor. Det synes icke uteslutet, att behovet kommer att något överstiga det anvisade beloppet. Ovisshet råder emellertid f. n. beträffande den utsträckning i vilken ny- och ombyggda bostäder komma att bebos av bidragsberättigade familjer, varför säkra hållpunkter saknas för en bedömning av medelsbehovet under såväl innevarande som nästa budgetår. Med ledning av uppgifter rörande bidragsgivningens omfattning under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår kan emotses en årlig ökning av medelsbehovet med ca 6 000 000 kronor, varför tills vidare torde böra beräknas ett belopp av (21 000 000 + 6 000 000) 27 000 000 kronor för förevarande ändamål under nästa budgetår.

Bostadsstyrelsens förslag att till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden för nästa budgetår skall anvisas ett belopp av 3 000 000 kronor förutsätter, att under sagda budgetår behovet av medel för ifrågavarande verksamhet kommer att utgöra 13 000 000 kronor. F. n. avskrivs sådana före den 1 januari 1948 beviljade förbättringsbidrag, som avse ännu icke påbörjade arbeten. Även om storleken av de belopp, som härigenom komma att bli disponibla, icke nu kan närmare angivas, synes det sannolikt att det av styrelsen beräknade behovet kan täckas enbart med redan anvisade anslag. Vid sådant förhållande torde f. n. ytterligare anslag icke böra beräknas för ändamålet.

Vad härefter angår lånefonden för bostadsbyggande må erinras om att fr. o. m. innevarande budgetår anslag till fonden endast anvisas i den mån medel erfordras för utbetalning av beviljade belopp, varmed åsyftats att starkt begränsa tidigare med nödvändighet stora reservationer å anslaget. F. n. beräknas, att vid instundande budgetårsskifte kommer att föreligga en reservation å anslaget av minst 250 000 000 kronor. Utbetalningarna av beviljade lån under nästa budgetår kunna beräknas komma att uppgå till högst sagda belopp, varför ytterligare anslag icke torde böra anvisas för nämnda budgetår.

Fr. o. m. nästa budgetår torde beträffande anvisande av anslag till tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet böra tillämpas de regler, som numera gälla för anvisande av anslag till lånefonden för bostadsbyggande. Vid nästkommande budgetårsskifte torde reservationen å förstnämnda anslag komma att utgöra ca 70 000 000 kronor. Utbetalningarna av beviljade lån under nästa budgetår kunna beräknas komma att uppgå till 30 000 000 kronor, varför behov icke föreligger av ytterligare anslag för ändamålet under sagda budgetår.

Medan jag under de tre nästföljande punkterna och under kapitalbudgeten gör framställning om beräkning av övriga anslag för ifrågavarande ändamål, vilka jag finner påkallade för nästa budgetår, hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kapitalmedelsförluster och ränteftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 675 000 kronor.

[60] 6. **Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer.** Åberopande vad jag förut under punkten 59 anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 27 000 000 kronor.

[61] 7. **Särskilda bostadsrabatter.** Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 59, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilda bostadsrabatter* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[62] 8. **Bidrag till inrättande av pensionärshem.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 59, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

[63] 9. **Statens nämnd för samlingslokaler.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	29 700	23 224
1949/50 (statsliggaren s. 337)....	27 500	
1950/51 (förslag)	25 600	

Yrkanden.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 30/8 1949) föreslagit, att anslaget skall nedräknas med 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Arvoden till ordförande och ledamöter	500	
2. Arvode till sekreterare	600	
3. Arvoden till medhjälpare åt sekreteraren		1 800
	1 100	1 800

Motivering.

1. Till arvoden åt ordförande och ledamöter har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 2 000 kronor. Utgifterna under budgetåret 1948/49 utgjorde 2 720 kronor.

2—3. Nämndens sekreterare uppbär arvode med 250 kronor i månaden. På grund av låneverksamhetens omfattning har sekreteraren tidigare haft två deltidsanställda medhjälpare, vardera med en avlöning av 200 kronor i månaden. Fr. o. m. den 1 oktober 1948 är endast den ene av medhjälparna kvar. Nämnden har utgått ifrån att byggnadstillstånd för samlingslokaler efter hand komma att lämnas i större utsträckning och att behovet av sekreterarhjälp därför kommer att stiga. Nämnden har räknat med att arvodet

till vardera av sekreteraren och hans medhjälpare skall kunna under budgetåret 1950/51 höjas med sammanlagt högst 600 kronor. Härvid skulle emellertid behovet av ytterligare en medhjälpare helt bortfalla.

Yttrande.

Statskontoret har icke ansett sig böra räkna med att någon mera betydande ökning av nämndens verksamhet kan ifrågakomma under nästa budgetår. Ämbetsverket kan därför icke förorda någon uppräknings av arvoden till sekreteraren.

Departementschefen.

Till arvodet åt ordförande och ledamöter bör i enlighet med nämndens förslag beräknas ett med 500 kronor förhöjt belopp. Jag kan däremot icke förorda, att medel beräknas för höjning av arvoden åt sekreteraren eller ökat biträde åt denne. Om ökning av arbetsbördan skulle medföra ett oundgängligt behov att förstärka nämndens kansliorganisation, torde Kungl. Maj:t böra äga att meddela därav föranledda beslut. Anslaget bör därför nedsättas med (2 400 — 500) 1 900 kronor till 25 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 kronor.

[64] **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** För att tillgodose behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler må enligt kungörelsen nr 913/1942 (ändr. 354/1945) på vissa villkor bidrag av statsmedel beviljas kommun eller lån av dylika medel beviljas bolag, förening eller stiftelse. Till bidrag för angivna ändamål ha för budgetåren 1942/43 och 1945/46 anvisats reservationsanslag av 1 500 000 resp. 1 000 000 kronor. Anslag till lån för ändamålet ha anvisats å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

1949 års riksdag (statsutsk. utl. nr 5, punkt 41, rd. skr. nr 5) har medgivit, att ifrågavarande reservationsanslag må disponeras jämväl under innevarande budgetår.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 uppgick reservationen å anslaget till 2 432 690 kronor.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 30/8 1949) anført, att ytterligare medel till bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler icke behöva anvisas under förutsättning att å anslaget befintlig reservation kan disponeras även under budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

Vid anmälan av frågan om medgivande att disponera detta anslag under innevarande budgetår anförde jag (1949 års statsverksprop., V ht., s. 102) bl. a., att medan efterfrågan på lån till allmänna samlingslokaler varit betydande, bidrag däremot sökts endast i ett relativt litet antal fall. Jag erinrade, att jag enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1948 tillkallat

sakkunniga för att utreda frågan om gemensamma anordningar för bostadsområden, vilka sakkunniga även torde komma att pröva formerna för stödet åt samlingslokaler. Jag anförde, att medel alltså böra stå till förfogande dels för utbetalning av tidigare beviljade bidrag, dels ock för beviljande, i den mån sådant ifrågakommer, av nya bidrag enligt gällande regler.

Jämväl under nästa budgetår synes ifrågavarande anslag böra få disponeras för samma ändamål.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det senast å riksstaten för budgetåret 1945/46 uppförda reservationsanslaget till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* må disponeras jämväl under budgetåret 1950/51.

[65] 10. **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1947/48 anvisats ett obetecknat anslag å 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening såsom bidrag till vederbörande sammanslutnings verksamhet under budgetåret.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 30/8 1949) anført, att anslaget visat sig vara till stort gagn för den av nämnden bedrivna verksamheten samt föreslagit, att det för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot nämndens förslag. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Bosättningslån.

[66] 11. **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	65 000	58 922
1949/50 (statsliggaren s. 338) ..	65 000	
1950/51 (förslag)	60 000	

Fullmäktige i riksbanken ha (skr. 8/9 1949) föreslagit, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49 skall nedsättas till 60 000 kronor.

Med biträdande av fullmäktiges förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[67] 12. Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	215 000	178 130
1949/50 (statsliggaren s. 338) ..	215 000	
1950/51 (förslag)	180 000	

Fullmäktige i riksbanken ha (skr. 8.9 1949) inledningsvis anført, att utlåningen från statens bosättningslånefond vid utgången av budgetåret 1948/49 uppgick till 44 533 445 kronor. Om hänsyn toges till gjorda avskrivningar kvarstod vid budgetårets slut ett outnyttjat belopp av 9 089 529 kronor. Antalet utestående lån steg tidigare relativt snabbt för att därefter under de senaste budgetåren uppvisa något fallande siffror. Vid utgången av förra budgetåret var antalet 59 897. Medelbeloppet av utestående lån har däremot ökat hela tiden och utgjorde vid nämnda tidpunkt 1 576 kronor. Det torde finnas anledning att för innevarande och nästa budgetår räkna med en fortsatt nedgång i antalet utestående lån och någon ökning av de nyutgivna lånens medelbelopp. Det outnyttjade beloppet av de anvisade medlen synes väl förslå för verksamheten under nästa budgetår.

Fullmäktige ha härefter framhållit, att enligt nuvarande bestämmelser utgående ersättningsbelopp icke ens tillnärmelsevis täcka riksbankens verkliga kostnader för förvaltningen av bosättningslånefonden. Med hänsyn till det av 1949 års riksdag fattade principbeslutet om inrättande av en statlig affärsbank, till vilken ifrågavarande låneverksamhet eventuellt skall överföras, ha fullmäktige emellertid avstått från att föreslå ändring av gällande ersättningsgrunder. Medelsbehovet för nästa budgetår har därför med utgångspunkt från i stort sett oförändrad lånefrekvens beräknats till 180 000 kronor.

Departementschefen.

Frågan om den statliga affärsbankens befattning med bl. a. bosättningslånen torde komma att föreläggas årets riksdag. Ett överförande av bosättningslåneverksamheten på den statliga banken torde icke kunna ske före den 1 januari 1951. Då riksbanken tillgodogör sig ersättning kalenderårsvis i efterskott, erfordras sålunda för budgetåret 1950/51 anslag till kostnaderna under år 1950. Såsom fullmäktige framhållit, synas hittills gällande grunder för ersättning åt riksbanken böra tillämpas såvitt angår kostnaderna för nämnda år.

Under dessa förhållanden har jag icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av anslagsbehovet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

[68] 13. Statens bosättningslån: Viss upplysningsverksamhet. Fr. o. m. budgetåret 1942/43 har för upplysningsverksamhet i samband med bosättningslånen anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, vilket anslag sedan budgetåret 1946/47 helt disponerats för sådan verksamhet genom svenska slöjdföreningen.

Svenska slöjdföreningen har (skr. 28/9 1949) hemställt om oförändrat anslag till föreningens upplysningsverksamhet. Föreningen har beträffande sin verksamhet under senare tid framhållit bl. a., att den genom inredningsutställningar i nybyggda hus och olika vandringsutställningar i samverkan med möbelhandlare och lokalpress propagerat för bättre bosättning. Föreningen har vidare haft studieledarkurser samt under år 1949 gemensamt med överstyrelsen för yrkesutbildning bestritt kostnaderna för en 3-månaders kurs för utbildande av personer, som skola undervisa i bostadskunskap i yrkesskolorna och i viss utstäckning torde taga upp verksamhet som bosättningskonsulenter. Under det senaste året har föreningen även samarbetat med Radiotjänst i fråga om bosättning och heminredning.

Departementschefen.

Även för nästa budgetår synas medel för upplysningsverksamhet genom svenska slöjdföreningens eller annat lämpligt organs försorg böra beviljas med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Viss upplysningsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.**[69] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	530 000	531 239
1949/50 (statsliggaren s. 338) ..	543 000	
1950/51 (förslag)	557 000	

Yrkanden.

Försäkringsrådet har (skr. 19/8 1949) hemställt, att anslaget höjes med (avrundat) 14 400 kronor.

1. Tillfällig personal	500
2. Reglerad befordringgång och löneklassuppflyttningar	9 484
3. Jämkning av ordinarieposten	3 841
4. Rörligt tillägg	600
	14 425

5. Försäkringsrådet föreslår därjämte, att 2 av rådets 6 extra ordinarie förste byråsekreterartjänster ordinariesätts.

Motivering.

1. Försäkringsrådet beräknade i sina medelsäskanden för innevarande budgetår kostnaderna för tillfällig personal till 1 300 kronor, varvid förutsattes att medel beviljades för ett expeditionsvaktbiträde. Då förslaget om anställning av ett sådant biträde icke vann bifall, böra kostnaderna för tillfällig personal, bl. a. med hänsyn till behovet av semestervikarier, beräknas till lägst 1 800 kronor.

3. Beloppet avser jämkning av ordinarieposten till överensstämmelse med summan av årslönerna för de innevarande budgetår inrättade ordinarie befattningsarna jämte ett belopp av 1 600 kronor till vikariatsersättningar.

5. Personalförteckningen för rådet upptar 4 ordinarie och 6 extra ordinarie förste byråsekreterare. Hälften av tjänsterna (2 ordinarie och 3 extra ordinarie) inrättades fr. o. m. den 1 juli 1947. Då det föreligger ett bestående behov av minst 10 förste byråsekreterare såsom föredragande, böra ytterligare 2 av dessa tjänster uppföras på ordinarie stat.

Yttrande.

Statskontoret har intet att erinra mot försäkringsrådets förslag.

Departementschefen.

Förslaget att ytterligare 2 förste byråsekreterartjänster skola ordinariesättas kan jag biträda. Jag har icke heller något att erinra mot försäkringsrådets beräkning av medelsbehovet under anslaget. Dock anser jag, att uppräkningen av anslaget kan avrundas till 14 000 kronor. Jag beräknar anslaget sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 320 100 (+ 33 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,
59 100 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 127 800 (— 20 200)
kronor;

rörligt tillägg 50 000 (+ 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i försäkringsrådets personalförteckning antalet
förste byråsekreterare i lönegraden Ca 27 skall ökas med två
och antalet förste byråsekreterare i lönegraden Ce 27 minskas
med två;

b) fastställa följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att
tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	320 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	59 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	127 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 000
Summa kronor 557 000;	

c) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 557 000 kronor.

[70] 2. **Försäkringsrådet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	21 900	22 312
1949/50 (statsliggaren s. 339)....	23 500	
1950/51 (förslag)	28 400	

Yrkanden.

Försäkringsrådet har (skr. 19/8 1949) hemställt, att anslaget höjes med
6 700 kronor, varav 900 kronor avses till sjukvård m. m. och 5 800 kronor
till expenser: övriga expenser.

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 2 830; anslag 1949/50 900. — Höjningen
motiveras med belastningen.

2. *Expenser: Övriga expenser.* Utgift 1948/49 17 140; anslag 1949/50 17 800.
— Av den föreslagna höjningen avse 3 200 kronor utbyggnad av skåp i
arkivet, 1 000 kronor inköp av en stencilapparat, 600 kronor inköp av en
skrivmaskin samt 1 000 kronor nyanskaffning av gardiner.

Yttrande.

Statskontoret anser, att höjningen av delposten till övriga expenser bör
kunna begränsas till 4 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör höjas med 900 kronor och delposten till övriga expenser med 4 000 kronor. Jag beräknar sålunda anslaget till (23 500 + 900 + 4 000) 28 400 kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 28 400 kronor.

[71] 3. **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** Till riksförsäkringsanstalten ha för innevarande budgetår anvisats ett avlöningsanslag av 5 355 000 kronor och ett omkostnadsanslag av 395 000 kronor. Riksförsäkringsanstalten har (skr. 31/8 1949) anmält, att inom anstalten pågå två undersökningar rörande möjligheterna till rationalisering av arbetet med skaderegleringen jämlikt olycksfallsförsäkrings- och yrkessjukdomsförsäkringslagarna resp. debiteringen av arbetsgivarnas försäkringsavgifter. I båda hänseendena åsyftas sådana förenklingar i nu tillämpade förfaranden, som kunna förväntas medföra bl. a. minskning av anstaltens personalbehov. Först i början av år 1950 torde emellertid kunna bedömas i vilken utsträckning anstaltens personalbehov kommer att påverkas av undersökningarnas resultat.

Då nämnda undersökningsresultat om möjligt bör läggas till grund för beräkningar av riksförsäkringsanstaltens avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår, böra dessa anslag i statsverkspropositionen upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp, överensstämmande med de för innevarande budgetår anvisade anslagen.

Under nästföljande punkt gör jag hemställan beträffande anstaltens omkostnadsanslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 5 355 000 kronor.

[72] 4. **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.** Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 395 000 kronor.

[73] 5. **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	275 000	274 831
1949/50 (statsliggaren s. 341) ..	275 000	
1950/51 (förslag).....	275 000	

Av detta anslag utgå dels ersättningar till anstaltens ortsombud och ombuden för den särskilda fiskarförsäkringen, dels ock i fråga om 32 magistratsstäder arvoden för upprättandet av de arbetsgivarförteckningar, som ligga till grund för premiedebiteringen av mindre arbetsgivare m. m.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 30/8 1949) i fråga om ersättningarna till ortsombuden anfört i huvudsak följande.

Antalet ortsombud uppgår f. n. till omkring 950. Ombuden uppbära avsevärt varierande årsarvoden, vilka merendels äro mycket låga och ofta ej stå i rimlig proportion till arbetet. Omkring 450 av ombuden ha årsarvoden å 100 kronor eller lägre belopp, i några fall endast 25 kronor. På grund av de låga arvoden kan anstalten för ombudsbefattningarna ofta icke erhålla de lämpligaste personerna. Ombudsbytena äro till följd av de låga arvoden täta. Dessa förhållanden inverka menligt på skaderegleringsarbetet.

Anstalten hemställer, att för nästa budgetår ett belopp av 10 000 kronor avses för höjningar av de mest otillfredsställande arvoden. Då årsarvoden och reseersättningar till ombuden under budgetåret 1948/49 uppgått till inemot 230 000 kronor, beräknar anstalten medelsbehovet för sådana ersättningar under nästa budgetår till 240 000 kronor. Övriga från anslaget utgående ersättningar beräknas till 48 000 kronor, varför anslaget föreslås upptaget med (240 000 + 48 000) 288 000 kronor.

Statskontoret kan icke tillstyrka en höjning av ortsombudens arvoden. Då ämbetsverket icke i övrigt har något att erinra mot bifall till framställningen anses anslaget böra upptagas till 278 000 kronor.

Departementschefen.

Jag delar riksförsäkringsanstaltens uppfattning att ersättningarna till ortsombuden äro låga. En viss möjlighet till förbättring av ersättningarna synes önskvärd. Jag kan emellertid icke tillstyrka, att medel till sådan förbättring beräknas för nästa budgetår. Vid sådant förhållande synes tillräcklig anledning att uppräknas anslaget icke föreligga. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten*: *Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[74] 6. **Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 290 000 kronor. Vidare har till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. anvisats ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor och till Bidrag till fiskares försäkring ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 29/8 och 30/8 1949) föreslagit, att anslagen, under förutsättning att oförändrade ersättnings- och bidragsgrunder skola gälla under nästa budgetår, anvisas med resp. 280 000, 4 300 000 och 160 000 kronor.

Socialvårdskommittén har i februari 1949 framlagt betänkande med förslag till bestämmelser om tillägg av statsmedel åt vissa ersättningstagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. m. Kommittén, som föreslagit att nämnda bestämmelser skulle träda i kraft redan den 1 januari 1950, har beräknat, att vid bifall till förslagen skulle uppkomma en kostnadsökning under ifrågavarande tre anslag å sammanlagt 965 000 kronor för senare hälften av innevarande budgetår.

Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen förslag på grundval av socialvårdskommitténs betänkande, varvid jag avser att föreslå, att de nya bestämmelserna skola gälla fr. o. m. den 1 juli 1950. Med hänsyn härtill böra de tre anslagen i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknade belopp. Dessa synas böra angivas till resp. 350 000, 6 000 000 och 160 000 kronor.

Under punkterna 75 och 76 gör jag hemställa rörande de båda övriga anslagen. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[75] 7. **Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

[76] 8. **Bidrag till fiskares försäkring.** Återopande vad jag under punkten 74 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[77] 9. **Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49 (andra halvåret)	337 000	298 495
1949/50 (statsliggaren s. 343)	674 000	
1950/51 (förslag)	697 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) anfört, att besparingen å anslaget för budgetåret 1948/49 uppkommit genom att ett antal befattningar ej voro tillsatta då styrelsen började sin verksamhet och i vissa fall ej heller seder-

mera kunnat tillsättas på grund av svårigheten att förvärva högskoleingenjörer med erforderlig praktisk erfarenhet.

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har hemställt, att anslaget skall höjas med 49 300 kronor.

1. 1 konsulent å skogsavdelningen Cg 13—Cg 20	2 298
2. 1 amanuens å kansliavdelningen	9 663
3. 1 amanuens å sociala avdelningen (halvtid)	4 480
4. 1 expeditiönsvakt	5 446
5. Ytterligare medel till semestervikarier åt läkarna	300
6. Byrådirektörsförordnande å tekniska byrån	672
7. Omräkning	
a) Uppräkning med hänsyn till de faktiska kostnaderna för den ordinarie personalen	16 800
b) Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	9 083
c) Avrundning	558
	49 300

Styrelsen beräknar, att 3 icke-ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vid tillämpning av gällande befordringsgång behöva ordinariesättas.

Motivering.

1. En befattning som konsulent för förbättrande av mathållning och hygien i skogsarbetarförläggningarna finnes inrättad vid styrelsens skogsavdelning. Motsvarande befattning för skogsyrkesinspektionens norra distrikt finnes inrättad inom yrkesinspektionen. Innan arbetskyddsstyrelsen inrättades voro konsulenterna arvodesanställda. 1938 års arbetskyddskommitté (se prop. 1948:184, s. 68) föreslog, att befattningshavarna i fråga skulle placeras i Ca 18. Riksförsäkringsanstalten samt dåvarande skogs- och flottledsinspektören föreslogo placering i Ca 20. Statskontoret ansåg däremot, att befattningarna borde placeras högst i nuvarande 16 lönegraden. Kungl. Maj:t föreslog, att befattningarna skulle ombildas till extra tjänster i Cg 13 (prop. 1948:184, s. 70). Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Arbetskyddsstyrelsen finner konsulenternas löneställning betänkligt låg såväl med hänsyn till kompetensfordringar — lanthushållsläraryrkeskompetens — och arbetsuppgifter som vid jämförelse med motsvarande befattningar inom statsförvaltningen i övrigt. I fråga om teoretisk utbildning ställas lika höga krav på dessa konsulenter som på hemkonsulenterna; de förras arbetsförhållanden äro dessutom betydligt mera strapatsfyllda. Den låga löneställningen har visat sig medföra svårigheter att förvärva och behålla lämpliga personer. Konsulenterna böra uppflyttas i 20 lönegraden med bibehållande tills vidare av nuvarande anställningsform.

2. Personalen å kansliavdelningen är alltför liten för att utan regelbundet övertidsarbete kunna medhinna sina arbetsuppgifter. Även om en viss lättnad kan förväntas såvitt angår organisations- och personalärenden, torde i stället

betydligt mera arbete böra ägnas åt utgivande av anvisningar och annan upplysningsverksamhet.

3. Behov av ytterligare arbetskraft har visat sig föreligga på sociala avdelningen. Det synes även erforderligt, att ersättare för socialinspektörerna vid längre tids frånvaro från arbetet finnes att tillgå. Avsikten är, att den föreslagna amanuensen skall tjänstgöra såväl inom arbetarskyddsstyrelsen som yrkesinspektionen. Kostnaderna böra därför fördelas på dessa båda organ med hälften på vardera.

4. För styrelsen har beräknats en förste expeditionsvakt och en expeditionsvakt. Bl. a. på grund av att styrelsen haft lokaler på 6 olika ställen har ytterligare en expeditionsvakt måst anställas. Även sedan styrelsen flyttat in i gemensamma lokaler, där jämväl I och II yrkesinspektionsdistriktens expeditioner inrymts, erfordras tre expeditionsvakter.

5. Enligt Kungl. Maj:ts beslut må överläkaren tilldelas semester under högst 45 dagar samt biträdande läkaren under högst 30 dagar. Kostnaden för ersättning åt vikarier beräknas till 1 500 kronor eller 300 kronor mer än som nu är anvisat.

6. De arbetsuppgifter, som åvila byrådirektörerna för allmänna ärenden och för ärenden rörande tryckkärl, hissar m. m., äro i vart fall f. n. av sådan omfattning, att de icke kunna medhinnas av vederbörande befattningshavare, varför en betydande eftersläpning uppstått. Styrelsen hade för avsikt att förordna en förste byråingenjör i Ca 29 att bestrida en del av de göromål, som eljest åvila dessa byrådirektörer. Behovet beräknas komma att föreligga jämväl under nästkommande budgetår.

7 a) Kostnaderna för avlöningar och vikariatsersättningar till ordinarie tjänstemän beräknas med hänsyn till tjänstemännens lönegradsplaceringar komma att överstiga det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Yttranden.

Statskontoret vill icke tillstyrka lönegradsuppflyttning av konsulenten. Då arbetet å kansliavdelningen synes komma att lätta beträffande organisations- och personalärenden bör försiktigheten bjuda att vänta med anställande därstädes av en ny amanuens. Ej heller är ämbetsverket övertygat om nödvändigheten att anställa ytterligare en expeditionsvakt. Däremot har statskontoret — i betraktande i första hand av behovet av ersättare för socialinspektörerna — icke något att erinra mot att en amanuensjänst inrättas å den sociala avdelningen. — Statskontoret ifrågasätter om icke posten till ersättning åt semestervikarier för läkarna kan utgå och läkarna vikariera för varandra. Därest det befinnes ofrånkomligt att förordna särskilda vikarier, synes emellertid intet vara att erinra mot en uppräknning med 300 kronor.

Statens lönenämnd anser, att frågan om uppflyttning av konsulenterna bör prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Då emellertid nuvarande löneställning synes vara för låg med hänsyn till kvalifikationskrav och arbetsuppgifter, vill lönenämnden icke motsätta sig en provisorisk höjning till 18 lönegraden.

Departementschefen.

När arbetarskyddsstyrelsen inrättades, blevo de inom den tidigare skogs- och flottledsinspektionen inrättade arvodestjänsterna med vissa konsulentuppgifter ombildade till extra tjänster i motsvarande löneställning. Med hänsyn till vad arbetarskyddsstyrelsen anfört kan jag biträda förslaget att löneställningen nu upptages till omprövning. Jag ansluter mig därvid till det av lönenämnden framlagda förslaget att tjänsterna i avbidan på tjänsteförteckningskommitténs prövning av lönegradsplaceringen skola provisoriskt uppflyttas från 13 till 18 lönegraden. De böra fortfarande vara placerade å extra stat. För arbetarskyddsstyrelsens del bör förslaget medföra uppräkningsanslaget med ca 1 500 kronor.

Med hänsyn bl. a. till den korta tid arbetarskyddsstyrelsen varit i verksamhet kan jag icke f. n. biträda förslagen om förstärkning av styrelsen med två amanuenser och en expeditionsvakt. Däremot tillstyrker jag, att ytterligare 300 kronor beräknas till ersättning åt semestervikarier för styrelsens överläkare och biträdande läkare. Enligt vad jag under hand inhämtat kan den av statskontoret ifrågasatta anordningen — att läkarna skola vikariera för varandra — icke utan olägenhet genomföras på grund av det stora behovet av läkarmedverkan i styrelsens verksamhet.

Jag kan icke förorda, att särskilda medel beräknas för ersättning åt en förste byråingenjör vid förordnande att bestrida å byrådirektör ankommande göromål.

Då arbetarskyddsstyrelsen trätt i verksamhet först den 1 januari 1949, har det icke varit möjligt att vid beräkningen av avlöningsanslaget för innevarande budgetår taga hänsyn till befattningshavarnas faktiska placering i löneklass m. m. På grund härav erfordras en uppräkningsanslag. Denna synes dock kunna begränsas till ett belopp å 12 300 kronor. Mot beräkningen av kostnaderna på grund av befördringsgång och löneklassuppflyttningar under nästa budgetår, 9 083 kronor, har jag icke något att invända.

Jag beräknar sålunda kostnadsökningen under anslaget till $(1\,500 + 300 + 12\,300 + 9\,083)$ 23 183 kronor eller avrundat 23 000 kronor.

På grund av tillämpade regler för biträdespersonalens befördringsgång bör antalet ordinarie kontorsbiträden ökas från fem till åtta.

Jag beräknar anslaget sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 370 000 (+ 30 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 45 800 (+ 300) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 215 500 (— 9 500) kronor;

rörligt tillägg 65 700 (+ 2 200) kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med $(370\,000 + 45\,800 + 215\,500 + 65\,700)$ 697 000 (+ 23 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med tre;
- b) fastställa följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	370 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	215 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 700
Summa kronor 697 000;	

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 697 000 kronor.

[78] 10. **Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49 (andra halvåret).....	50 000	66 461
1949/50 (statsliggaren s. 344).	80 000	
1950/51 (förslag)	93 000	

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) föreslagit, att anslaget skall höjas med 35 000 kronor.

1. Bränsle, lyse och vatten	1 000
2. Övriga expenser	25 000
3. Publikationstryck	4 000
4. Diverse utgifter	5 000
35 000	

Motivering.

1. *Bränsle m. m.* Anslag 1949/50 6 000. — Medelsbehovet beräknas till 7 000 kronor för år, sedan styrelsen flyttat in i nya lokaler.

2. *Övriga expenser.* Anslag 1949/50 20 000. — Till renhållning och städning ha för nästa budgetår beräknats 9 000 kronor (utgift 1/1—30 6 1949 ca 4 600 kronor), för skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl. 17 000 (5 650), för telegram, telefon och annonsering 9 000 (7 200), för inköp och underhåll av inventarier 4 000 (12 200) samt för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål 6 000 (1 950) eller tillhopa 45 000 kronor (utgift 1/1—30/6 1949 ca 31 600). I kostnaderna för skrivmaterialier, papper, blankettryck m. m. ingår ett belopp av 5 680 kronor för tryckning av arbetsböcker för minderåriga, vilken kostnad beräknas bli årligen återkommande. Styrelsen anser det angeläget, att inbindning successivt sker av de i biblioteket ingående facktidskrifterna. Härför har beräknats ett belopp av 2 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1/1—30/6 1949 17 000; anslag 1949/50 6 000. — Medelsbehovet beräknas till 6 000 kronor för tryckning av styrelsens och yrkesinspektionens årliga verksamhetsberättelse och till 4 000 kronor för utgivande av skyddsbilder, anvisningar och andra upplysningsskrifter.

4. *Diverse utgifter.* För representationskostnader vid besök av främmande staters arbetarskyddsorgan beräknas 3 000 kronor, för avgifter vid deltagande i konferenser angående arbetarskyddsfrågor 1 500 kronor och för medlemsavgift i den på initiativ av ingenjörsvetenskapsakademien bildade svetskommissionen 500 kronor.

Yttrande.

Statskontoret vill icke motsätta sig höjning av posten till bränsle, lyse och vatten. Medel till tryckning av arbetsböcker för minderåriga böra anvisas under en särskild delpost till övriga expenser för annat än eget behov. Ämbetsverket kan icke tillstyrka uppräkningsposten av den återstående posten till övriga expenser med mera än 5 000 kronor. Höjningen av anslagsposten till publikationstryck bör kunna begränsas till 2 000 kronor. Begärd representationsbidrag avstyrkes. Arbetarskyddsstyrelsen bör vid behov av medel för representation göra framställning till Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Ej heller finner ämbetsverket framställningen om anslag till konferensavgifter motiverad, enär styrelsen för gäldande av dessa avgifter bör kunna disponera posten till övriga expenser för eget behov. Slutligen avstyrkes anslag till medlemsavgift i svetskommissionen. Därest statsmakterna skulle anse det vara ett statsintresse att ekonomiskt stödja kommissionen, bör detta icke ske i den ordningen att ett administrativt verk ansluter sig som medlem.

Departementschefen.

Uppgifter föreligga nu beträffande arbetarskyddsstyrelsens omkostnader under senare hälften av budgetåret 1948/49, d. v. s. det första halvåret av styrelsens verksamhet. Posterna i omkostnadsstaten böra omräknas med ledning av de vunna erfarenheterna. Med hänsyn till den korta tid uppgifterna avse bör omräkningen emellertid ske med försiktighet.

Det för bränsle, lyse och vatten avsedda beloppet bör i överensstämmelse med arbetarskyddsstyrelsens förslag höjas med 1 000 kronor.

Medel till tryckning av i 27 § arbetarskyddslagen avsedd arbetsbok för minderårig böra, såsom statskontoret föreslagit, under nästa budgetår anvisas under en särskild delpost till expenser för annat än eget behov. Denna bör uppföras med ett belopp av 5 000 kronor. Belastningen å den nuvarande delposten till övriga expenser talar för en viss uppräkningspost av densamma. Under expensposten bör därför till övriga expenser för eget behov anvisas ett belopp av 25 000 kronor. Den sammanlagda ökningen av expensposten, bortsett från de för bränsle, lyse och vatten avsedda medlen, skulle alltså utgöra 10 000 kronor.

Uppräkningen av anslagsposten till publikationstryck bör, såsom statskontoret föreslagit, begränsas till 2 000 kronor.

På av statskontoret anförda skäl finner jag icke anledning föreslå, att särskilda medel avses för representations- och konferenskostnader, ej heller för medlemsavgift i svetskommissionen.

Jag beräknar sålunda medelsbehovet under förevarande anslag till (80 000 + 1 000 + 10 000 + 2 000) 93 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.

[79] 11. **Yrkesinspektionen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 463 000	1 270 016
1949/50 (statsliggaren s. 345)	1 570 000	
1950/51 (förslag)	1 602 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1949) anmält, att den av 1948 års riksdag beslutade förstärkningen av yrkesinspektionen icke helt kunnat genomföras på grund av svårigheter att förvärva högskoleingenjörer med erforderlig praktisk erfarenhet. Vid tiden för skrivelsens avlatande voro 16 distriktsingenjörsbefattningar obesatta.

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har hemställt, att anslaget skall höjas med 42 500 kronor.

1. Uppflyttning av 11 kontorsbiträden till kanslibiträden	4 480
2. 1 konsulent inom skogsyrkesinspektionen Cg 13—Cg 20	2 204
3. 1 amanuens (halvtid)	4 480
4. Omräkning	
a) Uppräkning med hänsyn till de faktiska kostnaderna för den icke-ordinarie personalen	20 160
b) Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	10 407
c) Avrundning	769
	<u>42 500</u>

Styrelsen beräknar, att 3 icke-ordinarie kontorsbiträdestjänster vid tillämpning av gällande befordringsgång behöva ordinariesättas.

Motivering.

1. Inom varje yrkesinspektionsdistrikt har det äldsta ordinarie kontorsbiträdet att förestå och ansvara för expeditiönsarbetet samt att fullgöra de mest kvalificerade biträdesgöromålen. Ifrågavarande tjänstemän böra rätteligen vara kansliskrivare i 15 lönegraden. Om 1947 års biträdesutredningsarbete icke föranleder förslag till 1950 års riksdag, bör det äldsta ordinarie kontorsbiträdet å varje distriktsexpedition interimistiskt uppflyttas till kanslibitråde i Ca 11.

2 och 3. I fråga om dessa punkter hänvisas till vad som anförts under arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag (p. 77).

4 a) Då erfarenhet rörande kostnaderna för den av 1948 års riksdag beslutade omorganisationen av yrkesinspektionen saknades, beräknades avlöningsanslaget för innevarande budgetår i stort sett genom fördubbling av det för senare hälften av budgetåret 1948/49 avsedda anslaget. Enligt styrelsens beräkning kommer medelsbehovet för den beslutade organisationen under innevarande budgetår att överstiga anvisat belopp.

Yttranden.

Statskontoret kan icke tillstyrka uppflyttning av kontorsbiträdena och konsulenten. Däremot har ämbetsverket intet att erinra mot inrättande av den föreslagna amanuensbefattningen. Statskontoret ifrågasätter, huruvida icke yrkesinspektionens läkare kunna vikariera för varandra och det till ersättningar åt vikarier för läkarna beräknade beloppet 1 000 kronor sålunda utgå.

Statens lönenämnd anför, att frågan om uppflyttning av vissa kontorsbiträden till kanslibiträden bör prövas av 1947 års biträdesutredning. Beträffande förslaget om uppflyttning av konsulenten hänvisar nämnden till vad nämnden anfört rörande motsvarande befattning vid arbetarskyddsstyrelsen.

Departementschefen.

Vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag har jag föreslagit, att de extra tjänstemännen med vissa konsulentuppgifter vid skogsyrkesinspektionens båda distrikt provisoriskt skola flyttas upp från Cg 13 till Cg 18. För yrkesinspektionens vidkommande medför detta förslag en höjning av avlöningsanslaget med ca 1 450 kronor.

Vid anmälan av propositionen 1948:184 angående inrättande av en arbetarskyddsstyrelse och förstärkning av yrkesinspektionen m. m. anförde jag (s. 110) bl. a., att på distriktens kontorspersonal ankomme ett kvalificerat arbete, som onekligen torde motivera en lönegradsuppflyttning av åtminstone vissa av de nuvarande kontorsbiträdena. I avbidan på resultatet av 1947 års biträdesutrednings arbete ansåg jag mig dock böra förorda, att ifrågasvarande befattningar tills vidare finge kvarstå i oförändrad löneställning. Förutsättningar för att upptaga denna lönefråga till förnyad prövning föreliggande icke heller nu. Jag måste därför avstyrka arbetarskyddsstyrelsens förslag att ett kontorsbiträde å varje distrikts expedition skall uppflyttas till kanslibiträde.

Förslaget att öka amanuenspersonalen med en halvtidsanställd befattningshavare, gemensam för yrkesinspektionen och arbetarskyddsstyrelsen, har jag vid behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag förklarat mig icke kunna biträda.

Jag kan godtaga den av arbetarskyddsstyrelsen föreslagna uppräkningsanlaget med 20 160 kronor på grund av att kostnaderna för den icke-ordinarie personalen under innevarande budgetår beräknas komma att överstiga de kostnader, som tidigare antagits. Jag har icke heller något att erinra

mot det för beföringsgång och löneklassuppflyttningar beräknade beloppet 10 407 kronor.

Med hänsyn till vad som från arbetarskyddsstyrelsen upplysts angående behovet av medverkan från läkare anser jag mig i vart fall icke f. n. böra förorda statskontorets förslag att det till ersättning åt vikarier för läkarna beräknade beloppet indrages.

Anslaget bör alltså höjas med (1 450 + 20 160 + 10 407) 32 017 kronor, vilket belopp bör avrundas till 32 000 kronor.

Den ena av de två å övergångsstat förda tjänsterna såsom yrkesinspektorsassistent i Ca 22 bör numera utgå ur personalförteckningen. Med hänsyn till grunderna för biträdespersonalens reglerade beföringsgång bör i nämnda förteckning antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas från 20 till 23.

Jag beräknar anslaget sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 957 000 (+ 22 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 464 600 (+ 6 600) kronor;

rörligt tillägg 167 400 (+ 3 400) kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med (957 000 + 13 000 + 464 600 + 167 400) 1 602 000 (+ 32 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i yrkesinspektionens personalförteckning vidtaga de ändringar, som nyss angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	957 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	464 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	167 400

Summa kronor 1 602 000;

c) till Yrkesinspektionen: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 602 000 kronor.

[80] 12. Yrkesinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	338 000	347 497
1949/50 (statsliggaren s. 346)....	339 000	
1950/51 (förslag)	365 000	

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1949) föreslagit, att anslaget höjes med 63 000 kronor.

1. Sjukvård m. m.	1 000
2. Reseersättningar	45 000
3. Expenser: övriga expenser	17 000
	63 000

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1947/48 5 300, 1948/49 4 000; anslag 1949/50 3 500. — Uppräkningen motiveras med belastningen och utbyggnaden fr. o. m. den 1 januari 1949 av yrkesinspektionen.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1948/49 298 550; anslag 1949/50 285 000. — Då en ökning av inspektionsfrekvensen är önskvärd och på grund av den beslutade förstärkningen av yrkesinspektionen även möjlig att uppnå, bör anslagsposten höjas till 330 000 kronor.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 70 700; anslag 1949/50 48 000. — Posten är alltför knappt tillmätt, varför distriktens befattningshavare i viss omfattning varit tvungna att avstå från av behovet påkallade inköp av kontorsmateriel m. m. Vidare ha de varit nödsakade att i avsevärd grad inskränka antalet telefonsamtal i tjänsten. Styrelsen räknar med en ökning i förhållande till kostnaderna under budgetåret 1948/49 med för skrivmaterialier o. dyl. ca 2 000 kronor, för telefoner ca 4 000 kronor samt för inköp och bindning av böcker m. m. ca 2 000 kronor. För budgetåren 1947/48 och 1948/49 har i expensposten inräknats ett belopp å för vardera året 24 000 kronor för utgifter av engångskaraktär. Något motsvarande belopp har icke beräknats för innevarande budgetår. En viss nyanskaffning av inventarier anses dock ofrånkomlig även under budgetåret 1950/51; särskilt bör en fortlöpande utbyggnad ske av registren över arbetsställena inom distrikten. Styrelsen har därför medräknat ett belopp av 10 000 kronor för inköp och underhåll av inventarier.

Yttrande.

Statskontoret anser, att uppräknningen av posten till reseersättningar med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1948/49 kan begränsas till 15 000 kronor. Posten till övriga expenser föreslås ökad med allenast 10 000 kronor.

Departementschefen.

Uppräkningen av anslagsposten till sjukvård m. m. torde tills vidare kunna begränsas till 500 kronor.

Utgifterna för reseersättningar uppgingo under budgetåret 1948/49 enligt arbetarskyddsstyrelsens uppgifter till ca 298 500 kronor och enligt riksräkenskapsverkets specialredovisning till ca 270 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat är det lägre beloppet missvisande på grund av vissa bokföringstekniska förhållanden. De verkliga utgifterna under anslagsposten uppgingo till det av arbetarskyddsstyrelsen redovisade beloppet. Jag förordar, att posten i enlighet med statskontorets förslag höjes med 15 000 kronor till 300 000 kronor.

Arbetarskyddsstyrelsen har hemställt om höjning av beloppet till övriga

expenser med 17 000 kronor. Jag kan endast tillstyrka en höjning med 10 500 kronor.

Medelsbehovet under nästa budgetår beräknar jag sålunda till (339 000 + 500 + 15 000 + 10 500) 365 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 365 000 kronor.

[81] 13. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.** För innevarande budgetår har under förevarande rubrik anvisats ett obetecknat anslag av 80 000 kronor (statsliggaren s. 347).

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 30/8 1949) anmält, att anslaget för innevarande budgetår fördelats på följande sätt: arbetarnas bildningsförbund 30 000 kronor, arbetarnas samaritförbund 30 000 kronor, föreningen för arbetarskydd 5 000 kronor, jordbrukets skyddspropaganda 10 000 kronor och skogsbrukets skyddspropaganda 5 000 kronor.

Från de berörda organisationerna ha uttalats önskemål, att styrelsen måtte göra framställning om ett anslag av 95 000 kronor för nästa budgetår i syfte att medgiva höjning av bidragen till envar av arbetarnas bildningsförbund, föreningen för arbetarskydd och skogsbrukets skyddspropaganda med 5 000 kronor. Styrelsen anser det vara angeläget, att anslaget ökas. Förutom de organisationer, som tidigare erhållit bidrag, bör även föreningen för socialarbetare inom industri- och affärsvärld (SAIA) komma i åtnjutande av bidrag. Styrelsen föreslår, att anslaget uppföres med 100 000 kronor.

Statskontoret kan icke förorda en höjning av anslaget.

Vidare torde jag få anmäla, att *Sveriges lantbruksförbund* (skr. 14/9 1949) under hänvisning till arbetarskyddsproblemets storlek och särskilda art inom jordbruket hemställt, att statsbidraget till jordbrukets skyddspropaganda måtte höjas till 20 000 kronor.

Arbetarskyddsstyrelsen har i utlåtande över lantbruksförbundets framställning uttalat, att det knappast synes sannolikt, att bidraget till jordbrukets skyddspropaganda kan ökas ens om anslaget höjes till föreslagna 100 000 kronor.

Departementschefen.

Ehuru jag finner det vara av vikt att undervisnings- och upplysningsverksamheten rörande arbetarskydd bedrives med all möjlig intensitet, kan jag under rådande förhållanden icke tillstyrka, att anslaget höjes. Det bör sålunda få ankomma på arbetarskyddsstyrelsen att inom ramen för anslagets nuvarande belopp fördela tillgängliga medel på sådant sätt, att de mest angelägna behoven i första hand tillgodoses.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

[82] 14. **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 30 000 kronor (statsliggaren s. 347).

Från anslaget bestridas vissa ersättningar jämlikt kungörelsen nr 214/1949 om gottgörelse för läkarundersökning och läkarbesiktning av minderåriga arbetstagare, nämligen *dels* ersättning åt i statens eller kommuns tjänst anställd läkare för den i 27 § arbetarskyddslagen föreskrivna första läkarundersökningen i fall då undersökningen avser elev i allmän läroanstalt, där statsunderstödd hälsovård ej är anordnad, *dels* ersättning för förnyelse genom statlig eller kommunal läkare av läkarintyg i arbetsboken för minderårig i skogs- eller flottningsarbete *dels ock* resekostnads- och traktamentsersättning till besiktningsläkare, som icke tillhör provinsialläkarstaten. Ersättning av sistnämnda slag till besiktningsläkare, som är förste provinsialläkare eller provinsialläkare, utgår från det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till reseersättningar åt provinsialläkare m. fl.

Kungl. Maj:t har den 13 maj 1949 föreskrivit, att från nyssnämnda båda anslag med enahanda fördelning skola bestridas de resekostnads- och traktamentsersättningar, vilka jämlikt kungörelsen den 6 maj 1949 (nr 212) om gottgörelse för läkarundersökning och läkarbesiktning till förebyggande av vissa yrkessjukdomar skola av statsmedel utgivas till läkare för periodisk besiktning av arbetstagare i arbete, som medför synnerlig fara för uppkomst av bensolförgiftning, blyförgiftning eller stendammslunga (silikos).

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 10 10 1949) föreslagit, att anslaget i avbidan på erfarenhet rörande kostnaderna uppföres med oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Departementschefen.

I propositionen 1949:147, vari föreslogs att anslag skulle anvisas till ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen, behandlades endast undersökningar och besiktningar av minderåriga. Däremot berördes icke besiktningar till förebyggande av vissa yrkessjukdomar. Resekostnadsersättning till läkare för sådan besiktning skulle redan enligt kungörelsen nr 712/1938, jämförd med 40 § och 41 § andra stycket 1912 års arbetarskyddslag, bestridas av statsmedel. Särskilt anslag för ändamålet har dock aldrig anvisats. Då nya bestämmelser angående periodisk läkarbesiktning till förebyggande av vissa yrkessjukdomar utfärdats med anledning av den nya arbetarskyddslagen, ha föreskrifterna angående resekostnads- och traktamentsersättning till besiktningsläkare ansetts böra utformas i anslutning till de av riksdagen särskilt godkända bestämmelserna angående årlig besiktning av minderåriga. Kostnaderna för besiktningar till förebyggande av vissa yrkessjukdomar beräknas uppgå till ett förhållandevis ringa belopp för år, uppskattningsvis 2 000—3 000 kronor. Kungl. Maj:ts ifrågasvarande beslut bör i detta sammanhang anmälas för riksdagen.

Då ännu ingen erfarenhet kunnat vinnas angående medelsåtgången under

anslaget, bör detta såsom arbetarskyddsstyrelsen föreslagit uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

F. Folkpensionering m. m.

[83] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 480 000	3 860 055
1949/50 (statsliggaren s. 347)	4 030 000	
1950/51 (förslag)	4 070 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 14/9 1949) anfört, att genomförandet av den nya folkpensioneringen i stort sett slutförts, varför i fråga om styrelsens befattning med folkpensioneringen normala förhållanden väntas föreligga under nästa budgetår. En betydande arbetsbelastning, till vilken styrelsen vid anslagsberäkningen icke tagit hänsyn, skulle dock uppkomma, om rörliga tillägg under nämnda budgetår skola inarbetas i folkpensionerna. På grund av sjukförsäkringsreformens ikraftträdande den 1 juli 1951 fordras för nästa budgetår ytterligare arbetskraft för det med sjukförsäkringen sammanhängande förberedelsearbetet inom pensionsstyrelsen.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 82 000 kronor.

1. Kanslibyråns registeravdelning:

Kontorist i Ca 13 i st. f. kanslibitråde i Ca 11	600
5 kanslibiträden i Ce 11 i st. f. kontorsbiträden	3 000
2. Dubblering av tjänster å sjukkassebyrån	11 400
3. 3 amanuenser å sjukkassebyrån.....	25 000
4. Ökning av ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkar- hjälp och särskild läkarexpertis.....	2 000
5. Befordringsgång och löneklassuppflyttningar	40 000
	82 000

6. Styrelsen har vidare hemställt, att samtidigt med att 1947 års biträdesutrednings blivande förslag beträffande styrelsen genomföres även styrelsens bibliotekarie uppflyttas till högre lönegrad och styrelsens bankbud uppflyttas från Ca 10 till Ca 11.

Motivering.

1. Beträffande försäkringsbyrån och kanslibyråns utbetalningsavdelning har resultatet av den av statens organisationsnämnd företagna utredningen av pensionsstyrelsens kontorstekniska organisation beaktats vid medelsanvisningen för innevarande budgetår. På grundval av organisationsnämndens utredning framlägger styrelsen nu förslag om ändrad organisation av kanslibyråns registeravdelning.

Registeravdelningen, som handhar registrering och arkivering av pensionsansökningar m. m., har f. n. en personalstyrka av 53 befattningshavare. Av dessa är en byråsekreterare (avdelningsföreståndaren) placerad i Ca 24, en kontorsskrivare i Ca 19, en kansliskrivare i lönegrad 15, en kontorist i

lönegrad 13 och 7 kanslibiträden i lönegrad 11. Återstoden, 42 befattningshavare, tillhöra 8 och lägre lönegrader.

Till försäkrings- och granskningsbyråerna böra överflyttas vissa av avdelningens nuvarande uppgifter, i samband varmed till sistnämnda byrå överförs ett kanslibitråde och tre kontorsbiträden. Till försäkringsbyrån skulle enligt organisationsnämndens förslag överföras ett kanslibitråde. Styrelsen anser tveksamt om en sådan befattning kommer att behövas stadigvarande. Styrelsen avser att tills vidare dubblera en kanslibiträdesbefattning å försäkringsbyrån. Återstoden av registeravdelningen skall enligt förslaget indelas i tre underavdelningar, benämnda kartoteken, granskningsavdelningen och arkivet. Vid sidan av dessa skall finnas en expedition, å vilken ett kanslibitråde placeras.

Kartoteken beräknas sysselsätta 14 befattningshavare under ledning av en kansliskrivare, som närmast under sig skall ha dels en kontorist och ett kanslibitråde för arbetet i kortkrubban dels ock ett kanslibitråde såsom ledare av arbetet med dödsfallsanmälningarna.

Granskningsavdelningen beräknas komma att bestå av 18 befattningshavare, likaledes under ledning av en kansliskrivare. På avdelningen böra vidare finnas 7 kanslibiträden, varav ett skall förestå skrivcentralen och de övriga sex handha den s. k. förhandsgranskningen av pensionsärenden d. v. s. kontroll av underskrifter och handlingarnas fullständighet, jämförelse mellan uppgifterna i handlingarna samt prästbevis och folkbokföringskort o. dyl. Organisationsnämnden har nämligen föreslagit, att granskningen skall bli definitiv och att ifrågasvarande biträden skola svara för dess riktighet. Utgiftsökningen genom den föreslagna förändringen uppväges mer än väl av de besparingar, som uppkomma genom lättnad i arbetsbördan för de befattningshavare som skola sakgranska ansökningarna.

I arkivet avses 10 befattningshavare tjänstgöra. Med hänsyn till den självständiga och ansvarsfulla ställning, som föreståndarinnan för arkivet kommer att få, bör på denna befattning placeras en kontorist.

Personalen å registeravdelningen beräknas sålunda totalt uppgå till 44 personer, vilket med hänsyn till överföringarna till granskningsbyrån innebär en reduktion med 5 personer. Dessa befattningar beräknas överflyttade till sjukkassebyrån. I fråga om de högre biträdesbefattningarna innebär förslaget, att den nuvarande kontorsskrivaren utbytes mot en kansliskrivare, att ett kanslibitråde utbytes mot en kontorist (arkivföreståndarinna) samt att 5 nya kanslibiträdesbefattningar inrättas.

Då kontorsskrivaren är ordinarie befattningshavare, kan sänkningen av kontorsskrivarbefattningen till kansliskrivartjänst icke ske förrän kontorsskrivaren omplacerats, något som icke torde kunna bli fallet förrän efter budgetåret 1950/51.

2. Enligt styrelsens mening är det icke möjligt eller lämpligt att redan nu taga definitiv ställning till frågan om ytterligare ändringar i sjukkassebyråns organisation i samband med ikraftträdandet av lagen om allmän sjukförsäkring. Styrelsen inskränker sig därför till att — med hänsyn till

de omfattande förberedelsearbetena — hemställa om medel för dubblering av vissa befattningar å sjukkassebyrån under budgetåret 1950/51.

Byråchefstjänsten är redan enligt Kungl. Maj:ts beslut dubblerad. Anledning finnes att antaga, att dubbleringen måste fortgå under nästa budgetår. I övrigt räknar styrelsen preliminärt med att följande tjänster behöva dubbleras, nämligen en tjänst som byrådirektör i Ce 31, en tjänst som förste byråsekreterare i 29 lönegraden, förste aktuarietjänstingen i Ca 29, en förste byråsekreterartjänst i Ca 27 och fem kanslibiträdetsjänster.

Vissa tjänstedubblingar å sjukkassebyrån kunna bli behövliga redan under budgetåret 1949/50.

3. För innevarande budgetår ha medel anvisats för 25 amanuenser. Med hänsyn till förenämnda tjänstedubblingar å sjukkassebyrån måste ytterligare amanuenser anställas, varför medel böra beräknas för 28 amanuenser.

4. Därest extra läkare skola kunna förordnas i tillräcklig omfattning, måste anslagsposten till ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkarhjälp och särskild läkarexpertis ökas med 2 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret anför i huvudsak följande.

Med prövning av frågan om uppflyttning av den för biblioteksgöromål avsedda kansliskrivartjänsten bör anstå i avvaktan på dels resultatet av pågående biträdesutredning, dels statsmakternas ställningstagande till de förslag till lönegradsplacering av biblioteksbiträden, som föregående år framlades av 1947 års löneutredning avseende dylik personal.

För ett rätt bedömande av löneställningen för personalen på kanslibyråns registeravdelning borde egentligen före inrättandet av de föreslagna tjänsterna en närmare utredning verkställas genom biträdesutredningens försorg. Med hänsyn likväl till statsmakternas ställningstagande till de i föregående års petitaskrivelse framlagda förslagen till rationalisering av biträdesgöromålen å försäkringsbyrån, vill statskontoret icke motsätta sig en liknande anordning för kanslibyråns registeravdelning. I likhet med vad som förutsatts beträffande försäkringsbyråns biträdespersonal, bör placeringen i lönegrad av nu ifrågakommande befattningshavare anses som provisorisk intill dess att ställning tagits till 1947 års biträdesutrednings definitiva förslag i ämnet. Inrättande av dylika befattningar å ordinarie stat bör därför ej f. n. ifrågakomma.

Med hänsyn till svårigheterna att redan nu överblicka behovet för nästkommande budgetår av dubblering av vissa tjänster å sjukkassebyrån böra särskilda medel härför icke beräknas. Då statskontoret förutsätter, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal även för nämnda budgetår uppföres förslagsvis, läser Kungl. Maj:t vid behov kunna medgiva överskridande av posten i erforderlig omfattning.

Frågan om löneställningen för den i Ca 10 placerade expeditionsvakten var föremål för övervägande vid 1947 års riksdag. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke finna anledning föreligga att nu ompröva den för befattningen fastställda lönegradsplaceringen.

Genom beslut av 1947 års riksdag ökades antalet deltidsanställda läkare hos pensionsstyrelsen — för det dåvarande uppgående till en överläkare och två biträdande läkare — med två biträdande läkare. Samtidigt genomfördes en ökning av läkarnas tjänstgöringstider. Medgivande har därefter lämnats till

anställande av ytterligare en biträdande läkare. Med hänsyn till den ökning av läkarpersonalen, som sålunda ägt rum under de senaste åren, vill statskontoret ifrågasätta, huruvida behov föreligger av ytterligare medel till ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkarhjälp och särskild läkarexpertis.

Statens lönenämnd anför i huvudsak följande.

Enligt vad lönenämnden under hand inhämtat, omfattas bibliotekarietjänsten av 1947 års löneutrednings avseende vissa biblioteksbiträden arbete. Med hänsyn härtill har lönenämnden icke nu ansett sig böra taga ställning till ifrågavarande lönespörsmål.

Lönenämnden får erinra, att nämnden i utlåtande över pensionsstyrelsens petita för innevarande budgetår yttrat sig över styrelsens då framlagda förslag till förstärkning av personalen inom de högre biträdesgraderna, vilka förslag delvis hade betingats av vissa genom organisationsnämndens försorg verkställda organisationsundersökningar. Nämnden framhöll därvid, att det syntes nämnden, att behov föreläge av en utökning av antalet biträdestjänster i högre lönegrader inom pensionsstyrelsen. Nämnden hölle emellertid före, att ifrågavarande spörsmål lämpligen borde upptagas till prövning av 1947 års biträdesutredning. Skäl syntes härvid tala för att frågan om löneställningen för biträdespersonalen vid pensionsstyrelsen och motvarande tjänstemän vid vissa pensionsstyrelsen närstående ämbetsverk, närmast riksförsäkringsanstalten och socialstyrelsen, snarast möjligt gjordes till föremål för samtidig översyn. Lönenämnden har icke funnit anledning till annat uttalande beträffande de nu framlagda förslagen beträffande kanslibyråns registeravdelning.

Lönenämnden har icke ansett sig kunna ta ställning till frågan om personalbehovet vid sjukkassebyrån. Nämnden har emellertid i och för sig intet att erinra mot att behovet av en utökning av sjukförsäkringens centraladministration tillgodoses genom dubblering av tjänster i huvudsaklig överensstämmelse med vad pensionsstyrelsen föreslagit.

Pensionsstyrelsens förslag om ändrad löneställning för den expeditiöns-vakt, som tjänstgör såsom styrelsens bankbud, bör enligt lönenämndens mening prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Det må emellertid erinras, att till ifrågavarande befattningshavare utgår personligt lönetillägg med 150 kronor för år för uppdraget att vara bankbud.

Departementschefen.

I sina medelsäskanden för innevarande budgetår hemställde pensionsstyrelsen, att medel måtte anvisas för vissa nya befattningar, vilka erfordrades för genomförande av en av statens organisationsnämnd föreslagen omorganisation av försäkringsbyrån och kanslibyråns utbetalningsavdelning. Vid anmälan av denna fråga i vad angår försäkringsbyrån anförde jag (1949 års statsverksprop., V ht., s. 145), att förslagen avsågo rationalisering av organisationen inom en byrå, vars arbetsuppgifter icke tidigare kunnat till arten och omfattningen exakt bedömas. Inrättandet av vissa högre biträdesbefattningar syntes vara en väsentlig förutsättning för att den åsyftade arbetsorganisationen skulle kunna genomföras. Under sådana förhållanden ansåg jag mig böra tillstyrka förslagen beträffande försäkringsbyrån och kanslibyråns utbetalningsavdelning, oaktat förslagen inneburo, att ett ganska stort antal högre biträdestjänster skulle inrättas. Pensionsstyrelsen har hemställt om medel för genomförande av en motsvarande omorganisation av kanslibyråns

registeravdelning. Omorganisationen innebär bl. a., att vissa arbetsuppgifter, för vilka högre tjänstemän tidigare svarat, i framtiden skola utföras av biträdespersonal. Enligt min mening bör det påbörjade rationaliseringsarbetet inom pensionsstyrelsen fullföljas. Jag är därför beredd att tillstyrka även de nu beträffande kanslibyråns registeravdelning framlagda förslagen. Dessa innebära, att en ordinarie kontorsskrivarbefattning skall ersättas med en ordinarie kansliskrivartjänst, att en ordinarie befattning som kanslibitråde skall ändras till ordinarie kontoristtjänst samt att fem nya kanslibiträdestjänster skola inrättas i stället för motsvarande antal biträdesbefattningar i reglerad befordringsgång. Statskontoret har avstyrkt, att ordinarie befattningar inrättas i samband med omorganisationen. Då förslaget emellertid avser endast två ordinarie tjänster, anser jag, att hinder icke bör möta mot att genomföra det samma. Kontorsskrivartjänsten bör därvid föras på övergångsstat och en ny kansliskrivarbefattning i Ca 15 uppföras å personalförteckningen, varvid bör föreskrivas, att kansliskrivartjänsten icke må tillsättas så länge kontorsskrivartjänsten är besatt. Vidare bör en ordinarie kanslibiträdestjänst utbytas mot en ordinarie kontoristtjänst och fem befattningar för biträden i reglerad befordringsgång utbytas mot fem kanslibiträdestjänster i Ce 11.

Pensionsstyrelsen har föreslagit, att medel skola beräknas för dubblering av ett antal tjänster å sjukkassebyrån samt för tre nya amanuenser, vilka beräknas erforderliga med anledning av dubbleringarna. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva, huruvida behov av dubblering föreligger. Såsom statskontoret föreslagit, böra särskilda medel icke beräknas för ändamålet.

Då fr. o. m. innevarande budgetår medel anvisats till ytterligare en biträdande läkare, är jag icke beredd att redan nu förorda den av styrelsen föreslagna ökningen av posten till ersättningar åt vikarier för läkarna samt tillfälligt läkarhjälp och särskild läkarexpertis.

Förslagen beträffande styrelsens bibliotekarie och bankbud kunna f. n. icke föranleda någon åtgärd.

Kostnaderna för den av mig förordade omorganisationen av kanslibyråns registeravdelning kunna beräknas till 3 600 kronor. Styrelsen har med hänsyn till reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar beräknat ett ökat medelsbehov å 40 000 kronor. Sammanlagt skulle anslaget sålunda höjas med 43 600 kronor. Beloppet torde dock med hänsyn till att icke-ordinarieposten även under nästa budgetår bör uppföras med förslagsvis beräknat belopp kunna avrundas till 40 000 kronor och hela anslaget alltså beräknas till (4 030 000 + 40 000) 4 070 000 kronor.

Anslagsposterna beräknades sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 786 000 (— 14 000) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 56 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 800 000 (+ 50 000) kronor;

rörligt tillägg 428 000 (+ 4 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för pensionsstyrelsen vidtaga de ändringar, som nyss angivits;
- b) fastställa följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	1 786 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	56 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 800 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	428 000
<u>Summa kronor 4 070 000;</u>	

- c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 070 000 kronor.

[84] 2. **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	505 000	694 060
1949/50 (statsliggaren s. 349) ..	620 000	
1950/51 (förslag).....	932 000	

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. 14/9 1949) hemställt, att anslaget höjes med 212 000 kronor.

1. Sjukvård m. m.	10 000
2. Expenser	
a) bränsle, lyse och vatten	10 000
b) kostnader för folkpensionernas utbetalande	130 000
c) övriga expenser	55 500
3. Publikationstryck	4 500
4. Övriga utgifter	2 000
<u>212 000</u>	

Styrelsen har anmält, att vid anslagsberäkningen hänsyn icke kunnat tagas till att genomförandet av sjukförsäkringsreformen kan komma att påverka utgifterna under nästa budgetår.

Motivering.

1. *Sjukvård*. Utgift 1948/49 42 400; anslag 1949/50 28 000.

2 a. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1948/49 43 600; anslag 1949/50 35 000.

— Användningen av elektriskt drivna hålkortsmaskiner har medfört kraftigt ökade kostnader.

2 b. *Kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m.* Utgift 1948/49 272 650; anslag 1949/50 250 000. — För nästa budgetår beräknas till hyra för maskiner 237 000 kronor, till kort 102 000 kronor, till postlistor och tabulatorlistor 18 000 kronor och till färgband m. m. 25 000 kronor eller tillhopa (avrundat) 380 000 kronor. Utgiftsökningen hänför sig främst till de merutgifter, som beräknas bli följden av att styrelsen nödgats förhyra ytterligare hålkortsmaskiner.

2 c. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 282 000; anslag 1949/50 239 500. — Medelsbehovet för nästa budgetår, 295 000 kronor, har beräknats med utgångspunkt från utgifterna under 1948/49. Härvid har bl. a. antagits, att kostnaderna för skrivmateriel, papper, blankettryck o. dyl. skola öka med ca 4 000 kronor samt kostnaderna för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier med ca 8 000 kronor. Beträffande sistnämnda ökning framhålles, att en stor del av styrelsens möbler är i synnerligen dåligt skick, varför styrelsen sett sig nödsakad beräkna medel till nyinköp av möbler i större utsträckning än förr. Bland övriga inventarier, som styrelsen räknar med att behöva inköpa, må nämnas en rotaprintanläggning för tryckning av blanketter, statistiska tablåer m. m. Kostnaden för inköp av en sådan anläggning uppgår till ca 7 000 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1948/49 3 900; anslag 1949/50 3 500. — Då kostnaden för tryckning av publikationen »Erkända sjukkassor» ökat, bör posten höjas med 500 kronor. Enligt beslut av Kungl. Maj:t ha årsberättelser rörande pensionsstyrelsen, vilka plägade innehålla vissa statistiska uppgifter om folkpensioneringen, icke avgivits senare än för år 1938. Då det måste anses vara av stort intresse att en årlig publikation utgives med bl. a. statistiska uppgifter om antalet pensionstagare, utgående pensioner och dessas fördelning efter kön, ålder m. m., räknas härför en kostnad av 4 000 kronor.

4. *Övriga utgifter* (depositions- m. fl. kostnader för folkpensioneringsfonden). Utgift 1948/49 43 700; anslag 1949/50 41 000.

Yttrande.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna uppräknigen av delposten till kostnader för folkpensionernas utbetalande m. m. Enligt vad pensionsstyrelsen under hand uppgivit, torde posten behöva ytterligare uppräknas med omkring 100 000 kronor för att möta de på grund av krondevalveringen ökade kostnaderna för hyra av hålkortsmaskiner. I rådande läge kan statskontoret icke tillstyrka, att medel anvisas för utgivande av en årlig publikation, innehållande vissa statistiska uppgifter.

I övrigt har framställningen icke givit statskontoret anledning till uttalande.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. och delposten till bränsle, lyse och vatten böra såsom pensionsstyrelsen föreslagit med hänsyn till kostnaderna under budgetåret 1948/49 uppräknas med 10 000 kronor vardera. Styrelsen har beräknat en mycket betydande höjning av delposten till kostnader för

folkpensionernas utbetalande. Huvuddelen av kostnadsökningen faller på ökade maskinhyror. Då hyresbeloppen äro bestämda i dollar, bör såsom statskontoret framhållit ytterligare uppräknings ske på grund av krondevalveringen. Jag anser mig böra godtaga ämbetsverkens beräkningar och tillstyrker sålunda en höjning av posten med 230 000 kronor. Även beräkningarna av medelsbehovet till övriga expenser, publikationstryck och övriga utgifter, vilka innebära höjningar med resp. 55 500, 4 500 och 2 000 kronor kan jag tillstyrka. Under anslagsposten till publikationstryck har styrelsen inräknat kostnader för publicering av statistiska uppgifter rörande folkpensioneringen. Jag delar styrelsens uppfattning i denna del så tillvida, att jag anser det vara av värde, att närmare uppgifter rörande folkpensioneringen efter det nya folkpensioneringslagen trätt i kraft publiceras. Jag är däremot icke f. n. beredd att tillstyrka en årlig publicering av ifrågavarande uppgifter.

Jag tillstyrker sålunda, att anslaget uppräknas med det av styrelsen föreslagna beloppet 212 000 kronor samt därutöver på grund av devalveringen med 100 000 kronor eller sammanlagt med 312 000 kronor. Anslaget bör alltså upptagas till (620 000 + 312 000) 932 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 932 000 kronor.

[85] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	355 000	385 947
1949/50 (statsliggaren s. 350) ..	370 000	
1950/51 (förslag)	370 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 14/9 1949) anført, att arvoden till ombuden för innevarande budgetår omreglerats med hänsyn till de förändringar i arbetsbördan, som inträtt sedan folkpensionsreformen genomförts. Anslaget har emellertid ej möjliggjort önskvärd kompensation för den ökade arbetsbelastning, som på många håll uppkommit genom att kommunerna infört särskilda bostadstillägg. Med anledning härav har styrelsen hemställt, att det för arvoden åt ortsombuden avsedda beloppet måtte höjas från 225 000 till 230 000 kronor och hela anslaget sålunda höjas med 5 000 kronor till 375 000 kronor.

Statskontoret har motsatt sig höjning av anslaget.

Departementschefen.

Med hänsyn till folkpensionsreformen höjdes arvodesposten under ifrågavarande anslag för budgetåret 1947/48 med 70 000 kronor, varjämte posten för följande budgetår uppräknades med ytterligare 25 000 kronor till 225 000 kronor. Jag är icke f. n. beredd att tillstyrka ytterligare uppräknings av arvodesposten utan förordar, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: *Pensionsstyrelsens* ortsombud för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[86] 4. **Bidrag till folkpensioner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	700 000 000	753 249 367
1949/50 (statsliggaren s. 350)	725 000 000	
1950/51 (förslag)	725 000 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) beräknat medelsbehovet under anslaget till 725 miljoner kronor för nästa budgetår. Härvid ha medel till dyrtidstillägg icke inräknats. Styrelsen har anfört bl. a. följande.

Anslaget har för budgetåret 1948/49 belastats med 753,2 miljoner kronor. Den kraftiga ökningen gentemot det beräknade beloppet beror i första hand på dyrtidstilläggen för år 1948, vilka i sin helhet skulle bekostas av statsmedel. Anslaget belastades på grund härav med 34,8 miljoner kronor. Kommunernas andel i folkpensionskostnaderna för budgetåret ifråga beräknades till 75 miljoner kronor. Emellertid torde beloppet stanna vid 60,1 miljoner kronor, varför anslaget merbelastats med inemot 15 miljoner kronor. En icke obetydlig ökning härrör även från de uppflyttningar i högre bostadskostnadsgrupper som vidtagits.

Under budgetåret 1948/49 ha de totala folkpensionskostnaderna — oberoende av dyrtidstillägg och särskilda (kommunala) bostadstillägg — uppgått till 778,5 miljoner kronor. För budgetåret 1950/51 torde motsvarande kostnader belöpa sig till omkring 800 miljoner kronor, varvid ökningen till övervägande del beräknats falla på ålderspensioner. Av beloppet ifråga kunna 206 miljoner kronor beräknas utgöra tilläggs-pensioner, änkepensioner och bostadstillägg, alltså sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skola bidra med viss andel. Denna procentuella andel utgjorde för kalenderåret 1948 i genomsnitt 33,5 %. På grund av den ökning i antalet skatte-kronor som alltför torde kunna förväntas synes procentsatsen ifråga för kalenderåret 1950 kunna beräknas till förslagsvis 36 %. Med ledning härav skulle kommunernas andel beräknas uppgå till 36 % av 206 miljoner kronor = 74,16 miljoner kronor. Den på statsverket belöpande andelen i kostnaderna för budgetåret 1950/51 torde sålunda efter avrundning nedåt kunna beräknas till 725 miljoner kronor.

Styrelsen har sålunda icke tagit hänsyn till kostnaden för sådant dyrtidstillägg som kan komma att beslutas för nästa budgetår, ej heller till den ökning av pensionskostnaderna som kan bli följden av ett beslut om indexreglerade folkpensioner.

Pensionsstyrelsen har härjämte (skr. 31/8 1949) föreslagit, att förslagsanslaget till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar, vilket anslag för innevarande budgetår anvisats med 2 000 000 kronor, för nästa budgetår skall upptagas till 2 150 000 kronor. Detta belopp har beräknats utan hänsyn till kostnaden för utbetalning av eventuella dyrtidstillägg.

Departementschefen.

I detta sammanhang torde för riksdagen böra anmälas, att den 27 augusti 1949 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge slutits en konven-

tion om ömsesidigt utgivande av ålderspensioner. Sedan konventionen ratificerats av Sverige den 22 september, har den trätt i kraft den 1 december 1949. Enligt konventionen skola de fördragsslutande länderna utgiva ålderspension till medborgare i ett annat av de fördragsslutande länderna i överensstämmelse med de närmare föreskrifterna i konventionen. Med ålderspension avses i konventionen sådan ålderspension och därtill knutna tilläggsförmåner, som enligt gällande bestämmelser utges i varje land. I Sverige bosatta medborgare från de övriga nordiska länderna äro sålunda utöver ålderspensionen berättigade till bostadstillägg, hustrutillägg och blindtillägg samt särskilt barnbidrag för barn till ålderspensionärer. I konventionen har emellertid den förutsättningen uppställts, att vederbörande varit bosatt i vistelselandet under minst fem år omedelbart innan ansökan om pensionsförmån göres. Utgifterna för ålderspensionerna bäras i sin helhet av vistelselandet.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har det för budgetåret 1948/49 anvisade anslaget å 700 miljoner kronor överskridits med icke mindre än cirka 53,25 miljoner kronor. Detta överskridande var delvis förutsett, i det att enligt riksdagens beslut från anslaget utan uppräknig av detsamma bestritts kostnaderna för dyrtidstillägg å folkpensioner för år 1948 oaktat det vid beslutet härom stod klart, att dyrtidstilläggen enligt de av riksdagen beslutade grunderna icke i sin helhet kunde rymmas inom anslaget. Till avsevärd del beror överskridandet såsom pensionsstyrelsen framhållit på att kommunernas andelar i kostnaderna för folkpensionerna under förra budgetåret understigit vad som tidigare antagits. Härjämte bör framhållas, att antalet ålderspensionärer på grund av minskade dödlighetssiffror visat sig icke obetydligt överstiga det antal, som tidigare förutsatts på grundval av socialvårdskommitténs i samband med förslaget till ny folkpensioneringslag framlagda beräkningar.

Jag har icke något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av kostnaderna för folkpensionerna, bortsett från dyrtidstillägg, under nästa budgetår.

Från ifrågakvarande anslag bestridas under innevarande budgetår, liksom fallet var under budgetåret 1948/49, även kostnaderna för dyrtidstillägg å folkpensioner. Särskilda sakkunniga ha i februari 1949 framlagt förslag om indexreglering av folkpensionerna (SOU 1949: 7). Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att i särskild proposition förelägga riksdagen förslag i nämnda fråga.

Jag finner det lämpligt, att i förevarande sammanhang anslag äskas till bidrag till folkpensioner m. m. med det av pensionsstyrelsen beräknade beloppet, 725 miljoner kronor, samt att medel till dyrtidstillägg å folkpensioner äskas under särskilt anslag, vilket i statsverkspropositionen bör upptagas endast med preliminärt beräknat belopp. Sistnämnda belopp bör anges till 37 miljoner kronor.

Då medelsbehovet under anslaget till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar i viss utsträckning är beroende av hur utbetalningen av dyrtidstilläggen å folkpensionerna ordnas, bör även sistnämnda anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp, vilket synes kunna sättas till 2 350 000 kronor.

Under punkterna 87 och 88 gör jag hemställa rörande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 725 000 000 kronor.

[87] 5. **Dyrtidstillägg å folkpensioner.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbida på särskild proposition i ämnet, till *Dyrtidstillägg å folkpensioner* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 37 000 000 kronor.

[88] 6. **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.** Återopande vad jag anført under punkten 86 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbida på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

[89] 7. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 8 510 000 kronor. Pensionsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes till 9 000 000 kronor. Från anslaget bestridas bl. a. kostnaderna för pensionsstyrelsens bidrag till yrkesutbildning av vissa partiellt arbetsföra. Denna verksamhet kan komma att påverkas av de förslag rörande hjälp åt partiellt arbetsföra, som förberedas inom socialdepartementet. Den närmare behandlingen av nu ifrågavarande anslag torde därför böra anstå intill dess att förenämnda förslag framläggas för riksdagen. Anslaget bör sålunda i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp, vilket i överensstämmelse med pensionsstyrelsens förslag bör sättas till 9 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbida på särskild proposition i ämnet, till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor.

[90] 8. **Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 500 000	7 181 049
1949/50 (statsliggaren s. 352)	9 000 000	
1950/51 (förslag)	7 000 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) upplyst, att bruttokostnaderna för de särskilda barnbidragen under år 1948 uppgått till 9,1 miljoner kronor och under första halvåret 1949 till i det närmaste 4,6 miljoner kronor. Bidragen till änkor och änklingar med barn ha stabiliserats på en nivå motsvarande en årlig bruttokostnad av 1,7 miljoner kronor. Av erfarenheterna hittills att döma synes ingen anledning föreligga att antaga någon mera betydande stegring av de totala kostnaderna för de särskilda barnbidragen eller bidragen till änkor och änklingar med barn, varför dessa kostnader för budgetåret 1950/51 uppskattats till 9,5 miljoner resp. 1,8 miljoner kronor eller sammanlagt 11,3 miljoner kronor.

Kommunernas procentuella andelar i kostnaderna utgjorde för 1948 i genomsnitt 33,5 %. På grund av den ökning i antalet skattekrönor, som alltjämt torde kunna förväntas, synes procentsatsen ifråga för år 1950 kunna uppskattas till 36 %. Med ledning härav skulle kommunernas andel beräknas uppgå till 4,07 miljoner kronor och den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för budgetåret 1950/51 till 7,23 miljoner kronor.

Styrelsen har föreslagit, att anslaget skall upptagas med ett till 7 000 000 kronor avrundat belopp.

Departementschefen.

De på staten fallande kostnaderna för särskilda barnbidrag samt bidrag till änkor och änklingar med barn uppskattades i samband med 1947 års lagstiftning på området till 12 500 000 kronor för år. Kostnaderna ha emellertid visat sig bli avsevärt lägre. För innevarande budgetår har anslaget upptagits till 9 000 000 kronor. I enlighet med pensionsstyrelsens beräkning synes anslaget för nästa budgetår kunna nedsättas med ytterligare 2 000 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn* m. m. för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor.

[91] 9. Bidrag till sjukkassor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	43 000 000 + 5 200 000 ¹	42 567 368 + 5 501 535 ¹
1949/50 (statsliggaren s. 353)	50 600 000	
1950/51 (förslag)	52 000 000	

Statsbidrag till sjukkassor utgår i form av medlemsbidrag, sjukdagsbidrag, sjukvårdsbidrag, moderskapsbidrag samt fr. o. m. den 1 juli 1949 barntilläggsbidrag. I stället för sistnämnda bidrag utgick tidigare kristillägg, för vilket ändamål statsbidrag beviljades från ett särskilt anslag till kristillägg till sjukkassor.

Pensionsstyrelsen har (skr. 31/8 1949) anført, att antalet statsbidragsberättigade medlemmar i sjukkassorna under år 1948 ökade med 117 660 till 2 879 000. För ett vart av åren 1949 och 1950 uppskattas medlemsökningen

¹) Kristillägg till sjukkassor.

till 115 000. Antalet sjukdagar per medlem, som 1947 uppgick till 11,3, utgjorde under 1948 10,9. För 1949 och 1950 beräknas oförändrat sjuktal. Statsbidraget till ersättning för läkarvård och annan sjukvård än sjukhusvård steg från 3 kronor 75 öre per sjukvårdsförsäkrad medlem under år 1947 till 3 kronor 89 öre år 1948, sannolikt i väsentlig grad beroende på att ett betydande antal kassor under sistnämnda år utökat sina förmåner till att omfatta jämväl ersättning för läkemedel och vissa sjukvårdande åtgärder. Styrelsen har räknat med fortsatt ökning under 1949 och 1950 och uppskattar bidragets genomsnittsbelopp till 3 kronor 94 öre resp. 3 kronor 96 öre per medlem. Ersättningarna för intagning å sjukvårdsanstalt förutses under 1949 och 1950 stiga med 10 resp. 15 procent av 1948 års ersättningar. Antalet fall med moderskapshjälp beräknas till 93 000 år 1949, 94 100 år 1950 samt 95 000 år 1951. Barntillägg (kristillägg) har antagits under 1949 och 1950 utgå med samma belopp som under år 1948 eller med 2 kronor 13 öre per medlem. Det sammanlagda medelsbehovet beräknas till 51 183 100 kronor för innevarande budgetår samt till 52 356 900 kronor för budgetåret 1950/51. Styrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med ett till 52 000 000 kronor avrundat belopp.

Departementschefen.

Jag räknar med att statsbidrag till sjukkassorna skall utgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. Mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag icke något att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukkassor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 000 kronor.

[92] 10. **Moderskapspenning.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 900 000	1 719 454
1949/50 (statsliggaren s. 353) ..	1 900 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Moderskapspenning utgår av statsmedel med ett belopp av 75 kronor till kvinna, som till lindrande av de med barnsbörd förenade kostnaderna är i behov därav. Kvinna, som är berättigad till moderskapshjälp från erkänd sjukkasse, äger icke uppbära moderskapspenning.

Pensionsstyrelsen (skr. 31/8 1949) har beräknat antalet fall med moderskapspenning till 22 625 år 1949, 21 150 år 1950 samt 18 375 år 1951. Medelsbehovet för innevarande budgetår uppskattas till 1 787 500 kronor samt för budgetåret 1950/51 till 1 575 600 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med ett nedåt avrundat belopp å 1 500 000 kronor.

Departementschefen.

Pensionsstyrelsens beräkning av anslagsbehovet torde böra godtagas. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Moderskapspenning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[93] 11. **Driften av centraldepån för blindas arbeten.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 187 000 kronor. Statens blinddepånämnd har (skr. 29/8 1949) beräknat motsvarande medelsbehov för nästa budgetår till 195 450 kronor. På Kungl. Maj:ts uppdrag har statens sakrevision företagit en översyn av blinddepånämndens verksamhet och formerna för dess bedrivande. Sakrevisionens utredning avlämnas i dagarna. Frågan om anslag till centraldepåns verksamhet under nästa budgetår bör icke upptagas till behandling, förrän sakrevisionens utredning remissbehandlats och ställning tagits till däri framlagda förslag. Nu ifrågavarande anslag bör därför i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp, vilket torde böra sättas till 187 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* för budgetåret 1950/51 beräkna ett anslag av 187 000 kronor.

[94] 12. **Bidrag till de blindas förening.** Ifrågavarande bidrag har sedan budgetåret 1941/42 utgått med 65 000 kronor för år. Kungl. Maj:t har beträffande anslaget föreskrivit, att det i första hand skall användas för understödsverksamhet till förmån för behövande arbetsföra blindas samt för utgivande av *De blindas* veckoblad (statsliggaren s. 354).

De blindas förening har (skr. i maj 1949) anhållit om oförändrat statsbidrag för nästa budgetår.

Föreningen meddelar, att under år 1948 för understödsverksamhet åtgått ca 156 300 kronor, medan kostnaderna för utgivande av *De blindas* veckoblad uppgått till omkring 15 200 kronor. Vidare upplyser föreningen, att efterfrågan på borstar och andra av de blindas tillverkade artiklar på senare tid avsevärt minskat. Möjligheterna att placera blindas inom industrien eller eljest på den öppna marknaden synas också vara på tillbakagång. Trots samhällets hjälpåtgärder spelar föreningen en betydande roll i den allmänna blindvården. Härför erfordras emellertid alltjämt statsmakternas stöd.

Framställningen har tillstyrkts av *skolöverstyrelsen* (efter hörande av *inspektören för blindundervisningen*) och *socialstyrelsen*. Icke heller *statskontoret* har haft någon att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen.

De blindas förening torde jämväl för nästa budgetår böra från staten erhålla ett bidrag till sin verksamhet med 65 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 65 000 kronor.

G. Diverse.

[95] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 199 000 kronor.

[96] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 800 kronor.

[97] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	450 000	468 792
1949/50 (statsliggaren s. 354)	465 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

Statens hyresråd har (skr. 30/8 1949) upplyst, att antalet till rådet inkomna besvärsmål stigit från 3 855 under budgetåret 1946/47 till 4 428 resp. 4 947 under därpå följande budgetår. Antalet oavgjorda mål den 30 juni 1949 utgjorde 1 747. Ehuru rådet sökt nedbringa arbetsbalansen har med hänsyn främst till svårigheterna att erhålla kvalificerad arbetskraft någon mera betydande ökning av rådets organisation icke kunnat åstadkommas. Antalet sammanträden, som under budgetåret 1947/48 utgjorde 381, var förra budgetåret 360. För nästa budgetår har rådet räknat med högst 400 sammanträden.

Yrkanden.

Hyresrådet har föreslagit, att anslaget höjes med 42 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Utgift 1948/49	Anvisat 1949/50	Förslag 1950/51
1. Arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem	90 792	97 000	98 000
2. Ersättningar till kanslipersonal m. m.	378 000	368 000	409 000
Summa kronor	468 792	465 000	507 000

Motivering.

1. *Arvoden åt ordförande, ledamöter och suppleanter.* Posten har beräknats under antagande, att antalet sammanträden under nästa budgetår skall uppgå till 400.

2. *Ersättningar till kanslipersonal m. m.* Ersättningarna till den fasta personalen uppgå f. n. till 336 000 kronor för år. Med hänsyn till löneförbättringar och personalförstärkningar beräknas för budgetåret 1950/51 340 000 kronor. I arvoden till extra föredragande utbetalades under förra budgetåret 49 880 kronor. Även vid ökat antal sammanträden under nästa budgetår anses 50 000 kronor tillfyllest. Ersättningarna för övertidsarbete och tillfällig skrivhjälp beräknas till 16 000 kronor, motsvarande utgifterna under förra budgetåret. Liksom för innevarande budgetår har rådet tagit upp 3 000 kronor till arvoden åt experter, för vilket ändamål under budgetåret 1948/49 åtgått 1 120 kronor.

Hyresrådet framhåller vidare, att dess senast fattade beslut i frågan om medgivande till generell hyreshöjning jämlikt 5 § hyresregleringslagen endast gäller för tiden intill den 1 oktober 1950. För rådets ställningstagande till nämnda fråga för tiden därefter kan komma att erfordras en förnyad statistisk undersökning angående fastighetsomkostnadernas förändring. På grund av svårigheterna att bedöma omfattningen av och därmed kostnaderna för en dylik undersökning anmärker hyresrådet endast, att kostnaderna för denna undersökning kunna komma att belasta hyresrådets stat för budgetåret 1950/51.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker uppräknig av anslagsposten till arvoden till ordförande m. fl. Medelsanvisningen till ersättningar till kanslipersonal m. m. bör enligt ämbetsverkets uppfattning kunna begränsas till 405 000 kronor.

Departementschefen.

Medelsbehovet till arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem synes med hänsyn till kostnaderna under de senast förflutna budgetåren kunna uppskattas något lägre än hyresrådet gjort. Jag beräknar för ändamålet 95 000 kronor. Kostnaderna för ersättning till kanslipersonal m. m. uppgå f. n. till större belopp än som beräknats för innevarande budgetår. Enligt vad jag inhämtat beror kostnadsökningen väsentligen på att rådet till följd av ökat antal ärenden varit nödsakat anställa ytterligare personal. Medelsbehovet synes, såsom statskontoret föreslagit, böra beräknas till 405 000 kronor för nästa budgetår. Av de skäl rådet åberopat böra särskilda medel icke upptagas för undersökning angående fastighetsomkostnaderna. Hela anslaget bör alltså uppföras med (95 000 + 405 000) 500 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[98] 4. Statens hyresråd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	27 000	42 050
1949/50 (statsliggaren s. 355) ..	28 000	
1950/51 (förslag)	40 000	

Yrkanden.

Statens hyresråd har (skr. 30/8 1949) föreslagit, att anslaget höjes med 14 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Utgift	Anvisat	Förslag
	1948/49	1949/50	1950 51
1. Sjukvård m. m.	1 660	1 000	2 000
2. Resekostnads- och traktamentsersättningar	2 084	2 000	4 000
3. Expenser.....	40 632	28 000	38 000
	44 376	31 000	44 000
Avgår inkomster av försålda formulär m. m.....	2 300	3 000	2 000
	42 076	28 000	42 000

Motivering.

1. *Sjukvård.* Höjningen betingas av att antalet till fri sjukvård berättigade befattningshavare ökat under föregående budgetår.

2. *Resekostnads- och traktamentsersättningar.* Sådana ersättningar ha utslutande förekommit vid inspektion av hyresnämnder. Antalet inspektioner, som ökade under budgetåret 1948/49, bör enligt rådets mening ytterligare ökas.

3. *Expenser.* Höjningen motiveras med utgifterna under föregående budgetår.

Yttrande.

Statskontoret har ej funnit tillräckliga skäl för en höjning av anslagsposten till resekostnader. Med hänsyn till belastningen vill ämbetsverket icke motsätta sig den föreslagna ökningen av expens- och sjukvårdsposterna.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör såsom hyresrådet föreslagit höjas med 1 000 kronor. Med hänsyn till den betydelse jag tillmäter hyresrådets inspektion av hyresnämndernas verksamhet tillstyrker jag vidare, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 1 000 kronor. Anslagsposten till expenser bör i enlighet med hyresrådets förslag höjas med 10 000 kronor. Inkomstposten synes tills vidare böra uppföras med oförändrat belopp. Hela anslaget bör alltså höjas med (1 000 + 1 000 + 10 000) 12 000 kronor eller till 40 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens hyresråd: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[99] 5. **Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	20 383
1949/50 (statsliggaren s. 356) ..	5 000	
1950/51 (förslag)	20 000	

Från anslaget bestridas ersättningar för skador vållade av personer, som avvikit från fängvårdsanstalt, skola tillhörande barna- och ungdomsvården, alkoholistanstalt eller sinnessjukhus.

Vid anmälan av propositionen nr 87 till 1948 års riksdag anförde jag bl. a., att statsmakterna i nämnda sammanhang borde godkänna principen att staten lämnar ersättning för ifrågavarande skador. I avbidan på ytterligare erfarenhet borde emellertid endast en provisorisk reglering av ersättningsmöjligheterna ske. Härvid borde någon rätt till ersättning icke fastslås i författning utan en prövning inom relativt vida gränser ske av omständigheterna i varje särskilt fall. Innan en mera definitiv reglering genomföres, borde en grundligare utredning äga rum. Mot dessa uttalanden gjorde riksdagen icke någon erinran (statsutsk. utl. nr 93 och memorial nr 106; rd. skr. nr 245).

Förutsättningar för att upptaga ersättningsreglerna till definitiv prövning finnas ännu icke. Ersättningsfrågorna torde tills vidare få behandlas enligt nu tillämpade provisoriska riktlinjer. I anslutning till belastningen under förra budgetåret torde anslaget emellertid böra uppräknas till 20 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[100] 6. **Internationellt socialpolitiskt samarbete.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	450 000	433 125
1949/50 (statsliggaren s. 356) ..	450 000	
1950/51 (förslag)	750 000	

Från anslaget bestridas främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationens verksamhet under år 1949 utgjorde 366 560 kronor. Under nästa budgetår skall Sveriges andel i kostnaderna för år 1950 erläggas. Inbetalning sker i schweizerfrancs eller dollar. Med nuvarande kurser uppgår andelen för år 1950 till ca 644 000 kronor, motsvarande en summa av ca 455 000 kronor före devalveringen i september 1949. Till följd av de ändrade växelkurserna torde även högre belopp böra beräknas för de resekostnads- och traktaments-

ersättningar, som bestridas från ifrågavarande anslag. Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår torde böra beräknas till 750 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår anförde jag (1949 års statsverksprop., V ht., s. 169), att vissa kostnader uppkommit för utarbetande av redogörelser m. m. i socialpolitiska frågor för Förenta Nationernas ekonomiska och sociala råd samt att kostnader av detta slag borde bestridas från nu ifrågavarande anslag. Det har visat sig, att den intensifiering av det internationella socialpolitiska samarbetet, som framför allt i samband med Förenta Nationernas verksamhet ägt rum under de senaste åren, även i olika andra hänseenden medfört kostnader, vilka med hänsyn till Sveriges ställning i detta samarbete äro ofrånkomliga men för vilka särskilda medel icke beräknats. Sålunda kan nämnas, att den av Förenta Nationerna bedrivna stipendieverksamheten föranleder kostnader dels för bistånd med uppgörande av studieprogram ävensom under vistelsen förlöpande handledning m. m. åt utländska stipendiater i Sverige och dels för svenska stipendiaters resor till studielandet. Det är exempelvis även nödvändigt att genom särskilda publikationer tillhandahålla redogörelser på främmande språk för de sociala förhållandena i Sverige. Kostnader av dessa slag torde böra få bestridas från ifrågavarande anslag. Storleken av dessa kostnader kan f. n. icke närmare beräknas. Någon särskild uppräknings av anslaget med hänsyn till desamma bör emellertid icke äga rum.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[101] 7. **Bidrag till flyktingars uppehålle, yrkesutbildning m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor. Vidare har till Bidrag till omhändertagande av utlands-svenskar m. m. anvisats ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har (skr. 4/10 1949) beräknat medelsbehovet för den av styrelsen bedrivna verksamheten för omhändertagande och vård åt vissa utlänningar under nästa budgetår till 750 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 24/8 1949) anhållit, att för den på styrelsen ankommande verksamheten för omhändertagande av flyktingar m. fl. å särskilda läger under nästa budgetår måtte beräknas ett medelsbehov av 672 000 kronor. Styrelsen har därvid utgått från att verksamheten kommer att bedrivas under i huvudsak oförändrade former.

Under förutsättning att *statens flyktingsnämnd* under nästa budgetår kommer att fortsätta sin begränsade verksamhet, har nämnden (skr. 6/10 1949) uppskattat kostnaderna härför till 195 000 kronor.

Slutligen har *utlandssvenskarnas förening* (skr. 4/10 1949) hemställt, att till föreningens verksamhet under budgetåret 1950/51 måtte anvisas ett förslagsanslag av 436 000 kronor.

Departementschefen.

1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar avlämnade den 22 februari 1949 betänkande med förslag angående den sociala omvårdnaden om utlandssvenskar och utlänningar. I propositionen nr 146 till 1949 års riksdag anförde jag, att tiden icke medgivit en ingående granskning av ifrågavarande förslag, varför dessa då endast i vissa delar upptogs till behandling. Det är emellertid min avsikt att föreslå framläggande för innevarande års riksdag av förslag på grundval av nämnda betänkande. Hithörande anslag torde därför nu böra endast preliminärt beräknas samt därvid uppföras med oförändrade belopp.

Under nästföljande punkt gör jag hemställan beträffande anslaget till omhändertagande av utlandssvenskar. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor.

[102] 8. **Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.** Åberopande vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[103] 9. **Social upplysningsfilm.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	125 000	124 700
1948/49	75 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 357)..	75 000	
1950/51 (förslag)	75 000	

Anslaget är avsett till bestridande av kostnaderna för inspelning av upplysningsfilmer i sociala ämnen. Filmverksamheten har från anslagets tillkomst och intill utgången av år 1949 handhåfts av kommittén för social upplysning.

Åt denna kommitté anförtröddes vid dess tillkallande den 28 juni 1946 två utredningsuppdrag. Det ena avsåg utredning av frågan om inrättande av en permanent institution, förslagsvis benämnd socialmuseum, vilken i utställningens form skulle verka för ökad kännedom om vårt lands sociala förhållanden och socialpolitiska verksamhet. Kommitténs andra uppdrag hänförde sig till en av 1946 års riksdag (skrivelse nr 284) gjord anhållan om skyndsamt utredning om och på vad sätt och i vilken utsträckning statsmakterna kunna och böra främja tillkomsten av kortare upplysningsfilmer i syfte att popularisera och sprida kunskap om i främsta rummet samhällets egen sociala hjälpverksamhet.

Kommittén för social upplysning har den 29 juli 1949 överlämnat betänkande om social upplysning (SOU 1949: 31). Kommittén har — i syfte att vinna större effektivitet och rationellare planering av den f. n. på en mångfald organ och institutioner fördelade sociala upplysningsverksamheten — föreslagit, att ett fristående statligt informationsorgan med benämningen institutet för social upplysning skall inrättas. Institutet skulle arbeta på tre linjer — var och en med sin organisatoriska motsvarighet i en avdelning — nämligen 1) upplysning medelst film, 2) upplysning medelst utställningsverksamhet och 3) upplysning medelst press, radio och publikationer, annonser och affischer, bildtjänst, föredragsverksamhet och information vid direkta personliga förfrågningar.

I betänkandet har kommittén lämnat en redogörelse för den provisoriska filmverksamhet, som av kommittén bedrivits med anlitande av reservationsanslaget till social upplysningsfilm. Av redogörelsen framgår, att de av kommittén hittills framställda filmerna »Vi ska ha barn» (om den samhälleliga mödravården och de abortförebyggande åtgärderna), »Vi vill ha arbete» (om de partiellt arbetsföra) och »Väg ur en kris» (med ämne från bostadspolitiken) intill den 1 maj 1949 ha visats (på biografer och annorstädes) för resp. cirka 350 000, 975 000 och 180 000 personer.

Här må inskjutas, att enligt vad jag inhämtat en fjärde av kommittén ombesörjd film beräknats föreligga klar till nyåret 1950. Det är en film om allmänt arbetarskydd, som skall göras i två versioner, en utförligare för användning inom möteslivet och en kortare för allmän biografvisning. Även förslag till en film om sjuksköterskeyrket och en om yrkeshygien ha utarbetats för inspelning. Ett annat filmprojekt — om jordbrukets arbetarskydd och brandförsvar — befinner sig på manuskriptstadiet. Från kommitténs sida har framhållits, att dess filmverksamhet under budgetåret 1948/49 i icke ringa omfattning har måst stå tillbaka för arbetet med färdigställandet av kommitténs betänkande.

Kommittén har vidare framlagt förslag om fortsatt social filmverksamhet. Kommittén har därvid anfört, att resultaten av dess egen filmverksamhet synas uppmuntra till fortsatta ansträngningar för tillgodoseende av det under utredningsarbetet allmänt vitsordade behovet av social upplysningsfilm. Med någon planmässigt organiserad inspelning av sådan film är inte att räkna utan fortsatta stödåtgärder från statens sida. Statsstödet måste ta sig uttryck i direkta initiativ och ekonomiska insatser beträffande såväl produktion som distribution. Klart är också, säger kommittén, att nu utgående anslag till social upplysningsfilm måste väsentligt ökas vid genomförande av en under mera permanenta former bedriven social filmverksamhet.

Över kommitténs betänkande ha *yttranden* inhämtats från ett sjuttioal myndigheter och organisationer.

Medan kommitténs förslag om inrättande av ett särskilt institut för social upplysning avstyrkts i de flesta yttrandena, äro uttalandena med anledning av dess förslag rörande filmverksamheten övervägande välvilliga. I flertalet ytt-

randen uttalar man sig — delvis under hänvisning till de gynnsamma erfarenheter, som gjorts under det av kommittén bedrivna filmarbetet — till förmån för en fortsatt och utökad filmverksamhet med statens stöd.

Departementschefen.

Jag har ännu icke tagit definitiv ställning till de av kommittén för social upplysning framlagda förslagen. Jag är emellertid icke övertygad om nödvändigheten av så omfattande organisatoriska åtgärder som av kommittén föreslagits. I likhet med flertalet av de hörda myndigheterna och organisationerna håller jag för troligt, att kommitténs syfte kan uppnås med enklare medel. Hur denna fråga skall lösas bör göras till föremål för fortsatt övervägande inom socialdepartementet. Något förslag i organisationsfrågan torde i varje fall icke komma att föreläggas årets riksdag.

Kommitténs förslag om filmen i den sociala upplysningens tjänst intar en central ställning bland de av kommittén föreslagna åtgärderna för effektivisering av den sociala upplysningstjänsten. Ett betydande intresse har mött betänkandet i denna del. Den praktiska filmverksamhet, som kommittén satts i tillfälle att bedriva med anlitande av reservationsanslaget till social upplysningsfilm, synes också ha avsett goda resultat och värdefulla erfarenheter för framtiden. Jag ansluter mig därför till kommitténs i flertalet yttranden understödda uppfattning, att den sociala filmverksamheten bör fortsätta. Jag är däremot icke beredd att nu taga ställning till frågan om en mera permanent organisation för denna verksamhet. Sedan kommittén för social upplysning avslutat sitt utredningsuppdrag, har fullföljandet av filmverksamheten under innevarande budgetår anförtratts åt en nybildad kommitté för social upplysningsfilm. På denna nya kommitté bör, om riksdagen icke har något att erinra däremot, ankomma att även under budgetåret 1950/51 ombesörja de med den sociala filmverksamheten förenade uppgifterna. Kommittén bör i fråga om produktionsplaner och ämnesval för ifrågakommande filminspelningar samråda med och inhämta godkännande av chefen för socialdepartementet men bör äga att självständigt besluta i övriga frågor.

Nu tillgängliga reservationer å anslaget till social upplysningsfilm kunna, enligt vad jag inhämtat, beräknas bli till fullo utnyttjade under återstoden av innevarande budgetår. Jag föreslår därför, att nytt anslag till social upplysningsfilm anvisas för nästa budgetår. Anslaget torde böra bestämmas till samma belopp som nu utgår eller 75 000 kronor. Från anslaget böra även bestridas ersättningar till kommitténs ordförande och ledamöter samt kostnaderna för sekreterar- och expertbiträde åt kommittén ävensom omkostnader i övrigt för kommitténs verksamhet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[104] 10. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	600 000	602 175
1949/50 (statsliggaren s. 357) ..	600 000	
1950/51 (förslag)	600 000	

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[105] 11. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	79 648
1949/50 (statsliggaren s. 357) ..	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Å anslaget fanns den 1 juli 1949 en reservation av 25 755 kronor. Ehuru utgifterna under budgetåret 1948/49 avsevärt överstigit anslagsbeloppet, anser jag mig med hänsyn härtill icke böra förorda någon uppräkningsanslag. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[106] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 000	13 335
1949/50 (statsliggaren s. 357) ..	14 000	
1950/51 (förslag)	13 000	

Anslaget torde kunna nedsättas till 13 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

Sammanfattning.

För budgetåret 1950/51 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 1 447 056 900 kronor. Då å riksstaten för budgetåret 1949/50 anvisats 1 391 667 000 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att ökas med 55 389 900 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgå av följande sammanställning.

Avdelning	Minskning eller ökning
A. Socialdepartementet	—
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	+ 4 742 900
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	+ 4 670 000
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.	+ 6 226 100
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	+ 2 267 900
F. Folkpensionering m. m.	+ 37 192 000
G. Diverse	+ 291 000

Ökningen av huvudtitelns slutsumma betingas främst av att kostnaderna för folkpensioneringen visat sig avsevärt överstiga för innevarande budgetår beräknat belopp. Det sammanlagda medelsbehovet till bidrag till folkpensioner och till dyrtidstillägg å folkpensioner har därför upptagits 37 milj. kronor högre än för innevarande budgetår. Avlönings- och omkostnadsanslagen förete en höjning å tillhoppa ca 1,9 milj. kronor. Häri ingår en preliminärt beräknad ökning å ca 1 milj. kronor under anslagen till statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, vilken huvudsakligen förändrades av att driften vid återstående enskilda skolor beräknas bli förstatligad. Efter avdrag av kompenserande minskningar förutses en ökning av det sammanlagda medelsbehovet för ungdomsvårdsskolorna med ca 0,7 milj. kronor. Anslagen till ersättningar i anledning av olycksfall i arbete ha preliminärt höjts med 2,16 milj. kronor, varav ca 0,4 milj. kronor utgöra automatisk ökning och återstoden, ca 1,76 milj. kronor, kostnader för beräknad förbättring av vissa äldre livräntor.

Ökningarna i övrigt äro så gott som helt betingade av automatisk kostnadsstegring på grundval av gällande bestämmelser. I fråga om anslagen till socialstyrelsen med dithörande verksamhet har medelsbehovet för allmänna barnbidrag sålunda beräknats öka med 5 milj. kronor. Även anslagen till fattigvård, halvöppen barnavård och husmoderssemestern ha höjts med ca 1,5 milj. kronor. Däremot beräknas anslagen till mödrahjälp, social hem-

hjälp, bidragsförskott, driften av barnhem samt fria resor kunna minskas med ca 2,3 milj. kronor.

Vad gäller arbetsmarknadsanslagen hänför sig höjningen i huvudsak till arbetslöshetsförsäkringen. Anslagen till denna ha höjts med 4,7 milj. kronor.

Ökningen under anslagen till förbättrande av bostadsförhållandena beror främst på att medelsbehovet för hyresrabatter beräknas stiga med 6 milj. kronor.

Anslaget till de erkända sjukkassorna har ökat med 1,4 milj. kronor, medan anslagen till särskilda barnbidrag m. m. och moderskapspenning ansetts kunna minskas med 2,4 milj. kronor.

Härefter följer en mera detaljerad redovisning för ökningar och minskningar under de särskilda anslagen.

Vad särskilt angår *avlönings- och omkostnadsanslagen* hänvisas i fråga om deras fördelning å de olika avdelningarna till denna sammanställning:

Avlöningar och omkostnader.

	Avlöningar	Omkostnader
A. Socialdepartementet	— 10 000	+ 10 000
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	+ 506 000	+ 616 000
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	— 122 000	+ 92 000
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m. ..	+ 168 000	+ 125 000
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	+ 69 000	+ 43 900
F. Folkpensionering m. m.	+ 40 000	+ 312 000
G. Diverse	+ 35 000	+ 12 000
	<u>+ 686 000</u>	<u>+ 1 210 900</u>
		+ 1 896 900

I det följande lämnas vidare en redogörelse för mera betydande förändringar å *andra anslag än de i föregående sammanställning redovisade*, varvid först behandlas anslag, vilka återfinnas såväl i riksstaten för innevarande budgetår som i det huvudtitelsförslag, som nu framlägges.

Mera betydande ökningar.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Fattigvård i allmänhet	650 000	
Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.	200 000	
Allmänna barnbidrag	5 000 000	
Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	130 000	
Bidrag till husmoderssemestern	500 000	6 480 000

	Kronor	Kronor
<i>Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	4 100 000	
Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor	600 000	4 700 000

<i>Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.</i>		
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiär- lån för vissa bostadsbyggnadsföretag	275 000	
Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer	6 000 000	6 275 000

<i>Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.</i>		
Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.		2 100 000

<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	350 000	
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	490 000	
Bidrag till sjukkassor	1 400 000	2 240 000

<i>Diverse.</i>		
Internationellt socialpolitiskt samarbete		300 000
Summa kronor		22 095 000

**Ändamål, för vilka särskilda anslag ej anvisats å riksstaten
för budgetåret 1949/50.**

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Ersättning till inackorderingshem för driftförluster..	16 000	
Bidrag till inrättande av inackorderingshem.....	23 000	39 000

<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Dyrtidstillägg å folkpensioner		37 000 000
Summa kronor		37 039 000

Större minskningar.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Mödrahjälp	1 000 000	
Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor..	146 000	
Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	300 000	
Bidrag till driften av barnhem	400 000	
Fria resor för barn	500 000	
Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.....	396 000	2 742 000

	Kronor	Kronor
<i>Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.</i>		
Särskilda bostadsrabatter		300 000
<i>Folkpensionering m. m.</i>		
Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m.m.	2 000 000	
Moderskapspenning	400 000	2 400 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>5 442 000</u>

**I gällande riksstat upptagna anslag, för vilka medel
icke äskats för budgetåret 1950/51.**

	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>	
Allmän bostadsräkning m. m.	255 000
<i>Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.</i>	
Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar..	5 000
	<u>Summa kronor</u>
	<u>260 000</u>

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1950/51.**A. Socialdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	483 000
2	Omkostnader.....	60 000
		543 000

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

	Socialstyrelsen:	
3	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet	1 645 000
12	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	30 000
12	Omkostnader.....	350 000
16	Socialstyrelsens ortsombud	50 800
	Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter:	
16	Avlöningar	208 500
16	Omkostnader.....	82 000
	Arbetsdomstolen:	
17	Avlöningar	111 000
19	Omkostnader.....	4 200
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
20	Avlöningar	140 000
27	Omkostnader.....	30 000
	Mödrahjälp m. m.:	
27	Mödrahjälp.....	12 000 000
28	Mödrahjälpnsnämnderna	190 000
	Social hemhjälp:	
29	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor.....	2 735 000
31	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor....	50 000
	Fattigvård och barnavård m. m.:	
33	Fattigvård i allmänhet	2 400 000
34	Barnavård i allmänhet	190 000
35	Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.....	700 000
39	Fattigvård och barnavård för lappar	100 000
39	Bidrag till svenska socialvårdsförbundet	25 000
40	Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor	3 000
41	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.....	35 000
42	Allmänna barnbidrag	447 000 000
43	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.....	1 180 000
44	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	2 200 000
45	Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.	160 000

Sid.		Kronor
45	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem ..	100
46	Bidrag till driften av barnhem	2 600 000
46	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	2 000 000
48	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.	303 000
50	Fria resor för barn	3 500 000
50	Bidrag till husmoderssemestern	2 850 000
52	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 500 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
52	Avlöningar	* 3 156 000
54	Omkostnader	* 2 566 000
54	Byggnadsarbeten m. m.	* 580 000
54	Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	* 350 000
54	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	* 15 200
54	Bidrag till inrättande av inackorderingshem	* 23 000
55	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster	* 16 000
		491 078 800

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

	Arbetsmarknadsstyrelsen:	
56	Avlöningar	2 781 000
64	Omkostnader	632 000
66	Krisorganisationen	900 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
68	Avlöningar	12 897 000
73	Omkostnader	3 515 000
75	Krisorganisationen	2 500 000
77	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	10 900 000
79	Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor	2 100 000
80	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	* 17 000 000
81	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	* 100
81	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	* 100
81	Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.	* 1 500 000
82	Planering av allmänna arbeten	100
		54 725 300

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

	Bostadsstyrelsen:	
83	Avlöningar	2 307 000
95	Omkostnader	372 000
	Länsbostadsnämnderna:	
97	Avlöningar	1 561 000
101	Omkostnader	585 000
103	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag	* 675 000
106	Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer	* 27 000 000
106	Särskilda bostadsrabatter	* 1 200 000
106	Bidrag till inrättande av pensionärshem	* 6 000 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
106	Statens nämnd för samlingslokaler	25 600
107	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	—
108	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler	15 000
	Bosättningslån:	
	Statens bosättningslån:	
108	Ersättning åt ortsombud	60 000
109	Ersättning åt riksbanken	180 000
109	Viss upplysningsverksamhet	15 000
		39 995 600

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

	Försäkringsrådet:	
111	Avlöningar	557 000
112	Omkostnader	28 400
	Riksförsäkringsanstalten:	
113	Avlöningar	* 5 355 000
113	Omkostnader	* 395 000
113	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	275 000
114	Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete	* 350 000
115	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	* 6 000 000
115	Bidrag till fiskares försäkring	* 160 000
	Arbetarskyddsstyrelsen:	
115	Avlöningar	697 000
119	Omkostnader	93 000
	Yrkesinspektionen:	
121	Avlöningar	1 602 000
123	Omkostnader	365 000
125	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område	80 000
126	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen	30 000
		15 987 400

F. Folkpensionering m. m.

	Pensionsstyrelsen:	
128	Avlöningar	4 070 000
133	Omkostnader	932 000
135	Pensionsstyrelsens ortsombud	370 000
136	Bidrag till folkpensioner m. m.	725 000 000
137	Dyrtidstillägg å folkpensioner	* 37 000 000
137	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	* 2 350 000
138	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet ..	* 9 000 000
138	Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	7 000 000
139	Bidrag till sjukkassor	52 000 000
140	Moderskapspenning	1 500 000
140	Driften av centraldepån för blindas arbeten	* 187 000
141	Bidrag till de blindas förening	65 000
		839 474 000

* Beräknat belopp.

G. Diverse.

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
142	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 199 000
142	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	5 800
	Statens hyresråd:	
142	Avlöningar	500 000
144	Omkostnader	40 000
145	Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter	20 000
145	Internationellt socialpolitiskt samarbete	750 000
146	Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m... *	1 550 000
147	Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m. *	450 000
147	Social upplysningsfilm.....	75 000
150	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	600 000
150	Extra utgifter.....	50 000
150	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	13 000
		5 252 800
	Summa	1 447 056 900

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
1950 ÅRS RIKSDAG

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
sjätte—nionde huvudtitlarna*

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms
slott den 4 januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilsson, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1950/51 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, samt anför därvid följande.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1] 1. Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	626 000	605 700
1949/50 (statsliggaren s. 359) ..	554 500	
1950/51 (förslag)	545 000	

Efter en allmän översyn av arbetsuppgifter och personalorganisation inom de olika statsdepartementens statssekreteraravdelningar framlades i 1949 års statsverksproposition förslag om inrättande av vissa byråchefstjänster inom fem av departementen, nämligen finans-, ecklesiastik-, jordbruks-, inrikes- och kommunikationsdepartementen. De fyra förstnämnda departementen fingo vid riksdagsbehandlingen av förslagen sina önskemål tillgodosedda, medan kommunikationsdepartementets organisationsfråga fick anstå. Ehuru det är angeläget att även denna fråga snarast bringas till sin lösning, torde emellertid under rådande förhållanden Kungl. Maj:ts förnyade förslag i ämnet få uppskjutas till nästa år.

Ur kommunikationsdepartementets personalförteckning kan avföras en på övergångsstat placerad andre kanslisekreterartjänst, vars innehavare avgår med pension. Detta medför en minskning av anslaget med 13 400 kronor. För löneklassuppflyttningar bör å andra sidan beräknas en ökning med 3 900 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med 545 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur personalförteckningen för kommunikationsdepartementet avföra en andre kanslisekreterartjänst å övergångsstat i Ca 24;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	261 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	203 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 700
Summa kronor 545 000	

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

[2] 2. Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	420 000	195 400
1948/49	220 000	464 500
1949/50 (statsliggaren s. 360) ..	45 500	
1950/51 (förslag)	45 500	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 45 500 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.**Väg- och vattenbyggnadsverket.****[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 075 000	3 830 100
1949/50 (statsliggaren s. 360) ..	4 112 000	
1950/51 (förslag)	4 151 200	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 212 000 kronor.

1. Personalförstärkningar.*Vägbyrån:*

	Ökning
a) 1 förste byråingenjör Ca 29 på avdelningen för städerna	13 224
b) 1 byråingenjör Ce 27 på vägtrafikavdelningen	11 988
c) 1 ritare Ce 19 på vägtrafikavdelningen	7 776
d) 1 ritbiträde Ce 10 på vägtrafikavdelningen	5 280

Byggnads- och underhållsbyrån:

e) 1 förste byråingenjör Ce 29 på beläggningsavdelningen ..	13 224
f) 1 kontorist Ce 13 på statistikkontoret	6 084

Konstruktionsbyrån:

g) 1 röntgen- och laboratoriebiträde Ce 11	5 556
--	-------

Kanslibyrån:

h) 1 förste byråsekreterare Ce 27 på personalavdelningen ..	11 988
i) 1 förste byråsekreterare Ce 27 på ombudsmannaexpeditionen	11 988

Vatten- och avloppsbyrån:

j) Extra arbetskraft	53 500
----------------------------	--------

För byråerna gemensam personal:

k) Arvode till ett arkivbiträde	6 084
l) Arvode till en pressombudsman	7 500

2. Omräkningar m. m.

a) Ordinariesättning av en byråsekreterartjänst i Ce 24 på för- råds- och verkstadsbyrån	—
b) Ordinariesättning av 8 kontorsbiträdestjänster enligt grun- derna för den reglerade befordringsgången	—
c) Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	35 000

3. Rörligt tillägg

4. Avrundning

212 000

Motiv.

Beträffande följande förslag, vilket befunnits böra tillstyrkas, har styrelsen lämnat här återgivna motivering.

2 a). Den byråsekreterartjänst i Ce 24, som enligt styrelsens förslag skulle överföras till ordinarie stat, har funnits inrättad sedan den 1 juli 1946. Innehavaren av tjänsten är närmast underställd förste byråsekreteraren på förråds- och verkstadsbyråns upphandlingsavdelning och handlägger förutom befraktnings- och speditiönsärenden även upphandlingsärenden beträffande några av vägväsendets viktigaste effekter. Behovet av tjänsten är att utan vidare anse såsom varaktigt.

Yttranden.

Statskontoret. De i förevarande ärende framlagda förslagen till inrättande av nya tjänster vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vägförvaltningarna i länen ha så gott som undantagslöst tidigare prövats av statsmakterna i samband med de två senaste årens petitabehandling. I vad mån oavvisligt behov av personalförstärkning föreligger, undandraget sig statskontorets säkra bedömande. I nuvarande läge torde dock styrelsens önskemål allenast i mycket begränsad omfattning kunna tillgodoses.

Statens lönenämnd. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina anslags-äskanden i ett flertal fall upprepat tidigare framförda förslag om inrättande av nya eller förändring i lönegradshänseende av redan befintliga tjänster. I de delar dessa förslag tidigare tillstyrkts eller lämnats utan erinran av statens lönenämnd, föranleda de icke något förnyat uttalande från nämndens sida. Lönenämnden har icke ansett sig kunna bedöma behovet av den av styrelsen föreslagna personalförstärkningen.

Den remitterade framställningen har i övrigt föranlett uttalanden från lönenämndens sida i bl. a. följande hänseenden.

Lönenämnden kan icke finna, att vad styrelsen anført rörande de arbetsuppgifter, som skulle ankomma på innehavaren av en ny tjänst såsom byråingenjör å vägtrafikavdelningen, utgör tillräcklig anledning att placera denna tjänst i Ce 27. En placering i 24:e lönegraden synes vara tillräcklig.

Förslaget om inrättande av en kontoristtjänst i Ce 13 på statistikkontoret bör prövas av 1947 års biträdesutredning.

Departementschefen.

De av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslagen om personalförstärkning, av vilka flertalet tidigare prövats av statsmakterna men icke bifallits, finner jag mig f. n. icke kunna tillstyrka.

Mot förslaget om överförande av en e. o. byråsekreterartjänst till ordinarie stat i Ca 24 har jag ej något att erinra. I enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör i styrelsens personalförteckning uppföras ytterligare 8 kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

För automatiska utgiftsstegringar på grund av löneklassuppflyttningar m. m. erfordras en ökning av anslaget med sammanlagt (35 000 + 4 200) 39 200 kronor. Detta uppföres alltså med (4 112 000 + 39 200) 4 151 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen dels 1 byråsekreterare i Ca 24 och dels 8 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51;

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 453 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 250 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	443 200
Summa kronor 4 151 200	

c) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 151 200 kronor, därav 2 075 600 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	720 000	722 200
1949/50 (statsliggaren s. 362) ..	815 000	
1950/51 (förslag)	852 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 93 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Avrundning av reseersättningsposten	100	
2. Minskade kostnader för bränsle, lyse och vatten		25 000
3. Ökade expenskostnader på grund av styrelsens överflyttning till lokaler inom ämbetshuset vid Rålambsvägen	71 000	
4. Kostnader för anskaffning av instrumentutrustning m.m.	5 000	
5. Underhåll av möbler samt upprustning av styrelsens bibliotek	10 000	
6. Fördyring av kontorsförnödenheter	5 000	
7. Ökade expenskostnader till följd av föreslagna nyinrättade tjänster	26 000	
8. Inträdd kostnadsökning för företagsnämnderna	900	
	118 000	25 000
	+ 93 000	

Motiv.

2. Sedan byggnadskroppen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och luftfartsstyrelsens nya fastighet blivit uttorkad, beräknas uppvärmningskostnaderna komma att sjunka något. Fastigheten skall, enligt vad numera beslutats, även inrymma vägförvaltningen i Stockholms län, arbetarskyddsstyrelsen och byggnadsdelegationen för storflygplatsen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens andel av ifrågavarande kostnader kommer härigenom att minskas.

3. Ökningen av de löpande expenskostnaderna till följd av överflyttningen till de nya lokalerna uppskattas preliminärt till följande belopp.

Merkostnader för fönsterputsning, inklusive kostnad för putsning av rutor kring trapphus och hisschakt	5 000
Kostnad för ytbehandling av i korridorer, arkivrum samt ett flertal andra utrymmen inlagda linoleummattor ävensom behandling av parkettgolv	23 000
Merkostnad för nedtagning, tvättning och uppsättning av gardiner	3 000
Kostnadsökning för telefonabonnemang till följd av den större telefonanläggningen	20 000
Kostnader för fastighetens skötsel: underhåll och reparation av specialutrustning, såsom persienner, lokaltelefonanläggning och ringledningar m. m., underhåll av planteringar och grusplaner, smörjning och skötsel av hissar och elektriska motorer, sophämtning, snöskottning av vägar inom tomtområdet, bortforsling av snö, som nedskottats från taken, underhåll av maskiner och andra inventarier i lunchrestauranten, ersättningsanskaffning av restaurantutensilier samt renhållning och städning inom restaurantlokalerna	20 000
	<u>71 000</u>

4. Den under styrelsens byggnads- och underhållsbyrå lydande avdelningen för arbetsorganisation behöver för fullgörandet av sina arbetsuppgifter viss instrumentutrustning. Efter hand som denna avdelnings arbetsuppgifter växa, komma kraven på dylik utrustning att öka. För styrelsens förråds- och verkstadsbyrå samt för dess konstruktionsbyrå ha laboratorier inrättats inom styrelsens lokaler. Kostnaderna för nyssnämnda instrumentanskaffning samt för underhåll och ersättningsanskaffning av laboratorieutrustning beräknas till 5 000 kronor.

5. Styrelsens expensanslag har under en följd av år varit för knappt tillmätt för att medge ens ett nödvändigt möbelunderhåll. Styrelsens äldre möbler äro därför i starkt behov av översyn och renovering. För ändamålet beräknas ett belopp av 5 000 kronor vara erforderligt.

Styrelsens bibliotek har på grund av den knappa tilldelningen av expensmedel under en följd av år ej kunnat kompletteras i erforderlig utsträckning. För att kunna följa den tekniska utvecklingen inom styrelsens ämbetsområde erfordras numera omfattande inköp av litteratur. För en upprustning av biblioteket erfordras i första hand ett belopp av 5 000 kronor.

6. Expenskostnaderna hava stegrats i proportion till den allmänna pris-
höjningen å kontorsförnödenheter. Då generalpoststyrelsens centralupphand-

ling ej alltid kan leverera erforderliga artiklar, är styrelsen emellanåt nödsakad att inköpa dylika i fria marknaden till högre priser. Styrelsen uppskattar den genom dessa omständigheter uppkommande kostnadsfördyringen till 5 000 kronor.

8. Anslagsposten till Övriga utgifter, från vilken bestridas kostnaderna för den lokala samt den centrala företagsnämnden, har hitintills varit uppförd med ett formellt belopp av 100 kronor. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49 föreslår styrelsen en höjning av densamma till 1 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att ökningen av posten Övriga expenser begränsas till 80 000 kronor, men ifrågasätter samtidigt om icke reseersättningsposten med hänsyn till belastningen under förra budgetåret bör nedsättas till 350 000 kronor.

Departementschefen.

Den föreslagna ökningen av posten Övriga expenser med 71 000 kronor till följd av styrelsens överflyttning till nya lokaler synes, enligt de upplysningar jag inhämtat, kunna begränsas till 51 000 kronor. Vad beträffar styrelsens övriga förslag rörande denna post tillstyrker jag en ökning med 10 000 kronor, i första hand för de angivna behoven av instrument- och laboratorieutrustning. Mot de med 1, 2 och 8 betecknade förslagen har jag intet att erinra. Den av statskontoret ifrågasatta jämkningen av reseersättningsposten bör anstå i avvaktan på ytterligare erfarenhet.

I enlighet härmed skulle nettoökningen av omkostnadsanslaget stanna vid ett belopp av 37 000 kronor. Anslaget uppföres således med (815 000 + 37 000) 852 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 852 000 kronor, därav 426 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 745 000	9 917 000
1949/50 (statsliggaren s. 365)	10 904 000	
1950/51 (förslag)	10 981 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 1 213 000 kronor.

1. Personalförstärkningar.

För vägunderhållet:

a) 3 ingenjörer Ca 27 34 740

För arbetet med den enskilda väghållningen:

b) 6 vägmästare Ce 17 40 728

c) 12 kanslibiträden Ce 11 62 340

För förråds- och verkstadsrörelsen:

d) 3 förrådskontorister Ce 13	17 520
e) 2 skriv- och kontorsbiträden Cf 4—Ce 8	8 688

För vatten- och avloppsverksamheten:

f) 11 distriktsingenjörer Ce 29	137 304
g) 6 ingenjörer Ce 27	69 168
h) 12 ingenjörer Ce 24	114 672
i) 23 ingenjörer Cg 21	185 904
j) 23 tekniska biträden Cg 17	153 900
k) 17 kontors- eller skrivbiträden	71 496

2. Löneregleringar.

a) Uppflyttning av kanalinspektorstjänsten vid Falsterbo-kanalen från Cg 20 till Cg 24	1 848
b) Provisoriskt lönetillägg åt 54 övervägmästare	31 000
c) Provisoriskt lönetillägg åt 329 vägmästare	186 800

3. Omräkningar m. m.

a) Ordinariesättning av 8 expeditionsvaktstjänster i Ce 9..	—
b) Ordinariesättning av 20 kontorsbiträdestjänster enligt grunderna för den reglerade befordringsgången	—

4. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	68 800
5. Rörligt tillägg	130 000
6. Avrundning	92
	1 315 000

Avgår: tidigare beviljade medel för avlönande av extra personal för vatten- och avloppsverksamheten	— 102 000
	Nettoökning kronor 1 213 000

Yttranden.

Statskontoret. Ämbetsverkets uttalande rörande den ifrågasatta personalförstärkningen vid vägförvaltningarna har återgivits i det föregående under punkten 3. Vad angår framställningen i övrigt har statskontoret framhållit, att det redan med hänsyn till pris- och lönestabiliseringen icke bör ifrågakomma att, i avvaktan på resultatet av pågående utredning om arbetsledarnas anställningsförhållanden m. m., tillerkänna vägmästare och övervägmästare provisoriskt lönetillägg. Mot uppflyttning av befattningen som kanalinspektör vid Falsterbokanalen har statskontoret däremot icke funnit anledning till erinran.

Statens lönenämnd. Förslaget om provisorisk löneförbättring åt vägmästare och övervägmästare anser sig lönenämnden fortfarande icke kunna biträda. Frågan om lönegradsplaceringen för de tolv biträdestjänster, som begärts för arbetsuppgifter sammanhängande med den enskilda väghållningen, bör prövas av 1947 års biträdesutredning. I övrigt har framställningen icke föranlett särskilt uttalande från nämndens sida.

Departementschefen.

Såvitt nu kunnat utrönas torde det vara möjligt att i viss begränsad utsträckning tillgodose de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anmälda personalbehoven inom den medelsram för avlönande av icke-ordinarie personal som nu gäller. Härvid skulle visserligen vissa reserver, som styrelsen avsett för anställande av ytterligare personal vid en eventuell forcering av vägbyggnadsverksamheten m. m., komma att tagas i anspråk för annat ändamål. Jag förutsätter emellertid, att om oundgängligt behov av dylik personalförstärkning i något fall skulle uppkomma, detta efter prövning av Kungl. Maj:t provisoriskt skall kunna tillgodoses genom överskridande av icke-ordinarieposten. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då styrelsens framställning om provisoriskt lönetillägg till vägmästare och övervägmästare på av remissmyndigheterna anförda skäl icke torde böra bifallas, bör anslaget endast ökas med det belopp, som erfordras på grund av automatiska utgiftsstegringar, nämligen 77 000 kronor, och sålunda uppföras med 10 981 000 kronor.

Styrelsens förslag om överförande till ordinarie stat av 8 expeditionsvakter i Ce 9 samt av 20 kontorsbiträden, vilka enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra komma i fråga för ordinarie tjänst, föranleder ingen erinran från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 8 expeditionsvakter i Ca 9 och 20 kontorsbiträden i Ca 8;
- b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	5 036 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 769 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 176 000
Summa kronor 10 981 000	

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 981 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	1 682 000	2 429 000
1949/50 (statsliggaren s. 366)	2 136 000	
1950/51 (förslag)	2 351 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/s 1949) hemställer, att anslaget höjes med 403 000 kronor.

1. Inträdd kostnadsökning för sjukvård m. m.	10 000
2. Ny- och ersättningsanskaffning av kontorsinventarier m. m.	25 000
3. Expenskostnader för den föreslagna personalförstärkningen vid vägförvaltningarna.....	163 000
4. Inträdd kostnadsökning för underhåll och drift av tjänstebilar ..	200 000
5. Inträdd kostnadsökning för de lokala företagsnämnderna	5 000
	Summa kronor 403 000

Motiv.

4. I petita för budgetåret 1949/50 framhöll styrelsen svårigheterna att beräkna medelsbehovet under anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar med hänsyn till de många svårberäknliga faktorer, som förefinnas. Det har visat sig, att kostnaderna under budgetåret 1948/49 uppgått till i runt tal 1 075 000 kronor. Kostnadsökningen motsvaras till större delen av höjda bensinpriser samt till en mindre del av utökning av bilparken. Ersättningsanskaffningen av tjänstebilar under kommande budgetår kan till följd av rådande importsvårigheter befaras komma att icke motsvara behovet. Vid sådant förhållande skulle personbilsbeståndet antingen komma att minskas eller också verket bliva tvunget att använda ur underhållssynpunkt mycket kostsamma bilar. Anslagsposten är vidare i väsentlig grad beroende på bensinpriset. Allt detta medför att postens storlek för budgetåret 1950/51 är mer svårberäknelig än någonsin. Styrelsen har icke sett annan möjlighet än att i sina beräkningar utgå från den faktiska kostnaden för budgetåret 1948/49. Beloppet har dock avrundats nedåt till 1 000 000 kronor. I anslutning härtill synes för budgetåret 1950/51 erfordras en uppräknig av anslagsposten med 200 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. I betraktande av medelsförbrukningen under posten till sjukvård m. m. anser statskontoret en uppräknig av denna post till 55 000 kronor motiverad. Däremot bör expensposten euligt ämbetsverkets mening beräknas till oförändrat belopp. I vad avser de övriga omkostnadsposterna har framställningen icke givit statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen.

Expensposten bör upptagas med oförändrat belopp. I övrigt föranleder väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning ingen erinran från min sida. Anslaget uppföres alltså med (2 136 000 + 10 000 + 200 000 + 5 000) 2 351 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 351 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. De lokala vägnämnderna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	125 000	143 300
1949/50 (statsliggaren s. 366) ..	150 000	
1950/51 (förslag)	150 000	

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/s 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	122 200
1949/50 (statsliggaren s. 367) ..	100 000	
1950/51 (förslag)	125 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/s 1949) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor. I sin motivering härför hänvisar styrelsen till den växande trafiken och till den omständigheten, att kvarstående av vägdistrikten tecknade ansvars- och trafikförsäkringar efter hand upphöra att gälla.

Styrelsen hemställer därjämte om en utvidgning av anslagets användningsområde och anför härom följande.

Det åligger besiktningsman för motorfordon att vid besiktningsförrättning provköra vederbörande fordon för att därigenom konstatera bl. a. att bromsar, styrinrättning och övriga för fordonets framförande viktiga inrättningar äro i tillfredsställande skick. Denna verksamhet är uppenbarligen förenad med särskilda risker och faran för kollision eller annan olyckshändelse är större än vid vanlig trafik med motorfordon. Det synes rimligt att besiktningsman för den verksamhet varom här är fråga beredes samma ekonomiska skydd som — jämlikt förordningen den 3 maj 1946 med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldighet för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten — tillkommer förare av staten tillhöriga motorfordon. Kostnaderna härför torde lämpligen böra bestridas från förevarande anslag; detta behöver icke med anledning därav höjas.

Departementschefen.

Styrelsens anslagsberäkning har icke givit mig anledning till erinran. Jag har heller intet att invända mot den föreslagna utvidgningen av anslagets användningsområde.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Vägunderhåll och vägbyggnader.

Allmän översikt över beräkningen av väganlagen för budgetåret 1950/51.

Sjätte huvudtiteln's anslag till vägväsendet kunna ur budgetmässig synpunkt indelas i följande grupper.

I. Reservationsanslag.

A. Anslag för investeringar.

1. Anslag avsedda huvudsakligen för statliga investeringar.
2. Anslag för bidrag till kommunala och enskilda investeringar.

B. Anslag för underhållskostnader m. m.

1. Anslag för det statliga vägunderhållet.
2. Anslag för bidrag till underhåll av enskilda vägar.
3. Diverse andra anslag.

II. Förslagsanslag.

A. Anslag för bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och samhällen, som äro våghållare.

B. Anslag till väg- och vattenbyggnadsverket.

Med utgångspunkt från denna gruppindelning kommer i det följande att lämnas en allmän översikt över beräkningen av vägväsendets anslag samt över den medelsförbrukning å anslagen, som förutses för innevarande och nästkommande budgetår.

I. Reservationsanslag.

A. Anslag för investeringar.

1. *Anslag avsedda huvudsakligen för statliga investeringar.* Till denna grupp höra följande anslag, nämligen de olika anslagen till nyanläggning och ombyggnad av vägar samt till brobyggnader, anslaget till stensättningar, till den del det användes för statliga arbeten, ävensom anslagen till förstärkning och förbättring av vägar, vägbeläggningar samt vissa vägbyggnadsarbeten. Beträffande anslaget till Byggande av broar bör nämnas, att det till en mindre del användes även för bidrag till kommunala brobyggnadsföretag. För överskådlighetens skull har det emellertid här redovisats helt under förevarande grupp.

För budgetåren 1946/47—1948/49 ha anvisade medel, medelsförbrukning och reservationer för anslagsgruppen uppgått till följande belopp i miljoner kronor.

	1946/47	1947/48	1948/49
Anslag.....	59,1	85,2	30,5
Medelsförbrukning.....	18,3	39,0	67,4
Reservationer vid budgetårets utgång.....	103,7	149,9	113,0

I 1948 och 1949 års statsverkspropositioner (Bil. 27: Kapitalbudgeten: kommunikationsdepartementet) ha framlagts investeringsplaner för vissa under

kommunikationsdepartementet hörande kapitalfonder, nämligen postverkets, telegrafverkets, statens järnvägars och statens vattenfallsverks fonder, luftfartsfonden samt väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond. De statliga väginvesteringarna ha däremot hittills icke inbegripits under investeringsplanen. Detta sammanhänger bl. a. med att dessa investeringsutgifter till huvudsaklig del avräknas mot automobilskattemedlen, och huvudintresset har därför knutits till den rent statsfinansiella frågan om balanseringen av automobilskattemedlens specialbudget. Vid ett realekonomiskt betraktelsesätt måste emellertid väginvesteringarna avvägas mot andra investeringar i första hand på samfärdselns område, något som också under senare år i praktiken skett vid uppgörandet av den särskilda investeringsbudgeten för den tillståndsgregerande byggnads- och anläggningsverksamheten. På grund härav ha jämväl de statliga väginvesteringarna nu inbegripits i den investeringsplan för kommunikationsdepartementets ämbetsområde, som framlägges i samband med anslagsäskandena å kapitalbudgeten (se Bil. 26, punkt 1).

Såsom närmare framgår av redogörelsen för investeringsplanens beräkning förutses en ökning av medelförbrukningen inom den nu behandlade anslagsgruppen från 67,4 miljoner kronor under budgetåret 1948/49 till omkring 100 miljoner kronor för innevarande budgetår. Mot sistnämnda utgiftsbelopp svara i första hand dels reservationsmedel om sammanlagt 113,0 miljoner kronor och dels för budgetåret 1949/50 anvisade anslagsmedel om 29,6 miljoner kronor. Härtill kommer emellertid också ett belopp av 5 miljoner kronor till vissa vägbyggnadsarbeten, som i anledning av framställning av arbetsmarknadsstyrelsen bör äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Vid budgetårets utgång beräknas i enlighet härmed kvarstå en sammanlagd medelsbehållning av ca 48 miljoner kronor. Anslagsreservationerna skulle alltså vid denna tidpunkt ha avsevärt nedbringats.

Vid den avvägning av totalramen för kommunikationsdepartementets investeringsplan för budgetåret 1950/51 och den fördelning på olika investeringsområden, som med beaktande av den samhällsekonomiska balansens krav nu skett, ha förutsättningar befunnits föreligga för en viss ytterligare ökning av de statliga väginvesteringarna under nästa budgetår. I investeringsplanen ha dessa investeringar sålunda upptagits till 110 miljoner kronor mot 100 miljoner kronor för innevarande budgetår.

Med utgångspunkt från den angivna utgiftsramen av 110 miljoner kronor ha motsvarande anslag för budgetåret 1950/51 beräknats till sammanlagt 98 miljoner kronor. Hänsyn har härvid tagits såväl till de reservationer om sammanlagt ca 48 miljoner kronor, vilka väntas föreligga vid budgetårets ingång, som till behovet av vissa reserver för oförutsedda utgifter och för att, i vad avser anslaget till vägbeläggningar, täcka även medelsbehovet under senare hälften av arbetsåret 1951. I enlighet härmed beräknas vid utgången av budgetåret 1950/51 komma att kvarstå en behållning å anslagen om sammanlagt ca 36 miljoner kronor.

En sammanfattning av här angivna sifferuppgifter rörande anslagsberäk-

ningen för de statliga väginvesteringarna återfinnes i följande sammanställning.

	1948/49	1949/50	1950/51
Anslag	30,5	34,6	98,0
Medelsförbrukning	67,4	100,0	110,0
Reservationer vid budgetårets utgång	113,0	47,6	35,6

2. *Anslag för bidrag till kommunala och enskilda investeringar.* Till denna grupp höra anslagen till bidrag till byggande av vägar och gator i städer och samhällen, som äro väghållare, samt till byggande av enskilda vägar ävensom anslaget till stensättningar, till den del det användes för bidrag till kommunala arbeten.

Vid beräkningen av dessa anslag bör observeras bl. a., att den bokföringsmässiga belastningen å anslagen i regel icke avspeglar det faktiska investeringsförloppet. Utbetalningarna av bidragen eller i varje fall av slutbidragen ske nämligen ofta ganska lång tid efter det vederbörande arbeten blivit utförda. Till följd härav kunna å anslagen föreligga rätt stora reservationer av bidragsmedel, som svara mot redan utförda arbeten. I sammanhanget bör därjämte nämnas, att anslagsberäkningen avser bidragsbehovet under det påföljande kalenderåret och alltså ej under det budgetår, för vilket anslagen uppföras i riksstaten.

Realinvesteringsvolymen för bidragsberättigade företag synes för år 1949 kunna uppskattas till omkring 17 miljoner kronor och det däremot svarande bidragsbehovet till ca 14 miljoner kronor. De anslagsbelopp, som föreslås uppförda i riksstaten för budgetåret 1950/51, ha beräknats med utgångspunkt från att bidragsmedel skola stå till förfogande för finansiering under 1950 och 1951 av investeringar av i huvudsak samma omfattning som beräknas för 1949. I enlighet härmed har för anslagsgruppen upptagits en anslagssumma av 13,5 miljoner kronor, att anvisas å riksstaten för budgetåret 1950/51. Motsvarande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade belopp uppgår till 15,5 miljoner kronor.

Anvisade resp. beräknade anslagsmedel samt den faktiska resp. beräknade bokföringsmässiga medelsförbrukningen och medelsbehållningen i miljoner kronor för budgetåren 1948/49—1950/51 framgå av följande sammanställning.

	1948/49	1949/50	1950/51
Anslag	8,8	1,6	13,5
Medelsförbrukning	8,4	12,8	14,8
Reservationer vid budgetårets utgång	32,0	20,8	19,5

B. Anslag för underhållskostnader m. m.

Såsom inledningsvis anförts har till denna grupp räknats dels anslaget till Vägunderhållet, dels anslaget till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. och dels slutligen vissa andra anslag. Sistnämnda anslag äro följande, nämligen Projektering av vägar och broar, Bidrag till städer och samhällen för till-

handahållande av mark m. m., Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs-korsningar, Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, Trafik-räkningar, Underhåll av ersättningsbromateriel m. m. samt vissa äldre anslag till markförvärv, reparationsberedskap m. m., för vilka ytterligare medels-anvisning icke f. n. ifrågasatts.

Medelsförbrukningen för anslagsgruppen uppgick under budgetåret 1948/49 till ca 153 miljoner kronor och förutses för innevarande budgetår komma att uppgå till ca 155 miljoner kronor. Vid avvägningen av vägväsendets utgifts-ram för budgetåret 1950/51 har en ökning av medelsförbrukningen för dessa anslag till omkring 159 miljoner kronor befunnits möjlig. Ökningen faller huvudsakligen på de båda vägunderhållsanslagen och på anslaget till trafik-räkningar. Med utgångspunkt från den angivna utgiftsramen beräknas be-hovet av nya anslagsmedel för budgetåret 1950/51 till ca 156,2 miljoner kro-nor, vilket är 6 miljoner kronor mindre än vad väg- och vattenbyggnadssty-relsen äskat för ifrågasatt ändamål.

I följande sammanställning ha för anslagsgruppen angivits anvisade resp. beräknade anslagsmedel samt den faktiska resp. beräknade medelsförbruk-ningen och medelsbehållningen för budgetåren 1948/49—1950/51 i miljoner kronor.

	1948/49	1949/50	1950/51
Anslag	154,6	143,9	156,2
Medelsförbrukning.....	153,1	155,0	159,0
Reservationer vid budgetårets utgång.....	16,7	5,6	2,8

II. Förslagsanslag.

Förslagsanslaget till Bidrag till underhåll av vägar och gator för budget-året 1950/51 beräknas på grund av automatiska utgiftsstegringar behöva höjas med 0,2 miljoner kronor till 15,4 miljoner kronor.

Förslagsanslagen till väg- och vattenbyggnadsverket hänföra sig visserligen delvis till andra verksamhetsområden än vägväsendet men ha för överskåd-lighetens skull upptagits i sin helhet i den här lämnade översikten. I det före-gående (punkterna 3—8) ha dessa anslag för budgetåret 1950/51 beräknats till sammanlagt ca 18,6 miljoner kronor eller ungefär 0,4 miljoner kronor mer än vad som för innevarande budgetår är anvisat för ändamålet.

I följande sammanställning ha för anslagsgruppen angivits anvisade resp. beräknade anslagsmedel samt den faktiska resp. beräknade medelsförbruk-ningen för budgetåren 1948/49—1950/51 i miljoner kronor.

	1948/49	1949/50	1950/51
Anslag.....	29,6	33,4	34,0
Medelsförbrukning.....	31,8	33,4	34,0

Sammanfattning.

En sammanställning av de förut angivna anslags-, medelsförbruknings- och reservationsbeloppen för de olika anslagsgrupperna utvisar följande.

	Anslag			Medelsförbrukning			Reservation vid budgetårets utgång		
	1948/49	1949/50	1950/51	1948/49	1949/50	1950/51	1948/49	1949/50	1950/51
I. Reservationsanslag.									
A. Investeringar.									
1. Statliga.....	30,5	34,6	98,0	67,4	100,0	110,0	113,0	47,6	35,6
2. Kommunala									
och enskilda	8,8	1,6	13,5	8,4	12,8	14,8	32,0	20,8	19,5
B. Underhållskost-									
nader m. m.	154,6	143,9	156,2	153,1	155,0	159,0	16,7	5,6	2,8
II. Förslagsanslag....	29,6	33,4	34,0	31,8	33,4	34,0	—	—	—
Summa milj. kronor	223,5	213,5	301,7	260,7	301,2	317,8	161,7	74,0	57,9

Av den angivna anslagssumman för budgetåret 1950/51 av 301,7 miljoner kronor avse 299,1 miljoner kronor utgifter, som skola täckas av automobilskattemedel. Mot dessa medel skola därjämte avräknas dels vissa andra anslag å sjätte huvudtiteln, beräknade till sammanlagt ca 2,6 miljoner kronor (jfr punkterna 36, 39, 40, 43—46, 64 och 65), och dels vissa anslagsbelopp under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 1,8 miljoner kronor. Det totalbelopp, som skulle täckas av automobilskattemedel, utgör alltså i avrundat tal 303,5 miljoner kronor. Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1950/51 till 530 miljoner kronor. Därav beräknas ca 272 miljoner kronor belöpa på den ordinarie automobilskatten. Nyssnämnda utgiftssumma av 303,5 miljoner kronor kommer alltså att delvis få täckas av automobilskattemedel, härrörande från tillägsskatten på bensin och brännolja.

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare.

[9] 7. Vägunderhållet.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	¹ 125,2	125,2	6,9
1948/49	² 149,0	147,2	8,7
1949/50 (statsliggaren s. 367) ..	138,0		
1950/51 (förslag)	149,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skrivelse den 14 september 1949) hemställer, att anslaget höjes från 138 000 000 till 155 000 000 kronor.

Motiv.

Den 1 juli 1948 uppgingo de oförbrukade medlen hos styrelsen till ca 2,5 miljoner kronor samt hos vägförvaltningarna till ca 4 miljoner kronor. Härav

¹ Därav 1 miljon kronor på tilläggsstat.

² Därav 15 miljoner kronor på tilläggsstat.

voro emellertid 2,5 miljoner kronor avsedda för utgifterna för vissa ytbehandlings- och slitlager å äldre beläggningar. För budgetåret 1948/49 beräknades kostnaderna för vägunderhållet till 134 miljoner kronor. Styrelsen utgick därvid ifrån att vägtrafiken skulle bli av ungefär 1939 års omfattning och förhållandena i övrigt vara normala. Beräkningen var vidare grundad på 1947 års löne- och prisnivå. Anslaget beviljades av riksdagen. Det visade sig emellertid sedermera, att kostnaderna på grund av under budgetåret inträdd höjning av arbetslöner samt bensin- och oljepriser kunde beräknas stiga med 17 miljoner kronor. En anslagsförstärkning beviljades, men denna begränsades dock till 15 miljoner kronor med hänsyn till tillgången på bilskattemedel.

För budgetåret 1949/50 fann styrelsen att samma belopp, som beräknades för det föregående budgetåret, d. v. s. 151 miljoner kronor, erfordrades för vägunderhållet. Styrelsen ansåg vidare, att kostnaderna för att utföra slitlager på befintliga beläggningar, vilken kostnad beräknades till 4 miljoner kronor, lämpligen borde utgå av vägunderhållsanslaget i stället för av beläggningsanslaget. Totala vägunderhållskostnaden för budgetåret 1949/50 beräknades sålunda till 155 miljoner kronor, grundad på 1948 års löne- och prisnivå. Av statsfinansiella skäl beviljades emellertid för nu löpande budgetår endast 138 miljoner kronor.

Till underlag för beräkningen av kostnaderna för budgetåret 1950/51 föreligger nu utfallet av verksamheten under budgetåret 1948/49, för vilket år vägunderhållskostnaderna utgjort i runt tal 150 miljoner kronor. Härvid bör emellertid bemärkas att verksamheten till följd av anbefalld besparing i viss mån begränsats under senare hälften av budgetåret.

För budgetåret 1949/50 utgöra för vägunderhållet tillgängliga medel, dels hos styrelsen och vägförvaltningarna från budgetåret 1948/49 kvarstående besparingar om tillhopa ca 8,7 miljoner kronor, varav för särskilt ändamål avsetts ca 0,3 miljon kronor, dels av riksdagen beviljat anslag av 138 miljoner kronor eller tillhopa ca 147 miljoner kronor, i vilket belopp ingå de medel om 4 miljoner kronor, som äro avsedda för att täcka eventuella katastrofskador och oförutsedda vägunderhållskostnader, särskilt beträffande vinterväghållningen. Förenämnda besparingar hos vägförvaltningarna ha främst möjliggjorts på grund av den snöfattiga vintern, varigenom kostnaderna för vinterväghållningen väsentligt understigit de beräknade. Därjämte må framhållas att styrelsen för att avhjälpa katastrofartade tjälskador på vägar i tre norrlandslän redan nödgats taga i anspråk 3 miljoner kronor av det för katastrofskador m. m. avsedda beloppet. De för budgetåret 1949/50 tillgängliga medlen understiga sålunda de verkliga kostnaderna för vägunderhållet under det sistförflutna budgetåret.

Genom att vissa belopp måste hållas reserverade för oförutsedda utgifter och en del vägförvaltningar icke kunnat genomföra den avsedda besparingen under budgetåret 1948/49, blir utgiftsramen för det löpande budgetåret överlag mindre än för budgetåret 1948/49 och för vissa vägförvaltningar betydligt mindre. Detta kommer att ha till följd inskränkningar i vägunderhållsverk-

samheten under innevarande budgetår, vilka i vissa län kunna bli avsevärda. Den eftersträfvade jämnheten i sysselsättningen kommer härigenom att på sina håll äventyras samtidigt som planerade rationaliseringsåtgärder icke kunna genomföras i beräknad omfattning. I sammanhanget vill styrelsen framhålla, att anslagsminskningar, även om de äro relativt små, försämra möjligheterna att målmedvetet bedriva rationaliseringsarbetet, som i stor utsträckning är planerat på lång sikt.

Med hänsyn till det anförda har styrelsen kommit till den slutsatsen att — med utgångspunkt från 1949 års löne- och prisnivå — under budgetåret 1950/51 för vägunderhållet erfordras ett belopp av 155 miljoner kronor enligt följande sammanställning.

	Milj. kr.
Grusning m. m.	19
Dammbindning	19
Hyvling	13
Vätkropp	7
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	17
Broar, bryggor, färjor	7
Belagd vägbana	10
Vinterväghållning	23
Materialtillverkning m. m.	25
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m. ...	11
Katastrofreserv, främst för försvårad vinterväghållning	4
Summa 155	

Styrelsen ha därvid utgått ifrån att tillräckliga medel för förstärknings- och förbättringsarbeten beviljas, så att icke, vilket under de senare åren varit fallet, ofrånkomliga förbättrings- eller förstärkningsåtgärder måste belasta vägunderhållsanslaget, enär tillräckliga medel icke funnits på förstärknings- och förbättringsanslaget. Styrelsen har därjämte förutsatt oförändrad prisnivå även i vad avser sådana importvaror, som äro av stor betydelse för vägunderhållets kostnad, såsom oljor, klorkalcium m. m.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. För vägunderhållet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat anslagsbehovet till 155 miljoner kronor eller samma belopp som i styrelsens medelsäskande för innevarande budgetår. För sistnämnda budgetår anvisades emellertid ett anslag av endast 138 miljoner kronor. Den minskning av vägunderhållsverksamheten, som blivit en följd av anslagsminskningen, har medfört att arbetsstyrkan i vägunderhåll måste minskas. Den största minskningen har emellertid skett under höstmånaderna, då permitteringar särskilt i de övre norrlandslänen skett i större omfattning och tidigare än normalt. Arbetare, som sysselsättas i vägväsendet, där säsongväxlingar i viss utsträckning äro oundvikliga, bruka normalt kunna beredas sysselsättning i skogsarbete under den tid av året, då vägunderhåll och annat

vägarbete måste inskränkas. Enär sysselsättningsmöjligheterna i skogsbruket under år 1949 varit mindre än normalt under hösten, ha de permitterade vägarbetarna icke kunnat erbjudas skogsarbete i lika stor utsträckning som under tidigare år. Till följd härav ha vägbyggnadsarbeten och vägförbättringsarbeten måst igångsättas för att bereda sysselsättningsmöjligheter. Enär anslaget till förstärkning och förbättring av vägar i stort sett helt disponerats till förarbeten för beläggningar har detsamma endast i mindre omfattning kunnat utnyttjas för utförande av arbeten i säsongutjämnande syfte å de mindre vägarna. I stället har dels beviljats byggnadstillstånd till en del vägföretag utöver kvoten för det statliga vägväsendet, dels igångsatts förbättringsarbeten med anlitan av det å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten. De vägbyggnadsföretag, som därvid igångsatts, ha utgjorts av angelägna arbeten, vilka enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens planer ändock skulle kommit till utförande inom den närmaste tiden.

Minskningen av anslaget till vägunderhållet har sålunda medfört ur arbetsmarknadssynpunkt besvärande verkningar, vilka blivit särskilt märkbara eftersom minskningen kommit samtidigt med ett minskat sysselsättningsbehov i skogsbruket. Ur arbetsmarknadssynpunkt är det angeläget, att säsongvariationerna för inom vägväsendet sysselsatta icke bli alltför stora. Om en jämnare sysselsättning icke kan åstadkommas utan anslagshöjning, anser arbetsmarknadsstyrelsen, ur de synpunkter styrelsen har att företräda, att en höjning i förhållande till innevarande budgetår av vägunderhållsanslaget bör ske eller att anslaget till förstärkning och förbättring av vägar gives sådan storlek, att man genom dylika arbeten kan åstadkomma en säsongutjämnning.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet.

I sin berättelse rörande verksamheten under budgetåret 1947/48 framhöllo överrevisorerna, att vägunderhållet i vissa avseenden förbättrats och att allmänhetens kritik mot vägnas beskaffenhet därför icke nått samma styrka som tidigare. Även under budgetåret 1948/49 omhänderhades vägunderhållet enligt överrevisorernas uppfattning i stort sett på ett sätt, som med hänsyn till rådande förhållanden måste betecknas såsom tillfredsställande. Tillgången på medel, arbetskraft och maskiner var emellertid under året så knapp, att det åtminstone inom vissa län icke var möjligt att med effektiva åtgärder möta svårigheter, som till följd av osedvanligt besvärlig tjällossning uppstodo under våren 1949.

Departementschefen.

Anslaget till Vägunderhållet var för budgetåret 1948/49 uppfört med 149 miljoner kronor, varav 15 miljoner kronor anvisats på tilläggstat. Då vid budgetårets ingång fanns en reservation av ca 6,9 miljoner kronor, uppgingo de disponibla medlen till sammanlagt ca 155,9 miljoner kronor. Härav förbrukades ungefär 147,2 miljoner kronor under budgetåret och återstoden, 8,7 miljoner kronor, kvarstod såsom reservation till innevarande budgetår.

Tillsammans med det för detta budgetår anvisade beloppet av 138 miljoner kronor utgjorde de tillgängliga medlen den 1 juli 1949 alltså 146,7 miljoner kronor. Detta belopp torde komma att vara helt förbrukat vid budgetårets utgång.

För budgetåret 1950/51 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat medelsbehovet för vägunderhållet till 155 miljoner kronor. Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört i den allmänna översikten över beräkningen av väganslagen tillstyrker jag en höjning av anslaget till 149 miljoner kronor. Med detta anslagsbelopp kan medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51 höjas något över medelsförbrukningsnivån för budgetåren 1948/49 och 1949/50.

Med anledning av vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört angående säsongutjämningen för den i vägunderhållet sysselsatta arbetskraften vill jag hänvisa till den ökade medelstilldelning till statliga vägbyggnadsarbeten, som jag i det följande kommer att tillstyrka och som bör vara ägnad att i väsentlig mån minska de av arbetsmarknadsstyrelsen omförmälda svårigheterna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 149 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[10] 8. Projektering av vägar och broar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1948/49	800 000	808 800	715 800
1949/50 (statsliggaren s. 368)	800 000		
1950/51 (förslag)	500 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) föreslår, att anslaget sänkes med 300 000 kronor till 500 000 kronor.

Motiv.

För budgetåret 1949/50 beräknar styrelsen medelsförbrukningen å anslaget till i runt tal 1 000 000 kronor, varav ca 200 000 kronor för speciella undersökningar. Styrelsen räknar nämligen med att utredningsarbetet rörande vägars bärighet och därmed sammanhängande spörsmål kommer att pågå jämväl under innevarande budgetår. Härtill komma de utredningar, som erfordras i samband med utarbetande av nya normalbestämmelser för vägar, vilket arbete styrelsen avser att påbörja år 1949. Under dessa förutsättningar skulle reservationen å anslaget vid budgetårets utgång utgöra ca 500 000 kronor.

Då medelsbehovet för budgetåret 1950/51 kan beräknas bli av samma storleksordning som för innevarande budgetår eller 1 000 000 kronor skulle sålunda erfordras ett belopp av (1 000 000 — 500 000) 500 000 kronor.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning har icke givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11] 9. Nyanläggning av bygdevägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	9,5	4,2	18,3
1948/49	0,1	7,7	10,7
1949/50 (statsliggaren s. 368)	—		
1950/51 (förslag)	5,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/₉ 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 5 000 000 kronor.

I en inledande redogörelse för beräkningen av de egentliga vägbyggnadsanslagen, nämligen nyanläggningsanslagen för bygdevägar och ödebygdevägar samt anslagen för byggande av huvudvägar och för ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, meddelar styrelsen, att den med hänsyn till det finansiella läget icke ansett sig böra äska medel för täckande av beräknad förbrukning under hela arbetsåret 1951, för vilket de medel som anvisas under budgetåret 1950/51 rätteligen skulle vara avsedda. Styrelsen framhåller dock, att en återgång till tidigare uppläggning, nämligen att anvisade medel avse kalenderår och icke budgetår, är nödvändig med hänsyn till angelägenheten av en rationell och ändamålsenlig arbetsplanering.

Vid sina anslagsberäkningar har styrelsen utgått ifrån att byggnadsverksamheten kommer att vara underkastad reglering även under åren 1950 och 1951. Härvid har styrelsen i fråga om de fyra förut nämnda vägbyggnadsanslagen räknat med att tillståndskvoten för dessa investeringar skulle kunna höjas från 10,3 miljoner kronor 1949 till 28 miljoner kronor 1950 och till 44 miljoner kronor 1951. Under detta antagande har styrelsen gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet å de fyra anslagen.

	Disponibla medel ¹ / ₇ 1949	Medels- förbrukning 1949/50	Reservation ³⁰ / ₁₀₀ 1950	Medels- förbrukning 1950/51	Anslag 1950/51
Nyanläggning av bygdevägar	10,7	8,2	2,5	7,5	5,0
Nyanläggning av ödebygdevägar	3,7	3,7	—	3,0	3,0
Byggande av huvudvägar	22,5	11,2	11,3	10,5	0,1
Ombyggnad av bygde- och ödebygdevägar	12,6	11,4	1,2	9,2	8,0
Summa miljoner kronor	49,5	34,5	15,0	30,2	16,1

I detta sammanhang anför styrelsen vidare följande.

De nu gällande femårsplanerna för byggande av huvudvägar omfatta perioden 1944—1948 och skola sålunda förnyas från och med år 1949. Fyraårsplanerna för ombyggnad samt nyanläggning av bygdevägar och ödebygdsvägar omfatta perioden 1946—1949. Dessa planer skulle ha förnyats vid årsskiftet 1947/48 men Kungl. Maj:t har — i regleringsbrevet för budgetåret 1948/49 — medgivit att förnyelsen av dessa planer finge uppskjutas till ingången av år 1949. På grund av den starkt begränsade byggnadsverksamheten under en följd av år ha flerårsplanerna i allmänhet icke kunnat genomföras. Då man f. n. icke kan överblicka vare sig medelsanvisningar eller omfattningen av byggnadstillstånd under de närmaste åren, anser styrelsen att det f. n. icke finnes tillräckliga skäl att nu upprätta nya flerårsplaner. Förnyelsen bör enligt styrelsens mening anstå till dess det allmänna läget blivit sådant, att en viss stabilisering inträtt beträffande såväl medelsanvisning som arbetskrafttillgång för vägväsendet. Det torde sålunda tills vidare vara tillfyllest med att jämkningar i planerna företagas i den omfattning, som kan anses erforderlig. I de fall samtliga i flerårsplan ingående vägföretag redan blivit utförda synes injämkning av nya företag i planen kunna ske efterhand som medel bli tillgängliga.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden avseende vägbyggnader på landsbygden samt byggande av broar ha i styrelsens petita upptagits med belopp, som tillsammans med beräknade tillgängliga reservationer skulle erfordras för en viss byggnadsverksamhet, vilket väsentligen regleras genom tillståndskvoten för det statliga vägväsendet. Denna tillståndskvot har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett böra sättas till 56 miljoner kronor förutom 3 miljoner kronor för garage- och förrådsbyggnader. Tillståndskvoten för vägar och broar skulle sålunda höjas från 21,4 miljoner kronor för år 1949 till 56 miljoner kronor för år 1950. Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade uppgifter beräknas den reala investeringen i statliga väg- och brobyggnader — förutom arbeten med generella tillstånd och arbeten till vilka tillstånd på grund av särskilda skäl lämnats utanför byggnadstillståndskvoten — under år 1949 till 46,8 miljoner kronor under det att den önskade tillståndskvoten för år 1950 skulle medföra en motsvarande real investering av 40,9 miljoner kronor. Anledningen till den i förhållande till tillståndskvoten stora reala investeringen för år 1949 synes bero på eftersläpningen i utförandet av företag, till vilka under tidigare år beviljats byggnadstillstånd. Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden för nästa budgetår icke innebära någon ökning av de reala investeringarna under år 1950 har arbetsmarknadsstyrelsen icke något att erinra mot desamma.

Departementschefen.

Av vissa uppgifter, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat i annat sammanhang, framgår att den av styrelsen till sammanlagt 34,5 miljoner kronor beräknade medelsförbrukningen för budgetåret 1949/50 å de fyra anslagen till nyanläggning och ombyggnad av vägar till alldeles övervägande delen hänför sig till arbeten, för vilka byggnadstillstånd beviljats redan 1949 eller tidigare

och vilka till följd av bl. a. det förändrade arbetsmarknadsläget i skogsbygderna nu kunna forceras. Även en ganska stor del av den medelsförbrukning om ca 30 miljoner kronor, som styrelsen beräknat för budgetåret 1950/51, avser arbeten med redan beviljade tillstånd. Den totala investeringsvolymen för anslagsgruppen blir dock givetvis beroende av arbetsmarknads- och materialförsörjningslägets fortsatta utveckling. En viss ökning av det statliga vägväsendets tillståndskvot har medgivits för år 1950 och det förefaller därjämte möjligt, att arbetsmarknadsläget kommer att ge anledning att, liksom under år 1949, också i fortsättningen igångsätta en del vägbyggnadsarbeten med byggnadstillstånd vid sidan av tillståndskvoten.

Även om jag vid upprättandet av den tidigare omförmälda investeringsplanen för kommunikationsdepartementets ämbetsområde försiktigtvis utgått från något lägre medelsförbrukningssiffror för här ifrågavarande anslag än de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivna, anser jag mig likväl icke böra ifrågasätta någon reell minskning av de anslagsbelopp, som styrelsen begärt för ändamålet. Skäl synas mig nämligen tala för att dessa anslag böra tillmätas med en viss marginal för oförutsedda utvidgningar av byggnadsverksamheten. Jag tillstyrker alltså, att anslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdsvägar samt Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar i enlighet med styrelsens förslag uppföras med resp. 5 000 000, 3 000 000 och 8 000 000 kronor. För anslaget till Byggnad av huvudvägar har styrelsen med hänsyn till storleken av förefintliga reservationsmedel å anslaget äskat allenast ett formellt belopp av 100 000 kronor. Detta synes dock lämpligen böra begränsas till 100 kronor.

På av styrelsen anförda skäl bör — om riksdagen icke uttalar erinran däremot — förnyelsen av femårsplanerna för byggnad av huvudvägar få uppskjutas tills vidare.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[12] 10. Nyanläggning av ödebygdsvägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	4,5	2,5	6,7
1948/49	0,1	3,1	3,7
1949/50 (statsliggaren s. 368)	—		
1950/51 (förslag)	3,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) föreslår, att anslaget uppföres med 3 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anför under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[13] 11. **Byggnad av huvudvägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	11,0	3,8	29,8
1948/49	0,1	7,4	22,5
1949/50 (statsliggaren s. 368)	—		
1950/51 (förslag)	—		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) föreslår, att anslaget uppföres med 100 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnad av huvudvägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 12. **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	6,8	2,5	13,7
1948/49	0,1	4,2	9,6
1949/50 (statsliggaren s. 369)	3,0		
1950/51 (förslag)	8,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) föreslår, att anslaget uppföres med 8 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[15] 13. **Vissa vägbyggnadsarbeten.**

I anledning av därom i Kungl. Maj:ts proposition 1944: 80 framlagt förslag anvisade riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor till *Vissa vägbyggnadsarbeten*. Ändamålet med anslaget var närmast, att genom igångsättande av mindre vägbyggnadsföretag i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi motverka den å spridda

orter fördelade arbetslöshet av mindre omfattning, som i dåvarande läge uppstått eller befarades kunna uppkomma. Av anslaget återstod vid utgången av budgetåret 1948/49 ca 9 miljoner kronor. Med stöd delvis av vissa i 1949 års statsverksproposition gjorda och av riksdagen godkända principuttalanden om anslagets användning har detsamma under innevarande budgetår tagits i anspråk för en hel del vägbyggnadsarbeten — förstärknings- och förbättringsarbeten samt även större vägbyggnadsföretag — i syfte dels att avhjälpa vissa säsongmässiga sysselsättningssvårigheter med avseende på vägväsendets arbetarpersonal och dels att bereda sysselsättning åt friställd arbetskraft inom skogsbruket. Anslaget väntas på grund härav bli helt förbrukat eller i varje fall helt disponerat under innevarande budgetår.

I sitt utlåtande den 18 oktober 1949 över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden rörande vägväsendet har *arbetsmarknadsstyrelsen* meddelat, att med hänsyn till redan vidtagna dispositioner och väntade behov en förstärkning av ifrågavarande anslag med 5 miljoner kronor kan komma att erfordras för innevarande budgetår. På grund härav föreslår styrelsen, att å tilläggsstat för detta budgetår uppföres ett anslag till Vissa vägbyggnadsarbeten av 5 000 000 kronor. För att återställa den arbetsmarknadsberedskap av en synnerligen smidig och för sitt ändamål lämplig form, som åstadkommits genom detta anslag, föreslår styrelsen därjämte, att å riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisas 15 000 000 kronor för samma ändamål.

Departementschefen.

På grund av vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört om de arbetsmarknadspolitiska förutsättningarna för utförande av ytterligare vägarbeten i den ordning, som gäller för användningen av förevarande anslag, anser jag mig böra biträda styrelsens förslag, att ett anslag av 5 000 000 kronor till Vissa vägbyggnadsarbeten anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Hemställan om anvisande av detta belopp göres i annat sammanhang.

På av arbetsmarknadsstyrelsen anförda skäl förordar jag därjämte, att ett anslag för samma ändamål anvisas å riksstaten för nästa budgetår. Med hänsyn till ovissheten om vilka anspråk på sysselsättning av arbetskraft inom vägväsendet, som kunna föranledas av den fortsatta utvecklingen på arbetsmarknaden, anser jag mig icke böra ifrågasätta någon minskning av det belopp av 15 000 000 kronor, som arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit.

Eftersom de här omförmälda anslagsbeloppen äro avsedda att användas för vägarbeten av i stort sett samma slag och samma angelägenhetsgrad som de, vilka utföras med anlitage av de ordinarie väganslagen, böra de avräknas mot automobilskattemedlen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[16] 14. Förstärkning och förbättring av vägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	12,2	9,5	7,8
1948/49	5,0	10,5	2,3
1949/50 (statsliggaren s. 369)	11,6		
1950/51 (förslag)	37,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/9 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 46 000 000 kronor.

Motiv.

De vid ingången av budgetåret 1949/50 tillgängliga medlen å anslaget om sammanlagt 13,9 miljoner kronor komma att under budgetåret tagas i anspråk huvudsakligen för förarbeten för beläggningar.

Med hänsyn till numera vunna erfarenheter måste man räkna med en genomgripande förstärkning av vägkroppen, innan väg förses med beläggning. På grund härav kommer kostnaden för förarbetena att uppgå till ca 80 % av kostnaden för beläggningen. Då styrelsen äskar 20 miljoner kronor för utförande av nya beläggningar under arbetsåret 1951, skulle sålunda för utförande av förarbetena erfordras ett belopp av 16 miljoner kronor. Härtill kommer, att vissa förarbeten för sådana beläggningar, som beräknas komma till utförande under arbetsåret 1952, måste påbörjas redan under år 1950. För dessa förarbeten beräknas ett belopp av minst 5,0 miljoner kronor bli erforderligt.

Utöver förarbetena för beläggningar föreligger ett synnerligen stort behov av en allmän upprustning av vägnätet, omfattande såväl förstärknings-, dränerings- och isoleringsarbeten som kurvvrätningar, breddningar m. m. För att belysa detta behov har styrelsen lämnat en närmare redogörelse för under vintern 1948/49 och våren 1949 inträffade tjälskador å vägarna, vilka i stora delar av landet voro synnerligen svårartade. I anslutning härtill framhåller styrelsen, att även om tjällossningen på vägarna i hela landet under den gångna våren varit exceptionellt svår, måste man dock alltid räkna med betydande skador å vägarna varje år, så länge icke erforderliga förstärkningsarbeten komma till utförande. Då sådana förstärkningsarbeten kunna beräknas draga en kostnad av ca 60 kr/m väg, framgår, att det tarvas betydande belopp för att övervinna tjälsvårigheterna och giva vägarna en standard, som svarar mot trafikens tyngd och krav i övrigt.

Det är emellertid icke endast förstärknings-, isolerings- och dräneringsarbeten som måste utföras, för att vägarna skola få en tillfredsställande standard. Omfattande åtgärder måste även vidtagas för att öka trafiksäkerheten genom förbättring av siktförhållanden i kurvor och backkrön, vägbreddningar, anordnandet av mötesplatser etc.

I avvaktan på närmare erfarenhet om kostnaderna för den här omförmälda upprustningen av vägarna har styrelsen, i vad avser nästa budgetår, ansett sig böra begränsa sitt medelsanspråk för detta ändamål till 25 miljoner kronor, motsvarande i genomsnitt ca 1 miljon kronor per län.

Det av styrelsen begärda totalbeloppet för förstärkning och förbättring av vägar utgör alltså för budgetåret 1950/51 (16 + 5 + 25) 46 miljoner kronor.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet ha, under hänvisning bl. a. till de svårartade tjälskador som uppkommo på vägnätet i Västernorrlands län våren 1949, ansett sig böra livligt förorda en väsentlig ökning av anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar.

Departementschefen.

I den upprättade investeringsplanen för kommunikationsdepartementets ämbetsområde har utrymme befunnits föreligga för en ökning av investeringsvolymen för förstärkning och förbättring av vägar under budgetåret 1950/51 till 37 miljoner kronor.

I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 000 kronor, att avräknas mot automobilkattemedlen.

[17] 15. Vägbeläggningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	25,0	11,2	18,9
1948/49	25,0	25,9	18,0
1949/50 (statsliggaren s.370)	15,0		
1950/51 (förslag)	20,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 20 000 000 kronor.

Motiv.

Den 1 juli 1949 uppgingo tillgängliga medel å anslaget till ca 33 miljoner kronor. Detta belopp kommer att tagas i anspråk för likvidering av under 1949 års beläggningssäsong utförda arbeten samt 1950 års nya beläggningar.

Styrelsen har i tidigare petita närmare redogjort för behovet av nya beläggningar och därvid framhållit bl. a., att det årliga anslaget till nya vägbeläggningar borde uppgå till 50 miljoner kronor, för att det totala behovet av beläggningar skall kunna tillgodoses inom rimlig tid. För ändamålet har emellertid under de tre senaste budgetåren anvisats resp. 25, 25 och 15 miljoner kronor. Med hänsyn härtill samt till det förhållandet, att styrelsen föreslår en viss ökning av anslaget till Stensättning av vägar, har styrelsen — jämväl

med beaktande av det finansiella läget — ansett sig böra begränsa sitt äskande för nya vägbeläggningar till 20 miljoner kronor.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. För vägbeläggningar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit en höjning av anslaget i förhållande till innevarande budgetår från 15 till 20 miljoner kronor. Dylika arbeten kräva en i förhållande till kostnaden ringa insats av manuellt arbete. De måste dock utföras under sommaren då svårigheterna att tillgodose arbetsmarknaden med arbetskraft helt allmänt äro framträdande. Arbetsmarknadsstyrelsen förutsätter dock att de arbeten, som motsvara styrelsens medelsäskanden, skola kunna inrymmas inom ramen för den högsta arbetsstyrka, som styrelsen medgivit att väg- och vattenbyggnadsverket må sysselsätta i vägunderhålls-, vägförbättrings- och beläggningsarbeten, och har därför intet att erinra mot styrelsens medelsäskande.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[18] 16. **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	26 000
1949/50	100 000	
1950/51 (förslag)	100 000	

En redogörelse för anslagets ändamål och reglerna för dess användning har lämnats i 1944 års statsverksproposition (VI ht, p. 17).

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/₉ 1949) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 fanns å anslaget en behållning av i runt tal 540 000 kronor. Verkställd utredning visar, att anslagsbehovet under tiden 1 juli 1949—30 juni 1951 kan beräknas till i runt tal 740 000 kronor. Då tillgängliga medel uppgå till (540 000 + 100 000) 640 000 kronor, erfordras ett ytterligare belopp av 100 000 kronor.

Departementschefen.

Till följd av de markförvärv, som vederbörande städer och samhällen intill utgången av budgetåret 1950/51 beräknas komma att göra i syfte att tillhand-

hålla mark för beslutade statliga vägbyggnadsarbeten, väntas under budgetåren 1949/50 och 1950/51 komma att föreligga statsbidragsförpliktelser om sammanlagt 740 000 kronor. Häremot svara disponibla anslagsmedel vid ingången av budgetåret 1949/50 om sammanlagt 640 000 kronor. För att täcka återstoden av de beräknade bidragsanspråken bör i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag för budgetåret 1950/51 anvisas ett anslag av 100 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare.

[19] 17. Bidrag till underhåll av vägar och gator.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 200 000	14 600 000
1949/50 (statsliggaren s. 369) ..	15 200 000	
1950/51 (förslag)	15 400 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{14/9} 1949) hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor till 15 400 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

Enligt underhållsberäkningen för det nuvarande bidragsberättigade väg- och gatunätet uppskattat statsbidrag	15 100 000
Ytterligare statsbidrag i anledning av förutsedd utökning av det bidragsberättigade väg- och gatunätet	300 000
Summa kronor	15 400 000

Vid den jämkning av underhållsberäkningen, som styrelsen verkställt år 1949, ha kostnaderna för de följande tre åren beräknats till ca 15 900 000 kronor per år, motsvarande ett årligt statsbidrag efter 95 % av i runt tal 15 100 000 kronor. Beslutade inkorporeringar och normal utbyggnad inom städernas och samhällenas områden med därav följande utökning av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet beräknas medföra en ökning av medelsbehovet under år 1950. Till följd härav har nyssnämnda belopp av 15 100 000 kronor uppräknats med 300 000 kronor.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[20] 18. Bidrag till byggande av vägar och gator.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	8,0	2,5	10,6
1947/48	10,0	0,7	19,9
1948/49	5,0	4,8	20,6
1949/50 (statsliggaren s. 369)	—		
1950/51 (förslag)	10,0		

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång å därtill anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som äro väghållare. Bidragen utgå enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 12 000 000 kronor.

Motiv.

Enligt de uppgifter, som föreligga från städerna och samhällena om byggnadsverksamhetens omfattning, ha under år 1948 utförts arbeten å företag i fördelningsplanen för 6,0 miljoner kronor. För år 1949 beräknas arbetenas omfattning till omkring 7,0 miljoner kronor. Den sammanlagda byggnadskostnaden för tvåårsperioden 1948—1949 skulle alltså uppgå till ca 13,0 miljoner kronor, vilket belopp efter avdrag för gatukostnadsbidrag beräknas motsvara i statsbidrag ca 12,0 miljoner kronor. Vid 1949 års slut beräknas komma att finnas en behållning av ca 8,2 miljoner kronor utöver de reservationsmedel, som äro bundna för redan utförda bidragsberättigade arbeten.

Till följd av den begränsade medelstillgången blir styrelsen nödsakad att vid upprättande av fördelningsplan för åren 1950—1951 omfördela tidigare fördelade men ej i anspråk tagna medel. Dessa komma därför att återkallas efter 1949 års utgång. Styrelsen avser härigenom att dels möjliggöra en snabbare avveckling av slutförda och pågående företag samt dels anpassa arbetsprogrammet efter det aktuella arbetsmarknadsläget genom en viss koncentration till sådana angelägna gaturegleringar och andra mindre omfattande arbeten, som kunna väntas giva ett relativt snabbt resultat i form av ökad trafiksäkerhet och framkomlighet. Styrelsen räknar med ett anslagsbehov av 4,5 miljoner kronor för vart och ett av åren 1950 och 1951.

I 1949 års statsverksproposition har föredragande departementschefen (VI ht, s. 44) förutsatt, att kostnaderna för beläggningar i städer och samhällen, som äro väghållare, komma att bestridas från här ifrågakvarande anslag. Beträffande arbetsåret 1950 räknar styrelsen med 3,0 miljoner kronor för tillgodoseende av detta anspråk jämte 2,0 miljoner kronor till förarbeten

eller sammanlagt 5,0 miljoner kronor. För arbetsåret 1951 uppskattas medelsbehovet till 3,5 miljoner kronor. Förarbeten för dessa beläggningar även som förarbeten för smågatstensättning, vartill medel äskas under anslaget till Stensättning av vägar, beräknas kosta 2,7 miljoner kronor. För arbetsåret 1951 erforderliga medel uppgå sålunda till $(3,5 + 2,7)$ 6,2 miljoner kronor.

Anslagsbehovet för byggande av vägar och gator blir sålunda för arbetsåret 1950 $(4,5 + 5,0 - 8,2)$ 1,3 miljoner kronor och för arbetsåret 1951 $(4,5 + 6,2)$ 10,7 miljoner kronor eller sammanlagt 12,0 miljoner kronor.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden för bidrag till väg- och gatubyggnader äro grundade på att byggnadstillstånd skola komma att beviljas i sådan omfattning, att de reala investeringarna under år 1950 komma att uppgå till 12,1 miljoner kronor mot av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade 10,8 miljoner kronor för år 1949. Denna ökning är icke av den storleksordning, att ur arbetsmarknads-synpunkt några erinringar häremot kunna göras.

Departementschefen.

I enlighet med de allmänna riktlinjer för beräkningen av bidragsanslagen till väginvesteringar, som angivits i den inledande översikten över väganslagen, bör förevarande anslag för budgetåret 1950/51 beräknas med utgångspunkt från att bidragsmedel för byggnadsverksamheten under vart och ett av kalenderåren 1950 och 1951 skola stå till förfogande i en omfattning som ungefärligen motsvarar det på 1949 års realinvesteringar belöpande statsbidraget. Därjämte förutsattes att vägbeläggningsanslaget i fortsättningen icke tages i anspråk för bidrag till kommunala arbeten.

Några fullt säkra uppgifter om investeringsvolymens storlek under 1949 föreligga icke. Den bokföringsmässiga anslagsbelastningen ger i detta hänseende ej någon ledning, eftersom bidragsutbetalningarna ofta ske ganska lång tid efter det arbetena blivit utförda. En viss försiktighet synes därför påkallad vid användningen av det föreliggande siffermaterialet såsom grund för anslagsberäkningen.

Med ledning av de uppgifter väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat i sina petita synas statsbidragskostnaderna för 1949 års investeringar i det kommunala väg- och gatunätet till den del de hänföra sig till fördelningsplanerna kunna beräknas till ca 6,5 miljoner kronor. Härtill komma bidragskostnaderna för vissa förarbeten för vägbeläggningar m. m., överslagsvis uppskattade till omkring 1 miljon kronor. Slutligen skola här också inberäknas de bidragskostnader om sammanlagt ungefär 2 miljoner kronor, som under 1949 bestritts från anslaget till Vägbeläggningar. Den sammanlagda bidragskostnaden för 1949 skulle alltså uppgå till 9 à 10 miljoner kronor.

Med denna utgångspunkt bör bidragstilldelningen för 1950 och 1951 beräknas till sammanlagt ca 19 miljoner kronor. Härifrån skall vid anslagsberäkningen dragas den odisponerade behållning å anslaget av ca 8,2 mil-

joner kronor, som enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgivit väntas föreligga vid ingången av 1950. I enlighet härmed uppföres anslaget med ett till 10 miljoner kronor avrundat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning.

[21] 19. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	3,2	2,6	2,4
1947/48	4,0	3,7	2,7
1948/49	4,0	4,4	2,3
1949/50 (statsliggaren s. 369)	4,6		
1950/51 (förslag)	6,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att anslaget höjes från 4 600 000 kronor till 6 000 000 kronor.

Motiv.

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget per den 30 juni 1949 uppgick till i runt tal 2,3 miljoner kronor, varav cirka 0,2 miljon kronor utgjorde hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation. Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter erfordras för underhållsbidrag till 1940—1949 års vägar i runt tal 5,2 miljoner kronor. Vidare inneligga hos länsstyrelserna ansökningar för närmare 1,300 nya vägar, vilka beräknas kunna komma ifråga för bidrag (1950 års vägar). För bestridande av underhållsbidrag inklusive bidrag till istandsättning för dessa vägar beräknas enligt länsstyrelserna ett belopp av 1,8 miljoner kronor vara erforderligt. Enligt länsstyrelsernas uppgifter skulle sålunda medelsbehovet kunna uppskattas till (5,2 + 1,8) 7,0 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har emellertid med hänsyn till de besparingar, som erfarenhetsmässigt visat sig kunna uppstå å anslaget, räknat med ett till 6,0 miljoner kronor reducerat medelsbehov. Styrelsen har härvid icke tagit hänsyn till de ändrade bidragsbestämmelser, vilka kunna förädlas av resultatet av pågående utredning rörande samordning av gällande bidragsbestämmelser m. m.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning har icke givit mig anledning till erinran.

Vad angår de utredningsuppdrag rörande den enskilda väghållningen, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 maj 1945 och den 10 maj 1946 lämnats väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen, får jag meddela, att den utredningsman, som tillkallats för att biträda styrelserna med ifrågasvarande uppdrag, framlagt ett preliminärt förslag rörande stödet åt den enskilda väghållningen, vilket förslag för närvarande är föremål för övervägande inom styrelserna. De upplysningar jag inhämtat om ärendets fortsatta behandling synas giva vid handen att någon proposition i ämnet icke kommer att kunna föreläggas 1950 års riksdag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåren 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[22] 20. **Bidrag till byggande av enskilda vägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1946/47	3,2	1,8	6,2
1947/48	5,0	2,6	8,6
1948/49	3,8	3,4	9,0
1949/50 (statsliggaren s. 370)	1,5		
1950/51 (förslag).....	3,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{14/9} 1949) hemställer, att anslaget höjes från 1 500 000 kronor till 3 000 000 kronor.

Motiv.

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget uppgick per den 30 juni 1949 till i runt tal 8,9 miljoner kronor, varav hos länsstyrelserna förelåg en ofördelad reservation av ca 2,2 miljoner kronor och en fördelad reservation av ca 5,7 miljoner kronor samt hos Kungl. Maj:t en reservation av ca 1,0 miljon kronor. Nettoutgiften å anslaget uppgick för budgetåret 1948/49 till i runt tal 3,4 miljoner kronor.

Behovet av medel för budgetåret 1950/51 är beroende av utvecklingen på arbetsmarknaden. Utgående ifrån att byggnadstillstånd i större omfattning än hittills skola kunna meddelas under åren 1950 och 1951, har styrelsen ansett sig böra föreslå, att anslaget upptages med 3,0 miljoner kronor. Styrelsen har härvid icke tagit hänsyn till eventuella ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser, som kunna föranledas av resultatet av pågående utredning rörande samordning av gällande bidragsbestämmelser m. m.

Yttrande.

I sitt den 18 oktober 1949 avgivna remissyttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vägpetita framhåller *arbetsmarknadsstyrelsen* i fråga om byggandet av enskilda vägar, att styrelsen — i syfte att motverka arbetslöshet till följd av nedgång i sysselsättningsbehovet i skogsbruket — särskilt under hösten 1949 meddelat byggnadstillstånd till enskilda vägar för tillhoppa ca 1,2 miljoner kronor utöver byggnadstillståndskvoten. Sammanlagt har under år 1949 av liknande skäl meddelats byggnadstillstånd till enskilda vägar för 2,1 miljoner kronor utöver den för dylika arbeten gällande kvoten 3,0 miljoner kronor. Till samtliga dessa företag har statsbidrag funnits reserverat hos länsstyrelserna. Enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen inhämtat beräknas större delen av det anslag å 3,0 miljoner kronor, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat till bidrag till byggande av enskilda vägar, komma att tagas i anspråk för fortsättningsbidrag eller slutbidrag till vägföretag, som påbörjats. Uppskattningsvis skulle ca 1,2 miljoner kronor kunna disponeras för nya företag. Arbetsmarknadsstyrelsen anser det önskvärt att möjligheter finnas att igångsätta enskilda vägföretag vid en sådan arbetsmarknadssituation som den nu rådande och tillstyrker därför väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Investeringarna i enskilda vägbyggnadsföretag med statsbidrag beräknas för kalenderåren 1947—1949 ha uppgått till genomsnittligt 6 miljoner kronor per år, motsvarande en årlig statsbidragskostnad av omkring 3,6 miljoner kronor. Nettoutgifterna å anslaget för budgetåren 1946/47—1948/49 ha emellertid begränsat sig till resp. 1,8, 2,6 och 3,4 miljoner kronor. Detta tyder på att det förekommer en viss eftersläpning i bidragsutbetalningen för utförda arbeten. Någon mera exakt siffra för storleken av denna eftersläpning har icke stått att erhålla. En överslagsberäkning synes emellertid ge vid handen, att den vid utgången av budgetåret 1948/49 redovisade behållningen å anslaget av 9,0 miljoner kronor sannolikt till minst 1,5 miljoner kronor motsvarar statsbidrag å redan gjorda investeringar. Av reservationen skulle alltså återstå högst 7,5 miljoner kronor för finansiering av ytterligare arbeten.

Den period, för vilken bidragsmedel nu skall beräknas, avser tiden fram till den 1 januari 1952. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för denna period räknat med ett behov av nya anslagsmedel om 3 miljoner kronor. Inklusive det nyss nämnda reservationsbeloppet av 7,5 miljoner kronor skulle härvid för investeringar under tiden $\frac{1}{7}$ 1949— $\frac{31}{12}$ 1951 stå till förfogande ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 10,5 miljoner kronor, motsvarande en investering av totalt 17,5 miljoner kronor eller genomsnittligt för år räknat $\left(\frac{17,5}{2,5}\right)$ 7 miljoner kronor. De statsbidrag, som beviljas för 1951, torde emellertid endast delvis komma att resultera i investeringar under detta år. Med hänsyn å ena sidan till denna omständighet och å andra sidan till vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört om de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna

för utförande av enskilda vägföretag anser jag mig böra i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1950/51 uppföres med 3 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Diverse ändamål.

[23] 21. Stensättning av vägar.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 6 500 000 kronor.

Motiv.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har haft tillfälle att i förväg ta del av 1946 års stenindustriutrednings vid tidpunkten för styrelsens anslagsöskanden ännu ej framlagda förslag angående rationalisering av gat- och kantstensindustrin.

Enligt detta förslag skall »fri sten» icke längre tillhandahållas för utförande av statliga och kommunala stensättningar. Stenbeläggningar förutsättas dock årligen komma till utförande i följande omfattning:

Statlig väghållning	100 000 m ²
Kommunal väghållning	280 000 m ²
	Summa 380 000 m ²

För genomförande av det av utredningen föreslagna programmet i vad avser stensättning av statliga samt statsbidragsberättigade vägar och gator erfordras 6,0 miljoner kronor.

Härutöver erfordras — med hänsyn till inträffade prisstegringar — för fullbordande av det program, som tidigare i huvudsak fastställts av Kungl. Maj:t, ett belopp av ca 0,5 miljon kronor.

Departementschefen.

1946 års stenindustriutredning har numera framlagt sitt betänkande med förslag till vissa åtgärder till rationalisering av gat- och kantstensindustrin (SOU 1949: 44). Beredningen av detta ärende har emellertid ännu icke hunnit slutföras. I avbidan på resultatet av den fortsatta handläggningen av ärendet bör anslaget till Stensättning av vägar nu uppföras med ett allenast beräknat belopp, motsvarande det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivna medelsbehovet av 500 000 kronor för slutförande av tidigare fastställt stensättningsprogram.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan bli riksdagen förelagd, till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1950/51

beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24] 22. **Byggande av broar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	15,0	2,1	32,7
1948/49	0,1	6,8	26,0
1949/50 (statsliggaren s. 370)	—		
1950/51 (förslag)	10,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/₉ 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 10 000 000 kronor enligt följande beräkning, vilken grundar sig bl. a. på antagande om vissa ökningar för 1950 och 1951 av byggnadskvoten för statliga brobyggnader.

	1948/49	1949/50	1950/51
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
Anslag	0,1	—	10,0
Medelsförbrukning	6,8	19,5	16,5
Reservation vid budgetårets utgång ..	26,0	6,5	—

Till byggande av broar vid Bergnäset och Hjulsta, vilka företag kostnadsberäknats till 10,4 resp. 5,2 miljoner kronor, ha särskilda anslag anvisats för budgetåren 1945/46—1947/48 med sammanlagt 4,7 miljoner kronor för bron vid Bergnäset och 3,6 miljoner kronor för bron vid Hjulsta. Av dessa anslagsmedel återstodo vid utgången av förra budgetåret 3,0 resp. 2,6 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskar nu ytterligare medel med 500 000 kronor för vardera företaget.

Slutligen hemställer styrelsen, att ett begynnelseanslag av 1 000 000 kronor anvisas för byggande av en hängfärja över Göta älv vid Jordfallet. Den beräknade kostnaden för företaget uppgår till 2 300 000 kronor.

Yttranden.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Arbetsmarknadsstyrelsens yttrande i vad avser brobyggnadsverksamheten har delvis återgivits i det föregående under punkten 11.

Beträffande de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda stora broföretagen vid Bergnäset och vid Hjulsta framhåller arbetsmarknadsstyrelsen, att frågan om deras igångsättande torde få bli föremål för behandling i samband med bestämmandet av vilka företag som kunna inräknas i styrelsens tillståndskvot för år 1950. Tidpunkten för ett eventuellt igångsättande synes få bli beroende bl. a. av arbetsmarknadsläget. Såvitt nu kan bedömas torde dock anslag för forcering av arbetet vid Bergnäset icke bli erforderligt.

Beträffande Jordfallets färja har arbetsmarknadsstyrelsen från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtat, att huvuddelen av kostnaden för företaget belöper på material och verkstadsarbete. Arbetet på platsen begränsas till montagearbeten och grundläggning samt mindre tillfarter. Frågan om företagets utförande blir därför huvudsakligen beroende av möjligheterna att importera material samt av i huru hög grad man kan taga i anspråk landets verkstäder för denna leverans. Beträffande arbetena på platsen framhåller arbetsmarknadsstyrelsen, att arbetsmarknaden i Göteborgstrakten för närvarande knappast medger, att ytterligare större arbetsobjekt igångsättas.

Statens industrikommission. Visserligen avse de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita förutsatta materialbehoven i allmänhet arbeten, vilka skola utföras under budgetåret 1950/51, men de härför erforderliga materialmängderna komma i stort sett att belasta försörjningen under år 1950, enär bl. a. inköpen successivt måste göras ungefär ett halv år i förväg.

De väg- och broarbeten, som föreslås i petitaskrivelsen, torde beröra kommissionens verksamhetsområde allenast i fråga om åtgången av byggnads- och liknande material. Försörjningsläget i fråga om sådant material har under det förlidna budgetåret undergått en viss förbättring och — såvitt nu kan bedömas — synes denna utveckling komma att fortgå. Det är att förmoda, att vid den tid, då styrelsen behöver disponera det för den föreslagna byggnadsverksamheten erforderliga materialet, detta kan erhållas utan större svårigheter.

Departementschefen.

Beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av anslaget till Byggande av broar gäller i huvudsak detsamma, som jag förut anfört i fråga om beräkningen av anslagen till nyanläggning och ombyggnad av vägar. Den starka stegring av medelsförbrukningen, som förutses för innevarande budgetår, avser sålunda till alldeles övervägande delen företag, för vilka byggnadstillstånd beviljats redan 1949 eller tidigare. 1950 års byggnadskvot för brobyggnadsverksamheten har beräknats till sådant belopp, att den i stort sett täcker den av styrelsen angivna investeringsvolymen för budgetåret 1950/51 till den del densamma icke motsvaras av redan tidigare lämnade tillstånd. Även om en viss eftersläpning i brobyggnadsverksamheten ändock kan tänkas uppkomma, anser jag mig likväl icke böra föreslå någon minskning av det av styrelsen begärda anslagsbeloppet. Jag tillstyrker alltså, att anslaget till Byggande av broar för budgetåret 1950/51 uppföres med 10 000 000 kronor.

Vad beträffar de båda brobyggnaderna vid Bergnäset och Hjulsta ha partiella byggnadstillstånd den 16 december 1949 meddelats för dessa företag. Det synes emellertid i nuvarande läge ej befogat att räkna med någon sådan forceering av dessa byggnadsarbeten, att ytterligare anslagsmedel behöva anvisas för budgetåret 1950/51.

Med hänsyn till omfattningen av redan förut beslutade men ännu ej förverkligade investeringar i vägväsendet anser jag mig icke nu kunna tillstyrka

väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om anvisande av anslag till hängfärja vid Jordfallet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnade av broar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25] 23. **Byggnade och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.**

För byggnade och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar ha medel senast anvisats för budgetåret 1946/47 med 2 000 000 kronor. Genom beslut den 18 juni 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslaget må disponeras även under budgetåret 1949/50.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att för ifrågavarande ändamål anvisas ytterligare 100 000 kronor, och anför såsom skäl här för följande.

Den 1 juli 1949 uppgick behållningen å anslaget till i runt tal 4,6 miljoner kronor. Med hänsyn till läget på arbetsmarknaden beräknas ifrågavarande medel icke bliva förbrukade före den 1 juli 1950. Då sålunda behov av anslaget föreligger även för budgetåret 1950/51, föreslås, att detsamma upptages med ett formellt belopp av 100 000 kronor för sistnämnda budgetår.

Departementschefen.

Dispositionsrätten beträffande ifrågavarande anslag bör i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag förlängas genom att ett formellt anslagsbelopp uppföres i riksstaten för budgetåret 1950/51. Detta belopp bör dock lämpligen begränsas till 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnade och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[26] 24. **Underhåll av ersättningsbromateriel m. m.**

Under rubriken Reparationsberedskap vid väg- och vattenbyggnadsväsendet har, senast å riksstaten för budgetåret 1943/44, anslag anvisats för anskaffning av ersättningsbromateriel och förrådsbyggnader för denna materiel. De sålunda anvisade medlen, vilka uppgå till sammanlagt 4,6 miljoner kronor, beräknas komma att helt tagas i anspråk för sitt ändamål och materielanskaffningen är avsedd att vara slutförd under innevarande budgetår.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer, att ett reservationsanslag av 50 000 kronor anvisas för underhållet av förenämnda materiel och byggnader.

Motiv.

Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t äger styrelsen använda inflytande hyresmedel för bromaterielens utlåning till underhåll av densamma. Dessa medel äro dock icke av den storleksordning, att de tillnärmelsevis förslå till bestridande av erforderligt underhåll.

I 1948 års statsverksproposition (VI ht, s. 64) har föredragande departementschefen uttalat, att underhållet av ifrågavarande materiel och byggnader för budgetåret 1948/49 borde bestridas genom anlitande av kvarstående medel å förenämnda anslag för reparationsberedskap. Då dessa anslagsmedel beräknas bli förbrukade under innevarande budgetår, måste medel till bestridande av underhållet ställas till förfogande på annat sätt för budgetåret 1950/51.

De underhållsåtgärder, som i första hand böra komma i fråga, äro anoljning av i förråden ingående bult, målning av viss materiel samt bättring av förrådsbyggnaderna. Kostnaderna härför ha för helt budgetår beräknats till 50 000 kronor.

Departementschefen.

På av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförda skäl bör ett särskilt anslag av reservationsanslags natur uppföras på riksstaten för underhåll av ersättningsbromaterielen och därtill hörande förrådsbyggnader. Mot styrelsens beräkning av anslagets storlek har jag intet att erinra.

Ersättningsbromaterielen har anskaffats främst i försvarsberedskapssyfte. Den fyller emellertid även en uppgift som reservförråd under fredsförhållanden. Med hänsyn härtill och under hänvisningen till den allmänna redogörelse för försvarsberedskapskostnadernas bokföringsmässiga behandling inom kommunikationsdepartementets ämbetsområde, som jag senare i dag kommer att lämna (statsverkspropositionen, Bil. 26, punkt 2), anser jag mig böra föreslå, att förevarande anslag — i motsats till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sina petita förutsatt — skall avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll av ersättningsbromateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[27] 25. Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	192 400
1949/50 (statsliggaren s. 370) ..	250 000	
1950/51 (förslag)	250 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) hemställer med följande motivering, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Med hänsyn till de beräknade kostnaderna för de säkerhetsanordningar, beträffande vilka styrelsen godkänt arbetsplaner men vilka ännu icke färdigställt, uppskattas anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 till 250 000 kronor.

Denna beräkning har gjorts under förutsättning att det nuvarande systemet med bidrag till säkerhetsanordningar bibehålles (SFS nr 919/1941). Därest den utredning rörande säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, som den 25 februari 1949 avgavs av inom kommunikationsdepartementet tillkallad särskild utredningsman, skulle föranleda annan ordning för bidragsgivningen, torde anslaget få omräknas med hänsyn härtill.

Departementschefen.

Vid behandlingen senare denna dag av investeringsanslagen under statens järnvägars fond kommer jag att anmäla vissa förslag om ökade investeringar i vägskyddsanläggningar, vilka järnvägsstyrelsen framlagt i anslutning till den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda utredningen. Enligt gällande bidragsregler komma emellertid dessa investeringar icke att påverka behovet av bidragsmedel förrän efter utgången av nästa budgetår. I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag uppföres anslaget därför med oförändrat belopp av 250 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 26. **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	88 800
1949/50 (statsliggaren s. 371) ..	125 000	
1950/51 (förslag)	70 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/₉ 1949) föreslår, att anslaget minskas med 55 000 kronor till 70 000 kronor. Medelsbehovet har beräknats på följande sätt.

Bidrag till samfundet för hembygdsvård (oförändrat belopp)	15 000
Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara uppfinningar och konstruktionsförbättringar samt kostnader för anordnande av kurser, studieresor, deltagande i internationella vägkongresser och liknande (+ 10 000)	45 000
Diverse ändamål (oförändrat belopp)	10 000
	Summa kronor 70 000

För det pågående arbetet med upprättande av en vägliggare beräknas ytterligare medel icke erfordras under nästa budgetår.

Departementschefen.

Mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av förevarande anslag har jag ingen erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 27. **Trafikräkningar.**

På förslag därom i 1947 års statsverksproposition (VI ht s. 94) anvisade riksdagen å riksstaten för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 1,2 miljoner kronor för utförande under år 1947 av en hela landet omfattande allmän trafikräkning. Den planerade räkningen kom emellertid icke till stånd på grund av det försämrade läget på arbetsmarknaden.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ¹⁴/₉ 1949) hemställer, att för ifrågasvarande ändamål anvisas ett tilläggsanslag av 200 000 kronor.

Motiv.

Förhållandena torde numera ha förändrats så att brist på arbetskraft icke längre synes utgöra hinder för att utföra räkningen. Då behovet av densamma icke blott kvarstår utan har ytterligare förstärkts, anser styrelsen att den planerade allmänna trafikräkningen bör komma till utförande under år 1950.

Av det ursprungliga anslagsbeloppet har styrelsen genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1947 resp. den 10 september 1948 bemyndigats taga i anspråk dels högst 75 000 kronor för vissa smärre trafikräkningar, dels ytterligare 40 000 kronor för trafikräkningar i samband med utredning om säkerhetsanordningar vid vissa järnvägs korsningar. Med hänsyn härtill och till den allmänna kostnadsökning som inträtt, sedan styrelsen verkställde kostnadsberäkningen år 1947, kan det ytterligare behovet av medel för den allmänna trafikräkningens genomförande uppskattas till 200 000 kronor.

Departementschefen.

Någon allmän trafikräkning har icke skett i landet sedan 1936. En förnyad sådan undersökning synes starkt påkallad för att skapa aktuellt underlag för såväl väg- och samhällsplaneringen som trafiksäkerhetsarbetet. Med hänsyn härtill bör i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag ett tilläggsanslag av 200 000 kronor anvisas å riksstaten för budgetåret 1950/51 för att möjliggöra att, om förhållandena i övrigt det medgiva, utföra trafikräkningen under år 1950.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Trafikräkningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 28. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.**

I enlighet med den princip, som tillämpats i fråga om dispositionen av automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåren 1948/49 och 1949/50, böra

motsvarande inkomster för budgetåret 1950/51 tillföras statens budgetutjämningsfond till den del de icke tagas i anspråk för att täcka anslag å riksstaten. På grund härav uppföres anslaget till Avsättning till statens automobilskattemedelsfond allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

Hamnar och farleder.

[31] 29. Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 373)	8 000
1950/51 (förslag)	8 000

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁹/s 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[32] 30. Bidrag till handelshamnar och farleder.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1947/48	1 000 000	245 000	1 450 000
1948/49	1 000 000	418 000	2 032 000
1949/50	1 000 000		
1950/51 (förslag)	1 000 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁹/s 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Investeringsbehovet för handelshamnar fram till år 1960 har av 1944 års hamnutredning beräknats till 35 à 40 miljoner kronor om året, varvid hänsyn tagits dels till det under krigs- och efterkrigsåren uppdämda utbyggnadsbehovet, dels till förväntad trafikökning och därav föranlett utbyggnadsbehov fram till nämnda år. Utredningen anser emellertid, att den mycket stora nedskärningen av hamnarnas medgivna utbyggnad, som ägt rum under senare år, kan få menliga följder och inverka på bedömningen av behovet på längre sikt.

I sitt betänkande (SOU 1949:21, s. 225) framhåller utredningen såsom sin mening, att staten under nuvarande förhållanden — då hamnbyggnadsarbetet under många krigsår samt år efter kriget till stor del eftersatts men ett intensivt arbete på rationalisering av transportarbete pågår — i landets intresse bör göra en större insats än före kriget på hamnarnas område, allt

under förutsättning att vederbörande hamnägare själva vilja göra sina insatser. De uppgifter utredningen inhämtat från hamnarna angående aktuella hamnanläggningsarbeten synas bestyrka rimligheten av en sådan inställning.

Såsom framgår av det anförda har man att räkna med en väsentligt ökad omfattning av hamnbyggandet i den mån en utjämning sker mellan tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden och i fråga om materialförsörjningen. Ur riksintressets synpunkt berättigade anspråk på finansiell medverkan från statens sida växa i samma mån och därmed behovet av rikligare medelsanvisning. Med hänsyn till svårigheten att ännu med säkerhet kunna bedöma utvecklingen under nästkommande budgetår föreslår styrelsen dock, att ifrågasvarande anslag för budgetåret 1950/51 upptages med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Det av 1944 års hamnutredning framlagda betänkandet angående svensk hamnbyggnadspolitik är ännu föremål för remissbehandling. Några på detta betänkande grundade förslag torde, så vitt nu kan bedömas, icke kunna framläggas för 1950 års riksdag.

Den 1 november 1949 kvarstod å förevarande anslag en behållning av cirka 2 696 000 kronor. Härav hade cirka 485 000 kronor ännu icke tagits i anspråk för bidragstilldelning. Den disponerade delen av behållningen fördelade sig helt på företag, till vilka byggnadstillstånd beviljats. Då de nu tillgängliga medlen å anslaget torde bli i stort sett helt disponerade genom bidragsbeslut före utgången av innevarande budgetår, tillstyrker jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om anvisande av 1 000 000 kronor för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[33] 31. Statliga farledsarbeten.

Till bestridande av kostnaderna för sådana farledsarbeten, vilka helt böra bekostas av staten, har enligt beslut av 1949 års riksdag ett särskilt anslag för ändamålet upptagits i riksstaten. För budgetåret 1949/50 ha anvisats 50 000 kronor; härtill kommer ett till samma anslag överfört belopp av 50 000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1948 av reservationen å det tidigare anslaget till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder avsatts för att disponeras för farledsändamål i skärgårdarna. Å anslaget för innevarande budgetår disponibelt belopp utgör sålunda 100 000 kronor.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁹/s 1949) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 100 000 kronor.

Motiv.

I sitt betänkande (SOU 1949: 21, kap. XVI) har 1944 års hamnutredning redogjort för de allmänna riktlinjer, som enligt utredningens mening böra vara bestämmande i vad avser statens uppgift och ansvar i fråga om skilda kategorier av allmänna farleder, ävensom framlagt förslag rörande närmast aktuella spörsmål i detta sammanhang. I allmänhet förutsätta förslagen närmare undersökningar, innan ifrågasatta projekt kunna utarbetas och genomföras. Innan principiellt avgörande träffats med hänsyn till av hamnutredningen väckta förslag och en på grundval därav baserad plan uppgjorts, saknas underlag för ett bedömande av det medelsbehov, som kan bli aktuellt för förevarande ändamål. I fråga om större arbeten lär det under nästa budgetår dock knappast bli fråga om annat än förberedande åtgärder.

Till reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen torde i likhet med för innevarande budgetår erforderliga medel böra anvisas under särskild anslagstitel.

Departementschefen.

Genom beslut den 12 augusti 1949 har Kungl. Maj:t från förevarande anslag anvisat ett belopp av 20 000 kronor för upprättande av förslag till förbättring av farlederna till Luleå.

Då anslaget enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen knappast kommer att tagas i anspråk för några större arbeten under nästa budgetår, anser jag att detsamma bör kunna uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[34] 32. Byggande av fiskehamnar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1947/48	1 500 000	792 000	1 753 000
1948/49	1 500 000	677 000	2 576 000
1949/50	1 000 000		
1950/51 (förslag)	1 000 000		

Genom beslut den 17 juni 1948 förordnade Kungl. Maj:t, att 1944 års fiskehamnsutrednings betänkande jämte däröver avgivna remissyttranden skulle — under beaktande av vad till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 5 mars 1948 samt i statsutskottets utlåtanden nr 111/1948 anförts — tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar. Fiskehamnsutredningens förslag innefattade en femårsplan, avseende budgetåren 1948/53, för vilkens genomförande förutsattes en medelsanvisning av sammanlagt 27 miljoner kronor. I detta belopp hade utredningen inberäknat för budgetåret 1947/48 till fiskehamnar anvisade anslag av tillhoppa 1,5 miljoner kronor, som förutsatts disponeras för i femårsplanen upptagna arbeten.

Återstoden, 25,5 miljoner kronor, skulle enligt femårsplanen fördelas med 3,9 miljoner kronor för budgetåret 1948/49 och med 5,4 miljoner kronor för vart och ett av följande fyra budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 29/8 1949) framhåller, att den begränsning av investeringsverksamheten, som befunnits nödvändig, medfört en väsentligt nedsatt byggnadstakt i förhållande till vad som avsetts enligt föreliggande femårsplan. Tyvärr synas förutsättningar ännu saknas för en eljest önskvärd utjämning av den betydande eftersläpning i fiskehamnsbyggandet, som härigenom uppstått. Vid sådant förhållande hemställer styrelsen, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1950/51 upptages med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

På förevarande anslag fanns den 1 november 1949 en behållning av 3 387 000 kronor, varav cirka 1 300 000 kronor ännu icke tagits i anspråk för bidragstilldelning. Den disponerade delen av nämnda behållning motsvarades helt av arbeten, för vilka byggnadstillstånd meddelats eller vilka icke kräva särskilda tillstånd. Även huvudparten av de odisponerade medlen beräknas komma att under budgetårets lopp bli fördelade på sådana arbeten. Med hänsyn härtill torde i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag nya anslagsmedel till ett belopp av 1 000 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[35] 33. Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	150 000	167 200
1949/50 (statsliggaren s. 373) ..	150 000	
1950/51 (förslag)	200 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes till 200 000 kronor. Den beräkning av underhållskostnaderna för fiskehamnarna, som legat till grund för av Kungl. Maj:t fastställd inkomst- och utgiftsstat för underhåll och drift av statens fiskehamnar att tillämpas för innevarande budgetår, har, framhåller styrelsen, visat sig för låg. Detsamma kommer att bli fallet beträffande nästa budgetår, för vilket en höjning av motsvarande kostnadspost i senaste statberäkning med 50 000 kronor beräknas erforderlig.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[36] 34. Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1948/49	100 000	—	945 000
1949/50	100 000		
1950/51 (förslag)	100 000		

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjäna den mindre sjöfartens intressen.

Med hänsyn till alltjämt rådande bristläge på arbetsmarknaden har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ²⁹/s 1949) ansett sig tills vidare icke böra hemställa om någon höjning av förevarande anslag.

I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[37] 35. Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (prop. nr 63) har 1949 års riksdag för budgetåret 1949/50 anvisat ett reservationsanslag av 600 000 kronor till Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen. Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 11 februari 1949 framlagt förslag har totalkostnaden för ifrågavarande arbeten beräknats till 3,9 miljoner kronor. Enligt förslaget har vidare förutsatts att arbetena utföras successivt under en period av 4—5 år, varvid medelsbehovet för budgetåret 1949/50 beräknats till 600 000 kronor.

Till fullföljande av den framlagda planen beräknar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* (skr. ²⁹/s 1949) för nästkommande budgetår ett medelsbehov av likaledes 600 000 kronor. Styrelsen hemställer sålunda, att för budgetåret 1950/51 anvisas ett reservationsanslag av 600 000 kronor för detta ändamål.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vatten- och avloppsledningar.

[38] 36. Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1946/47	4 000 000	618 700	4 791 600
1947/48	5 000 000	800 900	8 990 700
1948/49	5 000 000	1 477 200	12 513 500
1949/50 (statsliggaren s. 374)	9 000 000		
1950/51 (förslag)	12 000 000		

Genom beslut den 6 maj 1949 har Kungl. Maj:t bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att av det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget disponera dels 6 000 000 kronor att användas för ändamål, som avses i 1949 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, punkt 34, dels ock 3 000 000 kronor att med beaktande av vad i statsutskottets utlåtande 1949: 72 anförts och efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen användas för ändamål, som avses i propositionen 1949: 78. Detta beslut innebär, att det förstnämnda beloppet skall avses för den ordinarie bidragsverksamheten och det återstående beloppet för bidrag till vatten- och avloppsanläggningar vid järnbruksorter eller andra ur produktions- och exportsynpunkt viktiga orter. Kungl. Maj:t har samtidigt förklarat Sig vilja framdeles, efter framställning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, meddela beslut om huruvida sistnämnda anslagsdel må utnyttjas jämväl för andra anläggningsföretag än sådana i propositionen 1949: 78 äsyftade.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{14/10} 1949) hemställer, att anslaget för budgetåret 1950/51 uppföres med 10 000 000 kronor samt att styrelsen måtte bemyndigas att under nämnda budgetår därutöver bevilja bidrag med ett sammanlagt ytterligare bidragsbelopp av 10 000 000 kronor.

Motiv.

Den 1 juli 1948 förelågo av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade tillstånd att jämlikt 3 § bidragsförfattningen påbörja arbete innan bidragsfrågan avgjorts för i runt tal 260 företag. Tillstånden avsågo en sammanlagd anläggningskostnad av 40 miljoner kronor och gällde endast företag som redan erhållit byggnadstillstånd eller i undantagsfall företag, som omedelbart efter påbörjandetillstånds lämnande skulle erhålla byggnadstillstånd. Under budgetåret 1948/49 har sådant tillstånd avseende anläggningar för ytterligare 16,7 miljoner kronor lämnats beträffande 133 företag, varav 65 för fortsättande. Från den sammanlagda omslutningen av företag med påbörjandetillstånd, 56,7 miljoner kronor, avgå anläggningar för 7,0 miljoner kronor, till vilka under budgetåret beviljats bidrag, och anläggningar för 0,3 miljon kronor, beträffande vilka under samma tid meddelats avslag å bidragsansökan. Den 1 juli 1949 kvarstodo i enlighet härmed företag med påbörjandetillstånd för 49,4 miljoner kronor.

Under kalenderåret 1949 ha intill den 26 september byggnadstillstånd beviljats till vatten- och avloppsföretag med en sammanlagd kostnad av 53 miljoner kronor, varav anläggningar för 13,8 miljoner kronor tillhöra den grupp företag, till vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beviljar bidrag (bidragsanläggningar). För hela kalenderåret räknas för närvarande med en byggnadstillståndskvot om 65 miljoner kronor, varav på bidragsanläggningar uppskattningsvis kunna beräknas belöpa anläggningar för inalles 17 miljoner kronor. För tiden fram till 1 juli 1951 torde en viss ökning av tillståndskvoten för vatten- och avloppsanläggningar vara att emotse, ehuru någon närmare uppskatt-

ning härav för närvarande ej kan göras. Överslagsvis torde för ettvarvt av budgetåren 1949/50 och 1950/51 böra räknas med att bidragsberättigade anläggningar få en omfattning av minst 20 miljoner kronor per år. Detta innebär att anläggningar för inalles minst 89 eller avrundat 90 miljoner kronor intill den 1 juli 1951 skulle tillhöra gruppen bidragsanläggningar. Häremot svarande bidragsbehov kan uppskattas till ungefär hälften av nämnda belopp eller 45 miljoner kronor.

I sin hösten 1948 avgivna petitaskrivelse beräknade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bidragsbehovet till endast ungefär en tredjedel av den berörda anläggningskostnaden på grund av att styrelsen med hänsyn till den knappa tillgången på bidragsmedel under en tid ansett sig böra bevilja reducerade bidrag med i flertalet fall endast hälften av det enligt författningen medgivna högsta bidragsbeloppet. Då emellertid i samband med anvisande av särskilda medel till bidrag till vatten- och avloppsanläggningar inom järnbruksorter och andra orter med ur exportsynpunkt jämställda näringsgrenar det för tillgodo-seende av det med anslaget avsedda ändamålet finge anses påkallat att i flertalet fall bevilja oreducerade bidrag, har styrelsen ansett sig numera åter böra tillämpa oreducerade bidrag jämväl beträffande anläggningar inom andra områden. I anslutning härtill må dock framhållas dels att viss bidragsreduktion undantagslöst tillämpas beträffande anläggningar i kommuner med ett skatteunderlag överstigande viss normalnivå, dels att ett till hälften reducerat bidrag beviljats endast i sådana fall, då den aktuella utbyggnaden avsett en mindre del av en anläggning och möjlighet sålunda förelegat att vid beviljande av bidrag till fortsatt utbyggnad kompensera den tidigare bidragsreduktionen.

För täckande av det bidragsbehov om 45 miljoner kronor, som sålunda beräknas föreligga för tiden 1 juli 1949—1 juli 1951 stod vid ingången av innevarande budgetår 17,3 miljoner kronor till förfogande, varav i form av anslag för budgetåret 9 miljoner kronor och ofördelad reservation från föregående budgetår 8,3 miljoner kronor. För budgetåret 1950/51 skulle alltså i enlighet med denna beräkning erfordras ett bidragsanslag av i runt tal 28 miljoner kronor. I enlighet med vad styrelsen i sin närmast föregående petitaskrivelse framhållit, blir emellertid beloppet i sin helhet icke erforderligt före budgetårets utgång.

Sedan bidragsmedlen blivit fördelade (bidragsbeslut meddelats), tagas desamma i anspråk först i den mån som arbeten vederbörligen utförts och i fråga om slututbetalning först efter det anläggningen efter avsyning godkänts. En betydande eftersläpning äger därför rum i fråga om bidragsutbetalningen, oaktat i vissa fall bidrag delvis utbetalas i förskott. Sålunda utgjorde behållningen å anslaget den 1 juli 1948 i form av beviljade men icke utbetalade bidragsmedel (fördelad reservation) 2,7 miljoner kronor och den 1 juli 1949 var motsvarande behållning 4,1 miljoner kronor. I den mån det genom förstärkning av personalorganisationen och andra åtgärder kan bli möjligt att av-arbeta den nuvarande balansen i fråga om bidragsärenden och nå fram till den ur olika synpunkter önskvärda ordningen, att bidragsbeslut meddelas redan

vid den tidpunkt, då nu påbörjandetillstånd lämnas, kommer nämnda behållning att mycket väsentligt ökas. I enlighet härmed anser styrelsen, att för budgetåret 1950/51 bidragsanslaget kan begränsas till 10 miljoner kronor men att styrelsen samtidigt bör erhålla bemyndigande att intill utgången av samma budgetår meddela bidragsbeslut avseende ytterligare ett visst sammanlagt bidragsbelopp. Detta bemyndigande skulle enligt det föregående behöva avse ett belopp av 18 miljoner kronor, om man avser att till den 1 juli 1951 hava sanerat anslaget. Med hänsyn till att detta icke bör vara direkt nödvändigt, utan man under en övergångstid kan tillämpa förfarandet med att lämna tillstånd att påbörja enligt bidragskungörelsens tredje paragraf, anser styrelsen, att bemyndigandet lämpligen bör begränsas till 10 miljoner kronor. En dylik begränsning synes jämväl motiverad med hänsyn till att ökning av bidragsverksamhetens årliga omfattning lämpligen torde i huvudsak böra anstå till dess statsmakterna på grundval av resultatet av 1946 års vatten- och avloppssakkunnigas utredningsarbete tagit ställning till vatten- och avloppsfrågan i ett större sammanhang. Ehuru styrelsens år 1948 framlagda förslag om ett bemyndigande av här angivet slag icke vann statsmakternas bifall, har styrelsen likväl ansett sig böra åter framföra förslag härom, då det skulle möjliggöra en enklare handläggning av bidragsärendena genom att påbörjandetillstånden successivt kunde minskas och efter någon tid helt bortfalla, samtidigt som bemyndigandet icke skulle innebära någon utfästelse från statsmakterna att höja bidragsanslaget för ett efterföljande budgetår jämfört med de närmast föregående.

Yttranden.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Av vad arbetsmarknadsstyrelsen inhämtat i samband med behandling av ansökningar om byggnadstillstånd framgår, att ett mycket starkt, uppdämt behov för närvarande finnes av vatten- och avloppsanläggningar över hela landet. Detta gäller såväl saneringsåtgärder m. m. för befintlig bebyggelse som nya anläggningar i samband med byggandet av nya bostäder. Med hänsyn till det förefintliga behovet torde en utökning av tillståndskvoten för vatten- och avloppsanläggningar under 1950 icke kunna undvikas.

I utlåtande den 13 oktober 1948 över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse för budgetåret 1949/50 angående bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp förordade arbetsmarknadsstyrelsen, att man vid beräkning av anslagsbehovet till ifrågavarande ändamål skulle utgå från att bidragsanläggningarna i vad avser nya företag under vart och ett av budgetåren 1948/49—1949/50 skulle få en omfattning av högst 20 miljoner kronor. Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anført torde byggnadstillstånden för bidragsanläggningar under år 1949 komma att understiga sistnämnda belopp.

Med utgångspunkt från vad arbetsmarknadsstyrelsen har sig bekant om tillståndsgivningen under år 1949 och under förutsättning att en större tillståndskvot lämnas för år 1950 för vatten- och avloppsanläggningar, anser styrelsen att

omfattningen av bidragsanläggningarna successivt torde komma att öka och under budgetåret 1950/51 något överstiga 20 miljoner kronor. Med hänsyn härtill har arbetsmarknadsstyrelsen intet erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens i här ifrågavarande skrivelse framlagda förslag. Arbetsmarknadsstyrelsen har därvid förutsatt, att vatten- och avloppsföretagen i sådan utsträckning bedrivs vintertid, att de bidraga till en säsongutjämning på arbetsmarknaden.

Bostadsstyrelsen. Under budgetåret tillgängliga medel för vatten- och avloppsanordningar synas, för att motverka tillkomsten av bostadsområden där vatten- och avloppsledningar saknas, i första hand böra tagas i anspråk för tillgodoseende av nyproduktionen av fastigheter.

Då det emellertid för styrelsen är bekant, att om vatten- och avloppsanordningar utföras inom i huvudsak bebyggda områden, även obebyggd tomtmark i viss omfattning får möjlighet till anslutning och då otvivelaktigt betydande sanitära olägenheter föreligga inom befintliga bostadsområden, får bostadsstyrelsen, under förutsättning att det budgetära läget det medgiver, tillstyrka bifall till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag.

Riksräkenskapsverket. Det för nu löpande budgetår beviljade reservationsanslaget till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp är av den i allmänhet förekommande typen av reservationsanslag. Detta innebär, att anslaget, samtidigt som det anger omfattningen av den ytterligare medelsdisposition, som medges för det med anslaget avsedda ändamålet, innefattar medelsanvisning för täckande av alla utbetalningar, som föranledas av denna medelsdisposition. Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens föreliggande framställning skulle anslagsanvisningen för budgetåret 1950/51 begränsas till vad som erfordras för utbetalningar under detta budgetår men styrelsen samtidigt erhålla bemyndigande att intill utgången av samma budgetår bevilja bidrag med ytterligare visst belopp.

Anordningen med särskilda vid sidan av riksstaten lämnade utgiftsbemyndiganden, vilka täckas med anslag å driftbudgeten först i den mån utnyttjandet av bemyndigandena föranleder utbetalningar, tillämpas för närvarande av särskilda skäl beträffande vissa anslag till materielanskaffning under fjärde huvudtiteln. Riksräkenskapsverket kan för sin del icke tillstyrka en utsträckt tillämpning av denna anordning med hänsyn till de svårigheter att överblicka och kontrollera den reella budgetutvecklingen, som anordningen för med sig. I det nu aktuella fallet äro skälen för en avvikelse från allmänt vedertagna principer icke heller så starka som beträffande nyss angivna till fjärde huvudtiteln hänförliga anslag.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning innebär sammanfattningsvis följande.

Den 1 juli 1949 förelägo av styrelsen meddelade tillstånd att påbörja arbete innan statsbidragsfrågan avgjorts för vatten- och avloppsanläggningar, repre-

senterande en sammanlagd kostnad av 49,4 miljoner kronor. För dessa anläggningar ha också byggnadstillstånd beviljats. Under vart och ett av budgetåren 1949/50 och 1950/51 beräknas byggnadstillstånd komma att meddelas för ytterligare bidragsanläggningar om 20 miljoner kronor. Intill den 1 juli 1951 skulle alltså bidragsbeviljande kunna bli aktuellt för anläggningar om sammanlagt ca 90 miljoner kronor. Bidragsprocenten beräknas till genomsnittligt 50 och bidragsbehovet skulle alltså uppgå till ca 45 miljoner kronor. Vid ingången av budgetåret 1949/50 förelågo odisponerade bidragsmedel om tillhoppa 17,3 miljoner kronor, därav 9 miljoner kronor i nya anslagsmedel. I enlighet härmed skulle för budgetåret 1950/51 egentligen behöva anvisas ett anslag av i runt tal (45 — 17) 28 miljoner kronor. Eftersom utbetalningen av beviljade bidrag i regel icke sker samtidigt med bidragsbesluten utan först i den mån arbetena bliva utförda, skulle emellertid bidragsanslaget för budgetåret 1950/51 kunna begränsas till 10 miljoner kronor under förutsättning att styrelsen får bemyndigande att under budgetåret meddela bidragsbeslut för ytterligare ett visst belopp. Detta belopp, som rätteligen borde vara 18 miljoner kronor, anses dock kunna begränsas till 10 miljoner kronor. Styrelsen har som skäl härför anført, att man under en övergångstid skulle kunna i begränsad utsträckning bibehålla systemet med att bevilja förhandstillstånd till påbörjande av arbetet och därvid alltså uppskjuta bidragsbeviljandet.

Vad först angår det av styrelsen ifrågasatta bemyndigandet att bevilja bidrag till visst belopp utöver den givna anslagsramen ställde sig statsmakterna redan förra året avvisande till ett liknande förslag från styrelsens sida avseende innevarande budgetår. På av riksräkenskapsverket anförda skäl anser jag mig fortfarande böra avstyrka en sådan anordning.

Vid beräkningen av det bidragsbehov, för vilket anslagstilldelning skulle kunna komma i fråga för budgetåret 1950/51, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beträffande bidragens procentuella storlek och bidragssystemets omfattning utgått ifrån nu tillämpade principer i detta hänseende samt i fråga om investeringsvolymen för bidragsberättigade anläggningar ifrån antaganden, mot vilka vederbörande remissmyndigheter icke haft något att erinra. Även om en höjning av anslaget till 28 miljoner kronor på dessa grunder kunde vara motiverad, anser jag mig emellertid av statsfinansiella skäl icke kunna förorda större belopp än 12 miljoner kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 3 miljoner kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

C. Vägtrafikväsendet.

[39] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 120 000	1 020 600
1949/50 (statsliggaren s. 374) ..	1 120 000	
1950/51 (förslag)	1 117 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/₈ 1949) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Bilinspektör i Ca 25 i stället för biträdande bilinspektör i Ce 22	1 608	
2. Ytterligare extra personal	27 432	
3. Justering av anslagsberäkningen beträffande avlöningar till ordinarie tjänstemän		40 000
4. Löneklassuppflyttningar	10 652	
5. Avrundning	308	
	40 000	40 000

Motiv.

1. Genom beslut den 19 november 1948 förordnade Kungl. Maj:t, att Skellefteå skulle från den tidpunkt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ägde bestämma vara stationsort för besiktningsman vid statens bilinspektion. I anledning härav beslöt styrelsen dels att Skellefteå fr. o. m. den 17 januari 1949 skulle vara stationsort och dels att biträdande bilinspektören i Umeå skulle från nämnda dag och tills vidare vara placerad till tjänstgöring i Skellefteå, där han skulle vara stationschef.

På övriga stationsorter för statens bilinspektion är stationschefen ordinarie tjänsteman, nämligen på de nio centralorterna förste bilinspektör i Ca 29 eller Ca 27 samt på övriga tjugoen stationsorter bilinspektör i Ca 25.

Arbetsmängden vid bilinspektionen i Skellefteå har under 1949 icke betydligt ökats och det finnes ej anledning antaga annat än att Skellefteå allt framgent kommer att vara stationsort för tjänsteman inom statens bilinspektion. Vid sådant förhållande synes stationschefen på denna ort i lönehänsende böra jämföras med stationscheferna på övriga stationsorter, som icke äro centralorter. Vid bifall härtill kan en tjänst som biträdande bilinspektör i Ce 22 utgå.

2. Personalstyrkan vid bilinspektionen har visat sig vara för knapp, icke endast under de tider på året, då bilinspektionens arbetsuppgifter på grund av säsongmässig ökning äro särskilt betungande, utan även eljest vid bilinspektörernas sjukledigheter och dylikt. Bilinspektionens arbetsuppgifter ha också ökat i omfattning därigenom att bilinspektörerna och särskilt förste bilinspektörerna i långt större utsträckning än vad som kunnat förutses tagits

i anspråk av olika statliga myndigheter för utredningar, yttranden m. m. En förstärkning av bilinspektionens personal är därför behövlig.

3. Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän har för budgetåret 1949/50 upptagits med 580 000 kronor. Lönekostnaderna för bilinspektionens ordinarie tjänstemän ha därvid beräknats efter högsta löneklassen i vederbörlig lönegrad i avbidan på den slutgiltiga inplaceringen i löneklass av bilinspektörerna. Sedan Kungl. Maj:t den 13 maj 1949 meddelat beslut i ämnet, har styrelsen för budgetåret 1950/51 gjort en omräkning av anslagsposten med utgångspunkt från de löneklassplaceringar, som fastställts genom nämnda beslut.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om förändring av en befattning såsom biträdande bilinspektör i Ce 22 till bilinspektörstjänst i Ca 25 med placering såsom stationschef i Skellefteå föranleder ingen erinran från min sida. Jag anser mig därjämte böra förorda, att anslaget ökas med 25 000 kronor för att tillgodose det av styrelsen anmälda behovet av viss ytterligare personal för vikariat m. m. I enlighet härmed och med beaktande av de av styrelsen omförmälda förändringarna i löneklassberäkningarna uppföres anslaget med 1 117 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra ytterligare en bilinspektörstjänst i Ca 25;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	550 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	447 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	120 000

Summa kronor 1 117 000;

c) till Statens bilinspektion: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 117 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[40] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	262 000	401 000
1949/50 (statsliggaren s. 375) ..	290 000	
1950/51 (förslag)	325 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ²⁵/s 1949) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor med hänsyn till numera vunnen erfarenhet om belastningen av den i omkostnadsstaten ingående posten till rescersättningar.

Departementschefen.

En viss höjning av bilinspektionens reseersättningspost synes påkallad. Ökningen torde dock böra begränsas till 35 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[41] 3. Registrering av motorfordon.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 375)	1 000
1950/51 (förslag)	1 000

Anslaget uppföres i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[42] 4. Bidrag till vissa kommunikationsändamål.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	185 000	118 800
1949/50 (statsliggaren s. 376) ..	215 000	
1950/51 (förslag)	215 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 14/9 1949) föreslår, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Motiv.

För innevarande budgetår har medelsbehovet beräknats till 255 000 kronor, varav 100 000 kronor äro avsedda för att täcka kostnader för bidrag till anordnande samt underhåll och drift av passbåtsförbindelser i skärgårdarna i enlighet med av 1945 års skärgårdsutredning framlagda förslag. Med hänsyn till svårigheterna att kunna bedöma i vilken omfattning skärgårdsutredningens förslag komma att genomföras intill utgången av budgetåret 1950/51, är det vanskligt att beräkna medelsbehovet. Med beaktande av storleken av den odisponerade behållning å anslaget, som kan beräknas föreligga vid utgången av innevarande budgetår — den 1 juli 1949 uppgick denna till i runt tal 130 000 kronor — föreslår styrelsen, att anslaget upptages med samma belopp som för innevarande budgetår eller 215 000 kronor.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kronor.

[43] 5. Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	217 000	199 600
1949/50 (statsliggaren s. 377) ..	233 000	
1950/51 (förslag)	192 700	

Yrkande.

Statens biltrafiknämnd (skr. ^{26/3} 1949), som vid sin anslagsberäkning för nästa budgetår utgått ifrån nu gällande bestämmelser i fråga om nämndens kompetensområde, hemställer, att anslaget höjes med 12 800 kronor.

	Ökning
1. Ordinariesättning av följande tjänster:	
1 byråchef Ce 33, 1 förste byråsekreterare Ce 29 samt 2 förste byråsekreterare Ce 27.....	—
2. Ordinariesättning av 2 e. o. kontorsbiträdestjänster enligt grunderna för den reglerade befordringsgången	—
3. Utbyte av 2 amanuens tjänster mot 2 byråsekreterartjänster i Ce 24	2 470
4. Förändring av 1 kanslibitträdestjänst i Ce 11 till kontoristtjänst i Ce 13.....	340
5. Löneklassuppflyttningar samt uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	3 820
6. Personalförstärkning (¹ / ₂ amanuenslön).....	6 250
7. Avrundning	— 80
	12 800

Yttrande.

Statens lönenämnd. Med anledning av biltrafiknämndens förslag om utbyte av två amanuens tjänster mot byråsekreterartjänster i Ce 24 framhåller lönenämnden, att den icke kan tillstyrka en sådan åtgärd i den mån bifall till förslaget skulle innebära, att undantag gjordes från bestämmelserna rörande den reglerade befordringsgången. Beträffande den föreslagna förändringen av vissa högre e. o. tjänster till motsvarande ordinarie erinrar lönenämnden om att den i sitt utlåtande den 4 mars 1948 angående omorganisation av biltrafiknämnden uttalat, att det t. v. borde anstå med överförande till ordinarie stat av de högre befattningarna hos biltrafiknämnden. Frågan om uppflyttning av en kanslibitträdestjänst till kontoristtjänst bör prövas av 1947 års biträdesutredning.

Departementschefen.

Vid bifall till det decentraliseringsförslag beträffande biltrafiknämnden, som jag denna dag i annat sammanhang kommer att anmäla, synes nämndens avlöningsanslag kunna minskas med ett belopp, som jag med ledning av en av biltrafiknämndsutredningen verkställd beräkning uppskattat till 33 600 kronor. Det bör emellertid framhållas, att denna beräkning är ganska osäker och att jämkningar i den ena eller andra riktningen framdeles kunna bli erforderliga.

I likhet med lönenämnden anser jag, att med frågan om ordinariesätt-

ning av de högre tjänsterna hos biltrafiknämnden bör bero tills vidare. Jag är ej heller beredd att nu tillstyrka någon anslagsökning för de tjänsteförändringar och den personalförstärkning, som biltrafiknämnden begärt.

Med hänsyn till den förordade personalreduceringen synes det av nämnden beräknade beloppet för löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång kunna begränsas till 3 300 kronor. I personalförteckningen böra uppföras ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8, avsedda för biträden vilka enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra komma i fråga för dylik tjänst vid ingången av nästa budgetår.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (223 000 + 3 300 — 33 600) 192 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	20 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	132 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 500

Summa kronor 192 700

c) till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 192 700 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[44] 6. Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	33 000	29 200
1949/50 (statsliggaren s. 378) ..	33 000	
1950/51 (förslag)	33 000	

I enlighet med förslag av statens biltrafiknämnd (skr. ²⁶/s 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till Statens biltrafiknämnd: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[45] 7. Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 378)	75 000
1950/51 (förslag)	125 000

Genom beslut den 20 maj 1949 har Kungl. Maj:t förordnat, att ett till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anknutet trafiksäkerhetsråd skall finnas in-

rättat fr. o. m. den 1 juli 1949 tills vidare. Kostnaderna för rådet bestridas från förevarande anslag. För innevarande budgetår har fastställts följande stat för rådet.

1. Arvoden till ledamöter	23 500
2. Ersättning till kanslipersonal	32 500
3. Omkostnader	19 000
	Summa kronor 75 000

Yrkande.

I skrivelse den 16 september 1949 har *trafiksäkerhetsrådet* föreslagit en höjning av anslaget med 75 000 kronor till 150 000 kronor. Ökningsbeloppet är avsett att helt användas för att igångsätta viss vetenskaplig forskning i enlighet med riktlinjer, som uppdragits i en till skrivelsen fogad promemoria.

I promemorian understrykes, att rådet bland ledamöterna har den expertis, som erfordras för att avgöra vilka frågor som skola bli föremål för forskning, och för att leda och övervaka ett igångsatt forskningsarbete. Ledamöterna kunna emellertid icke engageras för att utföra arbetet. Ej heller är detta arbete av sådan natur att det kan utföras inom rådets kansli.

Bland frågor, som böra göras till föremål för vetenskapliga undersökningar, nämnas i promemorian följande, nämligen inom de praktiskt-psykologiska och de medicinska områdena bländningsproblemet, trötthetsproblemet och den individuella olycksfallsaffinitetens problem, inom de fordons- och vägtekniska områdena bromsningsproblemet, hastighetsproblemet, signaleringen och siktproblemet samt inom det statistiska området frågan om redovisningen av trafikolyckorna.

Yttranden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillstyrkt trafiksäkerhetsrådets framställning.

Statskontoret anser, att anslaget i avvaktan på erfarenheter i fråga om rådets verksamhet bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Vid anmälan i 1949 års statsverksproposition (VI ht, p. 41) av frågan om trafiksäkerhetsrådets inrättande uttalade jag bl. a., att rådet borde beträffande frågor, som kräva vetenskaplig forskning, söka bringa dessa under behandling av lämpliga och för saken intresserade forskare. För att giva rådet större möjligheter i detta hänseende böra medel nu anvisas för ändamålet. I avvaktan på ytterligare erfarenhet om rådets verksamhet synes dock anslagsökningen böra begränsas till 50 000 kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med 125 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 125 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[46] 8. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.

	Anslag
1948/49	150 000
1949/50 (statsliggaren s. 379)	150 000
1950/51 (förslag)	200 000

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) hemställer i skrivelse den 15 september 1949, att anslaget för budgetåret 1950/51 höjes till till 400 000 kronor.

Föreningen anför i sin skrivelse bl. a. följande.

NTF bör vara det samlande organet, då det gäller att genom upplysning och propaganda påverka människorna, så att de som trafikanter uppträda med hänsyn, omdöme och ansvar. Upplysningsverksamheten måste läggas på en mycket bred bas. Den måste nå alla; ingen befolkningsgrupp kan ställas utanför. NTF bör därför organiseras på sådant sätt, att föreningen har förankring i alla de organisationer och institutioner, som effektivt kunna medverka till att genomföra föreningens program. Detta innebär, att representationen i föreningen bör vara omfattande. I sådant syfte har en omorganisation av föreningen nu genomförts.

NTF:s arbete består huvudsakligen i att organisera och vidmakthålla lokala trafiksäkerhetskommittéer samt att igångsätta och leda riksomfattande kampanjer.

I samband med den av föreningen anordnade kampanjen »Ingen sprit vid ratten» ha kommunerna runt om i landet väckt till liv redan bestående trafiksäkerhetskommittéer eller bildat nya sådana. För närvarande finnas ca 1 000 kommittéer inregistrerade hos NTF. Då det är önskvärt att denna riksorganisation får fastast möjliga form, har NTF nu inriktat sina strävanden på att söka samla de lokala trafiksäkerhetskommittéerna i länsförbund.

Under den senaste tiden har NTF organiserat tre olika trafiksäkerhetskampanjer, nämligen kampanjen »Ingen sprit vid ratten», kampanjen för »tyst och varsam körning med motorcykel» samt kampanjen »Skydda barnen i trafiken.»

För den stora kampanjen »Ingen sprit vid ratten» utbetalades genom NTF:s kansli 128 000 kronor, varav 85 000 kronor togos från statsanslaget. Resterande medel tillskötos från stödjande organisationer. Därjämte ställde försäkringsbolagen 125 000 kronor till förfogande för annonsering. Härtill kommo slutligen ytterligare väsentliga bidrag av frivillig karaktär. Sålunda ställde tidningarna ett avsevärt spaltutrymme till kampanjens förfogande. Kommunerna anslogo medel för affischering, ordnande av möten m. m. och frivilliga krafter från folkrörelser och trafikorganisationer offrade tid och pengar för möten och annan propaganda. Inberäknat dessa frivilliga insatser kan kampanjen beräknas ha dragit en kostnad av i runt tal 500 000 kronor.

En kostnadsanalys för kampanjen »Skydda barnen i trafiken» ger en motsvarande bild. Redan vid starten voro kostnader budgeterade för ca 130 000 kronor och man torde kunna utgå ifrån att den slutliga kostnaden

ej heller för denna kampanj kommer att understiga 500 000 kronor. Av sitt statsanslag har NTF emellertid icke kunnat anslå mer än 70 000 kronor för barnkampanjen.

NTF:s under det gångna budgetåret genomförda stora propagandakampanjer och omfattande arbetsplaner för den närmaste framtiden torde vittna om att föreningen avsevärt vidgat och effektiviserat sin verksamhet och numera ser sig i stånd att påtaga sig alltmera krävande uppgifter. Denna utveckling medför självfallet ökade behov av rörelsemedel. Den allmänna uppfattningen, att staten kan anses förpliktad att ekonomiskt stödja trafiksäkerhetsarbetet, har sedan många år godtagits av riksdagen genom att densamma beviljat statsanslag till NTF. Givetvis kunna olika meningar råda om hur stor statens andel i kostnaderna bör vara, men det synes rimligt, att en stark utveckling av trafiksäkerhetsarbetet och en påtaglig insats av penningmedel från enskilt håll i detta bör motsvaras av en inom skäliga gränser hållen höjning av statens bidrag. Ett effektivt stöd av staten inom detta område medför å sin sida, att det blir lättare att erhålla ökade bidrag från enskilda.

Yttrande.

Statskontoret. Under hänvisning till föredragande departementschefens uttalande till det vid 1949 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet (VI ht, s. 78) säger sig statskontoret icke kunna tillstyrka höjning av förevarande anslag.

Departementschefen.

Vid anmälan av frågan om bidrag till nationalföreningen för budgetåret 1949/50 (1949 års statsverksproposition, VI ht, p. 42) framhöll jag bl. a., att upplysnings- och propagandaarbetet på trafiksäkerhetens område huvudsakligen borde finansieras på frivillighetens väg samt att erforderliga medel för en utvidgning av NTF:s verksamhet borde anskaffas genom bidrag från de enskilda och kommunala organ, som äro eller böra vara engagerade i trafiksäkerhetsarbetet. Vad NTF anfört i sin nu ifrågavarande framställning har visserligen icke givit mig anledning att i princip frångå min tidigare uttalade uppfattning om statens ekonomiska medverkan i denna del av trafiksäkerhetsarbetet. I det uppbyggnadsskede, vari föreningens verksamhet f. n. befinner sig, synes det mig emellertid kunna vara värdefullt för trafiksäkerhetsarbetets fortsatta utveckling, om staten nu i ekonomisk form ger ett ytterligare bevis på sitt intresse för föreningens strävanden. Med hänsyn här till anser jag mig böra förorda, att bidragsanslaget för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor till 200 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

[47] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 530 000	1 295 200
1949/50 (statsliggaren s. 379) ..	1 563 600	
1950/51 (förslag)	1 575 100	

Yrkande.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ³¹/₈ och ²/₁₁ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 127 200 kronor.

1. Personalförstärkningar och omorganisation.

Ökning Minskning

Allmänna avdelningen:

a) 1 förste byråsekreterare Ce 29: 29	14 808	
1 amanuens		11 460
b) 1 kanslibiträde Ce 11: 11	6 228	
c) 1 skrivbiträde Cf 4: 4	4 260	
d) 1 expeditiönsvakt Ce 9: 9	5 592	

Meteorologiska byrån:

e) 2 meteorologassistenter Ce 16: 16 (väderleksavdelningen)	15 384	
f) 1 statsmeteorolog Ce 26: 26 (klimatavdelningen) ..	12 744	
g) 2 skrivbiträden Cf 4: 4 (klimatavdelningen)	8 520	
h) Överflyttning av kostnaderna för viss personal vid Karlstads och Visby flygplatser från anslaget till väderlekstjänst för luftfarten	62 296	

Hydrologiska byrån:

i) 1 hydrologassistent Ce 16: 17	7 992	
--	-------	--

2. Förändring av tjänster.

Meteorologiska byrån (signalavdelningen):

a) 1 radiokommissarie Ce 23: 23, varvid 1 radioföreståndare Ca 19: 22 överföres på övergångsstat till Ce 22: 23	10 848	10 236
b) Uppflyttning av 1 radioföreståndare Ce 20: 22 till Ce 22: 23	604	

Hydrologiska byrån:

c) Uppflyttning av 1 statshydrolog Ce 26: 27 till Ce 27: 28	684	
---	-----	--

3. Arvoden m. m.

Minskning av antalet meteorologaspiranter	10 000	
---	--------	--

4. Omräkningar m. m.

a) Löneklassförändringar:

ordinarie tjänstemän		2 446
icke-ordinarie personal	9 582	

	Ökning	Minskning
b) Uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	1 696	
c) Ordinariesättning av 2 kontorsbiträdestjänster enligt den reglerade befordringsgången	—	
d) Ordinariesättning av 2 förste radiotelegrafist- och 4 radiotelegrafisttjänster	—	
5. Avrundningspost	104	
	161 342	34 142
		+ 127 200

Motiv.

1 h). Skälen för de föreslagna kostnadsöverflyttningarna från anslaget till Väderlekstjänst för luftfarten behandlas i det följande under detta anslag.

Beträffande följande förslag har institutet lämnat här återgivna motivering.

1 i). Enligt gällande befordringsgång för hydrologassistenter skola dessa efter 1½ år placeras i Ce 16. I institutets avlöningsanslag finnas icke medel beräknade för avlöning åt hydrologassistenter utan dessa avses avlönade från anslaget till Undersökningar inom hydrologiska byrån. Behovet av hydrologassistenter är av stadigvarande natur och enligt uttalande i 1947 års statsverksproposition bör en överflyttning av personal från undersökningsanslaget till institutets avlöningsstat verkställas i den mån behovet av personal blir av mera stadigvarande natur. I överensstämmelse härmed föreslår institutet nu att en hydrologassistent i Ce 16, vilken varit anställd hos institutet sedan år 1942, upptages å institutets avlöningsanslag.

3. För anställande av aspiranter har institutet för budgetåret 1949/50 erhållit ett belopp av 35 000 kronor, vilket finnes inräknat i förevarande anslag och varifrån arvoden utgått till de civila elever, som genomgå den vid institutet anordnade tvååriga kursen för meteorologisk tjänsteexamen. Då institutets behov av meteorologer väntas bli tillfredsställt sedan den kurs som nu pågår avslutats våren 1950, ha inga nya civila elever antagits som aspiranter under år 1949. För att möta nu oförutsedda behov synes man emellertid böra räkna med ett elevantal av 5 à 10 från hösten 1950. Härtill kommer att från förevarande anslag lämpligen under utbildningstiden lön bör utgå till de av institutets tjänstemän, som önska utbildas till förste meteorologassistenter eller förste laboratorieassistenter, en utbildning som väntas kräva ca 3 månader. Räknar man med att 3 à 4 assistenter kunna påräknas för denna utbildning, innebär detta, att omkring 6 000 kronor böra disponeras för detta ändamål. Anslagsbeloppet torde med hänsyn till vad som anförts kunna minskas med 10 000 kronor till 25 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. De föreslagna uppflyttningarna i högre lönegrad av vissa befattningar torde böra prövas först i samband med de förslag till lönesättning för statliga befattningshavare, som komma att framläggas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Under de senaste åren har en väsentlig utökning av institutets personal ägt rum. Senast vid 1949 års riksdag prövades personalbehovet, och anvisades därvid medel för nyanställning av en amanuens på allmänna avdelningen och för två skrivbiträdestjänster på klimatavdelningen. Institutet har nu återkommit med flera av de vid 1949 års riksdag prövade, men då ej bifallna framställningarna. Några nya skäl ha emellertid icke anförts, som böra föranleda ändring av Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut. Statskontoret kan vid sådant förhållande icke tillstyrka, att medel nu anvisas för inrättandet av här avsedda befattningar. Likaså måste ämbetsverket avstyrka den begärda förstärkningen av personalen å klimatavdelningen med ytterligare två skrivbiträden och å allmänna avdelningen med en expeditionsvakt. Statskontoret kan icke heller finna det vara av behovet påkallat att nu anvisa medel för att eventuellt anställa nya civila elever som aspiranter från hösten 1950.

Statens lönenämnd. I fråga om den föreslagna förste byråsekreterartjänsten erinrar lönenämnden om sitt i 1949 års statsverksproposition (VI ht s. 80) återgivna uttalande i ämnet samt framhåller, att vad institutet nu anfört icke föranleder nämnden att ändra sin uppfattning.

Vad beträffar institutets förslag om inrättande av en tjänst som radio-kommissarie i Ce 23 för föreståndaren för institutets telecentral, därvid en tjänst som radioföreståndare i Ca 19 skulle föras å övergångsstat, erinrar lönenämnden, att radiokommissarierna vid telegrafverket äro placerade i 20, 22 och 25 lönegraderna. Frågan om lönegradsplaceringen för ifrågasvarande tjänst synes emellertid böra prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Enahanda gäller beträffande förslagen om uppflyttning av en tjänst såsom radioföreståndare från Ce 20 till Ce 22 och av en tjänst såsom stadshydrolog från Ce 26 till Ce 27.

Institutets förslag beträffande inrättande av nya eller förändring i lönegradshänseende av redan befintliga biträdestjänster torde böra upptagas till behandling av 1947 års biträdesutredning.

I övrigt har den remitterade framställningen icke givit anledning till uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

Institutets förslag om nya tjänster och lönegradsförändringar anser jag mig i rådande läge icke kunna förorda.

Under hänvisning till vad i det följande anføres under punkten 55 tillstyrker jag det av institutet och luftfartsstyrelsen framlagda förslaget om överflyttning av vissa personalkostnader om sammanlagt ca 62 300 kronor från anslaget till Väderlekstjänst för luftfarten. Jag biträder vidare förslaget om överförande av lönekostnaden, ca 8 000 kronor, för en e. o. hydrolog-assistent från anslaget till Undersökningar inom hydrologiska byrån.

Jag kommer i det följande under punkten 51 att tillstyrka, att anslaget till Telegramkostnader m. m. uppräknas med den till 98 700 kronor beräknade årskostnaden för anslutning av institutets fjärrskriftförbindelser till det

västeuropeiska teleprinternätet. När frågan om bemyndigande för institutet att vidtaga åtgärder för att inrätta denna teleprinterförbindelse underställdes riksdagen i 1949 års statsverksproposition, meddelade jag, att förbindelsen kunde beräknas medföra en minskning av institutets telegrafistpersonal med tio man. Enligt vad jag numera under hand erfarit från institutet kan den avsedda personalminskningen, om intet oförutsett inträffar, genomföras på det sättet, att personalen den 1 juli 1950 minskas med fem radiotelegrafister och den 1 januari 1951 med ytterligare fem. Detta bör föranleda, att avlöningsanslaget för nästa budgetår nedsättes med 57 700 kronor.

I avvaktan på ytterligare erfarenhet om behovet av utbildning av meteorologaspiranter och assistenter bör minskningen av det härför avsedda beloppet i enlighet med institutets förslag begränsas till 10 000 kronor.

För inträdande löneklassförändringar och uppflyttningar i reglerad befordringsgång erfordras en nettoökning av anslaget med ca 8 900 kronor.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör i institutets personalförteckning uppföras ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Anslaget uppföres i enlighet med vad sålunda anförts med (1 563 600 + 62 300 + 8 000 — 57 700 — 10 000 + 8 900) 1 575 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	458 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	947 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 700

Summa kronor 1 575 100

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 575 100 kronor.

[48] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50 (statsliggaren s. 380)....	7 900	6 900
1950/51 (förslag)	7 900	

I enlighet med förslag av institutet (skr. ^{31/s} 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 7 900 kronor.

[49] 3. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	164 900	225 000
1949/50 (statsliggaren s. 380) ..	179 700	
1950/51 (förslag)	217 000	

Institutet (skr. ³¹/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 49 600 kronor.

1. Löneförbättringar.

a) Förbättrad befordringsgång för rekryteringspersonal	2 244
b) Tilläggsarvode åt chefen för hydrologiska byrån.....	2 016

2. Omräkningar.

a) Löneklassuppflyttningar.....	591
b) Ökning av anslaget med hänsyn till beräknad belastning för nuvarande personal och omkostnader	44 749
	<u>49 600</u>

Statskontoret har i sitt remissyttrande framhållit, att de för vissa befattningshavare vid hydrologiska byråns undersökningar föreslagna löneförhöjningarna liksom det för byråns chef föreslagna tilläggsarvodet torde böra prövas i samband med den pågående tjänsteförteckningsrevisionen.

Departementschefen.

Frågan om de av institutet föreslagna löneförbättringarna är jag på de skäl, som anförts av statskontoret, ej beredd att nu upptaga till prövning. Anslaget, som helt täckes av på riksstatens inkomstsida redovisade ersättningar från hydrologiska byråns uppdragsgivare, bör uppräknas med de av institutet angivna beloppen om sammanlagt cirka 45 300 kronor för löneklassuppflyttningar och för anpassning av anslagets storlek till den aktuella medelsförbrukningen men bör samtidigt minskas med den till institutets ordinarie avlöningsanslag överflyttade lönekostnaden av 8 000 kronor för en hydrologassistent. I enlighet härmed uppföres anslaget med (179 700 + 45 300 — 8 000) 217 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 217 000 kronor.

[50] 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	362 600	344 000
1949/50 (statsliggaren s. 381)....	442 600	
1950/51 (förslag)	472 900	

Yrkande.

Institutet (skr. ³¹/s 1949) hemställer, att anslaget höjes med 44 400 kronor.

	Ökning
1. Inrättande av 4 nya timobservationsstationer	40 400
2. Utökning av de dagliga vattenståndsobservationerna	4 000
	44 400

Motiv.

1) I 1949 års statsverksproposition räknades med ett årligt arvode av 6 000 kronor per station till observatörerna vid de stationer, som på förslag av chefen för flygvapnet skulle inrättas i institutets regi i stället för 13 meteorologiska armestationer, som skulle nedläggas. För att tillgodose flygvapnets behov av väderleksuppgifter från dessa stationer skola observationer därstädes utföras varje timme undar dagen från kl 06 till kl 16 och var tredje timme under återstoden av dygnet samt höjdvindsmätningar anställas en eller två gånger per dygn vid lämplig väderlek. På grund av detta omfattande arbete har det visat sig omöjligt att skaffa observatörer till de nya s. k. timobsstationerna för mindre arvode än cirka 800 kronor per månad och station, fördelat med cirka 450 kronor per månad till föreståndaren och cirka 350 kronor per månad till biträdet. Därigenom att en del av timobsstationerna kunnat inrättas genom utvidgning av arbetet vid redan förefintliga stationer kunna, trots högre arvode än ursprungligen beräknat, 10 timobsstationer beredas plats inom ramen av det anslag som ställts till förfogande. Då flygvapnet framhållit att det är angeläget att ytterligare 4 timobsstationer inrättas, har institutet ansett sig böra hemställa att anslaget till observatörer höjes med $(4 \times 9\,600)$ 38 400 kronor, vartill kommer höjning av anslagsposten till semesterersättningar, förslagsvis med 2 000 kronor.

Departementschefen.

Den underskattning, som skett i fråga om kostnaderna för driften i institutets regi av vissa för flygvapnet erforderliga timobservationsstationer, synes nu böra rättas genom att i anslaget inräknas medel med sammanlagt 30 300 kronor för de ytterligare tre stationer, vilka ingingo i det från början avsedda antalet sådana stationer men icke kunnat inrymmas inom anslagsramen. Däremot bör frågan om inrättandet av ännu en station anstå tills vidare. Den föreslagna anslagshöjningen för ökning av antalet vattenståndsstationer kan jag ej tillstyrka.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(442\,600 + 30\,300)$ 472 900 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 472 900 kronor.

[51] 5. *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	308 500	249 400
1949/50 (statsliggaren s. 381) ..	333 500	
1950/51 (förslag)	462 500	

Yrkande.

Institutet (skr. ³¹/s 1949) hemställer, att anslaget höjes med 184 000 kronor.

1. Ökade telegramkostnader, sammanhängande med den under anslaget till Observatörer föreslagna utökningen av antalet vattenståndsobservationer	3 000	
2. Höjda avgifter för fjärrskriftförbindelser	20 000	
3. Övertagande av luftfartsstyrelsens teleprinterförbindelse mellan Stockholm och Norrköping	10 300	
4. Anknytning till det västeuropeiska teleprinternätet:		
a) Stockholm—Oslo, årsavgift	98 700	
b) Stockholm—Köpenhamn, inträdesavgift	1 350	
årsavgift	47 700	
c) Helsingfors—Stockholm inträdesavgift	900	
årsavgift	2 050	150 700
		184 000

Motiv.

2. I fråga om fjärrskriftförbindelserna har telegrafstyrelsen i skrivelse till institutet den 29 mars 1949 meddelat, att den årliga abonnemangsavgiften för institutets förbindelser på grund av nya avgiftsbestämmelser från och med den 1 juli 1949 uppgår till 123 000 kronor, vilket medför en ökning med 20 000 kronor i förhållande till det för terminen 1949/50 beräknade beloppet.

3. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1949 har föreskrivits att luftfartsverkets teleprinterförbindelse mellan Stockholm och Norrköping från och med den 1 juli 1949 skall övertagas av institutet samt att driftkostnaderna för denna förbindelse från och med samma dag skola bestridas av institutets anslag till Telegramkostnader m. m. Den sålunda betingade merkostnaden beräknas till 10 300 kronor årligen.

4. Sedan 1949 års riksdag fattat principbeslut om Sveriges anslutning till det västeuropeiska teleprinternätet för väderleksuppgifter, har en plan för denna anslutning utarbetats vid den internationella meteorologiska telekonferens, som ägde rum i Stockholm i april 1949. Planen rekommenderar inrättandet av följande förbindelser:

- a) två dubbelriktade förbindelser Oslo—Stockholm
- b) en dubbelriktad förbindelse Stockholm—Köpenhamn
- c) en dubbelriktad förbindelse Stockholm—Helsingfors.

Den med a) betecknade förbindelsen är avsedd att komma till stånd snarast möjligt och kan med stöd av 1949 års riksdags principbeslut och efter vederbörligt tillstånd väntas bli färdigställd redan under innevarande budgetår (1949/50). Denna förbindelse har av telegrafstyrelsen kostnadsberäknats till 8,350 kronor i inträdesavgift och 98 692 kronor i årsavgift.

Den under b) upptagna förbindelsen har tillkommit på särskilt förslag av den internationella telekonferensen i Stockholm i april 1949. Den ansågs därvid av vikt för skapandet av ett effektivt skandinaviskt teleprinternät.

Denna förbindelse, som av telegrafstyrelsen kostnadsberäknats till 1 350 kronor i inträdesavgift och 47 692 kronor 80 öre i årsavgift, bör komma till utförande under nästa budgetår.

Den under c) angivna förbindelsen förutsätter, att Finland deltagar med kostnaderna för ledningarna, och bör i så fall upprättas under budgetåret 1950/51. Den kostnad, som institutet har att räkna med, omfattar mottagare och reperforatorer vid institutet och har av telegrafstyrelsen beräknats till 900 kronor i inträdesavgift och 2,040 kronor i årsavgift.

Departementschefen.

Anslaget bör uppräknas med de av institutet begärda beloppen av sammanlagt (20 000 + 10 300 + 98 700) 129 000 kronor för inträdda avgiftsförhöjningar samt för teleprinterförbindelserna Stockholm—Norrköping och Stockholm—Oslo.

Beträffande den förstnämnda förbindelsen, vilken tidigare bekostats av luftfartsverket, må nämnas, att densamma numera har betydelse huvudsakligen endast för den allmänna väderlekstjänsten och därför ansetts böra betalas av institutet. Kostnaderna för anknytningen till det västeuropeiska teleprinternätet över Oslo uppvägas, såsom framgår av det föregående, till större delen av besparingar på institutets avlöningsanslag.

Den ifrågasatta ytterligare anslutningen till det västeuropeiska teleprinternätet över Köpenhamn är jag icke beredd att nu tillstyrka. Behovet av densamma bör ytterligare prövas med ledning av de erfarenheter, som kunna vinnas, när förbindelsen via Oslo blir färdig.

Vad slutligen angår teleprinterförbindelsen Helsingfors—Stockholm torde institutet böra bemyndigas att på föreslaget sätt deltaga i kostnaderna för en sådan förbindelse, därest från finsk sida beslut fattas om anslutning till det svenska teleprinternätet. Med hänsyn till det jämförelsevis ringa belopp det här är fråga om och då tidpunkten för anknytningen ännu icke är bestämd, synes dock någon ökning av anslaget för ifrågavarande ändamål icke nu böra ske.

I enlighet med det anförda uppföres anslaget med (333 500 + 129 000) 462 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 462 500 kronor.

[52] 6. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	36 500	29 200
1949/50 (statsliggaren s. 381)....	41 800	
1950/51 (förslag)	37 800	

Institutet (skr. ³¹/₈ 1949) föreslår, att anslaget minskas med ett i detsamma nu ingående belopp av 4 000 kronor för vissa engångskostnader.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 37 800 kronor.

[53] 7. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	118 000	113 600
1949/50 (statsliggaren s. 381) ..	100 000	
1950/51 (förslag).....	100 000	

I enlighet med förslag av institutet (skr. ³¹/₈ 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[54] 8. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.**

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 382)	5 000
1950/51 (förslag)	5 000

I enlighet med förslag av institutet uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

[55] 9. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	683 000	624 900
1949/50 (statsliggaren s. 382)....	756 000	
1950/51 (förslag).....	632 500	

Yrkande.

Institutet (skr. ³¹/₈ och ²/₁₁ 1949) föreslår, att anslaget minskas med 123 500 kronor.

	Minskning
1. Minskning av öppethållningstiden på Sundsvall/Härnösands och Norrköpings flygplatser: indragning av 2 meteorologassistenttjänster i Ce 16	14 448
2. Förenkling av väderlekstjänsten på Malmö—Bulltofta flygplats: indragning av 2 meteorologtjänster i Ce 22 resp. Cf 17 samt 6 kontorsbiträdestjänster	46 301

	Minskning
3. Sänkning av kompetenskraven på personalen vid Karlstads flygplats: 4 meteorologassistenter i Ce 14 i stället för i Ce 16	2 151
4. Till institutets avlöningsanslag för verksamheten i allmänhet överförs följande personalkostnader:	
a) vid Karlstads flygplats: 1 förste meteorologassistent i Ce 19: 21 och 4 meteorologassistenter i Ce 14: 14	35 011
b) vid Visby flygplats: 1 förste meteorologassistent i Ce 19: 21 samt 2 meteorologassistenter i Ce 16: 16 resp. Cf 14: 14	22 485
c) arvoden till semestervikarier	4 800
5. Minskat medelsbehov för semestervikarier	3 204
	128 400
6. Löneklassuppflyttningar, ökning	— 4 900
	123 500

Motiv.

Med anledning av en av statens sakrevision i skrivelse den 9 maj 1949 framlagd utredning rörande luftfartsverkets organisation och verksamhet samt därmed sammanhängande frågor har Kungl. Maj:t den 30 juni 1949 anbefallt luftfartsstyrelsen att i samråd med berörda myndigheter och flygföretag verkställa en allsidig översyn av såväl luftfartsverkets organisation som omfattningen av den befintliga statliga markorganisationen för den civila luftfarten överhuvud taget. I vad avser den lokala väderlekstjänsten för luftfarten, vars kostnader enligt gällande föreskrifter skola ersättas av luftfartsverket, har luftfartsstyrelsen och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut nu enat sig om vissa förslag, avsedda att nedbrinka kostnaderna för denna del av luftfartens markorganisation. Till en del (punkterna 1—3 och 5) innebära dessa förslag verkliga besparingar i institutets personalkostnader och ha därvid i viss utsträckning redan genomförts. De övriga förslagen (punkt 4) avse däremot endast en överflyttning av vissa kostnader från förevarande anslaget till institutets avlöningsanslag för verksamheten i allmänhet. Institutet anför härom följande.

Då någon väderlekstjänst för den civila luftfarten icke längre är erforderlig i Karlstad, utan väderleksstationen där endast fungerar som insamlingscentral för observationer, har institutet intet att erinra emot att kostnaderna för denna ej längre belasta luftfarten utan påföras anslaget för institutets allmänna verksamhet.

I fråga om väderlekstjänsten i Visby har påpekats att denna utför ett rätt betydande arbete med att insamla meteorologiska observationer från Gotland. Institutet vill därför icke motsätta sig förslaget att kostnaderna för en del av personalen i Visby påföras anslaget för institutets allmänna verksamhet.

Departementschefen.

Institutets anslagsberäkning har icke givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 632 500 kronor.

[56] 10. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	344 900
1949/50 (statsliggaren s. 383)	392 200	
1950/51 (förslag)	393 500	

Institutet (skr. ³¹/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 1 300 kronor för löneklassuppflyttningar. Med biträdande av detta förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 393 500 kronor.

[57] 11. Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 384)	8 000
1950/51 (förslag)	8 000

I enlighet med förslag av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ³¹/₈ 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

[58] 12. Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.

	Anslag	Nettoutgift
Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten 1948/49	900 000	861 500
Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten 1949/50	800 000	
Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland, 1950/51 (förslag)	870 000	

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ³¹/₈ 1949) hemställer, att anslaget till Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Institutet hänvisar härvid till en den 25 augusti 1949 dagtecknad rapport från de svenska delegaterna vid en av den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) i april—maj 1949 anordnad konferens i London angående bland annat väderleksskeppen i Nordatlanten. Enligt gällande överenskommelse, som avser tiden intill den 1 juli 1950, skall Sverige tillsammans med Norge och Storbritannien bekosta driften av väderleksstationen M. Sveriges andel av kostnaderna uppgår till 43 %. En ny preliminär överenskommelse rörande väderleksskeppen för tiden till och med den 30 juni 1953 har nu träffats. För Sveriges del är det väsentligen två moment i denna överenskommelse som äro av betydelse,

nämligen dels att stationsnätet minskats från 13 till 10 stationer, dels att grunderna för driften av stationen M och Sveriges bidrag till densamma ändrats. Härom anföra delegaterna bland annat följande.

Den av ekonomiska skäl framtvingna minskningen av antalet stationer är i hög grad att beklaga och ett antal av 10 stationer torde vara i minsta laget för att nätet skall vara tillräckligt tillfredsställande. Då emellertid läget av stationen M icke ändrats, och observationerna vid denna station äro de som hava den största betydelsen för Sverige, torde försämringen för Sveriges del icke bliva av nämnvärd betydelse.

Beträffande stationen M innebär överenskommelsen att England, som nu betalar 35 % av kostnaderna, icke längre skall deltaga, och att stationen skall drivas av Sverige och Norge med fasta kontanta bidrag från Belgien och Danmark. Då Norge och Sverige tillsammans enligt sina andelar i den reguljära lufttrafiken över Nordatlanten skola svara för 63 % av en stations kostnad (mot för närvarande 65 %), bestämdes Belgiens och Danmarks sammanlagda årliga bidrag till $(100 - 63 =) 37 \%$, beräknat på en engelsk stations normala årskostnad.

Av stationens med 48 000 £ minskade årskostnad skall Norge betala 36 % och Sverige 64 %. Förhållandet mellan Sveriges och Norges bidrag blir sålunda $\left(\frac{64}{36} =\right) 1,77$ mot för närvarande $\left(\frac{43}{22} =\right) 1,95$.

Enligt nu gällande överenskommelser utgör Sveriges del i kostnaderna för stationen M, under förutsättning av nu begärt pris för skeppen i färdigt skick, omkring 900 000 kronor för år. Amorteringstiden är 6 år. Enligt den nya överenskommelsen — och förutsatt att skeppen den 1 juli 1950, då halva amorteringstiden förflutit, kunna förvärvas av Sverige och Norge genom att betala omkring hälften av det ursprungliga priset till England, och att detta värde amorteras under de tre år överenskommelsen gäller — blir Sveriges årskostnad omkring 870 000 kronor. Man torde emellertid vara berättigad antaga, att överenskommelsen kommer att i någon form fortsätta efter den 1 juli 1953 och att skeppen därvid skola kunna avskrivas under en avsevärt längre tid.

Institutet har utgått ifrån att Sveriges bidrag, sedan vissa förhandlingar med England och Norge slutförts, skall visa sig icke behöva bli större än att bidragsanslaget för nästa budgetår kan uppföras med oförändrat belopp av 800 000 kronor.

Departementschefen.

Institutets beräkning av anslagsbehovet för väderleksstationen M i Nordatlanten har icke givit mig anledning till erinran. Därest riksdagen anvisar medel för fortsatt bidrag till denna station, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna den nya överenskommelsen rörande väderleksskeppen ävensom de kompletterande överenskommelser, som kunna komma att träffas i denna fråga.

Under hänvisning till det förslag angående godkännande av en internationell överenskommelse rörande ekonomiskt bidrag till Danmark för meteorologiska anläggningar på Grönland, som jag senare denna dag kommer att

framlägga (prop. 1950:2 bilaga 3), får jag därjämte föreslå, att i förevarande anslag inräknas ett belopp av 70 000 kronor till sådant bidrag för 1951. Vid bifall härtill torde anslagets benämning böra ändras till »Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland».

I enlighet härmed uppföres det nya anslaget med 870 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

E. Byggnadsväsendet.

De båda kommittéer, som inom kommunikationsdepartementet tillsatts för att utreda bl. a. frågan om byggnadsstyrelsens och länsarkitektsorganisationens framtida arbetsuppgifter och organisation, nämligen 1947 års kommitté för stadsplaneväsendets omorganisation och 1947 års byggnadsstyrelseutredning, ha fortfarande icke avgivit sina betänkanden. Ej heller den inom finansdepartementet år 1947 tillsatta och sedermera till handelsdepartementet överförda utredningen angående näringslivets lokalisering, vars uppgifter delvis beröra stadsplaneväsendet, har ännu avslutat sitt arbete. Det samlade resultatet av nämnda kommittéutredningar väntas icke komma att föreligga i sådan tid, att därpå grundade förslag kunna föreläggas 1950 års riksdag.

[59] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 511 000	1 413 800
1949/50 (statsliggaren s. 384) ..	1 531 700	
1950/51 (förslag)	1 581 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. $\frac{3}{9}$ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 136 800 kronor.

1. Löneregleringsfrågor.

Intendentsbyrån.

a) Byrådirektör i Ca 31 i stället för intendent i Ca 29..... 504

Administrativa byrån.

b) Byrådirektör i Ca 31 i stället för förste byråsekreterare i Ca 29 660

c) Byrådirektör i Ca 31 i stället för kamrerare i Ca 29 1 008

d) Förste byråsekreterare i Ce 27 i stället för byråsekreterare i Ce 24 (amanuens enligt befordringsgången) 684

Byggnadsbyrån.

(Personal avlönad av byggnadsmedel)

e) 4 byrådirektörer i Ce 31 i stället för 4 förste byråingenjörer i Ce 30 —

f) Byrådirektör i Ce 31 i stället för förste byråingenjör med arvode motsvarande 30 löneklassen —

g) Förste byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 29 i stället för byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 27 —

För flera byråer gemensam personal.

h) 5 kanslibiträden i Ca 11 i stället för 5 kontorsbiträden i Ca 8 4 680

2. Personalökningar.

Intendentsbyrån.

a) 1 byråingenjör i Ce 27 (för beskickningsfastigheterna)....	Ökning 13 428
b) 2 byggnadskontrollanter i Ce 24	22 920

Kulturhistoriska byrån.

c) 1 byråarkitekt i Ce 27.....	13 428
--------------------------------	--------

Stadsplanebyrån.

d) 1 förste byråsekreterare i Ce 29	14 808
e) Ökade anslagsmedel för anställande av extra personal ..	20 000

Värmetekniska avdelningen.

f) 1 underinspektör i Ce 21	9 660
-----------------------------------	-------

Byggnadsbyrån.

(Personal avlönad av byggnadsmedel)

g) 1 förste byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 29	—
---	---

3. Omräkningar m. m.

a) Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	19 141
b) 1 kanslibitråde i Ce 11 och 4 kontorsbiträden i Ce 8, därav 3 vilka nu avlönas från byggnadsanslag, erhålla kontorsbiträdestjänster i Ca 8 enligt den reglerade befordringsgången för biträdespersonal	16 776

4. Avrundning.	233
	+ 137 930

Minskning sammanhängande med förslaget 1 b): 9 månaders vikariatsförordnande i Ca 33 för en förste byråsekreterare.....

—	1 130
	136 800

Motiv.

Beträffande följande förslag, vilket befunnits böra tillstyrkas, har byggnadsstyrelsen lämnat här i sammandrag återgivna motivering.

2 a). Från och med den 1 juli 1949 ankommer förvaltningen av beskickningsfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond på byggnadsstyrelsen. Fonden omfattar fastigheter med byggnads- och markvärden om sammanlagt cirka 10,6 miljoner kronor; därjämte har byggnadsstyrelsen att i betydande omfattning omhändervärd underhållet av utomlands förhyrda lokaler.

I sin skrivelse den 7 januari 1948, vari byggnadsstyrelsen föreslog att utlandsfastigheterna skulle överföras till styrelsens förvaltning, framhöll styrelsen att detta komme att medföra en ökad arbetsbelastning för styrelsen. Någon personalförstärkning har emellertid ännu icke erhållits för detta ändamål. Hithörande ärenden handläggas nu av chefen för intendentsbyrån med biträde av olika tjänstemän inom byrån vid sidan om andra arbetsuppgifter. Detta förhållande kan icke under någon längre tid fortgå utan att andra viktiga arbetsuppgifter komma att allvarligt eftersättas. Enligt

styrelsens erfarenhet erfordras för beskickningsfastigheternas del en erfaren byggnadstekniker, som vid förekommande inspektioner kan på ett självständigt sätt företräda styrelsen. Han bör vara väl kunnig i främmande språk. För att kunna förvärva en för ändamålet lämplig man synes befattningen icke böra sättas lägre än i lönegrad 27.

Yttranden.

Statskontoret. Framställningen har icke givit statskontoret anledning till annat uttalande än att byggnadsstyrelsens förslag om löneregleringar och personalökningar enligt ämbetsverkets mening icke böra upptagas till prövning, innan 1947 års byggnadsstyrelseutredning framlagt resultatet av sitt arbete.

Statens lönenämnd. Flertalet av de framlagda förslagen om inrättande av eller förändring i lönegradshänseende av tjänster är enligt lönenämndens uppfattning av den natur, att de böra prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Uttalanden av denna innebörd ha gjorts beträffande de med 1 a)—g) samt 2 d) och g) betecknade förslagen i den förut återgivna förteckningen.

Mot den föreslagna inplaceringen i lönegraden Ce 27 för två nya tjänster såsom byråingenjör å intendentsbyrån resp. byråarkitekt å kulturhistoriska byrån vill lönenämnden — därest behov av dessa tjänster anses föreligga — icke framställa erinran.

Vad slutligen angår förslaget om uppförande å personalförteckningen av ytterligare fem tjänster som kanslibiträden i Ca 11, bör detsamma enligt lönenämndens uppfattning prövas av 1947 års biträdesutredning.

I övrigt har den remitterade framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen.

Byggnadsstyrelsens förslag om inrättande av en byråingenjörstjänst i Ce 27 för de nya arbetsuppgifter, som pålagts styrelsen genom överflyttningen av beskickningsfastigheterna till styrelsens förvaltning, föranleder ingen erinran från min sida. Övriga förslag om personalökningar ävensom förslagen om förbättrad löneställning för vissa tjänster kan jag däremot icke för närvarande tillstyrka.

I enlighet med styrelsens förslag, böra i personalförteckningen uppföras ytterligare fem kontorsbiträdestjänster i Ca 8, avsedda för biträden vilka enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal böra komma i fråga för dylik tjänst vid ingången av nästa budgetår. I samband med dessa befordringar erfordras en ökning av avlöningsanslaget med 16 776 kronor, motsvarande lönekostnaderna för tre av biträdena, vilka nu avlönas från byggnadsanslag. Slutligen kräves en anslagsökning med sammanlagt cirka 19 100 kronor för löneklassuppflyttningar m. m.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts uppföres anslaget med 1 581 000 kronor.

I anledning av en av byggnadsstyrelsen under hand gjord framställning

vill jag slutligen förorda, att den i delstaten för Statens bränslekontrollerande verksamhet uppförda anslagsposten till Avlöningar till icke-ordinarie personal tills vidare erhåller beteckningen förslagsvis. Avsikten härmed är att möjliggöra för byggnadsstyrelsen att åtaga sig ett uppdrag, varom förhandlingar med Stockholms stad f. n. pågå och vilket innebär, att styrelsen mot ersättning skulle tillhandagå staden vid utövandet av bränslekontroll beträffande vissa av stadens värmeanläggningar. Om sådant avtal kommer till stånd, bör, för anställande av erforderlig extra personal på styrelsens värmetekniska avdelning, nyssnämnda delstat få överskridas med högst det belopp, som Stockholms stad skall erlagga för arbetet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 1 byråingenjör i Ce 27 och 5 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	740 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	464 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	144 100
	Säger kronor 1 349 800

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	116 300
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 800
	Säger kronor 130 100

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	37 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	53 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 900
	Säger kronor 101 100
	Summa kronor 1 581 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 581 000 kronor.

[60] 2. Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	134 100	178 100
1949/50 (statsliggaren s. 387) ..	144 100	
1950/51 (förslag)	149 100	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 3/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 7 000 kronor, avseende den delpost till reseersättningar, som finnes upptagen i omkostnadsstaten under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Motiv.

Under budgetåret 1948/49 har delposten upptagits till 18 000 kronor. Med Kungl. Maj:ts bemyndigande har emellertid densamma överskridits med i runt tal 6 200 kronor. Erfarenheten har visat nyttan och nödvändigheten av att byggnadsstyrelsens tjänstemän vid handläggning av ärenden äger möjlighet taga del av förhållandena på orterna. Med hänsyn härtill torde under budgetåret 1950/51 resor komma att ske i stort sett i samma omfattning som under budgetåret 1948/49.

Departementschefen.

För det av byggnadsstyrelsen anmälda behovet av ytterligare medel till reseersättningar bör anslaget ökas med 5 000 kronor till 149 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 149 100 kronor.

[61] 3. Läsarkitektorganisationen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 167 000	2 082 900
1949/50 (statsliggaren s. 387) ..	2 170 500	
1950/51 (förslag)	2 212 100	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 3/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 77 000 kronor.

	Ökning
1. 6 kanslibiträden i Ce 11 för att möjliggöra anställande av kvalificerad kartritningspersonal	35 400
2. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	41 600
3. 3 kanslibiträden i Ce 11 erhålla ordinarie tjänst i Ca 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången	—
	77 000

Yttranden.

Statskontoret. Frågan om länsarkitektorganisationens framtida arbetsuppgifter och organisation är föremål för utredning av 1947 års kommitté för stadsplaneväsendets omorganisation. Vid sådant förhållande synes med frågan om personalökningar inom länsarkitektorganisationen böra bero i avvaktan på resultatet av kommitténs arbete.

Statens lönenämnd. Förslaget om inrättande av sex kanslibiträdestjänster i Ce 11 bör enligt lönenämndens mening prövas av 1947 års biträdesutredning.

Departementschefen.

På av remissmyndigheterna anförda skäl anser jag mig ej nu kunna biträda byggnadsstyrelsens förslag om inrättande av 6 kanslibiträdestjänster.

I enlighet med styrelsens förslag böra ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 uppföras i personalförteckningen, varjämte anslaget bör uppräknas med det av styrelsen angivna beloppet av 41 600 kronor för löneklassuppflyttningar m. m.

Anslaget uppföres sålunda med (2 170 500 + 41 600) 2 212 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	470 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	917 700
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	658 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 300

Summa kronor 2 212 100

b) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 212 100 kronor.

[62] 4. **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	247 000	298 000
1949/50 (statsliggaren s. 388) ..	254 000	
1950/51 (förslag)	284 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 3/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

1. Reseersättningar	Ökning 20 000
2. Övriga expenser	10 000
	30 000

Motiv.

1. Posten till reseersättningar, som för budgetåret 1948/49 fastställts till 105 000 kronor, har belastats med i runt tal 133 700 kronor och sålunda överskridits med 28 700 kronor. För innevarande budgetår har posten upptagits till 110 000 kronor. Det kan antagas, att under budgetåret 1950/51 resor komma att ske i stort sett i samma omfattning som under budgetåret 1948/49.

2. Delposten Övriga expenser, som för budgetåret 1948/49 uppgick till 125 000 kronor, har efter bemyndigande av Kungl. Maj:t överskridits med i runt tal 14 800 kronor. För budgetåret 1949/50 är delposten upptagen med oförändrat belopp. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 ha länsstyrelserna angivit medelsbehovet för övriga expenser till 159 300 kronor. Under sistnämnda budgetår är någon minskning av expensutgifterna i förhållande till budgetåret 1948/49 icke att förvänta.

Yttrande.

Statskontoret har icke något att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen.

Med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

[63] 5. **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.**

	Anslag
1949/50	100 000
1950/51 (förslag)	100 000

Byggnadsstyrelsen (skr. 6/3 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Beträffande det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner meddelar styrelsen, att de bidragsmedel, som anvisats för detta ändamål, enligt uppgift från riksräkenskapsverket dittills icke till någon del tagits i anspråk. De disponibla medlen, 450 000 kronor, beräknas vara tillräckliga för att tillgodose behovet intill utgången av budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag uppföres anslaget till Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

F. Tekniska institut.

[64] 1. Statens väginstitut.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	431 000	418 500
1949/50 (statsliggaren s. 390) ..	455 200	
1950/51 (förslag)	442 000	

Yrkande.

Direktionen för statens väginstitut (skr. ²⁹/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 9 700 kronor.

Avlöningar.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning av 1 förste avdelningsingenjör från Ce 27 till Ce 29 (maskintekniska avdelningen)	719	
2. Uppflyttning av 1 avdelningsingenjör från Ce 24 till Ce 27 (maskintekniska avdelningen)	685	
3. Löneklassuppflyttningar	4 396	

Omkostnader.

4. Ökning av sjukvårdsposten med hänsyn till belastningen av densamma under budgetåret 1948/49	800	
5. Ökning av delposten till Övriga expenser (höjda ersättningar till städningsspersonalen samt ökad telefonabonnemangsavgift; posten oförändrad sedan budgetåret 1943/44)	3 600	
6. I staten för budgetåret 1949/50 uppfört engångsbelopp för översyn av institutets provvägsmaskin		17 000
7. Representationskostnader	1 000	

Särskilda uppbördsmedel.

8. Beräknad minskning av ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	15 500	
	26 700	17 000
		+ 9 700

Yttrande.

Statskontoret. De skäl, som föranledde, att statsmakterna icke funno sig kunna tillmötesgå institutets år 1948 gjorda hemställan om uppflyttning till lönegraderna Ce 29 och Ce 27 av förste avdelningsingenjören respektive avdelningsingenjören på maskintekniska avdelningen, torde alltjämt vara gällande. Statskontoret har icke något att invända mot att delposten till Övriga expenser uppräknas. Höjningen synes dock böra begränsas till 2 600 kronor. Däremot torde posten till Bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49 (12 400 kronor) kunna nedräknas till 13 000 kronor. Det begärda representationsbidraget avstyrkes. Vid behov av medel för ifrågavarande ändamål lär väginstitutet i vanlig ordning böra

göra framställning till Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Tillräckliga skäl för en sänkning av det å verksamheten för särskilda uppdragsgivares räkning beräknade överskottet föreligga enligt ämbetsverkets uppfattning icke. I övrigt föranleder framställningen icke någon erinran från statskontorets sida.

Departementschefen.

Beträffande avlöningsstaten är jag för närvarande icke beredd att tillstyrka annan ökning än vad som erfordras för författningsenliga löneklassuppflyttningar. För detta ändamål har beräknats ett belopp av i avrundat tal 4 300 kronor. Med hänsyn till den av direktionen förutsedda inkomstminskningen med 15 500 kronor under posten Särskilda uppbördsmedel: Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m. bör en motsvarande minskning ske beträffande utgiftsposterna i delstaten Avlöningar: Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

I fråga om omkostnadsstaten anser jag mig böra förorda en ökning av posterna Sjukvård m. m. och Övriga expenser med 300 resp. 3 600 kronor. På av statskontoret anförda skäl bör däremot posten Bränsle, lyse och vatten minskas med 4 400 kronor. Slutligen bortfaller det i staten för innevarande budgetår upptagna engångsbeloppet av 17 000 kronor för översyn av provvägsmaskinen.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(455\,200 + 4\,300 + 300 + 3\,600 - 4\,400 - 17\,000)$ 442 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	131 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	201 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 400
	Säger kronor 369 000

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	100 700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 100
	Säger kronor 112 800
	Säger för avlöningar kronor 481 800

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	105 500
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	68 000
	Säger för omkostnader kronor 173 500
	Summa kronor 655 300

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	211 300

Säger kronor 213 300

Nettoutgift kronor 442 000

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[65] 2. **Laboratorieutrustning för statens väginstitut.**

För ifrågavarande ändamål anvisades för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1949 har *direktionen för statens väginstitut* hemställt om ytterligare anslag för samma ändamål med 85 000 kronor.

Motiv.

I sina *petita* för budgetåret 1948/49 hemställde *direktionen* om ett anslag av 155 000 kronor för inköp och komplettering av väginstitutets utrustning med apparater och instrument för laboratorieundersökningar.

Vid anmälan av denna fråga i 1948 års statsverksproposition (VI ht, p. 60) uttalade föredragande departementschefen att, enär den föreslagna instrumentutrustningen vore ägnad att effektivisera väginstitutets betydelsefulla forskningsverksamhet beträffande vägbeläggingsmaterial och vägbyggnadsmetoder, han icke hade något att erinra mot att medel anslöges för ändamålet. Med hänsyn till bl. a. de svårigheter, som på grund av importbegränsningen torde möta att på en gång anskaffa hela utrustningen, syntes emellertid anskaffningsprogrammet böra delas upp på flera budgetår. Med anledning härav anvisades för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Under budgetåret 1950/51 har väginstitutet för avsikt att anskaffa utrustning i sådan utsträckning att de resterande medlen på anskaffningsprogrammet för instrumentutrustningen skulle till stor del förbrukas.

Departementschefen.

Med hänvisning till mitt av *direktionen* åberopade uttalande i 1948 års statsverksproposition tillstyrker jag, att för här ifrågavarande ändamål anvisas ett anslag för nästa budgetår av 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Laboratorieutrustning för statens väginstitut* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[66] 3. **Statens geotekniska institut: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	436 000	486 500
1949/50 (statsliggaren s. 391) ..	468 000	
1950/51 (förslag)	440 000	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ²⁶/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 58 000 kronor eller alternativt med 60 900 kronor.

1. Personalökning och organisationsförändringar.	
a) 2 förste statsgeotekniker Ce 30.....	31 000
b) Biträdande personal för fysisk-kemisk forskning.....	25 000
c) Extra personal för vissa andra forskningsuppgifter	30 000
2. Löneklassuppflyttningar	2 000
	88 000
3. Avgår: personalminskning för konsultationsverksamheten.....	— 30 000
Summa ökning enligt huvudalternativet	58 000
4. Ytterligare ökning, därest av institutet till 1947 års biträdes- utredning framförda förslag om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster aktualiseras	2 900
	60 900

De med 1. c) och 3. betecknade förslagen sammanhånga med en på senare tid inträdd minskning i konsultationsuppdragens omfattning. För att tills vidare i avbidan på ytterligare erfarenhet om konsultationsverksamhetens utveckling bereda fortsatt anställning åt viss för denna verksamhet anställd personal, som eljest beräknas behöva entledigas, föreslår direktionen, att denna personal överflyttas till forskningsverksamheten och att institutets icke-ordinariepost för sådant ändamål höjes med 30 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Förslaget om inrättande av två befattningar som förste statsgeotekniker var föremål för prövning vid 1949 års riksdag. Direktionen föreslog då, att tjänsterna skulle placeras i lönegraden Ce 29, under det att befattningarna nu avses skola hänföras till lönegraden Ce 30. Föredragande departementschefen fann sig i rådande läge icke kunna tillstyrka förslaget, och riksdagens beslut fattades i enlighet härmed. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke tillstyrka direktionens hemställan i denna del.

Beträffande förslaget om ökning av icke-ordinarieposten med sammanlagt 55 000 kronor för avlönande av viss personal för forskningsuppgifter uttalar statskontoret, att ämbetsverket under nuvarande förhållanden måste ställa sig bestämt avvisande till den sålunda föreslagna utvidgningen av institutets verksamhet. De av direktionen anförda skälen ha icke övertygat statskontoret om att de avsedda arbetsuppgifterna äro av den angelägenhetsgrad, att medel för ändamålet böra anvisas i ett så ansträngt läge som det nuvarande.

Departementschefen.

Direktionens förnyade förslag om inrättande av två förste statsgeotekniker-tjänster är jag fortfarande ej beredd att biträda. Ej heller kan jag tillstyrka den föreslagna personalökningen för forskningsverksamheten eller de ifrågasatta uppflyttningarna i lönegrad av vissa tjänster.

I enlighet härmed samt med beaktande av det anmälda medelsbehovet för löneklassuppflyttningar och av den förutsedda utgiftsminskningen under anslagsposten Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. uppföres anslaget med (468 000 + 2 000 — 30 000) 440 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51

Avlöningstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	190 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 300
4. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	170 000

Summa kronor 440 000

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kronor.

[67] 4. Statens geotekniska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	126 000	261 000
1949/50 (statsliggaren s. 392) ..	242 000	
1950/51 (förslag)	244 700	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ²⁶/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 12 700 kronor.

1. Jämkning av anslagsposten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen av densamma under budgetåret 1948/49	700
2. Jämkning av reseersättningsposten med hänsyn till belastningen av densamma under budgetåret 1948/49	2 000
3. Ökat behov av expensmedel	2 000
4. Vissa omkostnader för fältförsök	8 000
	12 700

Departementschefen.

Mot de föreslagna ökningarna av sjukvårds- och reseersättningsposterna med sammanlagt 2 700 kronor har jag icke något att erinra. Däremot anser jag mig icke böra biträda de övriga förslagen om höjning av anslaget.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (242 000 + 2 700) 244 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 244 700 kronor.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[68] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	179 000	151 500
1949/50 (statsliggaren s. 393) ..	182 500	
1950/51 (förslag)	180 300	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. ²⁴/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 41 700 kronor.

Ökning Minskning

A. Organisationsfrågor.

- 1) Förste byråinspektör i Ca 27 i stället för i Ce 27 —
- 2) Ändrad tjänstebenenämning för en distriktsingenjör i Ca 24 till byråingenjör samt för en distriktsingenjör i Ce 24 till byråinspektör —

B. Lönerregleringsfrågor.

- 1) 1 kansliskrivare i Ca 15: 15 i stället för 1 kontorsbiträde i Ca 8: 11 1 164
- 2) 1 kanslibiträde i Ca 11: 12 i stället för 1 kontorsbiträde i Ca 8: 11 288

C. Personalökning.

- 1) 2 förste distriktsingenjörer i Ce 27 26 856
- 2) 1 byråingenjör i Ce 24 11 460
- 3) Tillfällig arbetskraft 3 000

D. Omräkningar m. m.

- 1) Löneklassförändringar:
 - a) ordinarie tjänstemän 2 292
 - b) icke-ordinarie personal 288
 - c) rörligt tillägg 257
- 2) Vikariatersättningar m. m. 1 193

44 249 2 549

+ 41 700

Yttranden.

Statskontoret. Enligt föreliggande förslag skulle var och en av de fyra statsinspektörerna till sitt förfogande få en förste distriktsingenjör. Vid 1949 års riksdag utbyttes två av inspektionens assistenttjänster i Ca 24 mot förste distriktsingenjörstjänster i Ca 27 och nu skulle alltså ytterligare två sådana befattningar inrättas i Ce 27. Innan så sker, synes emellertid någon erfarenhet böra avvaktas av den vid 1949 års riksdag beslutade förändringen. Om oavvisligt behov av ytterligare personal skulle föreligga, torde i varje fall för närvarande endast den föreslagna byråingenjörstjänsten i Ce 24 böra ifrågakomma, varjämte befattningen som förste byråingenjör i Ce 27 lär kunna överflyttas på ordinarie stat.

Statens lönenämnd. Kommerskollegium har föreslagit, att vid statens elektriska inspektion skola nyinrättas två tjänster för förste distriktsingenjörer i Ce 27 och en tjänst för byråingenjör i Ce 24. Statens lönenämnd, som icke ansett sig kunna bedöma behovet av ifrågavarande befattningar, har icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna löneställningarna. Förslaget om lönegradsuppflyttning av två kontorsbiträdestjänster bör enligt lönenämndens mening underkastas prövning av 1947 års biträdesutredning. I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen.

Enligt vad jag inhämtat väntas elkraftutredningen av år 1943 komma att i sitt slutbetänkande föreslå vissa organisatoriska åtgärder, vilka skulle komma att få betydelse för bedömningen av elektriska inspektionens personalbehov och organisation. Med hänsyn härtill och då även vissa andra åtgärder, som röra omfattningen av inspektionens arbete, för närvarande äro föremål för överväganden inom kommunikationsdepartementet, är jag icke beredd att nu tillstyrka den av kommerskollegium föreslagna ökningen av inspektionens personal och ej heller övriga därmed sammanhängande organisationsförslag.

Frågan om den föreslagna lönegradsuppflyttningen av två kontorsbiträdestjänster bör, såsom lönenämnden framhållit, anstå i avvaktan på prövning av 1947 års biträdesutredning.

I enlighet med vad sålunda anförts och med beaktande av de av kommerskollegium anmälda löneklassförändringarna uppföres anslaget med (182 500 — 2 200) 180 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	124 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	37 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 500
Summa kronor 180 300	

b) till *Statens elektriska inspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 180 300 kronor.

[69] 2. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	19 300	20 600
1949/50 (statsliggaren s. 393) ..	19 300	
1950/51 (förslag)	19 300	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. ²⁴/₈ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 10 500 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	500
2. Reseersättningar	8 000
3. Övriga expenser	2 000
	<u>10 500</u>

Departementschefen.

Därest inspektionens personalorganisation, såsom jag förordat under nästföregående punkt, bibehålles vid nuvarande omfattning, torde också omkostnadsanslaget böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 19 300 kronor.

[70] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.**

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 394)	2 000
1950/51 (förslag)	2 000

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

H. Djurgårdsnämnden.

[71] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	89 300	87 900
1949/50 (statsliggaren s. 394)	89 300	
1950/51 (förslag)	98 800	

Yrkande.

Djurgårdsnämnden (skr. $\frac{3}{8}$ 1949) hemställer, att anslaget höjes med 9 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Överflyttning från diversemedelstitel av lönekostna- den för en ingenjör i Ce 21	10 241	
2. Vikarier under semester	500	
3. Omräkningar (löneklassförändringar m. m.)		1 340
Avrundning	99	
	10 840	1 340
		+ 9 500

Motiv.

1. Kungl. Maj:t har den 15 juli 1949 bemyndigat djurgårdsnämnden att, räknat från och med den 1 juli 1949, förändra en ingenjörstjänst i Cg 21 till en ingenjörstjänst i Ce 21 och föreskrivit, att lönen till tjänsten skall under budgetåret 1949/50 utgå av nämndens exploateringsmedel. Ifrågavarande lön synes nu böra överflyttas till avlöningsanslaget.

Departementschefen.

Mot djurgårdsnämndens förslag har jag intet att erinra. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	76 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 800
	Summa kronor 98 800

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 98 800 kronor.

[72] 2. Djurgårdsnämnden: Omkostnader.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 394)	11 500
1950/51 (förslag)	11 500

I enlighet med djurgårdsnämndens förslag (skr. $\frac{3}{8}$ 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

I. Diverse.

[73] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 395)	414 000
1950/51 (förslag)	412 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 412 000 kronor.

[74] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 395)	1 369 000
1950/51 (förslag)	1 429 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 429 000 kronor.

[75] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	7 300
1949/50 (statsliggaren s. 395)	5 000	
1950/51 (förslag)	5 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[76] 4. Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 800 000	28 207 000
1949/50 (statsliggaren s. 395) ..	25 300 000	
1950/51 (förslag)	21 600 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* i september 1949 upprättad promemoria inhämtas, att ifrågavarande ersättning för innevarande budgetår beräknats komma att uppgå till 26 900 000 kronor enligt följande fördelning:

Tjänsteförsändelser i allmänhet	23 100 000
» från de statliga kristidsorganen	2 500 000
» från kristidsnämnderna	1 300 000

I promemorian beräknas följande ersättningsbelopp inflyta under budgetåret 1950/51:

Tjänsteförsändelser i allmänhet	23 000 000
» från de statliga kristidsorganen	2 300 000
Summa kronor 25 300 000	

I den förstnämnda posten ha därvid inräknats 100 000 kronor såsom ersättning för befordran av posten från det fåtal kristidsnämnder, som kvarstå efter den 1 januari 1950. I den andra posten ingår bl. a. ersättning för befordran av inköpskort för bensen med 1 500 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande över *generalpoststyrelsens* promemoria framhållit, att det icke är uteslutet, att det för nästa budgetår kan visa sig befogat att sänka procenttalet för bestämmandet av postverkets ersättning för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet. Med hänsyn härtill synes ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet icke böra beräknas till högre belopp än för innevarande budgetår eller 22 500 000 kronor. Anledning att härutöver anvisa 100 000 kronor till ersättning för befordran av kristidsnämndernas post torde icke föreligga.

Departementschefen.

Sedan *generalpoststyrelsens* promemoria utarbetades, har bensinransoneringen upphävts. På grund härav och med hänsyn till vad *statskontoret* anfört torde ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet för nästa budgetår kunna beräknas till 21 500 000 kronor samt ersättningen för befordran av krisorganens post till 100 000 kronor, eller sammanlagt 21 600 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 21 600 000 kronor.

[77] 5. **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 200 000	2 326 000
1949/50 (statsliggaren s. 396) ..	1 200 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Enligt en inom *generalpoststyrelsen* upprättad promemoria beräknas ersättningen till postverket för ifrågavarande ändamål komma att uppgå till 600 000 kronor. I promemorian föreslås, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 400 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till ransoneringssystemets fortskridande avveckling torde anslaget böra sänkas till 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[78] 6. **Understöd åt skärgårdsrederier.**

	Anslag
1948/49	300 000
1949/50 (statsliggaren s. 396)	300 000
1950/51 (förslag)	500 000

Anslaget anvisades första gången av 1948 års riksdag efter därom i propositionen 1948:261 framlagt förslag.

Av anslaget för budgetåret 1948/49 återstod vid utgången av budgetåret ett odisponerat belopp av 29 500 kronor.

De förhoppningar man tidigare hyst att båtlinjetrafiken i skärgårdarna skulle kunna tillfredsställande ordnas i huvudsak utan ekonomiskt understöd från statens sida ha tyvärr ännu ej infriats. Tvärtom har i detta hänseende en ytterligare försämring inträtt under innevarande budgetår. Det har sålunda visat sig nödvändigt att avsevärt öka understödet åt skärgårdstrafiken i Göteborgs och Bohus län för att hålla densamma i gång. Samtidigt kvarstår ett oförminskat bidragsbehov för trafiken i Stockholms skärgård. På detta sätt har nu uppkommit ett medelsbehov för understöd åt skärgårdsrederier, vilket överstiger de tillgängliga medlen för ändamålet. För att förhindra att trafiken nedlägges har Kungl. Maj:t under innevarande budgetår meddelat beslut om bidrag, vilka delvis äro avsedda att täckas av nya anslagsmedel. Omfattningen av de hittills beviljade understöden för vinterhalvåret 1949/50 framgår av följande sammanställning.

Stockholms län.

För båttrafik å Möja-, Husarö-, Ljusterö-, Blidö- och Vaxholmslinjerna i Waxholms nya ångfartygsaktiebolags regi högst 230 000

För båttrafik å linjen Stockholm — Stafsnäs — Sandhamn — Nämndö i Stockholms kustartilleriförsvars regi ca 9 000

Göteborgs och Bohus län.

För båttrafik inom länet i Marstrands nya ångfartygsaktiebolags regi högst 175 000

Västernorrlands län.

För båttrafik under kalenderåret 1950 å linjen Härnösand — Örnsköldsvik i rederiaktiebolaget Kusttrafiks regi högst 2 500

Summa kronor 416 500

Till detta belopp av redan beviljade bidrag bör läggas en reserv av 63 000 kronor för eventuellt uppkommande ytterligare understödsbehov. Mot

ifrågavarande medelsbehov av sammanlagt 479 500 kronor svara dels den förut omnämnda odisponerade behållningen från föregående budgetår av 29 500 kronor och dels anslaget för innevarande budgetår av 300 000 kronor. I enlighet härmed erfordras ett anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1949/50 av (479 500—329 500) 150 000 kronor. Om anvisande av detta tilläggsanslag göres hemställan i annat sammanhang.

Huruvida nu pågående undersökningar och förhandlingar rörande skärgårdstrafikens ordnande kunna komma att leda till resultat, som äro ägnade minska understödsbehovet för nästa budgetår, kan f. n. ej bedömas med någon säkerhet. För att sätta Kungl. Maj:t i tillfälle att tillgodose de bidragsbehov, som vid i huvudsak oförändrade förhållanden kunna tänkas uppkomma under nästa budgetår, bör anslaget för detta budgetår uppföras med 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt skärgårdsvederier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[79] 7. **Understöd åt inrikes lufttrafik.**

Anslaget anvisades första gången av 1949 års riksdag efter därom i propositionen 1949: 126 framlagt förslag.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 2 100 000 kronor har Kungl. Maj:t den 2 september 1949, i avbidan på fastställande av grunder för understöd till inrikes luftfart, beviljat Aktiebolaget Aerotransport ett förskott av 1 000 000 kronor å det bidrag, som framdeles kan komma att beviljas bolaget.

Enligt vad jag inhämtat kommer bolaget att inom kort framlägga förslag till understöd åt inrikes lufttrafik för budgetåret 1950/51. I avvaktan härpå upptages anslaget nu med allenast beräknat belopp, motsvarande det i gällande riksstat uppförda anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan bli riksdagen förelagd, till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1950/51 beräkna ett anslag av 2 100 000 kronor.

[80] 8. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	60 500
1949/50 (statsliggaren s. 397)	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[81] 9. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Därav å tilläggsstat	Nettoutgift
1946/47	450 000	200 000	353 200
1947/48	400 000	150 000	490 800
1948/49	430 000	180 000	401 400
1949/50 (statsliggaren s. 397)	250 000		
1950/51 (förslag)	300 000		

Sjätte huvudtitelns kommittéutgifter ha under flera år vida överstigit de ordinarie anslagsbelopp, som anvisats för ändamålet, och det har därför blivit nödvändigt att anvisa ytterligare medel på tilläggsstat. Även för innevarande budgetår är en sådan anslagsförstärkning oundviklig. Förslag om anvisande av ytterligare 150 000 kronor kommer att framläggas i annat sammanhang. Med hänsyn till den vunna erfarenheten om medelsbehovet bör anslaget för budgetåret 1950/51 höjas med 50 000 kronor till 300 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[82] 10. **Planering av allmänna arbeten.**

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 397)	100
1950/51 (förslag)	100

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[83] 11. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	40 000	46 500
1949/50 (statsliggaren s. 397) ..	40 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Belastningen av detta anslag har under det sist förflutna budgetåret visat tendens till stark stegring. Anledningen härtill är bl. a. följande.

Det årliga antalet medaljörer bland väg- och vattenbyggnadsverkets anställda har ökat högst betydligt. Kostnaderna för dessa medaljer, som tidigare dragit en årskostnad av högst 1 000 kronor, stego sålunda under budgetåret 1948/49 till närmare 10 000 kronor. Därjämte ha tillkommit kostnaderna för representantskapet för statens aktier i aktiebolaget Aerotransport med ett beräknat årsbelopp av omkring 5 000 kronor.

Då båda dessa utgiftskategorier belasta anslaget till extra utgifter, torde en höjning av detta med 10 000 kronor vara ofrånkomlig.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[84] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	8 200	10 100
1949/50 (statsliggaren s. 397)....	8 200	
1950/51 (förslag)	8 200	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1949/50 under sjätte huvudtiteln anvisats	kronor 265 119 300
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelnslutsumma att för budgetåret 1950/51 uppgå till	» 356 539 000
innebärande en ökning med	» 91 419 700
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1949/50 utgått med	» 56 744 100
skulle för nästa budgetår utgöra	» 54 851 600
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen för budgetåret 1949/50 sammanlagt	» 208 375 200
skulle för budgetåret 1950/51 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	» 301 638 400

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Sjötte huvudtiteln för budgetåret 1950/51.**A. Kommunikationsdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar	545 000
2	Omkostnader	45 500
	Säger för kommunikationsdepartementet	590 500

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsverket:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

3	Avlöningar, därav 2 075 600 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	4 151 200
5	Omkostnader, därav 426 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	852 000

Vägförvaltningarna:

7	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	10 981 000
9	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen..	2 351 000
11	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	150 000
11	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	125 000

Vägunderhåll och vägbyggnader:

Väghållningen på landet samt i städer och stadslänkande samhällen, där kronan är väghållare:

16	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen	149 000 000
20	Projektering av vägar och broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	500 000
21	Nyanläggning av bygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	5 000 000
23	Nyanläggning av ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 000 000
24	Byggande av huvudvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	100
24	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	8 000 000
24	Vissa vägbyggnadsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000
26	Förstärkning och förbättring av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	37 000 000
27	Vägbeläggningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	20 000 000

Sid.		Kronor
28	Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	100 000
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare:	
29	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	15 400 000
30	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	10 000 000
	Enskild väghållning:	
32	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.....	6 000 000
33	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 000 000
	Diverse ändamål:	
35	Stensättning av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 500 000
36	Byggande av broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	10 000 000
38	Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar	100
38	Underhåll av ersättningsbromateriel m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	50 000
39	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	250 000
40	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	70 000
41	Trafikräkningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	200 000
41	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond	100
	Hamnar och farleder:	
42	Bidrag till hamn- och farledsundersökningar	8 000
42	Bidrag till handelshamnar och farleder	1 000 000
43	Statliga farledsarbeten	50 000
44	Byggande av fiskehamnar	1 000 000
45	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder ..	200 000
46	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	100 000
46	Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen	600 000
	Vatten- och avloppsledningar:	
46	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp ..	12 000 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	316 638 500

C. Vägtrafikväsendet.

Statens bilinspektion:

52	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	1 117 000
53	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen....	325 000
54	Registrering av motorfordon	1 000
54	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	215 000

¹ Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Statens biltrafiknämnd:	
55	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	192 700
56	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen....	33 000
56	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.....	125 000
58	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	200 000
	Säger för vägtrafikväsendet	2 208 700

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Verksamheten i allmänhet:

60	Avlöningar.....	1 575 100
63	Undervisning	7 900
64	Undersökningar inom hydrologiska byrån	217 000
64	Observatörer.....	472 900
65	Telegramkostnader m. m.	462 500
67	Underhåll av stationer m. m.	37 800
68	Övriga omkostnader	100 000

Särskilda undersökningar:

68	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	5 000
68	Väderlektjänst för luftfarten	632 500
70	Aerologiska stationer	393 500
70	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8 000
70	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland	870 000
	Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	4 782 200

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

73	Avlöningar.....	1 581 000
76	Omkostnader	149 100

Länsarkitektsorganisationen:

77	Avlöningar.....	2 212 100
78	Omkostnader	284 000
79	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.	100 000
	Säger för byggnadsväsendet	4 326 200

F. Tekniska institut.

80	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	442 000
82	Laboratorieutrustning för statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	50 000

Statens geotekniska institut:

82	Avlöningar.....	440 000
84	Omkostnader	244 700
	Säger för tekniska institut	1 176 700

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

85	Avlöningar.....	180 300
86	Omkostnader	19 300
87	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.	201 600

H. Djurgårdsnämnden.

Djurgårdsnämnden:

88	Avlöningar.....	98 800
88	Omkostnader	11 500
	Säger för djurgårdsnämnden	110 300

I. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

89	Slottsbyggnadernas delfond	412 000
89	Byggnadsstyrelsens delfond	1 429 000
89	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor ..	5 000
89	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsän- delser.....	21 600 000
90	Ersättning till postverket för befordran av enskildas försän- delser i ransoneringsärenden	50 000
91	Understöd åt skärgårdsrederier	500 000
92	Understöd åt inrikes lufttrafik.....	¹ 2 100 000
92	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	50 000
93	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	300 000
93	Planering av allmänna arbeten	100
93	Extra utgifter	50 000
94	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	8 200

Säger för diverse 26 504 300

Summa för huvudtiteln **356 539 000**¹ Beräknat belopp.

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4
januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, redogör härafter för de
frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1950/51 av utgifterna under
riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet,
och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	885 000	841 917
1949/50 (statsliggaren s. 399) ..	998 000	
1950/51 (förslag)	836 000	

I propositionen nr 3/1950 har Kungl. Maj:t — på föredragning av chefen
för justitiedepartementet — anhållit om riksdagens yttrande rörande frågan
om uppdelning av finansdepartementet. Enligt vad i nämnda proposition
förordas skulle från finansdepartementet utbrytas samtliga ärenden rö-
rande löne- och pensionsväsendet (inklusive ärenden rörande dyrortsgrup-
peringen och förhandlingsrätt för statens tjänstemän) för att överföras till
ett nyinrättat departement, benämnt civildepartementet. Till det nya de-
partementet skulle även överflyttas vissa ärenden rörande löne- och pen-
sionsväsendet, som f. n. handläggas inom övriga departement.

I nämnda proposition framhålles, att till finansdepartementets statssekreterareavdelning bör anknytas nationalbudgetdelegationen, för vilken kostnaderna för innevarande budgetår bestridas från anslag under tolfte huvudtiteln. På expeditiionschefens avdelning böra handläggas dels de ärenden, som för närvarande tillhöra administrativa och kommunala byråerna och icke skola överflyttas till civildepartementet, dels ock vissa ärenden av mera löpande natur, vilka hittills handlagts på rättsavdelningen. Till civildepartementet böra överföras finansdepartementets löne- och pensionsavdelning. Jämväl den år 1949 nyinrättade byråchefstjänsten i finansdepartementet bör överflyttas till civildepartementet. För handläggningen av löpande löne- och pensionsärenden synas för detta departement inom expeditiionschefens avdelning erfordras två lönebyråer och en pensionsbyrå.

Med utgångspunkt från dessa uttalanden och efter närmare överväganden rörande organisationen av *det nya finansdepartementet* synas nedan angivna ändringar böra vidtagas i det nuvarande finansdepartementets personalstat.

Beträffande den ordinarie personalen bör i anledning av civildepartementets inrättande finansdepartementets personalstat till en början minskas med en chef för löne- och pensionsavdelningen, en byråchef, två kansliråd, en förste kanslisekreterare, en andre kanslisekreterare och ett kontorsbiträde, som tillika är e. o. kanslibiträde.

Härjämte bör en förste kanslisekreterartjänst överföras till utrikesdepartementet. Kungl. Maj:t har nämligen genom beslut den 30 juni 1949 förordnat, att innehavaren av nämnda tjänst med hänsyn till arbetsuppgifterna skulle fr. o. m. den 1 juli 1949 tjänstgöra i utrikesdepartementet. Då emellertid en del av de arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande befattningshavare, komma att kvarbliva inom finansdepartementet, torde medel under förevarande anslag böra anvisas för avlönande av åtminstone en halvtidsanställd amanuens.

Vidare böra 3 kontorsbiträdestjänster avföras ur personalförteckningen i samband varmed medel för avlönande av 2 sådana biträden överföras från ordinarie- till icke-ordinarieposten.

Expeditionschefens avdelning i det nya finansdepartementet bör organiseras på fyra byråer, nämligen administrativa byrån, skattebyrån, kommunala lånebyrån och regeringsrättsbyrån. Förstnämnda byrå bör i huvudsak handlägga samma slag av ärenden som för närvarande tilldelas första eller administrativa byrån utom dyrortsgrupperingsärendena. På skattebyrån bör ankomma handläggningen av arvs- och gåvoskatteärenden, handräckningsärenden beträffande skatter ävensom vissa löpande ärenden av huvudsakligen skatterättslig natur, vilka för närvarande handläggas på rättsavdelningen. Frågan om den närmare fördelningen av ifrågavarande ärenden torde emellertid få bli beroende på senare överväganden. För chefsskapet på skattebyrån torde få prövas den anordningen att vid vakans å en av byråchefstjänsterna å rättsavdelningen — åtminstone tills vidare — tages i anspråk denna tjänst för att inrätta en extra kanslirådstjänst. Chefs-

skapet på kommunala lånebyrån utövas f. n. av en förste kanslisekreterare. Med hänsyn till den stora arbetsbelastningen å byrån kunna skäl anföras för inrättandet av en kanslirådstjänst därstädes. I nuvarande läge anser jag mig dock ej kunna framlägga förslag härom.

Vad härefter angår frågan om finansdepartementets icke-ordinarie personal böra följande tjänstemän överföras till civildepartementet, nämligen en förste kanslisekreterare, två amanuenser, ett kanslibitråde, som tillika är ordinarie kontorsbiträde, en expeditionsvakt och tre biträden i reglerad befordringsgång.

Då rättsavdelningen f. n. endast disponerar en amanuens på halvtid, kan någon överflyttning av amanuenspersonal ej ske från denna avdelning till den nya skattebyrån. För denna byrå torde därför böra beräknas medel till anställande av en amanuens.

I övrigt föreslår jag ej annan ändring av icke-ordinarieposten än att ett belopp av 10 000 kronor, avsett till bestridande av kostnader för vikarier för telefonisterna vid kanslihusets telefonväxel under sjukdom, semester o. dyl., anvisas under denna post i stället för under ordinarieposten (se 1949: VII ht s. 2).

Den av mig förordade personalorganisationen efter departementets delning innebär, att all personal, som f. n. handlägger eller sysslar med ärenden rörande löne- och pensionsväsendet — bortsett från expeditionschefen och personalen på registratorsexpeditionen — överflyttas till det nya civildepartementet. Därjämte minskas personalen med en förste kanslisekreterare, som föreslås överflyttad till utrikesdepartementet. I övrigt föreslås ej annan ändring än att medel anvisas för avlönande av ytterligare 2 amanuenser, varav en på halvtid.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 27 600 kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 382 600 (—126 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 345 600 (— 22 800) kronor;

rörligt tillägg 80 200 (— 12 800) kronor.

Anslaget torde alltså kunna bestämmas till (27 600 + 382 600 + 345 600 + 80 200) 836 000 (— 162 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 statssekreterare	Cr 17
1 expeditionschef	Cr 14

Befattning	Lönegrad
1 chef för rättsavdelning	Cr 14
3 byråchefer	Cr 10
2 kansliråd	Ca 33
4 förste kanslisekreterare	Ca 29
3 andre kanslisekreterare	Ca 24
1 registrator	Ca 19
1 kansliskrivare	Ca 15
2 förste expeditionsvakter	Ca 11
2 kanslibiträden	Ca 11
1 telefonist, tillika föreståndarinna	Ca 11
3 expeditionsvakter	Ca 9
11 kontorsbiträden	Ca 8
7 telefonister	Ca 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

5 föredragande i regeringsrätten	Ce 32
1 förste kanslisekreterare	Ce 29

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	382 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	345 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 200

Summa kronor 836 000

c) till *Finansdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 836 000 kronor.

[2] 2. Finansdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	66 000	97 710
1949/50 (statsliggaren s. 399) ..	278 000	
1950/51 (förslag)	301 000	

A anslagsposten till sjukvård m. m. har under budgetåret 1948/49 avförts utgifter till belopp av 7 267 kronor. Den väsentliga delen härav torde vara av engångsnatur. Posten synes dock, oaktat den personalminskning för finansdepartementet, som blir en följd av departementsdelningen, böra höjas från 1 000 kronor till 2 000 kronor. Det genom nämnda delning minskade

medelsbehovet å den under anslagsposten till övriga expenser för eget behov upptagna delposten till bränsle, lyse och vatten synes kunna beräknas till 3 000 kronor, varför delposten bör minskas från 10 000 kronor till 7 000 kronor. Utgifterna å delposten till övriga expenser för eget behov, som för innevarande budgetår uppräknats med 9 000 kronor till 42 000 kronor, utgjorde 56 923 kronor för budgetåret 1948/49. Anledningen till den höga belastningen sammanhänger bl. a. med inrättandet fr. o. m. den 1 juli 1948 av en organisationsavdelning inom finansdepartementet och med inflyttningen i nya lokaler i kanslihusannexet. Medelsbehovet för det nya finansdepartementet under ifrågavarande delpost kan beräknas till 35 000 kronor.

Genom tillkomsten av kanslihusannexet har nuvarande medelsanvisning under anslagsposten till expenser för annat än eget behov visat sig otillräcklig. Sålunda ha utgifterna å delposten till bränsle, lyse och vatten under budgetåret 1948/49 uppgått till 31 891 kronor, medan delposten för innevarande budgetår är beräknad till 14 500 kronor. En höjning till i runt tal 31 000 kronor är därför erforderlig. I det till övriga expenser för annat än eget behov för innevarande budgetår anvisade beloppet, 188 500 kronor, äro ej inräknade medel för städning av trappor inom kanslihusannexet, av telefonväxels lokaler m. m. samt för nattbevakning inom annexet, vilka kostnader beräknas till ca 23 500 kronor för år. Med hänsyn härtill bör delposten för nästa budgetår bestämmas till i runt tal 210 000 kronor.

Till publikationstryck synes böra avses en anslagspost av 15 800 kronor, d. v. s. 6 000 kronor mindre än vad som anvisats för ändamålet för innevarande budgetår.

Omkostnadsanslaget kan sålunda beräknas till 301 000 (+ 23 000) kronor, varav på anslagsposten till expenser för annat än eget behov för nästa budgetår belöper 241 000 (+ 38 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 301 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[3] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	657 000	602 732
1949/50 (statsliggaren s. 400) . .	660 000	
1950/51 (förslag)	643 300	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av		
förste advokatfiskalen Ca 31—Ca 33	1 008	
advokatfiskalen Ca 29—Ca 31	1 008	

	Ökning	Minskning
2 fiskaler Ca 24—Ca 27	4 152	
4 byråsekreterare Ca 24—Ca 27	8 304	
2. Uppflyttning i lönegrad av viss biträdespersonal	6 744	
3. Ordinariesättning av 1 kontorsbiträde Ce 8	—	
4. Indragning av de för arbetet med kommunregleringen m. m. inrättade befattningarna fr. o. m. $\frac{1}{4}$ 1951		16 716
	21 216	16 716

Motiv.

1. Beträffande motiveringen till yrkandet om lönegradsuppflyttning av ifrågavarande personal vid advokatfiskalskontoret har kammarkollegiet hänvisat till sin statskrivelse för budgetåret 1948/49 (se 1948: VII ht s. 5 och även 1949: VII ht s. 4).

Kollegiet har även upprepat sin hemställan att fyra byråsekreterartjänster i Ca 24, med vilka är förenad föredragningskyldighet, måtte uppflyttas till Ca 27 (se 1949: VII ht. s. 4).

2. Beträffande biträdespersonalen har kammarkollegiet begärt uppflyttning i lönegrad av registratorn från Ca 18 till Ca 19, kontoristen på advokatfiskalskontoret från Ca 13 till Ca 15, kontoristen på arkivet från Ce 13 till Ca 15, i samband varmed en kanslibiträdestjänst i Ca 11 kan indragas, kontorsbiträdet på arkivet från Ca 8 till Ca 13 och 4 kontorsbiträden från Ca 8 till Ca 11.

3. Kollegiets telefonist uppnår under innevarande budgetår en sådan sammanlagd tjänstetid, att hon enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör överföras till ordinarie stat.

4. Arbetet för kollegiets del med den allmänna kommunregleringen och med den därpå följande regleringen av de kommunala donationerna torde kunna slutföras i början av år 1951. De härför avsedda arvodesbeloppen beräknas därför endast utgå under de tre första kvartalen av nästa budgetår.

Departementschefen.

Med hänsyn till pågående utredningar av 1949 års tjänsteförteckningskommitté och 1947 års biträdesutredning anser jag mig ej kunna biträda kammarkollegiets förslag om lönegradsuppflyttning för den i förestående tablå under punkterna 1 och 2 omförmälda personalen.

Däremot har jag ingen erinran mot förslagen om ordinariesättning av ytterligare en kontorsbiträdestjänst och om indragning fr. o. m. den 1 april 1951 av de för arbetet med kommunregleringen m. m. inrättade befattningarna.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 369 000 (+ 5 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 5 200 (— 1 800) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 209 300 (— 19 900) kronor;

rörligt tillägg oförändrat 59 800 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (369 000 + 5 200 + 209 300 + 59 800) 643 300 (— 16 700) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kammarkollegiet gällande personalförteckningen upptaga ytterligare en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	369 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	209 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 800

Summa kronor 643 300

c) till Kammarkollegiet: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 643 300 kronor.

[4] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	43 100	49 809
1949/50 (statsliggaren s. 401) ..	40 300	
1950/51 (förslag)	44 900	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 7 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar		1 700
2. Bränsle och lyse	3 800	
3. Övriga expenser	5 100	
	8 900	1 700

Motiv.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1948/49 10 201; anslag 1949/50 10 000. — Av de under anslagsposten anvisade medlen äro 6 800 kronor beräknade till

ersättningar åt de särskilda ledamöter och länsrepresentanter, vilka deltaga i handläggningen inom kollegiet av ärenden rörande den allmänna kommunregleringen. Den föreslagna anslagsminskningen motiveras med att detta arbete för kollegiets del beräknas vara slutfört omkring den 1 april 1951.

2. *Bränsle och lyse.* Utgift 1948/49 4 750; anslag 1949/50 1 200. — Kostnaden för uppvärmning av kollegiets nuvarande lokaler i Vasagatan 36, som tidigare bestritts av byggnadsstyrelsen, har numera överflyttats å kollegiet.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 29 000; anslag 1949/50 26 100. — Av den begärda ökningen utgöras 600 kronor av kostnad för en årlig storstädning av kollegiets lokaler i Vasagatan 36. Någon egentlig storstädning av lokalerna har nämligen av brist på medel ej skett sedan inflyttningen i september 1946. Vidare erfordras 2 000 kronor för att kunna tillgodose det oundgängligaste behovet av bindning av böcker och handlingar. Återstoden av det begärda beloppet eller 2 500 kronor motiveras med extra utgifter för papper, stenciler, hyra av dupliceringsmaskin m. m. och telefonkostnader i anledning av arbetet med den allmänna kommunregleringen.

Departementschefen.

Mot kammarkollegiets beräkningar av medelsbehovet under anslagsposten till reseersättningar och under delposten till bränsle och lyse har jag ingen erinran. Däremot synes delposten till övriga expenser endast böra uppräknas med 2 500 kronor, som avsetts för extra kostnader till följd av arbetet med den allmänna kommunregleringen, och fastställas till 28 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda till 44 900 (+ 4 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 44 900 kronor.

[5] 3. Statskontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	963 000	1 031 455
1949/50 (statsliggaren s. 401) ..	960 000	
1950/51 (förslag)	1 048 600	

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 16 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Överförande till bostadsstyrelsen av 3 ordinarie kontorsbiträden och 13 e. o. kontors- och skrivbiträden		72 600
2. Löneklassuppflyttningar	28 700	
3. Omräkning	59 900	
	88 600	72 600

M o t i v.

1. Såsom motivering till ifrågavarande förslag hänvisar statskontoret till ett uttalande av chefen för socialdepartementet att bostadsstyrelsen från och med 1 juli 1950 skulle övertaga den befattning med vissa bostadslån, som för närvarande åvilar statskontoret (se prop. nr 153/1949 s. 60).

3. Under en lång följd av år har den i avlöningsstaten uppförda anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän i statskontorets anslagsäkanden beräknats med antagande av att grundbeloppet varit avvägt efter 3:e löneklassen i resp. lönegrad för den å personalförteckningen uppförda personalen. Anslagsposten har därefter för de olika budgetåren höjts och sänkts med ledning av de beräknade kostnaderna för det ökade, resp. minskade antalet befattningshavare i de olika lönegraderna å nämnda förteckning. Vid löneregleringen den 1 juli 1947 verkställdes icke heller någon prövning av anslagsposten med hänsyn till den aktuella löneställningen för den berörda personalen, utan uppräknades posten efter schablonmässiga grunder. Vid en inom statskontoret numera gjord beräkning av de verkliga lönekostnaderna inkl. rörligt tillägg för den på personalförteckningen uppförda personalen har posten befunnits vara för lågt upptagen med 59 900 kronor. Av detta belopp torde 21 000 kronor hänföra sig till en icke avsedd nedräkning av anslaget i samband med att för innevarande budgetår 4 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 avfördes ur personalförteckningen. Några medel hade nämligen icke tidigare beräknats för dessa biträden, som innehåft förordnanden å biträdestjänster i högre lönegrad.

Departementschefen.

Överflyttningen av förvaltningen av vissa bostadslån från statskontoret till bostadsstyrelsen föreslås, såsom framgår av vad chefen för socialdepartementet anför under bostadsstyrelsens avlöningsanslag (se V ht p. 55), skola uppskjutas ännu ett år. Medel för avlönande av ifrågavarande 16 biträden böra därför även för nästa budgetår beräknas under statskontorets avlöningsanslag.

Mot statskontorets beräkningar i övrigt av medelsbehovet under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 612 900 (+ 67 900) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 324 700 (+ 11 700) kronor;

rörligt tillägg 111 000 (+ 9 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (612 900 + 324 700 + 111 000) 1 048 600 (+ 88 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	612 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	324 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
Summa kronor	1 048 600

b) till *Statskontoret*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 048 600 kronor.

[6] 4. Statskontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	303 500	256 458
1949/50 (statsliggaren s. 402) ..	303 000	
1950/51 (förslag)	275 000	

Statskontoret föreslår, att anslaget minskas med 28 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	3 000	
2. Bränsle, lyse och vatten		5 000
3. Övriga expenser för eget behov		31 000
4. Övriga expenser för annat än eget behov		24 500
5. Publikationstryck	5 000	
6. Övriga utgifter:		
a. Besiktning och värdering av fastigheter		500
b. Hyra för hålkortsanläggning	25 000	
	33 000	61 000

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 10 870; anslag 1949/50 5 000. — Ökningen motiveras med belastningen å anslagsposten.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1948/49 16 551; anslag 1949/50 25 000. — Efter återgång från ved- till kokseldning ha uppvärmningskostnaderna kunnat icke oväsentligt nedbringas.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1948/49 95 497; anslag 1949/50 114 000. — Av minskningen å 31 000 kronor utgör 25 000 kronor en överflyttning av kostnaderna för hyra av pensionsbyråns hålkortsanläggning från förevarande delpost till anslagsposten till övriga utgifter, varigenom en enligt statskontorets uppfattning lämpligare redovisning av ifrågavarande kostnader äger rum (se p. 6 b). Återstående belopp, 6 000 kronor, sammanhänger med en beräknad nedgång av medelsbehovet för möbler och maskiner.

4. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1948/49 69 748; anslag 1949/50 99 500. — Nedräkningen av delposten motiveras med belastningen under budgetåret 1948/49.

5. *Publikationstryck*. Utgift 1948/49 60 637; anslag 1949/50 55 000. — Anslagsposten, som avser gäldande av tryckningskostnader för statsliggaren, har under senare år visat sig otillräcklig.

6 a. *Övriga utgifter: Besiktning och värdering av fastigheter*. Utgift 1948/49 330; anslag 1949/50 2 000. — Utgifterna under denna delpost förete vissa växlingar år från år. Delposten torde dock kunna sänkas med hänsyn till belastningen.

b. *Övriga utgifter: Hyra för hålkortsanläggning*. Jfr p. 3.

Departementschefen.

Med hänsyn till att förvaltningen av vissa bostadslån ännu ett år skall omhändervhas av statskontoret torde delposten till övriga expenser för eget behov endast böra minskas med 28 000 kronor. Däremot synes anslagsposten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till belastningen kunna nedräknas med 8 000 kronor. Då jag i övrigt ej har någon erinran mot statskontorets beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag, synes anslaget för nästa budgetår kunna bestämmas till 275 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1950/
51 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[7] 5. Kammarrätten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 501 200	1 368 712
1949/50 (statsliggaren s. 402) ..	1 505 000	
1950/51 (förslag)	1 514 800	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 24 300 kronor.

	Ökning
1. Uppflyttning i lönegrad av viss biträdespersonal.....	10 272
2. 1 telefonist Cf 4.....	4 260
3. Löneklassuppflyttningar	9 791
	24 323

Motiv.

1. Kammarrätten föreslår inrättande av 3 tjänster i Ca 19 såsom kanslist, kassör resp. biblioteksassistent, 5 tjänster i Ca 17, varav 2 såsom divisionsassistent och 3 såsom registrator, 1 tjänst såsom kansliskrivare i Ca 15 samt 3 tjänster såsom kontorist i Ca 13, varvid följande tjänster kunna indragas, nämligen 1 kansliskrivare i Ca 15, 3 kanslibiträden i Ca 11 och 8 kontorsbiträden i Ca 8.

2. Kammarrätten har i annat sammanhang hemställt om anvisande av medel bl. a. för anordnande inom verket av en automatisk telefonväxel. För dennas skötsel erfordras anställande av en telefonist.

Departementschefen.

Kammarrättens förslag om lönegradsuppflyttningar för viss biträdespersonal anser jag mig ej kunna biträda med hänsyn till pågående utredningar av 1949 års tjänsteförteckningskommitté och 1947 års biträdesutredning. Då jag ej tillstyrker kammarrättens hemställan om anvisande av medel för anordnande av en automatisk telefonväxel, bör förslaget om inrättande av en biträdesbefattning som telefonist ej heller bifallas.

Mot yrkandet om ökad medelsanvisning till löneklassuppflyttningar har jag ingen erinran.

I enlighet härmed torde anslaget uppräknas med i runt tal 9 800 kronor till 1 514 800 kronor. Uppräkningen inverkar på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal (+ 8 900) och anslagsposten till rörligt tillägg (+ 900).

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	652 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	16 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	698 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	147 400

Summa kronor 1 514 800

b) till *Kammarrätten*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 514 800 kronor.

[8] 6. Kammarrätten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	58 000	65 240
1949/50 (statsliggaren s. 403) ..	65 000	
1950/51 (förslag)	72 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kronor, varav 4 000 kronor till sjukvård m. m. och 14 000 kronor till övriga expenser.

Motiv.

Sjukvård m. m. Utgift 1948/49 10 410; anslag 1949/50 6 000. — Uppräkningen av anslagsposten motiveras med belastningen.

Övriga expenser. Utgift 1948/49 42 600; anslag 1949/50 49 600. — Av den begärda ökningen är ett belopp av 10 000 kronor avsett till nödiga reparationer och ersättning av försliten materiel. Återstoden eller 4 000 kronor hänför sig till ökade abonnemangsavgifter till följd av anordnandet av en automatisk telefonväxel.

Departementschefen.

Mot den föreslagna uppräknningen av anslagsposten till sjukvård m. m. med 4 000 kronor har jag ingen erinran. En höjning av den i anslagsposten till expenser ingående delposten till övriga expenser kan jag tillstyrka så till vida att delposten, med hänsyn till behovet av ytterligare medel för underhåll av inventarier, uppräknas med 3 000 kronor. Någon uppräknning av delposten på grund av ökade abonnemangskostnader synes, med hänsyn till vad jag under föregående punkt anfört beträffande ämbetsverkets förslag om anordnande av en telefonväxel, ej erforderlig.

Omkostnadsanslaget torde alltså kunna bestämmas till 72 000 (+ 7 000) kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 72 000 kronor.

[9] 7. *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 000	8 369
1949/50 (statsliggaren s. 404)	7 000	
1950/51 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kronor. Såsom motivering härför anföres att trycknings- och inköpskostnaderna stigit under det senaste budgetåret, att ytterligare exemplar av årsbokens 1:a avd. behövs för statsverkets räkning samt att en höjning av nu utgående redaktörsarvoden och referatersättningar är erforderlig.

Departementschefen.

Kammarrättens förslag anser jag mig endast kunna tillstyrka så till vida att anslaget med hänsyn till de stegrade trycknings- och inköpskostnaderna uppräknas med 1 000 kronor till 8 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[10] 8. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 105 000	1 137 048
1949/50 (statsliggaren s. 404)	1 165 000	
1950/51 (förslag)	1 240 400	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 131 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad och ordinariesättning av viss biträdespersonal	20 160	
2. Personalförstärkningar		
a. Befolkningsstatistiken:		
8 kontorsbiträden Ce 8	42 336	
b. Representativa jordbruksräkningen:		
$\frac{4}{12}$ aktuarie Ce 24, $\frac{4}{12}$ kanslibitråde Ce 11 samt $4\frac{1}{2}$ kontorsbiträden Ce 8 och Cg 8	31 270	
c. Finansstatistiken: $1\frac{1}{2}$ amanuens Ce 20 samt 3 kontorsbiträden Ce 8 och Cg 8	29 538	
d. Polisstatistiken: 1 kanslibitråde Ce 11 och 1 kontorsbitråde Ce 8	12 384	
e. 1 expeditionsvakt Ce 9	5 592	
3. Indragning av 2 biträden Cg 6 å folkbokföringsavdelningen		9 456
4. Överförande av 1 förste byråsekreterare Cg 27 till Ce 27	—	—
	141 280	9 456

Motiv.

1. Statistiska centralbyrån föreslår, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen registratorn från Ca 18 till Ca 21, kansliskrivaren för Statistisk årsbok från Ca 15 till Ca 21, kansliskrivaren på centrala automobilregistret från Ce 15 till Ce 21, 2 kontorister på avdelningarna för jordbruks- och finansstatistik från Ca 13 till Ca 15, 2 kontorister på folkbokföringsavdelningen från Ce 13 till Ca 15, 8 kanslibiträden från Ca 11 till Ca 13, 1 kanslibitråde på kansliet från Ce 11 till Ca 13 samt 9 kontorsbiträden från Ca 8 till Ca 11. Därjämte torde en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kontoristtjänst i Ce 13, båda på avdelningen för folkbokföringen, böra uppföras på ordinarie stat.

2. a. Såsom statistiska centralbyrån framhållit i sin statskrivelse för 1949/50 (se 1949: VII ht s. 16) är det avsett, att den av folkbokföringsreformens genomförande föranledda omläggningen av den årliga befolkningsstatistiken skall träda i kraft den 1 januari 1950. I samma skrivelse framlades plan för statistikens utarbetande enligt det nya systemet ävensom personalbehovet under en övergångstid då bearbetningen av den äldre befolkningsstatistikens material ännu pågår. För att bearbetningen av det nya materialet skall kunna omedelbart påbörjas, innan ännu utarbetandet av statistiken enligt det gamla systemet avslutats, kräves för budgetåret 1950/51 en tillfällig förstärkning av lågt räknat 8 biträden.

b. Enligt reglementet den 16 maj 1930 (nr 125) angående insändande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik skola varje år anordnas s. k. representativa jordbruksräkningar, vid vilka för omkring en tiondel av samtliga brukningsenheter uppgifter skola införskaffas angående åkerjordens användning och antalet husdjur. Under åren 1940—1949

ha dessa räkningar ersatts av mera omfattande arealinventeringar och kreatursräkningar. Bearbetningen av materialet har skett till en del genom livsmedelskommissionen och till större delen hos statistiska centralbyrån. Kostnaderna ha bestritts av medel, som stått till livsmedelskommissionens förfogande för upprätthållande av jordbruksregleringen. Statistiska centralbyrån finner nu tiden inne att från och med år 1950 återgå till den i reglementet för jordbruksstatistiken fastställda ordningen med representativa räkningar, vilka enligt vad verkställda försök giva vid handen, komma att giva ett för sitt syfte tillräckligt säkert resultat på samma gång som de medgiva en avsevärd kostnadsbesparing.

c. För närvarande utkommer berättelsen över landskommunernas finanser omkring ett år senare än som vore möjligt, om bearbetningen av materialet för en årgång utan dröjsmål kunde taga sin början, sedan detsamma kommit statistiska centralbyrån till handa. Denna olägenhet har bl. a. påtalats av riksdagens år 1947 församlade revisorer. Det synes i hög grad angeläget, att förseningen avarbetas snarast möjligt och senast till den tidpunkt, då de i samband med den nya kommunindelningen planerade nya formulären för landskommunernas finanser trätt i kraft och materialet för den första årgången enligt det nya systemet skall börja bearbetas av centralbyrån på våren 1953. För att den förefintliga balansen skall hinna avarbetas före nämnda tidpunkt, kräves en förstärkning av arbetskraften.

d. Personalökningen sammanhänger med ett av statistiska centralbyrån, statens kriminaltekniska anstalt och statspolisintendenten gemensamt framlagt förslag om införande av en polisstatistik.

e. Såsom motivering åberopar centralbyrån vad som härom anförts i statskrivelsen för innevarande budgetår (se 1949: VII ht s. 16).

3. Den något minskade omfattningen av arbetet å avdelningen för folkbokföringen torde medgiva en minskning av den härför anställda personalen med två biträden.

4. För att bereda centralbyrån möjlighet att i rationaliserings- och besparingssyfte anordna undersökningar vid länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar har för innevarande budgetår — liksom för budgetåret 1948/49 — anvisats ett belopp av 12 000 kronor, varigenom centralbyrån kunnat för ändamålet anställa en extra tjänsteman i Cg 27. På grund av de vid undersökningarna vunna erfarenheterna har i enlighet med förslag av centralbyrån för innevarande budgetår kunnat företagas en reduktion med 44 biträden av den för budgetåret 1948/49 gällande personalramen såvitt gäller folkbokföringsavdelningarnas löpande göromål. Liknande undersökningar böra enligt centralbyråns uppfattning varje år ingå som ett led i ämbetsverkets åligganden att utöva högsta ledningen av och tillsynen över folkbokföringen. Med hänsyn härtill torde för ändamålet inrättas en förste byråsekreterartjänst i Ce 27. Någon förändring i medelsbehovet med anledning härav är ej erforderlig.

Med hänsyn till pågående översyn av folkbokföringen föreslår centralbyrån ett ytterligare anstånd med inrättandet av det centrala sökregistret.

1948 års statistikutredning har avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid bl. a. tillstyrkt centralbyråns förslag om personalförstärkning vid avdelningarna för befolknings- och finansstatistik.

I detta sammanhang torde få anmälas förslag av *konjunkturinstitutet* och 1947 års *insynskommitté* om *upprättande av årlig statistik över företagens inkomstutbetalningar och vinster*. Den 21 mars 1947 erhöll konjunkturinstitutet av Kungl. Maj:t uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder, som kunde finnas lämpliga för genomförande av vissa utbyggnader av den ekonomiska statistiken, närmast i syfte att möjliggöra en tillfredsställande nationalinkomstberäkning. I en med skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 januari 1949 överlämnad promemoria har institutet inkommit med förslag till statistik över företagens inkomstutbetalningar och vinster.

Genom beslut den 13 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t vidare åt särskilda sakkunniga, 1947 års insynskommitté, att verkställa utredning, huru en ur samhällelig synpunkt förbättrad insyn i de enskilda företagens ekonomiska förhållanden skulle kunna vinnas. I direktiven för kommittén erinrades bl. a. om betydelsen av att, genom en utvidgning av den offentliga statistiken på förevarande område, kunna erhålla en förbättrad insyn i företagen, vilket skulle vara av stort värde, ej minst för arbetstagarparten, då det gällde att i fråga om effektivitetsspridningen och i övrigt belysa en viss bransch som vore föremål för kollektivavtalsförhandlingar. I detta sammanhang framhölls — i den mån kommittén med hänsyn till konjunkturinstitutets förut berörda uppdrag ej ansåg sig böra framlägga något eget förslag om förbättring av den offentliga statistiken — lämpligheten av att kommittén sökte samråd med de instanser, som hade att överväga en reformering av den ekonomiska statistiken i förevarande avseende. Dylikt samråd har under utredningsarbetets gång ägt rum med bl. a. konjunkturinstitutet, som i sin förenämnda promemoria i stort sett beaktat av insynskommittén i ämnet framförda synpunkter. Kommittén har till följd härav ej funnit skäl att i sitt den 19 februari 1949 avgivna betänkande angående förbättrad insyn i enskilda företags ekonomiska förhållanden (SOU 1949: 8) själv framlägga något förslag i detta avseende. En närmare redogörelse för betänkandet i övrigt har av chefen för justitiedepartementet lämnats vid remiss denna dag till lagrådet av förslag till vissa ändringar i aktiebolagslagen.

Med hänsyn till vad ovan anförts torde jag i det följande kunna begränsa mig till en redogörelse för innehållet i konjunkturinstitutets framställning samt för vad insynskommittén i vissa med institutets förslag sammanhängande frågor därutöver anført i sitt betänkande.

Konjunkturinstitutet har hittills utfört sina preliminära nationalinkomstberäkningar genom en summering av utgifterna för konsumtion och investering. Denna metod ger emellertid ej nationalinkomstens fördelning på olika inkomsttyper, såsom löner, enskilda företagares inkomster, räntor och bo-

lagsvinster. Någon möjlighet att via taxeringsstatistiken framräkna den totala inkomstsumman i realekonomisk mening eller dess fördelning på olika slag av inkomster finnes ej heller. Inkomstdefinitionen, som ligger till grund för taxering, överensstämmer nämligen ej med den inkomstdefinition, som användes för nationalinkomstberäkningar — sålunda äro inkomster under 600 kronor befriade från deklarationsskyldighet; vidare föreligger vid beräkning av vissa rörelseinkomster möjlighet att för kapitalvaror och lager göra valfria avskrivningar resp. värderingar inom tämligen vida marginaler.

En statistik över nationalinkomstens olika inkomstelement jämte kompletterande näringsgruppering vore emellertid av stor betydelse för den analys av den ekonomiska utvecklingen inom landet, som bl. a. avses skola ligga till grund för planläggningen av den ekonomiska politiken. Det är jämväl av största vikt, att arbetsmarknadsorganisationerna och de offentliga myndigheterna kunna basera sina överläggningar och beslut i inkomstfördelningsspörsmål på ett tillförlitligt statistiskt material.

Det förslag till inkomststatistik, som konjunkturinstitutet nu framlägger, grundar sig på företagen som uppgiftslämnare och avser att täcka alla näringsgrenar med undantag för offentlig administration och jordbruk med binärningar, varöfver tillfredsställande statistiska uppgifter kunna infordras i andra sammanhang, samt för försäkringsbolag och banker, för vilka årlig statistik redan finnes tillgänglig.

Då något företagsregister för närvarande ej finnes upplagt, måste statistiken till en början få en relativt liten omfattning. Institutet föreslår därför, att uppgifter preliminärt infordras från de större arbetsställen, omfattande ca 5 000 företag, vilka ingå i kommerskollegii industristatistik och det i samband med 1946 års företagsinventering upprättade företagsregistret över parti- och detaljhandeln. En utbyggnad till mer tillfredsställande representativitet bör dock ske, så snart möjlighet därtill finnes.

De uppgifter om inkomstutbetalningar och vinster, som i första hand behövas från varje företag, avse löner, räntor, aktieutdelningar och vinster. Företagens vinstbegrepp överensstämmer emellertid ej — såsom förut anförts — med det vinstbegrepp, som ligger till grund för nationalinkomstberäkningarna. Företagens vinstsiffror måste därför korrigeras med flera poster, främst beträffande avskrivningar och lager, innan de kunna komma till användning för en realekonomisk analys. Institutet har med hänsyn härtill funnit lämpligt föreslå att uppgifterna lämnas på en blankett med fullständig redovisning av kostnader och intäkter, varigenom erhålles en slags vinst- och förlusträkning på grundval av den s. k. bruttoredovisningsprincipen. Därigenom gives möjlighet att för varje näringsgren göra kontoupställningar av den typ, som plägar ingå i de s. k. nationalräkenskaperna. Beträffande uppgiftsblankettens närmare detaljer torde jag få hänvisa till bilaga 2 i meddelanden från konjunkturinstitutet, serie B: 10.

Enligt institutets mening bör arbetet med insamling och bearbetning av denna statistik lämpligen handhas av statistiska centralbyrån samt förslags-

vis påbörjas våren 1950, då uppgifter avseende åren 1948 och 1949, alternativt endast år 1949, insamlas.

De ändamål den föreslagna inkomststatistiken ha att fylla nödvändig-göra, att uppgifterna komma den statistiska myndigheten tillhanda på ett tidigt stadium, förslagsvis den 15 april varje år, då flertalet erforderliga uppgifter böra ha framkommit i samband med bokslut och självdeklaration, samt att bearbetningen av primärmaterialet om möjligt kan vara färdigt senast den 1 oktober samma år som uppgifterna lämnats. Huvudresultaten av statistiken, vilken bör bygga på uppgiftsplikt, äro avsedda att omedelbart efter färdigställandet tillställas berörda näringsorganisationer samt intresserade institutioner och myndigheter.

Den årliga statistiken förutsättes bliva begränsad till branschernas genomsnittsförhållanden. Enligt insynskommitténs betänkande böra dock arbetsmarknadens organisationer få rätt att hos den statistiska myndigheten begära sådana statistiska utredningar rörande förhållanden inom de olika branscherna — till belysning exempelvis av spridningen i fråga om effektivitet hos de i branschen ingående företagen — som kunna vara av intresse vid kollektivavtalsförhandlingar. Sålunda bör åt huvudorganisationerna på arbetsmarknaden — svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen i Sverige och tjänstemännens centralorganisation — överlämnas att genom förhandlingar bestämma förutsättningarna för rätten att begära sådana specialutredningar och riktlinjerna för dessa, varvid även frågan om dylik utrednings publicering bör behandlas. Sedan dessa förhandlingar lett till överenskommelse i frågan kunna organisationerna ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om att de föreskrifter meddelas som kunna erfordras för genomförande av överenskommelsen. Kommittén förutsätter, att rätt att begära specialbearbetning förbehålles förenämnda huvudorganisationer samt att kostnaden för sådan utredning skall bäras av den organisation som begärt densamma. I detta sammanhang påpekar kommittén nödvändigheten av att garanti finnes för att de enskilda företagens konfidentiella primäruppgifter ej genom den statistiska bearbetningen bli uppenbarade. Ett villkor för att man av företagen skall kunna infordra uppgifter av ovannämnda slag, är enligt kommitténs mening att uppgifterna omgärdas med sträng sekretess liksom att de ej komma till användning för andra än de ifråga-varande statistiska ändamålen.

Årskostnaden för den föreslagna statistiken anges av konjunkturinstitutet, på grundval av en av statistiska centralbyrån utförd preliminär kostnadsberäkning, till cirka 17 500 kronor. Därvid har förutsatts, att uppgiftsin-samlingen första gången endast kommer att avse ett år. Beloppet inkluderar vidare ej tryckningskostnader. Fördelningen å olika utgiftsposter framgår av följande uppställning.

Löner.

1 amanuens, 8 månader à 800 kronor	6 400
15 biträdesmånader à 440 kronor	6 600

Summa kronor 13 000

Expenser.

Maskinarbete, utlämnat till firma	3 500
Klichéer till 4 st. hålkort à 120 kr.	480
12 000 hålkort	85
Övriga expenser	400
Summa kronor	4 465

Över konjunkturinstitutets förslag till inkomststatistik ha, efter remiss, yttranden avgivits av *socialstyrelsen, kommerskollegium, statskontoret, riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, statens priskontrollnämnd, 1947 års insynskommitté, 1948 års statistikutredning, kooperativa förbundets styrelse, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund* samt *Sveriges hantverks- och småindustriorganisation*.

Samtliga statliga remissmyndigheter anse önskvärt, att den föreslagna inkomststatistiken kommer till stånd. Socialstyrelsen, statistiska centralbyrån och 1948 års statistikutredning finna dock med hänsyn till företagens nuvarande uppgiftsbelastning mindre lämpligt att uppgifter jämväl för år 1948 infordras.

Statens priskontrollnämnd framhåller i sitt yttrande, att den av konjunkturinstitutet föreslagna statistiken ej såsom institutet ifrågasatt kan möjliggöra inskränkningar i nämndens årliga undersökningar rörande vinstutvecklingen inom industrien; däremot synes, för undvikande av onödigt uppgiftslämnande, en samordning mellan den föreslagna vinststatistiken och nämndens vinstundersökningar böra äga rum. Formerna härför ha diskuterats vid överläggningar mellan berörda instanser.

Kooperativa förbundets styrelse tillstyrker förslaget, men reserverar sig i fråga om vissa beräkningsmetoder.

Industriförbundet, som till sitt yttrande fogat en promemoria innehållande en analys av institutets förslag ur bokföringstekniska och företagsekonomiska synpunkter, och köpmannaförbundet uttala den uppfattningen, att de uppgifter, varpå konjunkturinstitutet hittills byggt sina nationalinkomstberäkningar, ur samhällsekonomisk synpunkt äro fullt tillfredsställande. Förbunden finna vidare kostnaderna och arbetsuppgifterna för ifrågavarande statistik alltför betungande för de enskilda och anse sig följaktligen ej kunna tillstyrka förslaget.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har i princip intet emot att, om så anses erforderligt, den föreslagna statistiken utföres i liten skala med uppgifter från ett fåtal större företag. Däremot anser organisationen mindre lämpligt, att den föreslagna utvidgningen av uppgiftsinsamlingen genomföres och någon ny uppgiftsplikt ålägges företagen, innan 1948 års statistikutredning slutfört sitt uppdrag.

Över insynskommitténs betänkande ha, förutom från förenämnda instanser, remissyttranden inkommit från ett flertal myndigheter och institutioner, av vilka följande speciellt uttalat sig i vad avser statistikförslaget, nämligen: *konjunkturinstitutet, svenska arbetsgivareföreningen,*

landsorganisationen i Sverige, tjänstemännens centralorganisation, Sveriges grossistförbund, Sveriges redareförening och Sveriges advokatsamfund styrelse. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från *samtliga handelskammare*. Därjämte har skrivelse inkommit från *tidningarnas arbetsgivareförening*.

Rörande den föreslagna inkomststatistiken ha ett flertal myndigheter och institutioner hänvisat till i anledning av konjunkturinstitutets förslag avgivna remissyttranden samt i nu förevarande sammanhang antingen helt avstått från yttrande eller i huvudsak blott uttalat sig över de punkter, däri kommitténs förslag avviker från konjunkturinstitutets. Detta är sålunda fallet med socialstyrelsen, kommerskollegium, riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, statens priskontrollnämnd och 1948 års statistikutredning ävensom med kooperativa förbundets styrelse, Sveriges industriförbund och Sveriges hantverks- och småindustriorganisation. Svenska arbetsgivareföreningen har på enahanda sätt hänvisat till industriförbundets yttrande.

Förslaget rörande den ifrågavarande statistiken har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av statskontoret ävensom av landsorganisationen, tjänstemännens centralorganisation samt två handelskammare.

Redareföreningen samt fem handelskammare ha avstyrkt förslaget under motivering att de syften kommittén strävat att tillgodose med statistiken ej kunde uppnås genom densamma samt att statistikens utformning kunde medföra ej önskvärda konsekvenser. Grossistförbundet och fem handelskammare ha likaså framställt erinringar och anmärkningar mot statistikens inrättande och ifrågasätta lämpligheten av att upplägga en ny och utvidgad statistik.

Den av insynskommittén föreslagna begränsningen av rätten att begära specialutredning till allenast svenska arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation har föranlett erinringar från 1948 års statistikutredning, grossistförbundet samt tidningarnas arbetsgivareförening.

Departementschefen.

Det av konjunkturinstitutet framlagda och av insynskommittén förordade förslaget till statistik över företagens inkomstutbetalningar och vinster innebär en utbyggnad av den ekonomiska statistiken i vårt land närmast i syfte att möjliggöra en tillfredsställande nationalinkomstberäkning. Genom den föreslagna statistiken, som avses bygga på från företagen införskaffade uppgifter rörande deras intäkter och kostnader, skulle en redovisning erhållas för nationalinkomstens fördelning på olika inkomstelement. Ett genomförande av förslaget torde med avseende å uppgiftslämnandet komma att medföra en viss merbelastning i fråga om det kamerala arbetet för näringslivet. Vissa skäl kunna sålunda tala för det från företagarkåll framförda önskemålet att uppskjuta ett ställningstagande till ifrågavarande spörsmål till dess 1948 års statistikutredning fullföljt sina undersökningar

beträffande möjligheterna att genom en samordning av vissa statistikgrenar skapa lättnader i olika hänseenden för uppgiftslämnare av skilda kategorier. Å andra sidan är det uppenbarligen av väsentligt värde att äga tillgång till tillförlitlig statistik av detta slag vid den analys av den ekonomiska utvecklingen inom landet, som måste ligga till grund för övervägandena om den ekonomiska politikens utformning. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att den föreslagna statistiken kommer till stånd redan nu och att uppgiftssamlingen påbörjas under våren 1950.

Såsom av konjunkturinstitutet föreslagits synes det lämpligt att insamlingen och bearbetningen av primärmaterialet handhaves av statistiska centralbyrån. För att en statistik av ifrågavarande slag skall bli tillförlitlig torde det vara ofrånkomligt att den baseras på obligatorisk uppgiftsskyldighet för de berörda företagen. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser härom.

I fråga om den tidsperiod uppgiftsmaterialet första gången skall omfatta anser jag — särskilt med hänsyn till det merarbete företagen åsamkas — en begränsning till enbart år 1949 vara godtagbar då detta synes tillräckligt för vinnande av nödigt resultat.

Den preliminära beräkningen av årskostnaden för den föreslagna statistiken föranleder ingen erinran från min sida. Utgifterna för maskinarbete m. m. å sammanlagt i runt tal 4 500 kronor torde för nästa budgetår böra anvisas under centralbyråns omkostnadsanslag (se punkten 15). De kostnader, som genomförandet av statistikförslaget kan medföra för innevarande budgetår, synas i vad avser löneutgifter böra bestridas från konjunkturinstitutets reservationsanslag till särskilda undersökningar samt beträffande expensutgifter från centralbyråns omkostnadsanslag.

Vad angår centralbyråns äskanden för nästa budgetår anser jag mig med hänsyn till pågående utredningar inom 1947 års biträdesutredning och 1949 års tjänsteförteckningskommitté ej kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning i lönegrad av viss biträdespersonal. Däremot synas en kansliskrivartjänst i Ce 15 och 3 tjänster som kontorist i Ce 13 böra uppföras på ordinarie stat.

I likhet med statistiska centralbyrån finner jag en tillfällig arbetsförstärkning erforderlig vid avdelningen för befolkningsstatistik med 8 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång samt vid avdelningen för finansstatistik med 1½ amanuens i Ce 20 och 3 kontorsbiträden i befordringsgången. Mot indragningen av 2 biträdestjänster i Cg 6 på folkbokföringsavdelningen har jag ingen erinran.

Med hänsyn till att slutlig ställning ännu ej tagits till frågan om vilken myndighet som i fortsättningen skall handhava den årliga jordbruksstatistiken samt huru denna statistik skall vara anordnad (total eller representativ), synas medel för anordnande av representativ jordbruksräkning f. n. ej böra anvisas under förevarande anslag.

Likaså är frågan om anordnande av polisstatistik ännu ej slutbehandlad, varför medel för ändamålet ej böra äskas för nästa budgetår.

Centralbyråns förslag om inrättande av 1 förste byråsekreterartjänst i Ce 27 och 1 expeditiönsvaktstjänst i Ce 9 anser jag mig ej kunna biträda.

Med upprättandet av det centrala sökregistret synes i enlighet med centralbyråns förslag kunna anstå ytterligare ett år.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 760 000 (+ 28 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 346 200 (+ 39 200) kronor;

rörligt tillägg 134 200 (+ 8 200) kronor.

Anslaget torde alltså kunna bestämmas till (760 000 + 346 200 + 134 200) 1 240 400 (+ 75 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statistiska centralbyrån uppföra ytterligare en kansliskrivare i Ca 15 och ytterligare 3 kontorister i Ca 13;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	760 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	346 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	134 200

Summa kronor 1 240 400

c) till *Statistiska centralbyrån*: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 240 400 kronor.

[11] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	580 000	570 800
1949/50 (statsliggaren s. 405) ..	340 000	
1950/51 (förslag)	140 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 200 000 kronor. Arbetet med 1945 års folkräkning beräknas vara helt avslutat den 1 april 1951, då den ännu kvarvarande personalen förutsättes skola övergå till den nya folkräkning, som skall äga rum den 31 december 1950.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

[12] 10. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.

Nytt anslag (förslag) 410 000 kronor.

Jämlikt kungörelsen den 4 november 1859 angående meddelande av uppgifter till rikets officiella statistik, vilken kungörelse fr. o. m. den 1 januari 1950 upphävts och ersatts av kungörelsen den 16 december 1949 med vissa bestämmelser angående befolkningsstatistiken, skulle uppgifter om rikets folkmängd vart femte år, räknat från den 31 december 1860, för varje församling insändas till statistiska centralbyrån. Samma bestämmelse gäller enligt den nya kungörelsen. Under åren 1860—1930 har allmän folkräkning emellertid hållits endast vart tionde år. Allmän folkräkning hölls senast år 1945 och skall nästa gång äga rum den 31 december 1950.

I enlighet med hemställan i fjolårets statsverksproposition (VII ht s. 19) har riksdagen medgivit att kostnaderna för förberedelsearbeten till 1950 års folkräkning finge bestridas från anslaget till avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning.

Såsom ett led i förberedelsearbetet hemställde statistiska centralbyrån i skrivelse den 21 juni 1949 om bemyndigande att få tillkalla sakkunniga för att inom verket biträda vid uppgörandet av plan för den nya folkräkningen. Genom beslut den 30 samma juni har Kungl. Maj:t lämnat det begärda bemyndigandet.

I skrivelse den 29 november 1949 har statistiska centralbyrån inkommit med förslag till riktlinjer och kostnadsberäkningar för en allmän folkräkning den 31 december 1950. Centralbyrån meddelar däri, att ämbetsverket jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande såsom sakkunniga vid omläggningarna av den allmänna folkräkningsplanen tillkallat prosten S. M. Dahlquist samt professorerna G. M. Enequist och C.-E. Quensel, varjämte vid överläggningarna deltagit representanter för 1948 års statistikutredning. Vidare anför centralbyrån om det förberedande arbetet.

Då det ansetts angeläget, att planen för folkräkningen i stora drag skulle föreligga färdig i så god tid, att en preliminär kostnadskalkyl skulle kunna ingå i 1950 års statsverksproposition, har beredningsarbetet lagts på sådant sätt, att frågor, som äro ägnade att i större utsträckning kunna påverka kostnadsramen, tagits upp till behandling i första hand, medan frågor, som röra de olika statistikgrenarnas detaljerade utformning, begreppsdefinitioner o. dyl., få göras till föremål för en beredning i efterhand. I förgrunden stå folkräkningens allmänna program, d. v. s. vilka statistikgrenar, som böra tagas upp på programmet, sättet för anskaffningen av de viktigare uppgiftsmaterialen, avvägningen mellan total räkning och samlingsundersökningar, de senares omfattning samt metoden för urvalet och vidare en del med den tekniska bearbetningen sammanhängande faktorer. Bland frågor, som komma att uppmärksammas vid den fortsatta sakkun-

nigberedningen, märkas bl. a. sådana, som röra anknytningen till den internationella statistiken och de rekommendationer beträffande uppläggningsplanen av 1950 års folkräkning, som föreligga eller komma att föreligga från internationella organ såsom Förenta nationerna och Internationella arbetsbyrån. I huvudsak är här fråga om begreppsdefinitioner, särskilt beträffande yrkesstatistiken, och detaljgrenarnas utformning, men man får räkna med att efterberedningen kan komma att medföra, att jämkningar i det ursprungliga programmet bliva erforderliga att göra i ett eller annat avseende.

Centralbyrån lämnar härefter en redogörelse för den plan som på grundval av överläggningarna ansetts böra läggas till grund för 1950 års folkräkning.

1. Folkräkningsprogrammet. Av de båda senast företagna folkräkningarna, 1940 och 1945 års, var den förra begränsad till en total räkning, som omfattade förutom uppgifter om folkmängden m. m. i rikets olika indelningar endast folkräkningens två huvudgrenar, d. v. s. statistiken över kön, ålder och civilstånd samt statistiken över yrke. Till skillnad härifrån är programmet för 1945 års folkräkning mycket omfattande. Förutom en total räkning av samma innehåll som år 1940, ehuru i sin regionala redovisning efter särskilda framställningar avsevärt utvidgad räkning, upptager programmet dessutom ett betydande antal partiella undersökningar med såsom underlag två till omfånget olika urvalsmassor, varigenom antalet folkräkningsgrenar med från varandra fristående tabelluppläggningar uppgår till närmare ett tjugotal. Mot bakgrunden härav och då folkräkningarna sedan år 1930 genomförts med 5-åriga intervall, synes man i fortsättningen böra utforma programmen så, att en mera omfångsrik folkräkning följes av en mindre omfångsrik och vice versa, varvid behovet av förnyade uppgifter får bliva utslagsgivande för vilka grenar, som komma att beröras av en på så sätt genomförd växling.

Skäl av sådan art ha föranlett, att vid jämförelse med år 1945 inskränkning ansetts kunna göras i fråga om programpunkternas antal. En annan ledande synpunkt har varit att undersöka, i vad mån beträffande huvudgrenarna en omföring av vissa fördelningstyper från total räkning till partiella undersökningar skulle kunna göras, samt vidare i fråga om dessa senare i vilken utsträckning urvalsmassornas omfång skulle kunna nedbringas och i de särskilda fallen anpassas efter motsvarande totalmassas omfång med hänsyn samtidigt tagen till den differentiering, som ifrågasättes beträffande materialets uppspaltning på olika fördelningstyper. Betingelserna för en smidigare uttagningsmetod i detta avseende ha ökat, dels till följd av folkbokföringsreformens genomförande, dels på grund av att enligt den uppgjorda planen folkräkningsuppgifterna förutsättas komma att i huvudsak hämtas från sekundärstatistiskt material.

Såsom första programpunkt anmäla sig uppgifterna angående *areal och folkmängd inom förvaltningsområden och naturliga områden*. Uppgifterna bruka offentliggöras i folkräkningsberättelsens första del och ingå i den totala räkningen. I redovisningen förutsättas komma att ingå uppgifter även angående de nya storkommunernas befolkning. En omläggning av bearbet-

ningsmetoden blir erforderlig med hänsyn till att, såsom framgår av det följande, avsikten är att utbyta de hittillsvarande utdragen ur församlingsböckerna emot mantalslängden såsom grundmaterial för folkräkningen.

Under nyssnämnda programpunkt ingår också en redogörelse för icke-administrativa tätorter (*agglomerationer*). Centralbyrån har därvid tänkt sig, att avgränsningen och insamlingen av uppgifterna skulle ske på följande sätt.

Statistiken över tätorter utsträcker att omfatta även jordbruksbyar samt tätorter belägna inom en stads eller en köpings administrativa område. I sistnämnda avseende må erinras om, att i flera fall förekommer, att dylika områden ha ett betydande omfång och inom sig rymma från varandra skilda bebyggelseområden.

Såsom huvudregel för avgränsningen skulle gälla, att med tätort avses agglomererad bebyggelse med minst 200 invånare av så tätbebyggd karaktär, att de enskilda habitationerna med gårdshus vanligtvis ej ligga längre från varandra än ca 70 meter. Härifrån göres likväl undantag i sådana fall, där omständigheterna så föranleda.

För avgränsningen skulle visst kartmaterial tagas i anspråk. Fastighetsnumrens identifiering kan till någon mindre del ske med hjälp av planer, som förvaras i kopia på byggnadsstyrelsen och lantmäteristyrelsen. Den slutgiltiga identifieringen av fastigheterna inom de avgränsade tätbebyggda områdena torde likväl endast kunna verkställas med anlitande av den sakkunskap, som länens lantmäterikontor, länsarkitektkontor m. fl. kunna biträda med. Såsom slutligt arbete tillkommer att i mantalslängden utmärka tätortsfastigheterna, vilket sker centralt å folkräkningsavdelningen med ledning av de nyssnämnda avprickade fastighetsförteckningarna.

Arbetet beräknas kunna taga sin början under våren 1950 och, i vad avser avgränsningen och avprickningen av fastighetsförteckningarna, vara avslutat till den tidpunkt, då folkräkningsmaterialet (mantalslängden m. m.) kommer statistiska centralbyrån tillhanda. Förarbetena äro avsedda att genomföras i samarbete med geografiska institutionen i Uppsala.

Beträffande statistiken över *kön, ålder och civilstånd* meddelar centralbyrån.

Behovet av differentierade uppdelningar över befolkningen efter ålder i kombination med kön och civilstånd även för de minsta lokala enheterna (tätorter m. fl.) inordnar denna folkräkningsgren under den totala räkningen. Vid 1945 års folkräkning ha dessa uppgifter för de lokala enheterna, liksom motsvarande uppgifter angående yrkesfördelningen, varit bland dem, som mest efterfrågats. För att på ett tidigt stadium kunna lämna uppgifter angående huvudfördelningarna synes, liksom skett vid nyssnämnda folkräkning, även en fristående bearbetning inom de partiella undersökningarnas ram böra komma till stånd.

I fråga om *yrkesstatistiken* anför centralbyrån.

Yrkesräkningen tillhör folkräkningens mera betydelsefulla grenar och är kanske den internationellt sett oftast uppmärksammade, samtidigt som den utgör den utan all jämförelse mest arbetskrävande grenen. För planeringsfrågor av olika slag torde differentierade uppgifter av det slag, som vid 1945 års folkräkning framställts för de minsta lokala enheterna, icke kunna undvaras, och därmed är yrkesstatistikens placering på den totala räkningens program given. I ännu högre grad än i fråga om närmast föregående

gren (kön, ålder och civilstånd) gäller likväl, att beträffande en del fördelningstyper, behovet av uppgifter bör kunna tillgodoses genom partiella undersökningar, en metod som i viss utsträckning redan tillämpats vid 1945 års folkräkning. Avsikten är att verkställa ytterligare omläggningar i detta avseende, såväl genom att fördelningar överförs från total till partiell räkning som genom att, där så kan ske utan att äventyra siffrornas användbarhet, begränsa urvalsmassornas omfång.

Principerna för yrkesklassificeringen äro numera, om också beträffande enskilda detaljer alltså ett revisionsarbete pågår, utformade efter ett i stora drag enhetligt internationellt system, som i huvudsak följes vid de svenska folkräkningarna. Huvudfördelningarna avse: 1) förvärvsarbete och ej förvärvsarbete befolkning, 2) näringsgren, 3) socialklass och 4) individualyrke. Bland övriga mera betydelsefulla faktorer, efter vilka fördelning sker, märkas allmän och enskild tjänst, aktiv yrkesverksamhet samt arbetsplatsens belägenhet. Fördelningarna berörande dessa faktorer förutsättas komma att bibehållas vid den nya yrkesräkningen. Skärpt uppmärksamhet kommer att ägnas frågor, som röra avgränsningen mellan jordbruk och skogsbruk och yrkessättningen av medhjälpare familjemedlemmar (särskilt jordbrukarhustrur) samt av personer, som redovisa innehav av åkerareal.

Särskild uppgift om *bisyssla* är ej avsedd att införskaffas. Vidare föreligga ej de tekniska förutsättningarna för att beträffande *yrkesväxlingen* genomföra en specialundersökning likartad den som företagits vid 1945 års folkräkning.

Till den totala räkningens program bruka också höra statistiken över *utländska undersåtar och utrikes födelseort* samt statistiken över *lappbefolkningen*. Den förra statistiken torde med hänsyn bl. a. till internationella jämförelser böra bibehållas på programmet, medan i fråga om den senare, som vid 1945 års folkräkning fått en utförlig behandling, en förnyad räkning efter blott ett femårigt intervall icke kan anses erforderlig. I anslutning till vad ovan anförts rörande statistiken över utrikes födelseort må även den generella statistiken över *födelseort* beröras. En dylik statistik ingår bland de partiella undersökningarna vid 1945 års folkräkning. Med hänsyn härtill och de begränsade möjligheterna att kunna använda födelseortsstatistiken såsom omflyttningsstatistik har denna programpunkt skjutits åt sidan vid den kommande folkräkningen.

Bland de partiella undersökningarna intar *familjestatistiken* en framträdande plats och är vid 1945 års folkräkning föremål för en ingående redovisning. Även om i vissa avseenden en begränsning bör kunna göras, bl. a. i fråga om fördelningstypernas antal och urvalsmassornas omfång, kvarstår behovet av en fortlöpande beskrivning av familjestrukturen och förändringarna i denna och därmed också ett bibehållande av familjestatistiken såsom programpunkt.

En annan folkräkningsgren inom samplingsundersökningarnas ram, som intar en framskjuten ställning, är *inkomst-, förmögenhets- och beskattningssstatistiken*. Centralbyrån anför härom.

Till grund för denna statistik ligga uppgifter, som hämtats ur taxeringsmaterialet, varvid vid innevarande folkräkning uppgiftsanskaffningen till-

gått så att för en större urvalsmassa (tolftedelssamplingen) uppgifter ur inkomstlängden genom länsstyrelsernas försorg överförts till folkräkningsmaterialet, medan för en mindre sampling, omfattande en fjärdedel av den förra (bottensamplingen), självdeklarationerna insänts till folkräkningsavdelningen och där gjorts till föremål för bearbetning.

De ur inkomstlängderna hämtade uppgifterna ha kommit till utnyttjande dels för en fristående inkomst-, förmögenhets- och beskattningsstatistik, dels i form av kombinationsattribut inom andra folkräkningsgrenar, exempelvis familjestatistik och statistik över skol- och yrkesutbildning. De huvudsakliga kombinationerna inom inkomst- och förmögenhetsstatistiken gälla kön, ålder och civilstånd samt yrke med en differentierad redovisning i sistnämnda avseende. De år 1945 gällande skattebestämmelserna möjliggjorde, att förmögenhetens storlek kunde härledas ur uppgifterna i inkomstlängden, varigenom statistiken över förmögenhet kunde utsträckas till att omfatta även de mindre förmögenheterna.

De till bottensamplingen hörande ekonomiska undersökningarna röra i första hand de olika förvärvskällornas avkastning (inkomst eller förlust), kombinationerna mellan olika förvärvskällor och bruttointäkternas fördelning inom dessa samt vidare förmögenhetsbildning och förmögenhetsplacering samt skuldsättning. Också beträffande bottensamplings förmögenhetsundersökning kunde på grundval av den då gällande lagstiftningen de mindre förmögenheterna medtagas vid statistikens utarbetande.

Angelägenheten av att vid den nya folkräkningen få till stånd jämförande undersökningar i de delar av den ekonomiska statistiken, som behandlats vid 1945 års folkräkning, får anses ovedersäglig. I åtskilliga avseenden är denna statistik ägnad att belysa befolkningens ekonomiska struktur från sådana sidor, som tidigare icke blivit kartlagda, och bedömandet av resultaten får en säkrare grundval om undersökningarna upprepas och jämväl de temporära förskjutningarna kunna iakttagas. Beträffande förmögenhetsstatistiken finnes likväl numera icke något material tillgängligt, som beträffande förmögenheter t. o. m. 30 000 kronor möjliggör undersökningar av liknande art som år 1945, utan härutinnan inträder en nödvungen begränsning. Med den jämkning i statistikens omfattning, som härav föranledes, och de ändringar i övrigt, som betingas av skattelängdernas nuvarande uppställning och den ifrågasatta revisionen av urvalsmassornas omfång, finner centralbyrån angeläget att å programmet för den nya folkräkningen även beredes utrymme åt ekonomiska undersökningar av samma art som de vid 1945 års folkräkning företagna.

Av tekniska skäl kan ett upprepande icke ske av den på identifieringsmetoden grundade statistik över *inrikes omflyttning*, som företagits vid 1945 års folkräkning. Helt utan möjlighet att kunna belysa denna viktiga gren är man likväl icke, då mantalslängdens uppgifter rörande växling av mantalsskrivningsort i viss utsträckning kunna utnyttjas i detta avseende.

Huruvida en statistik beträffande *skol- och yrkesutbildningen* bör komma till stånd torde få göras beroende av om vid det fortsatta beredningsarbetet de tekniska förutsättningarna härför visa sig vara för handen. — Till utbildningsstatistiken kan även statistiken över *simkunnighet* räknas. Ett upprepande redan efter fem år av denna statistik, som eljest var ägnad att ingående belysa simkunnighetens utbredning, synes icke motiverat.

Förutsättningarna för att vid den kommande folkräkningen åstadkomma

en allsidig och tillförlitlig undersökning angående *lytesfrekvensen* synes i avsaknad av härför erforderligt material icke vara för handen. De i mantalslängden ingående anteckningarna om att till följd av invaliditet eller liknande orsak folkpension utgår före inträdd pensionsålder böra likväl göras till föremål för bearbetning.

Någon statistik över *trosbekännelse* har icke utarbetats vid de senaste folkräkningarna, och avförandet av denna programpunkt har, såsom centralbyrån anført vid tidigare tillfällen, berott på svårigheterna att anskaffa ett för en sådan statistik tillförlitligt underlag. Föresättningsarna i detta avseende te sig ännu mindre gynnsamma vid den kommande folkräkningen, eftersom, såsom i det följande kommer att närmare beröras, avsikten är att såsom grundmaterial utbyta utdragen ur församlingsböckerna emot mantalslängden. Av liknande skäl kan någon statistik över *dop och konfirmation* ej förekomma.

Bland grenar, som icke ansetts böra tagas upp på programmet och som för vårt vidkommande icke har samma relevans som för en del andra länder, märkes *språkstatistiken*. En undersökning angående lapska språkets utbredning ingår bland arbetsuppgifterna vid 1945 års folkräkning, och beträffande finska språket ha vid en tidigare folkräkning vissa uppgifter meddelats.

2. Uppgiftsmaterial och insamlingsmetod. Folkräkningarnas grundläggande material utgöres av de uppgifter, som bilda underlag för de båda huvudgrenarna, statistiken över kön, ålder och civilstånd samt statistiken över yrke. Eftersom dessa båda grenar ingå i den totala räkningen, om de också jämväl tillhöra samplingsundersökningarna, måste uppgifter i dessa avseenden införskaffas för hela befolkningen. För den förra grenen har alltsedan folkräkningarnas tillblivelse utdrag ur församlingsböckerna (för Stockholm utdrag ur folkregistret) fått tjäna som underlag för statistiken. Yrkesuppgifterna ha vid de senare folkräkningarna inhämtats i samband med mantalsskrivningen, varvid för att tillgodose behovet av uppgifter om näringsgren, socialklass, individualyrke, arbetsplatsens belägenhet m. m. ett utvidgat formulär till mantalsuppgift kommit till användning och för att säkerställa uppgifternas vederhäftighet särskilda lokala granskningsnämnder inrättats. Vid de båda senaste folkräkningarna ha de på så sätt inhämtade yrkesuppgifterna genom prästerskapets försorg överförts till församlingsboksutdragen. Denna anordning har medfört betydande fördelar, då härigenom den eljest erforderliga centrala identifieringen av mantalsuppgifterna bortfallit och materialets preparering för olika statistiska ändamål (codesättning m. m.) kunnat påbörjas utan att behöva föregås av tidsödande förarbeten.

Sättet för anskaffningen av folkräkningens grundmaterial har emellertid genom omläggningen av folkbokföringen och tillkomsten av länsbyråernas tryckande register kommit i nytt läge. Visserligen kvarstår det tidigare förfaringssättet, som i och för sig innebär uppenbara fördelar, såsom ett tänkbart alternativ men med hänsyn till angelägenheten av att undvika dubbel-

arbete, göra kostnadsbesparingar och förverkliga det befolkningsstatistiska syftet med folkbokföringsreformen torde andra utvägar böra prövas. Redan i samband med planläggningen av 1945 års folkräkning gjordes en ingående undersökning rörande möjligheterna att utnyttja det s. k. präglingsunderlaget, d. v. s. underlaget för de nya folkbokföringsregistren såsom folkräkningsmaterial, ehuru på detta förberedande stadium vägen icke visade sig framkomlig.

Centralbyrån föreslår nu, i vad rör insamlingen av uppgifter till den *totala räkningen*, att mantalslängden får ersätta församlingsboksutdragen såsom grundmaterial. Ett exemplar av denna överlämnas till pastorsämbetena, vilka komplettera den i avseende på under tiden 2/11—31/12 inträffade förändringar och därefter insända längden till folkräkningsavdelningen. Yrkesuppgifterna inhämtas på vanligt sätt å mantalsuppgifterna och göras till föremål för granskning inom särskilda kommunala granskningsnämnder. Mantalsuppgifterna insändas därefter till folkräkningsavdelningen, där yrkescode upprättas och överföres till mantalslängden samt en avgränsning av de till ett hushåll hörande personerna ävenledes äger rum.

Mantalslängden och mantalsuppgifterna innehålla också på ett undantag när alla de uppgifter, som enligt programförslaget äro erforderliga för *samlingsundersökningarna*, däri inbegripet en eventuell utbildningsstatistik. Undantaget utgöres av de ekonomiska uppgifter, som skola bilda underlag för inkomst-, förmögenhets- och beskattningsstatistiken. I stora drag förutsättes insamlingen av dessa uppgifter komma att ske på samma sätt som vid 1945 års folkräkning. För den större urvalsmassan erhållas genom länsstyrelsernas försorg utdrag ur inkomstlängden och förmögenhetslängden. Underlaget till de ekonomiska undersökningarna tillhörande den mindre urvalsmassan erhålles genom att självdeklarationsmaterialet insändes till folkräkningsavdelningen.

Beträffande *metoden för samlingsuttagen* anför centralbyrån.

Den omständigheten, att samlingsundersökningarna i detta fall utslutande kunna bygga på sekundärstatistiskt material och vidare att förteckningar över befolkningen (mantalslängd, mantalsblanketter) stå till förfogande, förenklar metoden för samlingsuttagen. Hade man varit nödsakad att införskaffa samlingsmaterialet genom hänvändelse till uppgiftslämnarna, antingen i form av ett till dessa överlämnat formulär eller genom direkt metod förmedelst intervjuer, hade en mera komplicerad och kostsam uttagningsmetod måst användas. På grundval av nyssnämnda förteckningar kan i föreliggande situation slumpmässiga urval göras och till omfånget anpassas efter behovet samt uppgifterna anskaffas utan att någon förfrågan i detta avseende behöver riktas till de i samplingen ingående personerna.

Vid dessa samlingsuttag kommer att beaktas, att såsom statistisk enhet vid folkräkningarna ingår såväl den enskilda individen som den kollektiva enheten familjen. För flertalet partiella fördelningar torde ett samlingsurval uppgående till c:a 5 % av befolkningen ge en betryggande redovisning. Där primärmaterialet utgöres av självdeklarationerna, bör urvalsprocenten variera med inkomsten. Beträffande enstaka fördelningar, särskilt berörande yrkesräkningen, där uppspaltningen kan vara betydande,

torde man böra räkna med att en vidare ram för urvalet kan bli erforderlig.

3. **Kostnadsberäkningar.** Statistiska centralbyrån erinrar om att centralbyrån i samband med tidigare framlagda folkräkningsplaner brukat framhålla, att det är förenat med stora vanskligheter att i förväg göra en tillförlitlig kalkyl över totalutgifterna.

Med dessa reservationer har centralbyrån framlagt följande tablå såsom en approximativ förhandskalkyl.

Personalkostnader	2 700 000
Maskinkostnader	350 000
Ersättning till kyrkobokförare	50 000
Övriga utgifter	300 000

Summa kronor 3 400 000

Centralbyrån anför i huvudsak följande beträffande kostnadsberäkningen.

Enligt ovanstående uppgå kostnaderna för den planerade folkräkningen till i runt tal 3,4 miljoner kronor, vilket räknat per invånare utgör 49 öre. Framför allt på grund av löneregleringen och den ändrade befordringsgången är det svårt att göra en rättvisande jämförelse mellan ovanstående utgiftsplan och utgifterna för närmast föregående folkräkning. Om en omräkning göres av utgifterna för den sistnämnda folkräkningen, där hänsyn tages till löneändringar m. m., föreligger en reell utgiftsminskning av betydande belopp, föranledd av den programrevision m. m., som förutsattes bli genomförd för den nya folkräkningen.

Bland tidigare på folkräkningens utgiftsstat ingående poster bortfalla kostnaderna för tryckningen av mantalsblanketter, vilka kostnader år 1945 belöpte sig till c:a 160 000 kronor. Skriftliga mantalsuppgifter ingå numera såsom ett led i den allmänna folkbokföringen och äro sålunda icke speciellt betingade av folkräkningsändamål. Vidare bortfalla utgifter för tryckning av utdrag ur församlingsböckerna; någon särskild post för tryckningen av en extra mantalslängd har icke ansetts behöva tagas upp.

Ersättningen till kyrkobokförare och därmed likställda för bestyret med folkräkningsmaterialet uppgick vid 1945 års folkräkning till c:a 240 000 kronor. Kostnaderna i detta avseende vid den kommande folkräkningen reduceras väsentligt och äro beräknade till c:a 50 000 kronor. Något särskilt anslag för införskaffandet av de ekonomiska uppgifterna genom länsstyrelsernas försorg anvisades icke vid närmast föregående tillfälle och har icke heller nu tagits upp.

Någon ersättning av statsmedel för det arbete, som kommer att åvila de kommunala granskningsnämnderna i samband med mantalsskrivningen har centralbyrån av samma skäl som vid de båda föregående folkräkningarna icke ansett sig böra ifrågasätta. Däremot synes, såsom tidigare skett, viss gottgörelse i detta sammanhang böra lämnas av kommunerna.

I posten »övriga utgifter» ingå framför allt allmänna omkostnader såsom utgifter för bränsle, lyse och vatten, renhållning och städning, skrivmaterial och papper samt blankett- och publikationstryck.

Centralbyrån har slutligen framlagt beräkningar av *anslagsbehovet för budgetåret 1950/51* och i samband därmed tagit upp frågan om folkräk-

ningsavdelningens organisation. Efter att närmare ha berört det tidsödande och personalkrävande förberedelsearbete, som måste föregå det egentliga folkräkningsarbetet, därest resultaten av folkräkningen icke skola onödigt fördröjas, anför ämbetsverket i huvudsak följande.

Ett anslagsbehov, som med hänsyn till arbetsuppgifternas beskaffenhet till väsentlig del gäller avlöningskostnader för kvalificerad personal i olika grader, kommer att inställa sig redan innan det egentliga folkräkningsarbetet kan taga sin början. Detta beräknas komma att ske under våren 1951, då en omfattande personalanställning blir erforderlig. Bland arbetsuppgifter i första hand inträda då granskning av materialet, identifiering av mantalsuppgifter, hushållsavgrensning, utsättandet av codebeteckningar för yrke m. m. samt upprättandet av stansningsunderlag för de partiella undersökningarna. Primärmaterialet till de ekonomiska undersökningarna kan däremot först på ett något senare stadium ställas till folkräkningens förfogande.

Centralbyrån räknar med att arbetet skall kunna organiseras så, att personalen tämligen snabbt kan nå upp till en styrka av 200 å 225 personer. Till denna arbetsplan är likväl knutet det uttryckliga förbehållet, att erforderliga lokalutrymmen kunna anskaffas för ändamålet. I detta avseende tillåter sig centralbyrån omnämna, att för 1945 års folkräkning tillräckliga lokaler först i januari 1947 kunde ställas till förfogande.

Såsom ledare har vid 1940 och 1945 års folkräkningar byråchefen å befolkningsstatistiska avdelningen fungerat. Med hänsyn till ledarskapets arbetskrävande natur har han endast i ringa utsträckning kunnat ägna sig åt det befolkningsstatistiska arbetet i övrigt. Detta senare står för närvarande inför en omorganisation till följd av folkbokföringsreformens genomförande. Vid sådant förhållande synes det angeläget, att han tar ökad befattning med dessa frågor och att en häremot svarande minskning inträder i hans handläggning av folkräkningsärendena. Organisatoriskt skulle detta innebära, att han bibehåller överinseendet över folkräkningen och kvarstår i ledningen beträffande viktigare avgöranden men befrias från handläggningen av folkräkningens löpande arbetsuppgifter.

Den befattning, som i ersättning härför blir erforderlig å folkräkningen, bör med hänsyn till arbetets omfattning och kvalificerade natur icke sättas lägre än i byrådirektörs grad (Ce 31). På innehavaren av denna befattning skulle ankomma att såsom regel vara föredragande i folkräkningsärenden, att utöva den enhetliga dagliga arbetsledningen och att samordna ärendena tillhörande de olika arbetsgrenarna, bland vilka ingå en total yrkesräkning, en total statistik över kön, ålder och civilstånd, en omfattande familjestatistik samt ett flertal ekonomiska undersökningar. Såsom föreståndare för de särskilda arbetsgrenarna och för kvalificerat arbete i övrigt beräknar centralbyrån, att följande antal befattningshavare över femtonde lönegraden därutöver bliva behöfliga: 2 förste aktuarier (Ce 27), 2 aktuarier (Ce 24), 2 amanuenser (Cf 17—Ce 24) samt 1 teknisk assistent (Ce 17), vilken senare närmast skulle förestå det maskinella arbetet. Behovet av dessa befattningshavare inträder successivt under första budgetåret. Erfarenheten visar, att, därest den kvalificerade personalen beräknas i underkant med hänsyn till löneställningen, man riskerar att med nuvarande konkurrens om dylik personal ställa folkräkningen i så ogynnsamt läge, att genomförandet av arbetsuppgifterna äventyras. Vad som här sagts gäller även i fråga om den personal i biträdesställning, som är avsedd att utnyttjas såsom arbetsledare m. m. och som till antalet växlar under folkräkningens gång.

Från dessa utgångspunkter har centralbyrån beräknat det anslagsbehov för budgetåret 1950/51, som avser avlöningsmedel, till 410 000 kronor. Häri ingå även vissa utgifter för omläggningen av tätortsavgränsningen.

På detta budgetår kommer också att belöpa den förut omnämnda ersättningen till kyrkobokförare, vilken beräknats till 50 000 kronor. Ersättningens storlek i de enskilda fallen synes enligt centralbyrån böra utgå efter det antal kompletteringar och ändringar i övrigt, som pastor har att införa i mantalslängden för dennas framskrivning till den 31 december 1950, dock att såsom minimiersättning utgår ett belopp av 5 kronor.

I avseende på den maskinella bearbetningen av materialet torde denna under första budgetåret endast få en mindre omfattning. Man torde i huvudsak endast kunna räkna med att stansningen av hålkorten skall kunna påbörjas. Anslaget har beräknats till 30 000 kronor.

Slutligen tillkommer en post avseende sådana expenser, som röra bränsle, lyse och vatten, renhållning och städning, blankettryck, inköp och underhåll av möbler och maskiner m. m. Posten uppskattas till 40 000 kronor.

Departementschefen.

Den av statistiska centralbyrån efter samråd med anlitade sakkunniga föreslagna utformningen av folkräkningen den 31 december 1950 synes mig i huvudsak böra godtagas. De närmare riktlinjerna för folkräkningens utförande i olika avseenden torde dock få slutligt prövas i samband med att Kungl. Maj:t fastställer plan för undersökningen. Jag vill understryka vikten av att arbetet bedrivs på ett sådant sätt att resultatet av folkräkningen blir tillgängligt snarast möjligt.

De totala kostnaderna för folkräkningsarbetet ha ännu ej kunnat definitivt beräknas men ha approximativt uppskattats till 3,4 milj. kronor. De slutliga beräkningarna torde senare få anmälas för riksdagen. Det framstår såsom synnerligen angeläget att all möjlig sparsamhet iakttages vid arbetets utförande.

Centralbyråns beräkningar rörande medelsbehovet för nästa budgetår kan jag i stort sett biträda. Den föreslagna personalorganisationen torde dock få slutligt prövas först i samband med att Kungl. Maj:t fastställer planen för folkräkningen. Vidare kan jag ansluta mig till centralbyråns förslag beträffande grunderna för ersättning till kyrkobokförare och tillstyrker att för bestridande av kostnaderna härför anvisas ett förslagsanslag av 50 000 kronor. I fråga om sistnämnda anslag kommer jag att göra framställning under punkten 13.

Beloppet för maskinell bearbetning liksom det för expenser i övrigt avsedda beloppet böra anvisas under centralbyråns omkostnadsanslag.

Närmare bestämmelser rörande dispositionen av de föreslagna anslagen böra meddelas av Kungl. Maj:t. Likaledes torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter rörande övriga med folkräkningen sammanhängande frågor.

Jag vill senare i särskild proposition anmäla förslag rörande den medverkan från kommunernas sida som kan finnas erforderlig i samband med granskningen av mantalsskrivningsformulären.

Under återopande av det anförda får jag alltså nu hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 410 000 kronor.

[13] 11. Statistiska centralbyrån: Ersättning till kyrkobokförare vid 1950 års folkräkning.

Nytt anslag (förslag) 50 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag under föregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Ersättning till kyrkobokförare vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[14] 12. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års valstatistik.

Nytt anslag (förslag) 35 000 kronor.

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett reservationsanslag av 35 000 kronor måtte för budgetåret 1950/51 anvisas för avlöningar till personalen vid statistiken över de kommunala valen hösten 1950. Med ledning av erfarenheterna från näst föregående kommunala val och under förutsättning, att statistiken erhåller ungefär samma omfattning, kan personalbehovet uppskattas till omkring 8 månader för ledaren (Ce 24), ett kanslibitråde (Ce 11) under lika lång tid samt övrig biträdespersonal (Ce 8) i sammanlagt 43 arbetsmånader.

Departementschefen.

Mot centralbyråns beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års valstatistik* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[15] 13. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	358 000	348 614
1949/50 (statsliggaren s. 405) ..	305 000	
1950/51 (förslag)	317 200	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 35 600 kronor.

	Minskning
1. Bränsle, lyse och vatten	500
2. Övriga expenser	14 100
3. Publikationstryck	21 000
	35 600

Motiv.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1948/49 21 727; anslag 1949/50 15 500. — Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten beräknas å ena sidan komma att minskas med 3 000 kronor för 1945 års folkräkning men å andra sidan ökas med 500 kronor för 1950 års valstatistik och med 2 000 kronor för 1950 års jordbruksräkning.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 190 747; anslag 1949/50 152 500. — Under ifrågavarande delpost föreslår centralbyrån dels en minskning med 52 000 kronor för 1945 års folkräkning och dels en ökning med 37 900 kronor, varav 13 900 för verksamheten i allmänhet, 4 000 kronor till 1950 års valstatistik och 20 000 kronor till 1950 års jordbruksräkning. Av det för verksamheten i allmänhet begärda beloppet på 13 900 kronor hänföra sig 2 300 kronor till årshyra för en sorterare vid centrala automobilregistret, 2 800 kronor till inköp av i samband med övergång till hålkortsmetod för statistiken över befolkningsrörelsen erforderliga hålkort och förhyrande av en stansningsmaskin och en maskin för kontrollstansning, 4 000 kronor till tryckning av blanketter m. fl. omkostnader i anledning av den s. k. representativa jordbruksräkningen, 4 100 kronor till omkostnader i samband med en omläggning av förmögenhetsstatistiken till hålkortsbearbetning samt slutligen 700 kronor till erforderliga blanketter för den nya polisstatistiken.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1948/49 113 583; anslag 1949/50 121 000. — Nedgången är i huvudsak föranledd av det minskade behovet för tryckning av redogörelser för 1945 års folkräkning.

Departementschefen.

I annat sammanhang denna dag har jag föreslagit uppskov med den fastighetstaxering, som skulle ha hållits år 1951, till år 1952. Med hänsyn härtill och då allmän jordbruksräkning lämpligen bör företagas i anslutning till den allmänna fastighetstaxeringen böra medel för sådan räkning ej anvisas för nästa budgetår. Ej heller synas, med beaktande av vad jag härom anfört under punkten 10, medel böra anvisas till den representativa jordbruksräkningen och till polisstatistiken.

Mot centralbyråns beräkningar i övrigt under anslaget har jag ej någon erinran.

Såsom under punkten 10 anmälts ha kostnaderna för maskinarbete m. m. å 4 500 kronor i anledning av den föreslagna statistiken över företagens inkomstutbetalningar och vinster ansetts böra anvisas under förevarande an-

slag. Vidare torde, såsom av punkten 12 framgår, under anslaget anvisas sammanlagt 70 000 kronor till omkostnader för 1950 års folkräkning, varav 30 000 kronor till maskinell bearbetning av materialet och 40 000 kronor till expenser, såsom bränsle, lyse och vatten, renhållning och städning, blankettryck, inköp och underhåll av möbler och maskiner m. m.

Anslaget bestämmes i enlighet härmed till 317 200 (+ 12 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 317 200 kronor.

[16] 14. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.

	Anslag	Nettoutslag
1948/49	4 000	3 944
1949/50 (statsliggaren s. 406)	4 000	
1950/51 (förslag)	4 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor. Med undantag för krigsåren, då anslaget sänktes till 3 000 kronor, har detsamma varit oförändrat sedan budgetåret 1930/31. Sedan sistnämnda tid ha priserna för bindning ungefär fördubblats och bokpriserna torde ha stegrats med minst 50 procent. Följden har blivit, att tillgängliga medel icke medgivit vare sig bindning eller inköp av böcker i den omfattning som kräves för att bibehålla centralbyråns bibliotek på den nivå, som kan fordras av landets största och mycket anlitade specialbibliotek på statistikens område.

Departementschefen.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka en uppräknings av anslaget, som därför för nästa budgetår bör upptagas med oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

[17] 15. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	60 973
1949/50 (statsliggaren s. 406)	75 000	
1950/51 (förslag)	75 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 75 000 kronor.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[18] 16. *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	57 000	77 388
1949/50 (statsliggaren s. 406) ..	50 000	
1950/51 (förslag)	46 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget minskas med 4 000 kronor, med vilket belopp kostnaderna för vissa kvarstående uppläggningsarbeten beräknas nedgå under kalenderåret 1949.

Jag har ej något att erinra mot centralbyråns förevarande förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

[19] 17. *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	34 000	51 399
1949/50 (statsliggaren s. 406)	26 000	
1950/51 (förslag)	29 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppräknas med 3 000 kronor, varav 1 400 kronor belöper på kostnader för utökade arbetslokaler vid länsbyrån, 900 kronor på ökade expenskostnader för förbrukningsartiklar, huvudsakligen avtryckskort för aviseringsändamål och underhållet av länsbyråns egna avtryckskortregister, samt 700 kronor på viss mindre justering av statsbidraget till lönekostnader för arbetsledning och biträdespersonal.

Mot centralbyråns ifrågavarande förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 29 000 kronor.

[20] 18. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	800 000	1 239 342
1949/50 (statsliggaren s. 406) ..	1 400 000	
1950/51 (förslag)	1 120 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget minskas med i runt tal 276 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Avlöningar:		
a. Genomförd reduktion av den för löpande göromål avsedda personalen		168 948
b. Uppräkning med hänsyn till belastningen av kostnadsposterna till löner till den för löpande göromål avsedda personalen och till personalförstärkning i samband med mantalsskrivningen	31 890	
c. Löneklassuppflyttningar	27 807	
d. Rörligt tillägg		8 942
e. Minskning av kostnadsposten för uppläggningsarbeten		195 000
2. Övertid ersättningar och kallortstillägg	41 682	
3. Maskinhyror		5 000
	101 379	377 890

Motiv.

1 a. I samband med pågående organisationsundersökningar har reduktion skett av den för löpande göromål avsedda tillfälligt anställda biträdespersonalen, varigenom denna successivt nedbringats med 44 biträden från det för budgetåret 1948/49 beräknade antalet (213). Kungl. Maj:t har på statistiska centralbyråns förslag genom beslut den 10 juni 1949 för budgetåret 1949/50 fastställt biträdesantalet till 169. Länsstyrelserna ha i till statistiska centralbyrån avgivna yttranden med avseende å budgetåret 1950/51 i några fall visserligen funnit anledning föreslå vissa mindre avvikelser från den sålunda senast fastställda personalramen. Statistiska centralbyrån är emellertid av den uppfattningen att ehuru hållbarheten av den reducerade ram, som senast av Kungl. Maj:t fastställts beträffande den tillfälligt anställda biträdespersonalen för löpande göromål och arbeten i samband med mantalsskrivningen, ännu icke kan anses tillräckligt prövad, skäl dock icke föreligger att f. n. frångå densamma. Prövningen härav synes böra anstå till dess organisationsundersökningarna, vilka hittills omfattat ett tiotal folkbokföringsavdelningar, kunnat slutföras och behovet säkrare kan bedömas. Lönekostnaderna för den indragna biträdespersonalen uppgår till 168 948 kronor. I övrigt har räknats med i huvudsak oförändrad omfattning av folkbokföringsavdelningarnas arbetsuppgifter under budgetåret 1950/51.